verificați-vă cunoștințele

ALCHIMIA ȘI ALCHIMIȘTI CELEBRI

După cum se știe, înainte de apariția chimiei, ca știință, pe parcursul multor secole a existat ceea ce s-a cunoscut sub denumirea de „alchimie".

Mulți dintre alchimiști au contribuit fără să-și dea seama la apariția de mai tîrziu a chimiei dar, nu-i mai puțin adevărat, că o seamă dintre ei erau adevărați escroci, înșelind credulitatea contemporanilor, aceasta constituind pentru ei un mijloc de existență, destul de comod.

Spre a lămuri unele aspecte din acele vremuri, vă propunem în cele ce urmează o serie de întrebări, prin care, poate, vom contribui la îmbogățirea cunoștințelor dv.

1. Care au fost obiectivele alchimiștilor ?

2. De cînd și pînă cînd s-a practicat alchimia ?

3. Ce scriitor cunoscut a avut preocupări de alchimie, chiar și în secolul trecut, cînd deja se practica chimia ?

4. În ce mod au contribuit alchimiștii la apariția chimiei ?

5. Cunoașteți numele cîtorva alchimiști celebri ?

6. S-au realizat, oare, pînă în prezent, visele alchimiștilor ?

Ing. LIVIU MACOVEANU

(Răspunsul în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Alchimie actuală

1. Din aerul atmosferic s-au obținut azotul, oxigenul, heliul, neonul, argonul, kriptonul, xenonul și radonul, gaze pe care alchimiștii nu le cunoșteau, în afară de mici cantități și din alte gaze, ca hidrogenul, oxidul de carbon, dioxidul de carbon și alte cîteva, pe care le cunoșteau.

2. Amoniacul gazos se obține în prezent prin combinarea azotului extras din aer și a hidrogenului, extras din apă, comprimate la presiune ridicată și în prezența unei substanțe activatoare, numită „catalizator", conform unui procedeu conceput pe la începutul secolului nostru de chimiștii germani, F. Haber și C. A. Bosch.

3. Unul din procedeele actuale de obținere a acidului azotic constă în combinarea amoniacului cu oxigenul extras din aer, în prezența unui catalizator alcătuit dintr-un aliaj de platină cu rhodiu, la temperaturi de 900—1 000° C, metodă concepută de C. Uebel, în 1900, sau mai modern, prin „arderea" aerului, la temperaturi de 3 000—3 200° C în arc electric, conform tehnologiei din 1904 a chimiștilor C. Birkeland și S. Eyde. Mai există însă și alte procedee, care asigură randamente destul de ridicate.

4. Prin combinarea amoniacului cu acidul azotic rezultă azotatul de amoniu, care este folosit ca îngrășămînt agricol, sau exploziv minier.

5. Astăzi, pornindu-se de la metan, ca materie primă, obținut din zăcămintele naturale, se pot produce, prin folosirea și a altor diverse substanțe chimice, aproximativ toate substanțele care alcătuiesc chimia organică, ce totalizează cîteva milioane de produse, printre ele numărîndu-se medicamente, coloranți, alimente, materiale plastice, textile, carburanți, explozivi etc., etc.

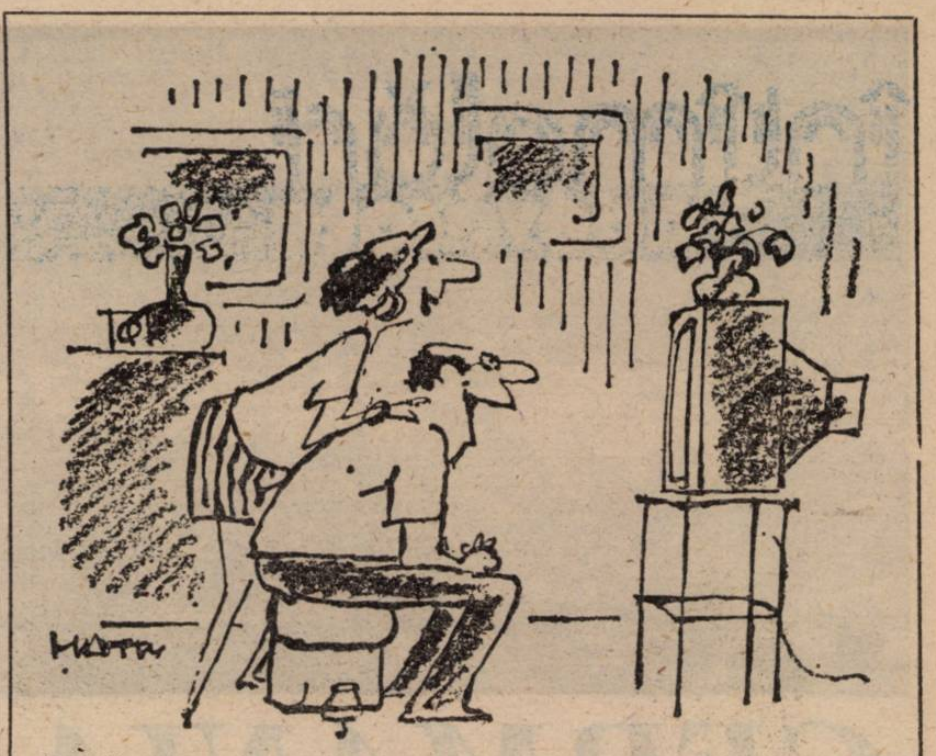

— Bravo, bravo, bravo ! I-au ars o amendă de 250 lei vînzătorului care ne-a ars cu 5 000 !

test

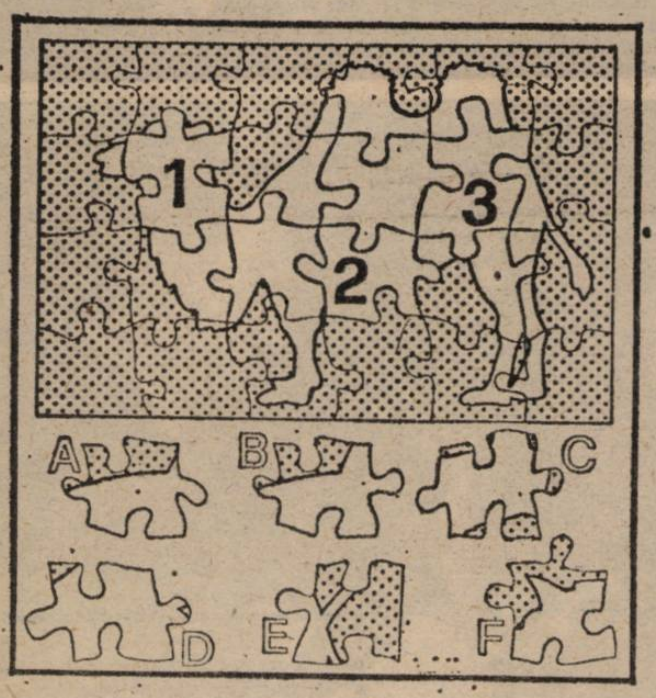

PUZZLE

Care dintre cele șase desene (A, B, C, D, E, F) completează desenul de mai sus (în locurile marcate cu 1, 2 și 3) reprezentînd o cămilă ?

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ANACRONISME

1) Parașuta. 2) Elicopterul. 3) Antena t.v. pe căruță. 4) Tăblița „Alaska-USA", deoarece Alaska a devenit un stat al USA abia în anul 1958. 5) O mașină de lustruit parchetul aflată între cele două roți. 6) Ciocanul pneumatic aflat în extremitatea posterioară a căruței. 7) Macaraua din stînga, în fund. 8) Aparatul fotografic atîrnat de stîlp.

ȘTIAȚI CĂ...

...dantura pestelui-pisică numără aproximativ 9 280 dinți ?

... o dată cu dispariția albinelor ar înceta să mai existe peste 100 000 de specii vegetale a căror polenizare nu ar mai fi posibilă ?

...Arhipelagul indonezian este alcătuit din peste 13 000 insule ?

...unul dintre cele mai feroce animale este cetaceul cunoscut sub numele de Orca Gladiator ? (În stomacurile acestor animale s-au găsit chiar rechini și foci).

...unele exemplare de melci din specia Achatina, care trăiesc în Africa, ating greutatea de un kg ?

...adîncimea maximă a lacului Baikal (considerat cel mai adînc din lume) este de 1 909 metri ?

...o tonă de maculatură înlocuiește o tonă de celuloză care se obține din 3—4 m³ de lemn, 800 kWh energie electrică, 250 kg combustibil convențional ?

...dimineața, omul adult cîntărește cu circa 500 de grame mai puțin decît seara din cauza evaporării apei din corp în timpul nopții ?

GLUME

Joe : Ce este neobișnuit la fata cu care ești prieten ?
Moe : Își rode unghiile !
Joe : Bine, dar o mulțime de fete își rod unghiile !
Moe : Unghiile de la picoare ?

•

El : Vrei să te căsătorești cu mine ?
Ea : Nu, dar ți-am admirat bunul gust întotdeauna !

•

El : Nu sînt atît de frumos ca Walter, nici atît de bogat ! N-am nici casă, nici yachtul lui, dar te iubesc !
Ea : Și eu te iubesc dar, mai vorbește-mi puțin despre Walter !

•

El : Ce ai spune dacă ți-aș cere să te măriți cu mine ?
Ea : Nimic ! Nu pot să vorbesc și să rid în același timp.

•

Ea (dulce) : Dacă refuz să mă mărit cu tine te sinucizi într-adevăr ?
El (ferm) : Desigur ! Așa procedez de obicei în asemenea cazuri !

•

O fiică se confesează mamei :
— A trebuit să-mi schimb locul de cinci ori la cinematograf !
— Te-a agresat un bărbat, nu-i așa ?
— Da, ultimul !

★

Băiatul : Privește vițelul acela. Ce drăguț își freacă năsucul de vaca de lîngă gard. Cît mi-aș dori să fac același lucru !
Fata : Ești liber, oricum ! E vaca ta !

SFATURI PRACTICE

● Sucul de varză proaspătă (20—30 grame) se recomandă împotriva viermilor intestinali.

● Untul poate fi conservat timp mai îndelungat, păstrîndu-și prospețimea, dacă este învelit într-un șervet curat umezit cu apă amestecată cu oțet ; șervetul se umezește din timp în timp.

● Pentru a evita înnegrirea mîinilor cînd curățăm legume, este bine ca, înainte de a începe curățatul, să le umezim cu oțet, lăsîndu-le să se svînte.

● Țelina, consumată zilnic, sub formă de salată, are efect favorabil asupra tubului digestiv, prevenind constipația.

● Cînd ouăle sînt mai vechi și au prins un miros neplăcut, fără să fie stricate, pot fi folosite ; după ce sînt sparte se lasă într-o farfurioară, neacoperite, la aer curat ; după circa o oră mirosul dispare.

● Foile clătitelor nu se vor mai lipi de tigaie dacă se adaugă în compoziție puțin unt topit sau untdelemn.

● După ce curățăm cartofii e bine să-i trecem printr-un jet de apă rece ; vor fierbe mai ușor și nu se vor mai sfărîma.

● Puțină sare introdusă în uleiul din tigaia în care este prăjită carnea, face ca uleiul să nu mai stropească plita sau aragazul.

● Morcovii și merele crude, consumate seara, contribuie la întreținerea unei danturi frumoase și sănătoase.

Arabescuri

Dificultate

Creierul său
Are atîtea
Sinuozități
Și mai mari
Și mai mititele
Încît
Ideile
I se-ncurcă
Mereu
Printre ele !

STELIAN FILIP

GEOGRAFIE

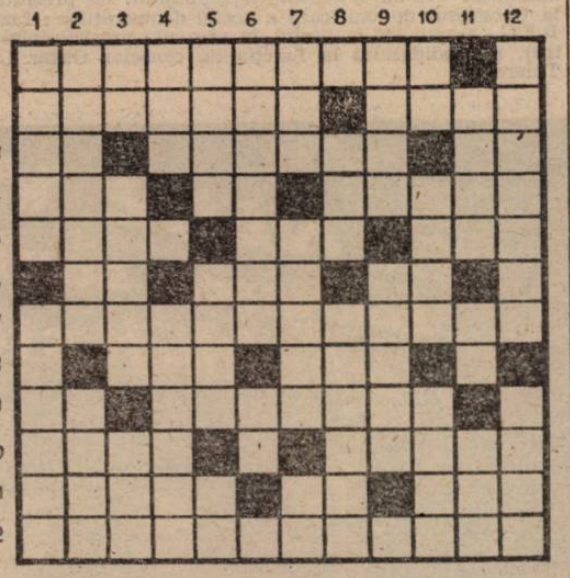

ORIZONTAL : 1) Țară în vestul Oceanului Indian (una din cele mai mari insule de pe glob). 2) Unul din cele 50 state ale confederației americane — Constelație boreală 3) Culege ! — Țară și peninsulă în sudul Europei, leagănul latinității — Orientul Mijlocia ! 4) Riu brazilian — La ieșirea din Dakar ! — Stat în nord-estul Africii, cunoscut în vechime sub numele de Nubia sau Țara Kuș 5) Măiestrie (fig.) — Fire — La telefon 6) Cuie ! — Oraș în Somalia — 14 spanioli ! 7) Unul din cele mai mari orașe ale S.U.A. 8) A lucra pămîntul — Din vechea Galie 9) Dinșii — Țară în nord-vestul Peninsulei Balcanice, ultima redută a totalitarismului 10) Compozitor român — Lanț muntos în nord-vestul Africii 11) Oraș în Peninsula Crimeea, port la Marea Neagră — Umed — Palid 12) Capitala insulei de la 1 orizontal.

VERTICAL : 1) Insulă în Mediterana — Regat în nordul Europei, în Peninsula Scandinavia 2) Stat situat în nord-vestul Africii cunoscut în antichitate sub numele Numidia — Stat islamic în Asia de sud-vest 3) Aprobare — Cel mai strălucit polis al Greciei antice — Riu autohton 4) Istoriograf arab — Țară în vestul Europei străvechi leagăn de cultură și civilizație 5) A isprăvi (pop.) — Lac în U.R.S.S. — 365 zile 6) Navă la chei — Negație 7) Fular — Arhipelag în sud-vestul Oceanului Pacific — Articol 8) Oraș japonez — Stat în America de Nord 9) Insulă în toponimia tătară — Forțat 10) La ieșirea din Ankara ! — Mișcare ritmică — Sistem muntos european 11) Munți în U.R.S.S. — Cupru — Compozitor estonian 12) Fluviu în America de Sud — Capitală scandinavă.

DICTIONAR : TEA, ATO, DRON, ABI, ISE, ATAU, AAV

MARIUȘ ȚIU
Arad

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

PROFESIUNI

ORIZONTAL : Poștaș — Aprod — Optician — Ele — Ler — Impiegat — IRUC — Ai — Fire — Tenor — Crez — C — I — Gravor — Opt — Span — Ol — Arii — Țărani — Vc — Cv — Is — Ru — Cititi — Tei — Pa — Ozu — Rol — Păsărari — Profesori — Au

GERMANIA

Alegeri pentru primul Bundestag

Scrutinul de duminică, calificat drept „zi istorică" de către cancelarul Helmut Kohl, artizanul unificării, care a dus la bun sfîrșit politica lui Konrad Adenauer (imaginea de sus-stinga ni-l prezintă pe Kohl la Congresul de unificare a UCD-ului de la Hamburg, unde a fost confirmat in funcția de președinte al partidului cu 98,5 la sută din voturi), a fost precedat de două evenimente politice majore. De unificarea Germaniei, marcată printr-o festivitate organizată în fața vechii clădiri a Reichstagului (imaginea de sus-dreapta). După mai bine de 40 de ani se împlinea chemarea din preambulul Constituției R. F. Germania „de a realiza unitatea și libertatea Germaniei prin propria voință și ca membru cu drepturi egale a Europei unite să servească pacea mondială". Au urmat alegerile parlamentare de la 14 octombrie, din cele cinci landuri din fostul teritoriu al R. D. Germane : Sachsen, Turingia, Sachsen-Anhalt, Brandenburg și Mecklemburg-Worpommern (și Berlinul s-a unificat). Aceste alegeri au evidențiat adeziunea impresionantă a populației la politica de unificare a Uniunii Creștin Democrate (U.C.D.) și a președintelui ei, Helmut Kohl. În patru din cele cinci landuri, U.C.D. este cel mai puternic partid. În Saxonia, landul federal cu cea mai numeroasă populație, situată la est de Elba. U.C.D. a inregistrat o majoritate absolută. În Brandenburg, pe primul loc s-au situat Partidul Social-Democrat, Uniunea Creștin Socială (U.C.S.) din Bavaria, partidul geamăn al U.C.D. din Bavaria a înregistrat, tot la 14 octombrie 1990, o mare victorie electorală. Prin scrutinul desfășurat la doi ani de la decesul fostului președinte Franz Josef Strauss, U.C.S. își asigura dreptul de a conduce pe mai departe, singur, destinele landului.

Alegerile din octombrie au fost calificate „un succes extraordinar". O apreciere corectă, întrucit jocul urnelor a creat coaliției guvernamentale de la Bonn, formată din U.C.D., U.C.S. și Partidul Liber Democrat (P.L.D.). o platformă bună la alegerile pentru Bundestagul pangerman.

Primul parlament al Germaniei Unite va avea 656 de deputați. Circa 60 milioane de alegători, (48 mil. în R.F.G. și 12 mil. în fosta R.D.G.) sînt chemați duminică la urne. Celelalte imagini, furnizate ca și precedentele, de către Inter Nationes din Bonn, surprind și ele momente semnificative din viața politică a Germaniei. Ministrul de Interne al R.F.G., Wolfgang Schäuble (dreapta) și Günther Krause (stînga) șef al delegației R.D.G., în momentul semnării, la Berlin, a Acordului cu privire la alegerile de duminică. Ultima fotografie a grupajului ne prezintă o strîngere de mînă simbolică la Congresul de unificare a social-democraților ; fuziunea P.S.D.-est cu Partidul din R.F.G., a avut loc la Berlin, în prezența președintelui de onoare Willy Brandt (în centru), a candidatului la funcția de cancelar Oskar Lafontaine (dreapta) și Wolfgang Thierese.

D. FILIP

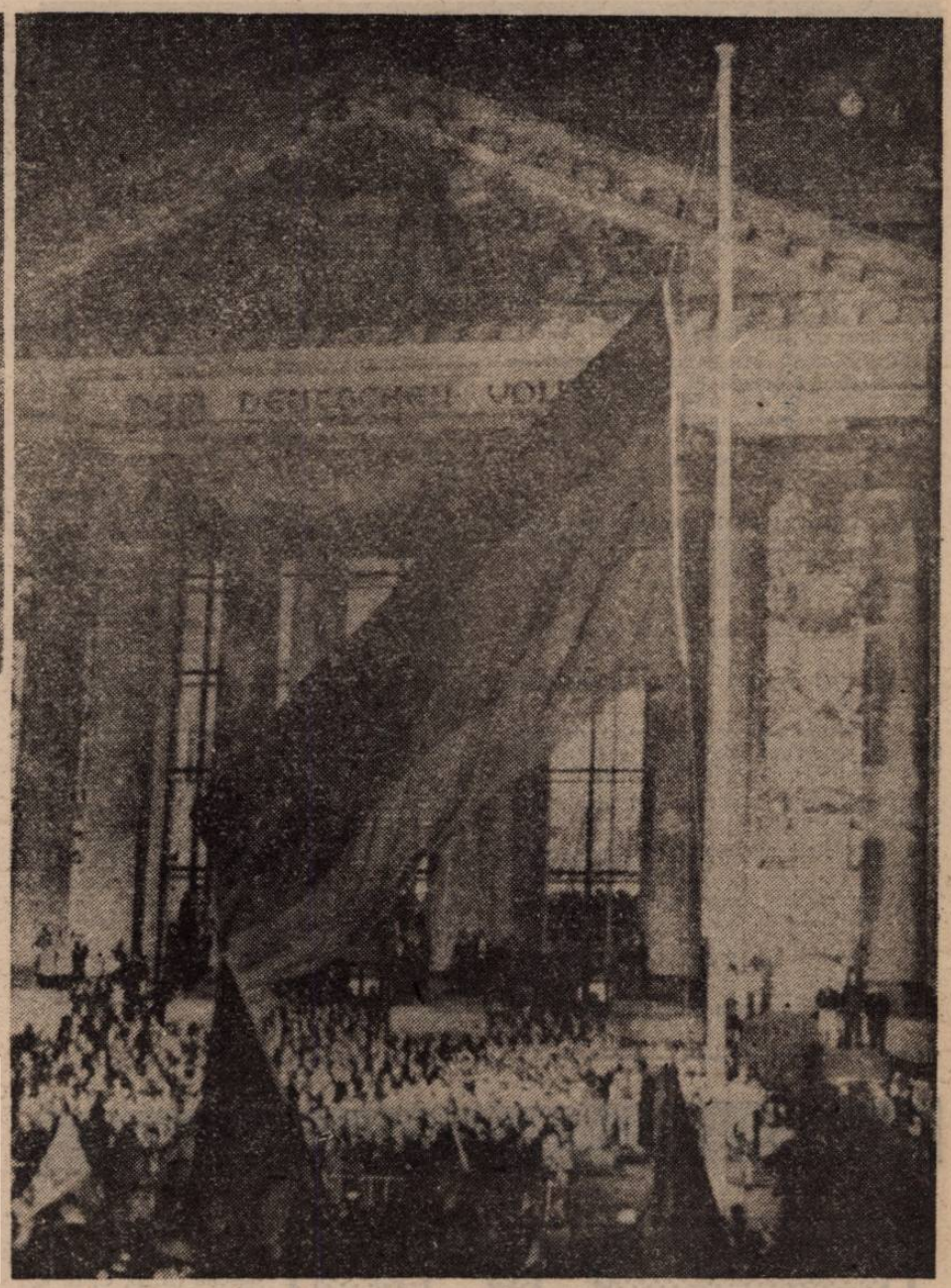

BREVIAR

Germania reunificată are o suprafață de 357 041 km². R.F. Germania avea 248 708, iar R.D. Germană 108 333 km². Populația se cifrează la 78 milioane de locuitori (62 milioane în R.F.G. și 16 milioane în R.D.G.) Densitatea populației : 246 locuitori pe km² în R.F.G. și 152 locuitori pe km² pe teritoriul fostei R.D.G.

La landurile federale Baden-Württemberg, Bavaria, Berlin, Bremen, Hamburg, Hessen, Saxonia Inferioară, Renania de Nord-Westfalia, Renania Palatinat, Saarland și Schleswig-Holstein se adaugă landurile Brandenburg, Mecklenburg-Worpommern, Sachsen-Anhalt, Sachsen și Turingia, de pe fostul teritoriu al R.D.G.

● **Apartenența religioasă** (cele mai mari comunități) Republica Federală (27 milioane de catolici, 26 milioane de protestanți).

Fosta R.D. Germană : 1 milion de catolici, 5—6 milioane de protestanți.

● **Oameni în cîmpul muncii** În vechiul teritoriu al Republicii Federale — 26 milioane — 41 la sută din populație.

În cele cinci landuri de pe teritoriul R.D.G. — 9 milioane (55 la sută din populație).

● **Piramida vîrstelor.** În R.F. Germania — 19 la sută sub 18 ani.

În fosta R.D. Germană — 24 la sută sub 18 ani.

În R.F. Germania — 23 la sută peste 60 ani.

În fosta R.D. Germană — 18 la sută peste 60 ani.

● **Autoturisme.** În R.F. Germania — cca 30 milioane.

În fosta R.D. Germană — cca 3,8 milioane.

● **Linii de cale ferată.** 27 000 km rețea de cale ferată în R.F. Germania.

14 000 km în fosta R.D. Germană (o stare precară).

EDITOR : Redacția revistei „Magazin"

Redacția și administrația: București, Piața Presei Libere nr. 1, telefon 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele la revista „Magazin" se fac la oficiile poștale și difuzorii din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — Sectorul export-import presă P.O. Box 12—201, Telex 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.
Administrația: Editura Presa Liberă.
Tiparul: Combinatul Poligrafic București

Redactor șef : DUMITRU FILIP ; Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU ; Redacția : Dorel Dorian, Aurora Popescu, Ecaterina Bătrîneanu (1630) ■ Paul Ioan, Ion Țugui, Adrian Hoajă, Mihaela Dorobanțu (1282) ■ Marian Grigore (1633) ■ Irina Stoica, Rodrig Andrișan, Melania Constantiniu-Chiriacescu, Delia Costea (1612) Secretariat de redacție : Dumitru Mateuță, Ionel Cojocaru, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ■ Elena Ilie, Teodora Bujor-Panaitescu (1633) ■ Dorin Măran (fotoreporter)

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca Județeană

magazin

ANUL XXXIII Nr. 49 (1729) SIMBĂTĂ, 8 DECEMBRIE 1990 16 PAGINI 6 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

TELEPATIA — este al șaselea simț?

(Pagina a 4-a)

album magazin 1001 postaze ale creativitații

(Pagina a 3-a)

Alertă! „Scutul" de ozon al Terrei se subțiază

(Pagina a 5-a)

PRIVIND SPRE INIMA PĂMÎNTULUI

(Pagina a 6-a)

Grafică de MARIAN DEACONU

POLIȚIST

DRUM SPRE EȘAFOD

(Pagina a 10-a)

PROGRAMUL TV.

Revista „MAGAZIN" un prieten al întregii dumneavoastre familii!

● La oficiile și factorii poștali din intreaga țară se pot face abonamente la revista „Magazin" pînă la data de 20 decembrie. Prețul unui abonament lunar este de

25 lei

iar pentru toate aparițiile unui trimestru este de

75 lei!

● Instituțiile și intreprinderile care doresc un număr mare de abonamente le pot achita pînă la data de 26 decembrie.

● Invităm, pe această cale, pe toți intreprinzătorii particulari care și-au creat rețele proprii de difuzare în București și în țară să ne viziteze la redacție pentru a perfecta contracte ferme de difuzare pentru anul 1991, pe perioade lunare, trimestriale, semestriale și anuale.

Biblioteca județeană MUREȘ

O lume a crimei

Frumosul oraș Los Angeles este patrulat permanent, în cartierul central-sudic, de unități speciale de poliție, numite antigang OSS (Operation Safe Street), înarmate pînă în dinți. Ele caută să preîntîmpine acțiunile antisociale ale unor tineri, în jur de 20 de ani, într-un număr de aproximativ 8000, cunoscuți sub numele de „Crip" și „Blood", ce circulă prin zonă. Aceștia se recunosc după o anumită ținută obligatorie : vestă gri, cu revere din catifea neagră, deschisă în față ca să li se vadă pieptul gol, părul uns întins pe spate, cercel într-o ureche și un fular înfășurat în jurul gîtului. Toți sînt certați cu legea și te pot dobori într-o clipă fără să prinzi de veste sau să știi pentru care motiv. Străinii ce vin pe aici sînt avertizați de poliție. Universul acestor bande este aparte, cu aliațele lor, pacte de neagresivitate și acțiuni ce se desfășoară ca într-un adevărat război. Cu cît teritoriul pe care-l controlează este mai mare, cu atît recrutează mai mulți adepți și devin mai de temut. „Beneficiile", obținute din jaf și crimă, le-au permis procurarea a diferite arme de foc, devenind astfel și mai periculoși. Unul dintre ei, Rick Compton, care poate fi

ușor recunoscut după tatuajele de pe corp și brațe, a fost închis de la vîrsta de 12 ani pentru spargeri, agresiuni, furturi de mașini. Iată o parte din concepția lui de viață, care de fapt este a majorității celor din categoria lui : „Cînd ești drogat poți face orice, iar dacă aparții unei bande înseamnă că ai o identitate". Cu toate încercările poliției și a autorităților locale, convertirea acestor tineri spre o viață socială normală este dificilă, deoarece după un timp revin la vechile lor apucături. Inscripțiile de pe ziduri sînt în limbaj cifrat, ele servind fie la delimitarea teritoriului în care operează banda, fie la un apel de mobilizare, în vederea unei acțiuni de răzbunare sau indicarea unui individ ce trebuie suprimat. Un „Crip" sau „Blood" recrutează „ucenici" de la vîrsta de 8 ani, cînd încă copiii sînt pe băncile școlii, punîndu-i să supravegheze strada în cazul unei lovituri, să semnaleze o descindere a poliției, ori să facă pe curierii. Ofițerul de poliție Robert Alcazar, în vîrstă de 42 de ani, care a crescut în cartierul unde acționează bandele este unul din cei ce patrulează în zonă. El recunoaște existența pericolului pe străzile orașului Los Angeles declarînd : „deocamdată tot ce pot face oamenii ordinii este să aresteze cît mai mulți dintre ei . Numai că cei făcuți inofensivi sînt repede înlocuiți. Cînd patrulez nu ezit să scot arma dacă văd un „Crip" sau „Blood" că traversează strada". În imagine, poliția din Los Angeles în acțiune.

AUREL DIANU

MUSIC BOX

CEI CINCI MAGNIFICI

Dacă s-ar face un clasament al celor mai bune formații pop ale deceniului nouă atunci, cu siguranță, Duran Duran ar ocupa unul din locurile fruntașe ale acestuia. Înființat la începutul anilor '80 grupul a cunoscut numeroase modificări în componența sa ; din formula inițială mai fac parte astăzi doar Simon Le Bon (vocal) și Nick Rhodes (clape), cărora li s-au adăugat (în formula de azi), John Taylor (bass), Warren Cuccurullo (chitară) și Sterling Campbell (tobe).

Duran Duran pot fi numiți, fără riscul de a ne înșela campionii turneelor, ei aflîndu-se cinci-șase luni pe an „pe teren", susținînd numeroase concerte. Un fapt absolut remarcabil este marea inventivitate a grupului (care constă în faptul de a face ca multele lor concerte să nu semene între ele, mereu apărînd un lucru inedit). Succesul grupului se datorează în egală măsură talentului membrilor săi și faptului că întotdeauna Duran Duran s-a adaptat rapid noilor tendințe ale pop-ului modern, ale sound-ului mereu în transformare.

Fiind întrebați (în timpul ultimului turneu triumfal în United States...) care dintre numeroasele discuri ale grupului este cel mai aproape de inima lor, membrii grupului au răspuns la unison : „I don't want your love" (Nu doresc iubirea ta). Tot în acest turneu ei au declarat că „niciodată nu ne întrebăm cum este publicul în fața căruia urmează să cîntăm, sau locul unde vom cînta.

Ne este perfect egal unde vom concerta, într-un night-club sau pe un stadion de basseball, principal este ca mesajul nostru să ajungă la public..."

Au dreptate, nu-i așa, trebuie să cînți foarte bine în orice împrejurare fiind știut faptul că atunci cînd îți faci bine meseria succesul nu întîrzie...

MARIAN MÎNCULESCU

Cocktail muzical

— Mare scandal, mare, la New York unde Frank Farian (producătorul celebrilor Boney-M), actual managerul duetului de mare succes Milli Vanilli a declarat, nici mai mult nici mai puțin, că melodiile primului disc al duetului (Girl You Know True) sînt interpretate de un trio de celebri necunoscuți! După această declarație a urmat un show în stil american (a se citi distrugerea cîtorva mii de casete și compact-discuri cu... buldozerul!).

— Au apărut noile LP-uri ale formației Guns-N-Roses și ultimele producții ale lui Paul McCartney și Rolling Stones.

— Solista duetului suedez Roxette a „rupt" inimile admiratorilor săi căsătorindu-se (nu cu partenerul său, acesta este căsătorit cu impresara duetului...) cu bateristul trupei care-i acompaniază ! Pentru acest sfîrșit de an, Roxette vor reedita două discuri mai vechi, urmînd ca în februarie '91 să apară noul LP.

De-abia îl așteptăm...

Top „Magazin" — 8 XII 1990

1. **Thieves in the Temple — Prince**
2. **Have You Seen Her — M.C. Hammer**
3. **Close To You — Maxi Priest**
4. **Tonight — New Kids on the Block**
5. **Romeo — Dino**
6. **Praying — George Michael**
7. **She Ain't Worth it — Glen Medeiros & Bobby Brown**
8. **1990 New Decade — Soul 11 Soul**
9. **Dirty Cash — Stevie**
10. **Scream — Ice M.C.**

Concurs top „Magazin"

Pînă la finele acestui an așteptăm de la dv. scrisori cu clasamentul celor mai bune zece melodii ale anului. Cele mai bune trei topuri (care vor avea cît mai multe similitudini cu topul „Magazin" pe care-l vom publica în ianuarie) vor fi premiate cu cîte o casetă audio cu Madonna, New Kids on the Block, U.B. 40, Olt Well, Phil Collins, Saragossa Band (mixaje). Scrieți-ne și opțiunea dv. pentru un nume din cele de mai sus. Succes !

PLĂCERILE SIMPLE ALE UNEI VEDETE

Enrico Macias ia, ca întotdeauna, viața foarte în serios. „Munca mea, familia mea, micile mele bucurii, preocupările mele, astea-s pe scurt preocupările mele", declară el revistei „Ici Paris".

Totul a pornit de la Saint-Tropez. În acel colț de paradis unde își „regăsește copilăria". Macias împreună cu soția sa Suzy și cei doi copii ai lor, Jocya și Jean-Claude, se retrag din cînd în cînd, fac sport, stau de vorbă cu prieteni, duc o viață simplă, își oferă o existență fără pretenții. „Oamenii de aici, spune el ne-au îndrăgit, noi îi iubim așa cum iubim și orașul, iar locurile sînt extrem de pitorești. Și mai este ceva. În acest cadru idilic, cu mirosuri exotice, îmi amintesc de Algeria natală. De aceea fugim uneori din Parisul trepidant unde locuim și ne trăim viața tot timpul anului și ne retragem la Saint-Tropez. Altădată, vedetele erau cele care creau faima orașului Saint-Tropez, acum Saint-Tropez crează vedetele".

Enrico Macias a plecat de curînd în Statele Unite într-un turneu pe care-l va continua în Japonia și apoi în Turcia. Totodată, el a anunțat că pregătește un nou album cu melodii compuse în această vară la Saint-Tropez, din textul cărora transpare revolta împotriva opulenței afișată de miliardarii cu iahturi fastuoase care-și datorează bogăția afacerilor cu armament. „Din ură pornesc războaie", declară el, „iar menirea mea și arma mea sînt cîntecele împotriva răului și a războiului".

PUNCTE

PROMETHEUS *Europe*

În 1988, un grup de tineri profesioniști din Comunitatea europeană, provenind din diferite medii economice și sociale, au fondat PROMETHEUS-EUROPE, o asociație fără scop lucrativ. Abordînd marile teme, PROMETHEUS-EUROPE încearcă să observe care sînt tendințele majore ce vor influența evoluția Comunității europene și a Europei în viitorii 20 de ani și de a permite cetățenilor Europei atît din Est cît și din Vest de a pricepe și de a participa la această evoluție. Asociația are și un program numit NICE (Network for Information on the European Community in Eastern Europe) cu *aplicație în Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria și România și care are ca scop ajutarea europenilor din Est, în special studenți, pentru a înțelege natura și funcționarea Comunității Europene, organizarea unor conferințe în domenii prioritare cum ar fi gestiunea, economia aplicată, drept comercial, drept comunitar, protecția mediului, educația. O serie de conferințe au avut deja loc, altele vor avea loc în 1991.*

Lambada a murit, trăiască SOCA

Se numește Lord Nelson și se consideră că a inventat Soca, *un ritm de dans care traversează Europa, după ce în timpul verii a făcut furori peste o lambadă uitată. Lord Nelson a descoperit această muzică toridă, ceva între reggae, calipso și ritmurile africane. Cu speranța că vara viitoare va ajunge și la Mamaia, nu uitați, dansați Soca. Așa se numește și discul compact scos de Lord Nelson,* Soca-Soca. *Nu pierdeți vremea, Soca vă așteaptă !*

Noul film al lui Alain Delon dar și...

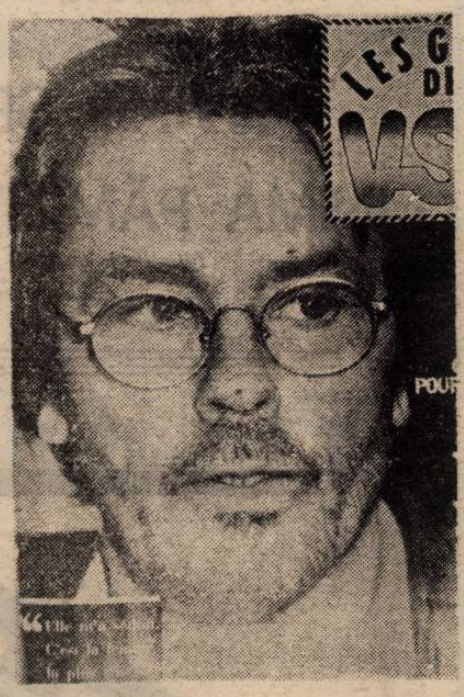

Iată-l pe celebrul actor francez, cu barbă și plete, cum apare în noul său film, Dancing Mashine *care a ieșit pe piață la sfîrșitul lunii noiembrie, un film culturo-cinemato-muzical, considerat evenimentul anului 1990. Singurul comentariu cunoscut de noi aparține realizatorului acestui film Gilles Behat : „Delon este un copil superdotat, hiperinteligent, hiperfrumos, hiper... dar și hipercapricios, insuportabil și iritant". Posedînd toate aceste calități, Alain Delon a mai făcut o nebunie. A achiziționat, la prețul de 63 miloane franci, lucrarea lui Modigliani,* La Belle Epiciere. *Spune Alain Delon : „Am făcut o prostie, dar m-a sedus, este, sigur, femeia cea mai scumpă din viața mea. N-am vrut ca această capodoperă să părăsească Franța". Frumos.*

Rubrică realizată de GEORGE GUȘNARENCU

album magazin și postaze ale creativității

ÎN DIRECT CU SPAȚIUL EXTRA — TERESTRU

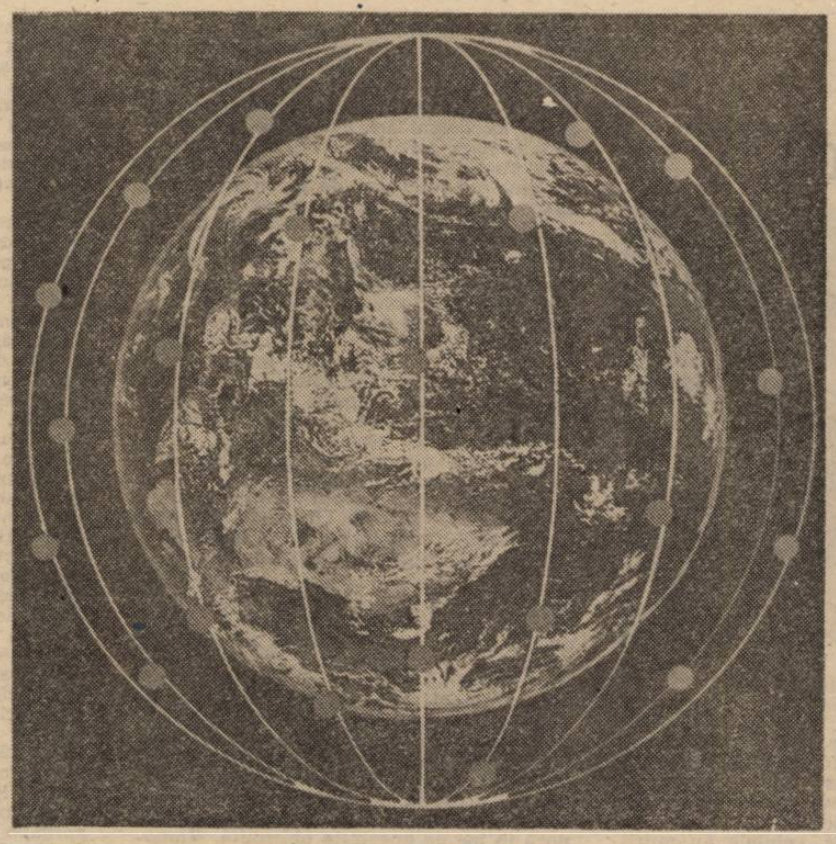

1.

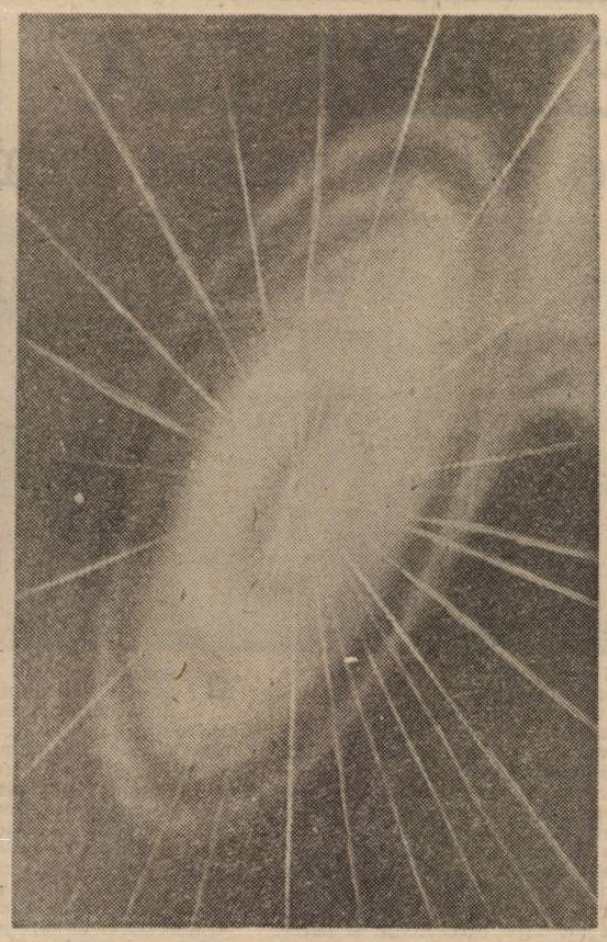

2.

1. Proiectul IRIDIUM va prinde viață înainte ca omenirea să pășească în următorul mileniu. Despre ce este vorba? „De dotarea" Terrei cu 77 sateliți în măsură a facilita apelurile telefonice între două puncte ale planetei, indiferent la ce distanță s-ar afla ele. Pentru a se accede la această rețea, se va utiliza fie un telefon portativ special, conceput pe acest sistem, fie o combină standard pentru rețeaua telefonică actuală conectată stațiilor terestre de recepție.

---

2. Aștri „canibali". Găurile negre, aștri minusculi dar foarte deși „aspiră" stelele vecine.

---

3. Alo, spațiul extraterestru? Amplasate în plin deșert, pe o distanță de 27 km, aceste radiotelescoape recepționează toate mesajele radio provenind de la stele.

---

4. Sonda solară Ulysse lansată în octombrie trecut în direcția lui Jupiter va ajunge în vecinătatea acestei planete în februarie 1992. În momentul apropierii de planeta gigant, sonda va fi catapultată de o formidabilă atracție gravitațională a acesteia în direcția Soarelui și orbita sa va fi reorientată într-un plan care o va face să treacă mai întîi deasupra Polului Sud a stelei noastre, pe care o va survola. Cu o singură condiție, ca programul să se desfășoare conform celor prevăzute, între iunie-octombrie 1994, la o altitudine de 300 milioane km. Ulisse va survola Polul Nord pînă în septembrie 1995, trebuindu-i un an să îndeplinească această „misiune". Sonda va face numeroase observații asupra Soarelui (astrul cu lumină proprie, care face parte din categoria stelelor) și a radiației provenite din Calea Lactee, brîu luminos care se vede noaptea de la un capăt la celălalt al bolții cerești, format din miliarde de stele ale galaxiei noastre care nu pot fi distinse cu ochiul liber.

---

5. Universul, inclusiv Terra, ar fi garnisit cu minigăuri negre, susține A.P. Trofimenko, membru al Academiei de astronomie și geodezie a U.R.S.S., care și-a publicat această teorie a sa în revista „Astrophysics and Space Science". Dacă Trofimenko va avea dreptate, se va putea deduce că cele 126 anomalii gravitaționale repertoriate, atribuite pînă în prezent maselor mai dense decît cele ale mediei crustei terestre, corespund găurilor negre.

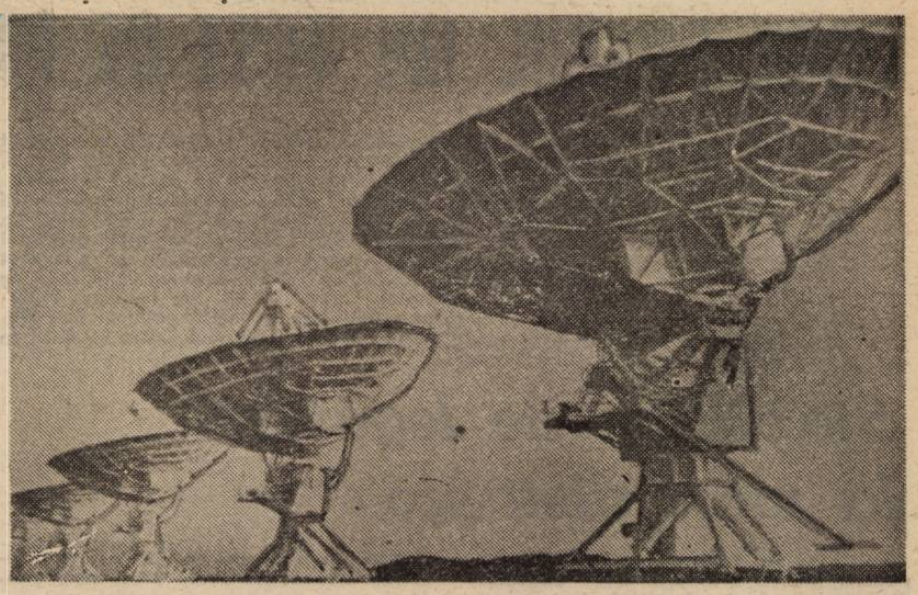

3.

4.

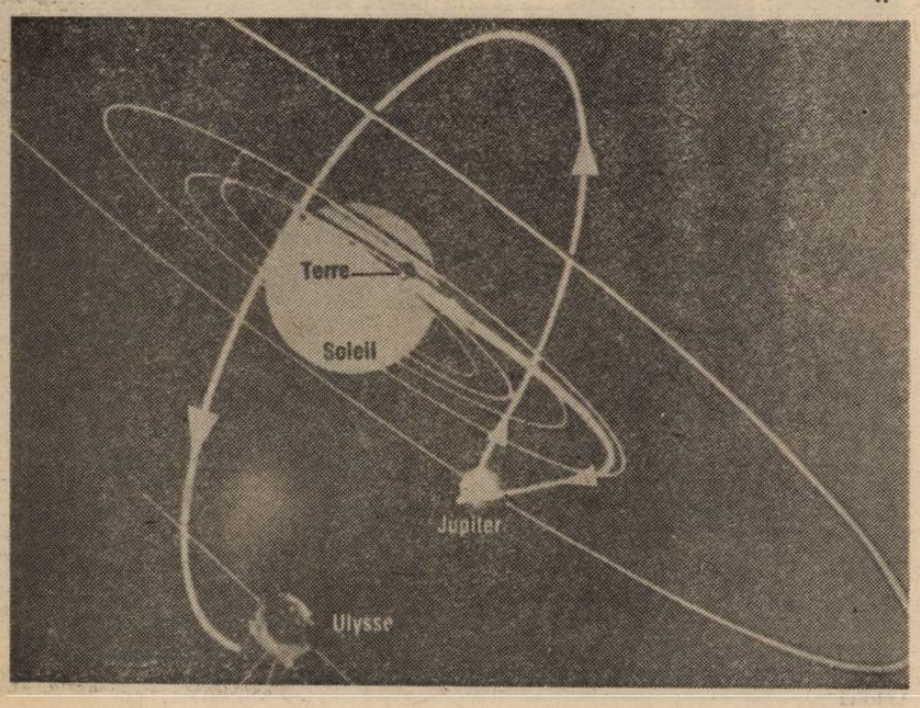

5.

TELEPATIA
este al şaselea simţ?

Oamenii de ştiinţă se întreabă dacă telepatia, acest domeniu al psihotronicei, este un atavism, o rămăşiţă a omului primitiv, incapabil de a comunica cu semenii săi şi de a se orienta în mijlocul unei naturi ostile sau este capacitatea unor anumiţi oameni, ce au fost dotaţi, în mod special, cu acest „har" ? Gîndul poate fi transmis cu adevărat sau totul este o pură înşelătorie ? Numai omul poate efectua asemenea transmiteri sau şi alte vieţuitoare ? Iar şirul întrebărilor ar continua. În acest articol vom încerca să prezentăm o succesiune de fapte, experienţe şi păreri ale specialiştilor, urmînd ca dv. dragi cititori să trageţi concluziile.

În creierul uman sînt aproximativ zece miliarde de neuroni, fiecare din aceştia fiind în stare să creeze, la rîndul său, în jur de 50 000 de legături cu vecinii. Deci cu toate studiile ce se fac asupra acestui organ vital, creierul are încă multe taine, care nu se lasă atît de uşor descoperite. Cu aparatura existentă azi s-a putut constata, de exemplu, că atunci cînd un om îşi destinde muschii mîinii în apropierea unei insecte, organele interne ale acesteia se contractă. S-a mai stabilit că anumiţi muschi ai omului radiază unde pe frecvenţa de 150 Hz şi mai mare. O experienţă interesantă a fost făcută de directorul Institutului de medicină clinică şi experimentală de la Novosibirsk (Siberia), profesor doctor Vlail Kaznatkev, membru al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S.

În două borcane, bine închise, s-au plasat culturi de celule, de acelaşi fel. Borcanele au fost aşezate, apoi, aproape unul de altul, fără a se atinge. Într-un borcan s-a introdus un virus care a provocat moartea celulelor. Spre surprinderea cercetătorului, în al doilea borcan în care nu fusese introdus nimic, celulele au murit şi ele. Experienţa a continuat, plasîndu-se un număr mai mare de borcane conţinînd culturi de celule. Dacă în primul era introdus un virus care producea moartea celulelor, culturile aflate în celelalte vase, închise ermetic, mureau şi ele. De aici s-a tras concluzia că între organismele vii, cele mai mici, se poate stabili o comunicare extrateritorială. Profesor Lazăr Suharevski a emis ipoteza că aptitudinea telepatică era un fenomen psihologic normal la strămoşii noştri, care îşi transmiteau astfel veşti, semnale de alarmă şi cereri de ajutor. Cu timpul s-a pierdut această capacitate, pe măsură ce graiul a evoluat, iar mijloacele de comunicaţie au devenit din ce în ce mai perfecţionate. Şi, totuşi, afirmă profesorul, în codul său genetic omul dispune de o „cheie", pe care nici el nu o cunoaşte, cu care şi în prezent unele persoane pot intra în legătură cu altele pe calea gîndului. Telepatia fiind rezultatul unei mari tensiuni emoţionale ea nu poate fi reprodusă în condiţii artificiale decît rareori, fapt pentru care cercetarea ei se face greu. Se ştie că sistemul nervos se caracterizează prin activitate electrică şi că în celulele nervoase au loc descărcări, adevărate „fulgere" în miniaturi, care generează unde electromagnetice. Nu este deci exclus ca transmiterea informaţiilor, de la un individ la altul, să aibe loc tocmai pe această cale.

Doctorul Alexei Carrek, fiziolog, laureat al Premiului Nobel, afirmă: „telepatia există, ea a fost demonstrată prin observaţie directă", iar doctorul Nicolai Kozirev, astrofizician este convins că telepatia este legată de cîmpul gravitaţional şi că ştiinţa trebuie să detaşeze telepatia de sfera mistică şi să descopere cum funcţionează, deorece ea FUNCŢIONEAZĂ. Şi savanţii Cesare Lombroso, Camille Flammarion, P. Guleaev consideră că telepatia este transmisă prin unde electromagnetice. Deşi foarte slabe, aceste unde se întind pe o bandă de frecvenţe foarte largă, de la microunde — de ordinul centimetrilor — la lungimi de mii de kilometri, dar care cu aparatura actuală nu pot fi captate.

Pilotul australian Wilkins a aterizat forţat în Antarctica şi a putut fi salvat datorită faptului că a stabilit o legătură telepatică cu prietenul său Harold Sherman, căruia a reuşit pînă la urmă, să-i comunice unde anume se află, respectiv coordonatele locului. În Sahara caravanele sînt flancate de paznici, ce se deplasează pe cămile, care în timpul transportului menţin între ei legături telepatice, pentru a-şi transmite informaţii şi ordine. În 1957, într-un spital bucureştean, un bolnav, ce urma să fie operat a treia oară, a cerut ca aceasta să se efectueze sub hipnoză în loc de anestezie obişnuită. Hipnotizatorul care urma să devină „anestezist" se afla la... zece kilometri distanţă. În timpul operaţiei, care a durat peste două ore, pacientul a simţit o stare de somnolenţă şi cineva, cu calm, parcă îi şoptea : „nu te doare nimic. Te simţi foarte bine. Suporţi foarte bine operaţia". Aceasta a fost de fapt hipnoză prin telepatie.

Într-o noapte, Mihail Lomonosov (1711—1765) şi-a visat tatăl, care era pescar, luptîndu-se cu valurile mării, apoi naufragiind pe o insulă pustie din regiunea arctică. Se pare că în momentele grele tatăl s-a gîndit la fiul lui transmiţîndu-i, prin telepatie, un mesaj. Urmărit de vis a pus să i se caute părintele. Rămăşiţele pămînteşti ale acestuia au fost găsite într-o insulă pustie din nordul îndepărtat. În anul 1959 a avut loc o experienţă condusă de Universitatea Duke (S.U.A.), cu un caracter cu totul neobişnuit. Pe submarinul atomic american „Nautillus", care naviga sub apă, în adîncime, ca şi la baza sa militară de la Friendschip (Maryland), aflată la 2 000 de kilometri distanţă, au fost instalaţi cîte un subiect telepatic. De două ori pe zi, la ore fixe, timp de două săptămîni, sub un control riguros, s-au transmis şi s-au recepţionat informaţii şi ordine pe calea gîndului. La sfîrşitul experimentului s-a constatat că 70 la sută din mesajele transmise, de o parte şi de alta, au fost recepţionate corect.

Telepatul Wolf Messing a fost arestat la Varşovia de către nazişti. Pe cînd se afla la poliţie el a transmis, prin telepatie, ordinul ca întregul personal aflat la post, de la sentinelă la comandant, să se adune într-o cameră. După ce toţi s-au strîns, fără să ştie de ce, dar împinşi de o dorinţă de neînfrînt, Messing a părăsit liniştit comisariatul. Tot el afirma că gîndurile oamenilor îi apar sub forma unor imagini. În U.R.S.S. a fost efectuată, timp de patru zile, o experienţă interesantă de telepatie. Emiţătorul a fost biofizicianul I. Kamenski, aflat la Moscova, iar receptorul, un alt om de ştiinţă, N. Nicolaev (din Novosibirsk), la o distanţă de 3 000 de kilometri. Echipa de control, formată din specialişti din diverse domenii — medicină, biologie, psihologie — au observat permanent desfăşurarea experimentului. Obiectele ce trebuiau transmise, necunoscute de nici unul din cei prezenţi decît în momentul începerii şedinţei, scoase din plicuri sigilate, au fost : o foarfecă, cartonaşe de diverse forme cu desene, figuri geometrice, o surubelniţă şi un flacon de colonie. După primirea acestor obiecte, Kamenski s-a retras într-o cameră în care s-a concentrat, pe rînd, asupra fiecărui obiect. S-a constatat că „receptorul" a reuşit, prin desen, să redea cu exactitate aproape toate imaginile transmise telepatic. La Taşkent s-a desfăşurat, de curînd, Congresul de constituire al „Asociaţiei unionale a persoanelor dotate cu însuşiri extrasenzoriale", în U.R.S.S. existînd aproximativ 50 000 de persoane care posedă diferite proprietăţi, supranaturale. Primul simpozion internaţional privind schimbările de bioenergie va avea loc către finele anului 1990. În Europa există centre mari de parapsihologie: la Utrecht (Olanda.) Freiburg (Germania) şi Leningrad (U.R.S.S.). În S.U.A. fiinţează o organizaţie internaţională „Parapsychological Association", care organizează congrese la fiecare patru ani. Din experienţe a rezultat că cele mai sensibile persoane la telepatie sînt surdo-muţii, orbii, gemenii, mamele pentru prunci, precum şi fetele... îndrăgostite.

AUREL DIANU

ESTE POSIBIL UN TEST DE PARAPSIHOLOGIE

Parapsihologia putem considera că este un „miracol" negat de unii, slujit cu profesionalitate de alţii, adeseori contestat şi nu o dată exacerbat ! Totuşi, în cele ce urmează nu avem de gînd să ne deplasăm pe un pămînt sterp. Interlocutorul nostru, domnul MIRCEA PERIANU, din Bîrlad, şi-a dedicat mulţi ani domeniului, deşi nu reclamă vreo calificare omologată în acest sens. Ca să avem încredere în afirmaţiile dumnealui, mai adaug că începînd din anul 1945 domnul Perianu a studiat cam tot ce-a găsit în legătură cu acest subiect — parapsihologia. În consecinţă, ne-a propus un ciclu amplu de convorbiri pe această temă, menţionînd, pe bună dreptate „Consider că este necesară popularizarea subiectului, întrucît de aproape o jumătate de secol publicul larg din ţara noastră a fost ţinut departe de parapsihologie, rămînînd astfel cu mult în urmă faţă de celelalte ţări ale Europei ".

Stabilirea de legături la mari distanţe

— Ca să nu începem cu lucruri abstracte, pentru a deduce mai anevoios din ele concretul, vă întreb din capul locului dacă există o „bază materială" în domeniul parapsihologiei — evident, nu în sensul materialist cu care am tot fost dopaţi, ci în acela al evidenţei...

— Cercetările efectuate în mai multe ţări au stabilit că telepatia, respectiv transmiterea gîndului este un fapt real! S-au făcut experienţe de comunicare prin telepatie între cosmonauţii aflaţi în nave cosmice pe orbită şi persoane aflate la sol. S-au stabilit legături între o persoană aflată la bordul unui submarin în imersiune, şi o persoană aflată pe ţărm. Experienţele efectuate cu o persoană aflată în aşa numita „cuşcă a lui Faraday" (o încăpere cu pereţii metalici, inclusiv tavanul şi podeaua, şi conectată la pămînt) — acestea au dovedit că pereţii metalici nu constituie un obstacol pentru undele telepatice.

— Cum se comportă, într-o asemenea situaţie, aparatura de radiocomunicaţii ?

— Aparatura de radiocomunicaţii de orice tip nu poate recepţiona sau emite dacă se află în cuşca lui Faraday. Fizica cunoaşte toată banda de frecvenţe de la infrasunete, la razele cosmice. Undele telepatice nu fac parte din această bandă ! Concluzia ? Fenomenul este real, dar undele mentale nu sînt de natură electromagnetică ci de altă natură, necunoscută încă ştiinţei !

— Dar ce anume din „structura" fiinţei noastre pare a fi răspunzător de această capacitate ?

— Creierul. Creierul poate fi asemuit cu o centrală electrică. Atunci cînd o persoană se gîndeşte intens la ceva, creierul emite în spaţiul înconjurător unde mentale. Intensitatea acestor unde este direct proporţională cu puterea de concentrare mentală. Toate persoanele aflate în stare de veghe şi acordate pe aceeaşi frecvenţă cu emiţătorul, vor recepţiona inconştient aceste gînduri şi vor crede că sînt gîndurile lor. Cui nu i s-a întîmplat să se gîndească la un anumit lucru şi în acelaşi moment o persoană din apropiere să se exprime chiar cu acel gînd ? De unde şi expresia, „Mi-ai luat vorba din gură !"

— Este vorba de o capacitate „privilegiată" ?

— Toţi oamenii au capacitatea de a emite şi de a recepţiona unde mentale Dar unii o au într-o măsură mai mică, iar alţii într-o măsură mai mare. Din păcate, la majoritatea oamenilor această capacitate este foarte slabă. Numai puţini, foarte puţini, au capacităţi excepţionale. În plus, posibilitatea realizării unei legături telepatice nu este mereu aceeaşi. Ea variază, avînd un caracter aleatoriu, depinzînd de cruze multiple Totuşi, după unii autori şase persoane din zece îşi pot dezvolta aceste aptitudini prin exerciţii speciale. Transmisiile telepatice nu depind de vîrstă, sex sau de gradul de cultură. Totuşi unele popoare au un număr mai mare de indivizi dotaţi cu puteri paranormale.

— Asupra acestor aspecte sper să putem reveni altădată. Acum v-aş solicita esenţialul — adică un test, pe care îl propuneţi, şi care constituie de fapt subiectul convorbirii noastre.

— Iată testul : Alegeţi ca partener de experienţă o rudă sau un prieten apropiat. Alegeţi ca moment de experienţă seara, dar înainte de masă. Retrageţi-vă într-o încăpere liniştită, de preferinţă singur. Timp de 10—15 minute purtaţi o discuţie amicală pe o temă de interes comun ,dar nu contradictorie. Acest lucru are ca scop să vă acordeze pe aceeaşi frecvenţă. Aşezaţi două scaune spate în spate la 2—3 metri distanţă unul de altul Luaţi loc. Corpul trebuie să fie drept, cu spatele rezemat de spătarul scaunului, şi relaxat. Picioarele uşor depărtate se vor sprijini cu toată talpa pe podea. Cu mîna dreaptă apucaţi degetul mare de la mîna stîngă. Încăperea trebuie să fie iluminată de o lumină slabă şi difuză. Relaxaţi-vă muşchii întregului corp şi păstraţi o linişte completă timp de 1—2 minute. Apoi efectuaţi cîteva cicluri de respiraţie yoghină completă după cum urmează : expiraţi aerul din plămîni ; inspiraţi apoi uşor aerul pe nări în timp de 4 secunde ; urmăriţi în acest timp mişcarea diafragmei ,apoi dilatarea cutiei toracice şi în final ridicarea claviculelor. Reţineţi aerul în plămîni patru secunde, apoi expiraţi lent tot în patru secunde. Faceţi o pauză alte patru secunde, cu plămînii goliţi. Repetaţi ciclul de 5—6 ori. Respiraţia trebuie să se facă fără efort !

Eliminaţi orice gînduri perturbatoare, stări de agitaţie, anxietate, etc. Nu uitaţi : Obţinerea unei linişti mentale perfecte este faptul esenţial pentru reusita experienţei.

— Considerînd că acest prim capitol din „lecţie" trebuie memorat şi învăţat în mod serios, întrerupem aici convorbirea, în numărul următor al revistei urmînd să facem un pas mai departe, în speţă, să ne referim la persoana care joacă rolul de emiţător .

ION ŢUGUI

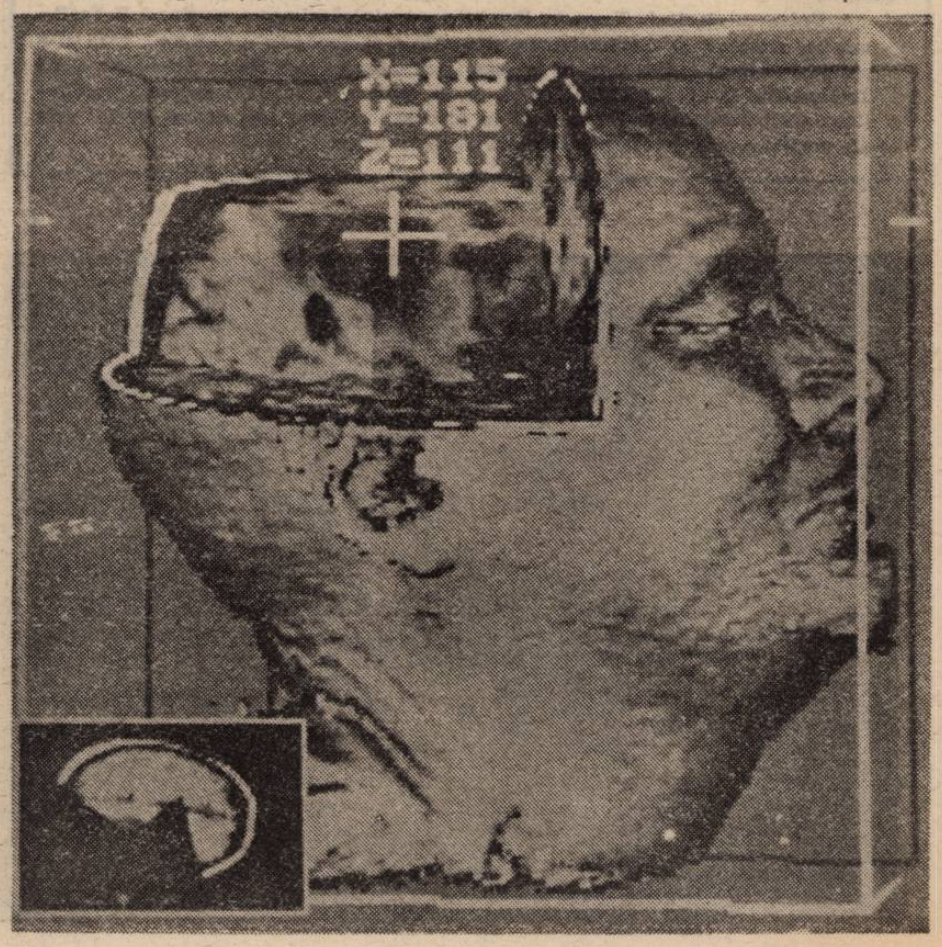

ECOLOGIE - UN SEMNAL DE ALARMĂ, DAR NU NUMAI ATÎT...

Alertă!

„SCUTUL" DE OZON AL TERREI SE SUBȚIAZĂ

1987 a fost considerat drept anul cu cel mai mare vid de ozon. Ulterior, climatologii au anticipat că acest fenomen al pierderilor de ozon nu se va mai repeta cel puțin timp de 10 ani. Dar nu a fost așa. Și în 1989, vidul de ozon de deasupra Antarcticii avea să fie la fel de grav ca cel înregistrat în urmă cu doi ani. În octombrie 1989 concentrațiile de ozon din stratosfera de deasupra celui de-al șaselea continent au scăzut sub nivelul celor din 1937.

Antarctica a fost afectată de pierderi de ozon în stratosferă începînd din 1970. Și de atunci în fiecare an, în lunile septembrie și octombrie. Cum se produce acest fenomen în „scutul" de ozon al Terrei ? „Zona pierderilor de ozon începe deasupra Antarcticii, relevă Science News, la o altitudine de 12 km și se extinde pînă la 23 km. În anul 1939, ozonul aproape că a dispărut complet din anumite straturi atmosferice, atingînd absența totală de 16—18 km. Pe această porțiune s-a pornit de la o concentrație de 50 unități Dobson (de ozon) la sfîrșitul lunii august și s-a ajuns la 5 unități Dobson". Și în continuare, sursa citată oferă alte date extrem de interesante despre vidul de ozon : „În anii cu niveluri foarte scăzute, cum au fost anii 1987 și 1989, zona în care ozonul s-a diluat foarte mult a acoperit aproape de două ori aria continentului Antarctica. În 1987, cantitatea medie de ozon din această zonă a scăzut de la circa 250 unități Dobson, în timpul iernii, la 147 unități Dobson la 5 octombrie. Doi ani mai tîrziu, media a scăzut la 150 unități Dobson. În 1989, media a scăzut la 150 unități Dobson, iar la 3 octombrie se înregistra o valoare extrem de redusă".

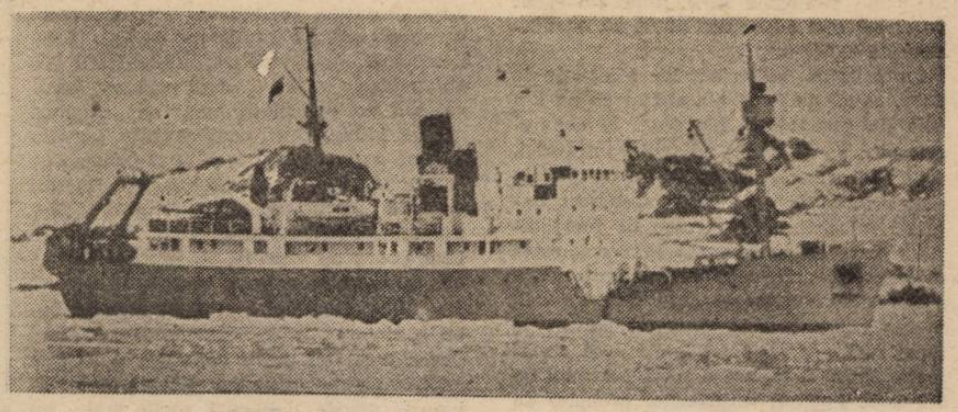

Nava britanică de cercetări „John Biscoe" folosită în Antarctica

Criza manifestată în centura de ozon în cursul anului trecut a fost mult mai acută decît cea precedentă. De aceea, oamenii de știință s-au văzut nevoiți să lanseze un nou semnal de alarmă cu privire la necesitatea intensificării eforturilor pe plan mondial în vederea refacerii stratului protector de ozon al Terrei, care filtrează razele ultraviolete ale Soarelui. S-a ajuns și la ideea de către unii experți, că activitatea solară intensă nu constituie cauza care provoacă diminuarea stratului de ozon și apariția unor „ferestre" în acest scut protector. Astrul zilei se află într-un ciclu de 11 ani de activitate sporită, perioadă în care, opinează climatologii, va emite mai multe raze ultraviolete decît o face în mod obișnuit. Ar fi normal, deci, să fim martori ai intensificării procesului de producere a ozonului în atmosferă. În cazul în care acest scenariu se va împlini întocmai, recuperarea integrală a cantității de ozon pierdute ar fi posibilă? Desigur, dar pe parcursul a cel puțin o sută de ani !

Să dispară oare stratul de ozon din atmosferă într-un ritm mai rapid decît s-a calculat ? De ce se menține golul înregistrat în fiecare primăvară în scutul de ozon de deasupra Antarcticei pe parcursul întregului an ? Care sînt cei mai vinovați poluanți ai „centurii" de ozon? Aceste întrebări se vor menține în actualitate. Utilizați ca fluide de răcire, clorofluorocarbonii (C.F.C.), s-au dovedit a avea cea mai nefastă influență. Larg folosiți, acești compuși chimici formați din clor, fluor și carbon, prezenți în aerosoli și în urma procesului de fabricare a unor materiale plastice, „mănîncă" stratul de ozon care înconjoară ca un briu „planeta albastră". Aceste substanțe chimice se descompun în aer ca urmare a efectelor razelor ultraviolete și, purtate de curenții de aer din emisfera nordică în regiunea Antarcticii, se combină cu ozonul formînd dioxid de clor. Dar mai sînt și alte substanțe care atentează serios la stratul de ozon. Metanul și oxidul nitros, de pildă. Dovezile că substanțele poluante precum C.F.C., produse industrial, și compușii aferenți determină producerea vidului de ozon din Antarctica sînt indubitabile. Este evident, deci, că singura soluție de stopare a procesului periculos al rarefierii stratului de ozon nu poate fi alta decît aceea a realizării unor substituenți nepoluanți pentru clorofluorocarboni. S-au și obținut unii substituenți promițători. Va mai trece însă timp pînă cînd ei vor putea fi produși în cantități suficiente. Deși au fost scurtate termenele prevăzute în „Protocolul de la Montreal" pentru înlocuitorii C.F.C., ele ar putea fi reduse și mai mult. Este o necesitate logică, pentru ca razele ultraviolete ale Soarelui să nu devină ucigătoare pentru pămînteni, pentru flora și fauna planetei, în cazul subțierii și mai pregnante a scutului de ozon protector.

D. FILIP

Oamenii de știință se întreabă:

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU MAREA ARAL? (II)

Deteriorarea ecosistemului în care se află integrată Marea Aral a început din 1959. În acel an a fost dat în exploatare Canalul Kara Kum („nisipurile negre" în limba turcă). Folosirea apelor din cursul superior al Amu-Dariei prin canalul săpat pe o lungime de 1 300 km în deșertul care ocupă toată partea centrală a Turkmeniei, s-a făcut în scopul irigării cîmpurilor semănate cu bumbac și a livezilor. Pămînturile irigate aveau să consume uriașe cantități de apă. Smulse din deșert, aceste pămînturi s-au aflat în perimetre deshidratate de soarele dogoritor. Vînturile care se abat în deșertul Kara-Kum aproape că mătură tot ce întîlnesc în cale.

Erorile constructorilor magistralelor de aducțiune a apelor din Amu-Daria nu au fost puține. S-au forat puțuri direct în nisip, fără a se betona patul. Și, în consecință, enorme cantități de ape s-au infiltrat în sol, culturile, fiind vitregite de lichidul necesar dezvoltării. Experții au apreciat, după cum relevă Science et Vie, că în nisipuri s-au răspîndit de-a lungul anilor circa 300 km³ de apă ; jumătate din această cantitate a pierdut-o Marea Aral din 1960. Iată și concluziile la care au ajuns experții Academiei de Științe a U.R.S.S. : „Consumul de apă pentru irigații este între 20—100 la sută superior celui normal". Deși au existat avertizări asupra pericolului pe care-l prezintă extinderea irigațiilor în jurul Mării Aral, cei în drept a hotărî le-au luat în derîdere. În perioada 1900—1987, terenurile irigate au sporit de la 3 milioane ha la 7,6 milioane ha. S-au făcut investiții uriașe. Și pentru ce ? Pentru o activitate economică care avea să se dovedească extrem de ineficientă. S-a sperat, de către cei neștiutori și aflați în posturi de răspundere, că prin cultivarea bumbacului în terenuri nisipoase se va putea rezolva, în bună parte, problema asigurării necesarului acestei materii prime. Bumbacul cultivat în jurul bazinului Mării Aral s-a dovedit a fi de calitate nu prea bună. Trebuia produs bumbac cu orice preț. El era cerut, în principal, pentru confecționarea îmbrăcămintii necesare cadrelor armatei. Și culturile de orez din Uzbekistan au folosit multă apă din cursurile care alimentau Marea Aral. Diminuarea considerabilă a debitelor celor două mari fluvii (Amu-Daria și Sîr-Daria) a fost cauza principală care a dus la reducerea volumului Mării Aral la două treimi. Diminuarea debitelor celor două mari cursuri de apă s-a datorat intrării în exploatarea a noi suprafețe irigate, a creării unor rezervoare (care s-au dovedit a fi o mare greșeală de concepție, întrucît pierderile de apă prin evaporare erau imense într-o zonă aridă), precum și înmulțirii clandestine a pompelor de aducțiune a apei.

Nici proba „sării" nu a fost trecută cu bine, cu toate că ecologii deceniilor trecute au afirmat, siguri pe ei, că ea nu va crea probleme. Anii au trecut și verdictul lor inconștient a rămas o probă elocventă de incompetență profesională. „Carbonații și sulfații de calciu nu au format carapacea protectoare și enorme cantități de sare au apărut la suprafața terenurilor asanate, însumînd 27 000 km²", subliniază sursa citată. Furtunile de nisip au început să fie concurate de furtunile de sare. S-au întreprins cercetări asupra acestui fenomen. Specialiștii au ajuns la concluzia că 75 milioane tone de nisipuri sărate au ajuns, în fiecare an, în apele Aralului. La această cantitate de particule sărătoase vizibile trebuiesc adăugate, susțin experții, și circa 60 milioane tone de aerosoli salini invizibili.

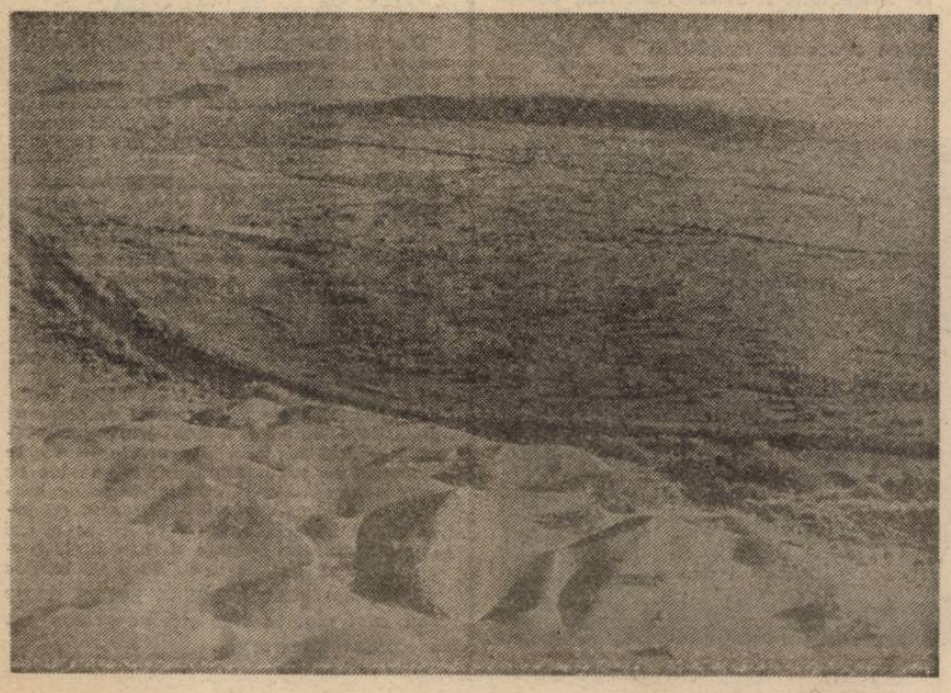

Prinsă în „cîngile" vînturilor, sarea de pe terenurile asanate, destul de toxice pentru culturi, a fost transportată în diferite regiuni la mari distanțe, chiar de mii de kilometri. În republicile baltice, în Bielorusia și în Gruzia au fost prelevate eșantioane de sare provenind din vecinătatea Mării Aral. Și detectarea prin intermediul sateliților artificiali ai Pămîntului sau de la bordul navelor cosmice avea să aducă dovezi certe ale fenomenului răspîndirii sării la mari distanțe provenite din zona Aralului. Aflați în spațiul extraatmosferic, cosmonauții au surprins veritabile „panașe" de sare cu o lățime de 40 km, pe o distanță de peste 500 km de la Marea Aral. Se apreciază că, în medie, căderile de sare în regiunea Mării Aral au atins, în ultimă vreme, 5 kg pe hectar, de trei ori mai mult ca în 1960. Încercările de a planta arbori care să fixeze nisipurile sărate s-au făcut cu întîrziere. Ele nu au dat, pînă la urmă, nici un rezultat.

(Va urma)

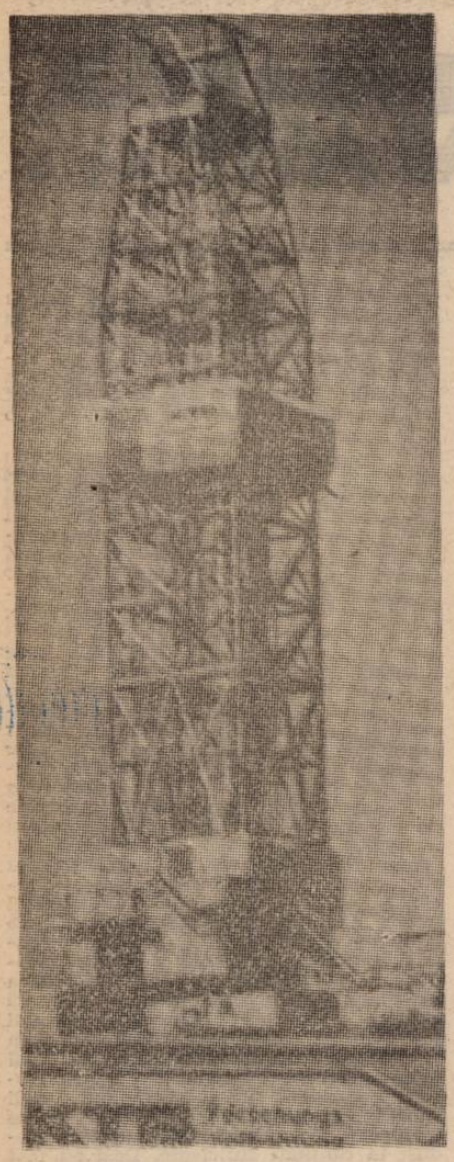

Privind spre inima pămîntului

Apăsînd un simplu buton, Heinz Riesenhuber, ministrul german al cercetării, a declanşat recent la Windischeschenbach turnul de foraj care va permite săparea unui puţ la peste 10 km adîncime. Obiectivul proiectului, al cărui preţ este estimat la 500 milioane mărci, este studierea unui profil de scoarţă terestră, tipic pentru Europa centrală. Geologii speră să acumuleze, cu acest prilej, o multitudine de noi cunoştinţe asupra acestui mediu cu presiuni şi temperaturi ridicate şi să ajungă, în special, la o mai bună cunoaştere a fenomenului seismic.

Proiectul este realizat cu o largă participare internaţională, iar la ceremonia de inaugurare au fost prezenţi şi miniştri ai cercetării din Franţa, Uniunea Sovietică şi Cehoslovacia. (De notat că ministrul sovietic al cercetării, N. P. Laviorov, geolog de meserie, a condus, în urmă cu 20 de ani, proiectul de forare la adîncime SG-3 din peninsula Kola, unde s-a săpat puţul cel mai adînc din lume, cu o adîncime de 12 270 m).

Cu prilejul experienţelor efectuate la Kola, capul de foraj s-a abătut cu un km faţă de punctul de plecare, la capătul traseului de 12 km în adîncul Pămîntului. La Windischeschenbach forajul va fi efectuat urmînd un traseu mai rectiliniu, datorită folosirii unui „sistem de foraj dirijat" care supraveghează în permanenţă avansarea sapelor de foraj pentru a evita eventualele devieri şi care este capabil, în caz extrem, să le rectifice. Turnul de foraj care are 83 metri înălţime şi cîntăreşte... 2 500 tone, are o forţă portantă de 800 tone. Potrivit rezultatelor probelor de foraj efectuate anul trecut şi care au permis înaintarea cu 4 km, temperatura la această adîncime este de 300 grade, ceea ce reprezintă o limită tehnologică în forajul la adîncime. Pînă în 1996 se va putea săpa un puţ care să atingă 12 km adîncime.

Instalaţia funcţionează 24 de ore din 24. Sapele de foraj cu o lungime de 40 m sînt dirijate printr-un nou tip de „Pipchandler" care permite o înaintare semiautomată. Cercetătorii apreciază că se va putea pătrunde în interiorul Pămîntului cu trei metri pe oră. Şi 800 de capete de foraj, parţial dotate cu diamante, vor fi uzate pînă la atingerea adîncimii de 10 km. Lucrările de foraj care au început nu vor folosi totuşi acest puţ deja existent pînă la 4 000 m adîncime. Se va fora un nou puţ şi s-au prevăzut, de pe acum, experimente de studiere a propagării undelor sonore între cele două canale de foraj. Sondajul prealabil a permis „aducerea la lumină" a unor rezultate interesante, chiar senzaţionale. Astfel, în interiorul puţurilor s-au descoperit 30 de specii de microfosile, vestigii ale unui străvechi ocean de acum 100 milioane de ani. S-au descoperit, de asemenea, concentraţii neobişnuite de metan a cărui prezenţă încurajează noi speculaţii privind originea acestei hidrocarburi combustibile. La rîndul lor, seismologii pot şi ei să conteze pe rezultate interesante ale acestor lucrări de foraj. În timpul primelor probe, s-a constatat existenţa unor zone de perturbare profunde care îşi au probabil originea în vechile seisme. Astfel, acum 300 de milioane de ani s-ar fi produs probabil o ciocnire între Europa şi Africa! Cercetătorii au putut constata că odată „eliberate" de presiunea ridicată care stăpîneşte marile adîncuri, rocile emit un zgomot absolut asemănător cu cel care se înregistrează în timpul cutremurelor...

MIHAELA DOROBANŢU

Incredibil, dar adevărat

Dacă veţi avea vreodată norocul să ajungeţi pe o plajă din Sri Lanka şi veţi observa un om care merge cu pricepere pe o coardă întinsă între cocotieri, să nu vă imaginaţi că este o iluzie optică. Este vorba de un „toddyman". Adică un om care se caţără pînă în vîrful copacilor, face o incizie în scoarţă şi plasează aici mici vase pentru a colecta seva care se scurge. Aceasta fermentează extrem de repede şi dă naştere la „toddy", un fel de vin care, ulterior, este distilat şi vîndut sub numele de „Arak", băutură apropiată ca gust, aromă şi tărie cu tequila. Ciudat este că, începînd din noiembrie anul trecut, liliecii par să fi descoperit gustul plăcut de „toddy". În consecinţă, ei „se răsfaţă" cu această băutură, apoi se lansează în zboruri complet dezordonate, îngrozind animalele şi ciinii. Aşa pretind cel puţin localnicii care, poate, au găsit un pretext pentru a porni o adevărată vînătoare împotriva liliecilor.

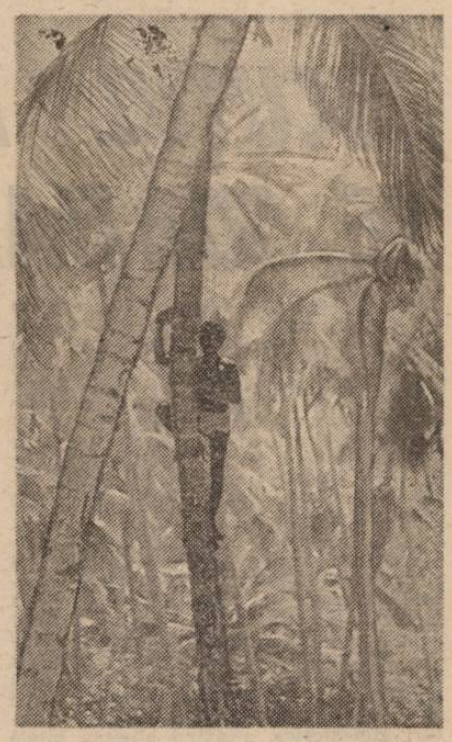

Pe cale de dispariţie?

Tapirul este cel mai mare mamifer din regiunile tropicale ale Americii. El a devenit atît de rar, încît persoanele care reuşesc să-l fotografieze se pot număra pe degete. Francezul Emil Barjak a întreprins, de exemplu, trei expediţii în jungla mexico-guatemaleză înainte de a putea să filmeze un tapir mascul, apoi un cuplu.

OZN-uri şi gropi

Oznauţii — dacă ei or fi autorii — par să fi luat hotărîrea de a ne scoate din sărite cu orice preţ prin tot soiul de fapte care, pentru noi, n-au absolut nici o noimă. Astfel, pe un cîmp aflat nu departe de satul Razuvaev din regiunea Volgograd (U.R.S.S.) a fost descoperită, după cum informează Agenţia Novosti, o groapă cît se poate de bizară. Ea are un diametru de numai 25 cm, însă o adîncime de 8,50 m. Puţul de formă perfect cilindrică coboară în profunzimea solului aproape vertical. La adîncimea de şase metri, pereţii sînt carbonizaţi. Fondul radioactiv al pereţilor şi al spaţiului interior se înscrie în limitele normalului. Iar ceea ce se află pe fundul acestui puţ neobişnuit va deveni limpede abia după ce va fi extras obiectul (căci există acolo aşa ceva!) care va fi cercetat de oamenii de ştiinţă. Fiindcă nimeni dintre pămînteni — om zdravăn la minte — nu se căzneşte să sape în pămînt o găurice pe care apoi să o ardă cumva, în adînc, numai ca să pună la adăpost caseta cu bijuterii a bunicii, sperăm să aflăm şi noi „noima" acestei enigme şi rezultatele cercetărilor ne vor parveni, dacă nu cumva vor fi îngropate, la rîndul lor, în uitare sau, mai rău, în cine ştie ce arhive cu menţiunea „secret"!...

enciclopedie

PEŞTELE-CLOVN, VICTIMĂ A FRUMUSEŢII SALE

Dinamita, cianura, gazele explozive, folosite pentru capturarea superbilor peşti-clovn ce decorează unele din acvariile noastre sînt adevărate ucigaşe ale mediului marin. Piscicultura viitorului va reuşi să pună capăt unor asemenea procedee?

Aşezat în faţa unui acvariu în care se plimbă un peşte-clovn, nu poţi să nu gîndeşti cît de scump îşi plăteşte acesta frumuseţea unanim recunoscută. Pentru a face faţă cererii presante a iubitorilor de acvarii, îndeosebi occidentali, s-a recurs la procedee de pescuit extrem de agresive, care compromit supravieţuirea a milioane de peşti şi distrug pentru mult timp, dacă nu cumva pentru totdeauna, mediul în care aceştia trăiesc. Desigur, nu e vorba de metodele tradiţionale, chiar dacă, şi în acest caz, 90% din peştii-clovn capturaţi în Extremul Orient mor după numai cîteva ore de la extragerea din mediul lor obişnuit de viaţă. Pe banca acuzării sînt însă procedeele folosite aproape în mod curent în Oceanul Pacific şi Oceanul Indian : dinamitarea bancurilor de corali în care peştii-clovn se adăpostesc.

Metoda este din două motive şocantă : în primul rînd, 95% din peşti mor datorită traumatismelor. Restul nu reuşeşte să supravieţuiască decît puţine zile. În al doilea rînd, băncile de corali suportă o degradare aproape ireversibilă. Mai există şi alte tehnici la fel de condamnabile pentru pescuirea nefericiţilor peşti-clovn. Nimeni n-a ezitat să folosească în anumite zone cianura, gazele toxice şi alte substanţe care se diluează rapid şi anesteziază fauna locală. Capturaţi în această stare, peştii par la început că „nu suferă". Dar nu peste mult timp, se dovedeşte că emanaţiile toxice pe care le-au inhalat le distrug aparatul digestiv, fapt ireversibil. Mor, ajungînd la suprafaţa apei cu burta în sus. Pierderile sînt uriaşe în raport cu numărul supravieţuitorilor în captură.

Convins de necesitatea opririi unor practici atît de dăunătoare, Torben Juhl, biolog scandinav, a emis ideea posibilităţii obţinerii peştelui-clovn pentru acvarii într-un mod mai puţin dăunător.

Totul porneşte de la anumite ciudăţenii ale acestui peşte. Astfel, peştii-clovn trăiesc în familii : un mascul, o femelă, doi sau trei pui „domiciliază" în apropierea unei anemone de mare, care pentru o perioadă tolerează perfect aceşti intruşi. Nimeni n-a putut explica pînă în prezent misterul anemonei care n-ar trebui decît să-şi desfăşoare tentaculele pentru a se debarasa de peştii-clovn. Şi mai există o bizarerie. Femela este cea care conduce grupul. Ea se hrăneşte prima şi ocupă locul cel mai bun. Dacă ea dispare, masculul îi ia locul iar rolul său este preluat de „fiul" cel mai mare. Acelaşi lucru se poate observa şi în acvariu. O undă de mister însoţeşte şi fenomenul de reproducere a acestui straniu peşte. Femela depune la piciorul anemonei aproximativ 1 500—2 000 de ouă. Apoi alţi peşti se ocupă de „îngrijirea" ouălelor, cărora le aduc apă proaspătă, împinsă cu aripioarele lor. Ouăle măsoară între 3 şi 4 mm şi au nevoie de două săptămîni pentru a da naştere peştişorilor ; acest fenomen se produce în obscuritate totală, de obicei noaptea. Momentul e previzibil pentru că ochii micuţilor peşti devin enormi înainte de a se naşte şi se văd prin pereţii, mult subţiaţi, ai ouălelor. În mediu natural, peştişorii sînt luaţi de curenţi şi separaţi rapid de părinţii lor.

Întorcîndu-ne la ideea lui Torben Juhl, se consideră că viaţa în mediul natural poate fi un model pentru cei ce deţin peşti în captivitate. Peştii-clovn se pot înmulţi în captivitate. Mai mult, se pare că, născuţi în acvariu şi obişnuiţi cu hrana deshidratată, au toate şansele să trăiască mult, chiar şi 25 de ani. O astfel de longevitate îi avantajează însă pe comercianţi? Sau lor le place să cultive ideea aparentei fragilităţi a peştilor-clovn?

AURORA POPESCU

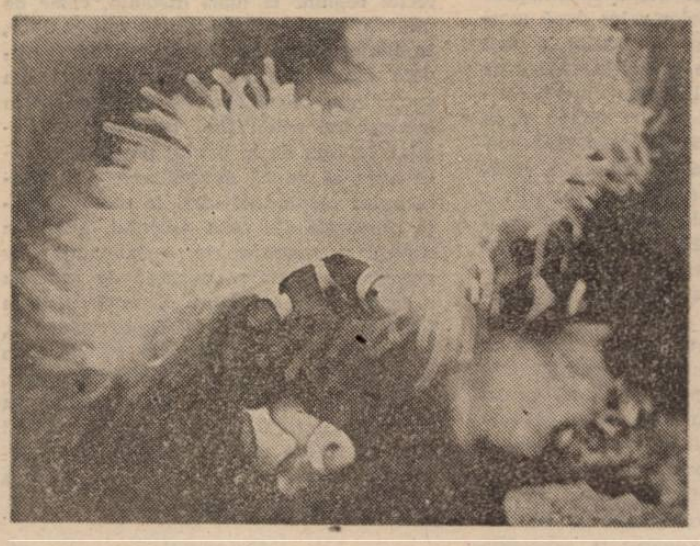

Starea de veghe

Oboseala, ca semnal de alarmă

Nu ne referim cîtuşi de puţin la **„sfinta oboseală"** care însoţeşte orice efort creator şi nici la acea dublă epuizare — fizico-psihică — inerentă competiţiilor strînse şi performanţelor care n-ar fi de înţeles, de altfel, în afara unor astfel de dăruiri consumptive.

Există, însă, din păcate, **şi o oboseală cenuşie, mohorită, deseori depresivă** (pe care americanii aveau s-o denumească de prin 1982 „Yuppies' syndrom", cu circa 5 milioane de cazuri declarat cronice, aflate într-o strictă evidenţă medicală), o maladie care, la o analiză atentă, s-ar părea totuşi că bîntuie în întreaga lume modernă, indiferent de formele sale concrete, specifice, de manifestare. Indiferent, deci, de meridian, de supra sau subsolicitări, de anxietăţile unui prea-bine sau prea-indelungat-rău, născută din lipsă de orizont sau lipsă de speranţă, din stresul inadaptării, ca şi din cel al insatisfacţiilor, din tot felul de eroziuni interioare, maladive, ştiute sau neştiute îndeajuns. O stare de oboseală-abandon-prăbuşire-eşec înscrisă, de loc întîmplător, pe ordinea de zi a recentului Congres de Euromedicină, desfăşurat la Montpellier la începutul lui noiembrie.

Dar poate tot n-am fi scris despre acest subiect (obosit), dacă revista „VSD" (una din cele mai prestigioase care apar astăzi în Franţa) n-ar fi dezvăluit că 60 la sută **din francezii care se adresează în prezent unui doctor se plîng tocmai de o astfel de oboseală.** Să difere oare situaţia în ţările est-europene ? Sau poate că gravitatea convulsiilor sociale — şi o stare de morbiditate fără precedent care dăinuie aici de decenii — nu mai lasă nimănui timp să-şi plîngă epuizarea super-cronicizată ?

■

În opinia profesorului Jean Dormont de la Spitalul Antoine-Beclère — care a şi înscris oboseala cronică printre cele „365 DE MALADII NOI" (lucrare colectivă, recentă, semnată de J. Dormont, O. Blétry şi J.F. Reifraissy — acest sindrom, cu o denumire deseori controversată, **grupează în fapt afecţiuni foarte diverse,** care au **ca „punct comun" şi simptom cvasiunificator — oboseala,** altfel spus, o stare receptată de cel suferind ca o epuizare aproape ireversibilă şi pe care, într-adevăr, orele de odihnă, normale, nu o mai pot depăşi. Nu poate fi vorba, după cum explică Jean Dormont, de o cauză unică, chiar dacă în zonele profunde ale acestei stări de epuizare subzistă, de regulă, o gamă variată de insatisfacţii personale, desfăşurări de viaţă inerţiale şi activităţi rutiniere, care sfîrşesc deopotrivă în cenuşiu şi plictis, o stare de nemulţumire difuză, dar aproape totdeauna fără adresă şi acuze concrete. E momentul în care oboseala psihică, conjugată cu diverse afecţiuni neştiute sau netratate încă, nu mai poate fi combătută cu obişnuitele practici şi terapii antiastenice, cum se numeau cîndva...

■

Pentru profesorul Pierre Bugart, fondatorul Grupului francez de studiu al oboselii, acest sindrom, tot mai răspîndit în ultimii ani, trebuie privit ca un S.O.S. de gravitate extremă. Cauzele sindromului, în opinia sa, ar angaja trei direcţii de cercetare.

— investigarea complexă, interdisciplinară, somatică, a celui suferind (respectiv, evaluarea disfuncţiilor foarte concrete şi presante care au condus la deteriorarea sănătăţii sale) ;

— problemele de „conjuncţie, relaţionare şi reacţie" — legate de constrîngerile vieţii cotidiene, atît în planul vieţii personale, cît şi în planul activităţilor profesionale, sociale ;

— tulburările psihice, cronice, care se exteriorizează ca stări de depresiune şi anxietate.

În prima categorie de agenţi perturbatori figurează cele mai variate afecţiuni, la care vin să se adauge pînă şi astenia obezităţii, curele prelungite de slăbire, fără control ştiinţific, diversele intoxicaţii latente, de la tabagism la alcoolism, efectul secundar, advers, al unor medicamente etc., etc. Categoria a doua, acuzînd modul de viaţă, de regulă sedentar, interconditionează suprasolicitări, distructive prin aparenta sau reala lor gravitate, supraestimări sonore şi vizuale, angoasa competiţiilor diurne, profesionale, intruzia neliniştilor pe care le difuzează violenţa, disensiunile psiho-fiziologice conjugale, conflictele dintre generaţii, grija zilei de mîine, un plafon de supraestimări în discordanţă cu ripostele imediate şi corective ale realului. La care se adaugă sensibilizări subiective, agravante, faţă de anumite tipuri de stres. şi o tendinţă spontan-maladivă spre abordări pesimiste, depresive.

Cu cît starea de oboseală este instaurată de mai mult timp, cu atît e mai greu de interpretat şi corectat. Şi tocmai în acest sens, dr. Bugart o consideră ca **o posibilă maladie planetară a anului 2000,** cu puţine şanse de remediere, în măsura în care larga răspîndire a acestei afecţiuni conduce la o subestimare a gravităţii sale, atunci cînd nu este considerată de-a dreptul ca „o boală aflată în ordinea naturală a lucrurilor". Şi nu e... Este în dezordinea anaturală a lipsei noastre de înţelepciune.

■

Sindromul de oboseală pare să fi fost consemnat în premieră absolută încă în urmă cu aproape 160 de ani (argument admirabil în favoarea celor care susţin că n-ar fi nimic nou sub soare. Lansînd noţiunea de **„sindrom de uzură"**, încă din 1831, profesorul Johnson considera maladia, probabil din orgoliu, ca specific engleză, făcînd vinovate de apariţia ei, pe atunci, tensiunile şi surmenajele provocate de revoluţia industrială. În urmă cu o sută de ani, boala era deja cunoscută şi în Statele Unite, medicii recomandînd, pentru tratarea ei, **instalarea unei stări de auto-liniştire plus o dietă corespunzătoare** („Doctor quiet et doctor diet"). Dar boala a evoluat (a progresat ?) şi simptomurilor clasice li se adaugă azi nu mai puţin de 50 de simptomuri noi, una dintre preocupările terapeuticii contemporane constînd tocmai în stabilirea unui „etalon clinic" de diagnosticare a stadiului de oboseală şi a cauzalităţii reale a procesului (surmenaj, disfuncţii somatice, dereglări psihice etc., etc.). De aici, problema aparţine integral specialiştilor. Ei ne pot vindeca. Eventual... Esenţială însă rămîne prevenirea acestei afecţiuni. Şi asta nu mai stă în puterea medicilor, ci a socialului, a timpului istoric, concret, pe care îl parcurgem, şi a convingerilor proprii de viaţă cu care încercăm să ne adaptăm — să conştientizăm stresul — sau, dimpotrivă, să ne complacem pasivi în această încrîncenare de schimbări şi accelerări socio-profesionale, într-o inconştientă omologare de conflicte, vendete şi patimi.

Oboseala nu-i numai un S.O.S. ; ea poate anunţa şi o tristă capitulare.

DOREL DORIAN

Hîrtie din crini şi lalele

Specialiştii japonezi au elaborat un nou procedeu de fabricare a hîrtiei care permite renunţarea totală la masa lemnoasă folosită de obicei ca materie primă pentru obţinerea acestui produs.

În cercetările experimentale efectuate, oamenii de ştiinţă niponi au utilizat, îndeosebi, o serie de flori obişnuite cum sînt lalelele, crinii şi narcisele. Iniţial florile au fost tocate mărunt, după care au fost supuse unui tratament termic într-o soluţie chimică specială, cu ajutorul căreia sînt separate toate ingredientele impurificatoare. Compoziţia acestei soluţii este deocamdată ţinută secret.

Hîrtia obţinută din crini şi ierburi se evidenţiază printr-o culoare perfect albă. Aceasta demonstrează faptul că se poate renunţa la faza tradiţională de înălbire prin care masa lemnoasă este de cîteva ori trecută printr-o baie acidă, a cărei acţiune toxică este foarte puternică. Cînd s-au folosit lalele, drept materie primă, s-a reuşit să se obţină foi de hîrtie transparentă care pot fi folosite ca hîrtie de calc. Singurul inconvenient, recunoscut de autorii noului procedeu, constă în faptul că hîrtia fabricată din flori şi ierburi este mai puţin rezistentă decît cea fabricată din masă lemnoasă. Ea corespunde pe deplin unei utilizări obişnuite.

Întoarcerea... lichenilor

După un secol de absenţă, lichenii şi-au făcut din nou apariţia pe arborii din Franţa. Această renaştere este semnul unei vădite ameliorări a calităţii aerului din această ţară. După cum se ştie, lichenii prezintă o mare sensibilitate la poluarea atmosferică şi, în special, la bioxidul de sulf, produs în urma consumului de combustibil fosil (petrol, gaz natural etc.).

Cu ocazia unei plimbări prin grădina Luxemburg, Marie-Agnes Letrouit-Galinou, director la laboratorul de criptogamie din CNRS, a avut prilejul să ob-

serve această apariţie îmbucurătoare şi chiar să înregistreze nouă specii de lichenі, mulţi dintrei ei recunoscuţi pentru sensibilitatea lor deosebită faţă de cel mai mic grad de poluare atmosferică. Constatări asemănătoare au fost făcute apoi în pădurile din Boulogne, Vincennes şi Buttes-Chaumont. Dacă vor supravieţui, lichenii parizieni vor fi folosiţi în viitor drept bio-indicatori ai poluării, mai ales în ce priveşte încărcătura aerului cu bioxid de sulf, dar şi cu plumb şi fluor. Totuşi, lichenii arboricoli au nevoie de patru ani pentru a renaşte complet. Desigur, revenirea lor se doreşte a fi o dovadă a ameliorării calităţii aerului din capitala franceză, acum şi în viitor.

Interviu cu deceniul 9, secolul XX (VII)

Generaţia a 5-a de calculatoare ! Iată unul din capetele de afiş care înnobilează zestrea ştiinţifică a Deceniului 9. Chiar la începutul acestei perioade, Ministerul japonez (cine altul ? !) al industriei şi al comerţului exterior (MITI) anunţa lumii uriaşul proiect privind computerele generaţiei a 5-a. Cele mai inteligente ordinatoare — aceste „prelungiri psiho-somatice ale creierului uman" — trebuie să răspundă la faimosul test Turing în mod pozitiv. Utilizatorul, conform acestui test, nu va mai putea distinge dacă are de a face cu un om sau cu o maşină.

Mînile cele mai strălucite în domeniu, milioane de dolari şi un entuziasm aproape diabolic s-au pus la lucru. A apărut cu tot mai multă pregnanţă o sintagmă care acum, la sfîrşitul Deceniului 9, este pe buzele tuturor specialiştilor şi chiar nespecialiştilor : **sistemele expert.** Aşa cum arată şi denumirea, acestea sînt sisteme informatice care simulează activitatea unui expert, pe o arie restrînsă de activitate, strict specializată. A utiliza cunoştinţe pentru prelucrare de cunoştinţe — acesta este deziderатul proiectului japonez lansat în octombrie 1981. Maşinile respective poartă denumirea de **Kips** (knowledge information processing system) şi execută, cu o uriaşă precizie şi rapiditate : traduceri, expertize, recunoaşterea vocii umane, recunoaşterea imaginii etc.

În principiu, calculatorul generaţiei a 5-a este alcătuit din maşina de inferenţă paralelă (PIM) şi maşina tip bază de cunoştinţe. Performanţele calculatoarelor simbolice se măsoară în unităţi de inferenţe logice pe secundă ; acestea sînt de ordinul miilor şi în prezent de ordinul milioanelor.

Este bine ştiut că nici un patron nu investeşte fără o motivaţie serioasă. Cînd japonezii anunţă că numai în 1983 au cheltuit (statul şi opt firme de mare prestigiu) 40,7 milioane dolari pentru proiecte de investiţie în acest domeniu, nu mai este cazul să subliniem noi importanţa pentru viitorul ştiinţei şi tehnicii a inteligenţei artificiale. Dacă mai existau pînă în Deceniul 9 unele rezerve şi chiar dubii în legătură cu oportunitatea dezvoltării inteligenţei artificiale, două catastrofe ce-au cutremurat lumea îi augmentează şi-i justifică interesul : 28 ianuarie 1986 (explozia navetei spaţiale Challenger, cînd, dacă se intervenea la timp, putea fi evitată) şi Cernobîlul — unde eroarea umană a fost fatală. În ţările industriale avansate nu mai este de conceput o centrală nucleară care să funcţioneze fără sisteme expert de prevenire şi alarmare, chiar şi luare de decizii în timp util. Inteligenţa artificială este lipsită de emotivitate, de starea de şoc, de „bîlbîiala tehnică".

Dar calculatoarele de avangardă nu sînt lipsite de forme cu totul incredibile de operare. Cînd putem vorbi astăzi de ordinatoare biologice şi neuronale, constatăm că propriul nostru creier este modelul optim de abordat. Marile industrii — şi nu în ultimul rînd telecomunicaţiile terestre şi extraatmosferice — emit pretenţii tot mai mari în ceea ce priveşte rapiditatea compilării informaţiilor sursă. Foarte recent, americanii au lansat un satelit de ascultare a ceea ce se vorbeşte în Irak. Din nefericire ,tehnica militară este una din primele beneficiare ale inteligenţei artificiale. Din acest punct de vedere, nici Deceniul 9 nu se dezminte.

PAUL IOAN

NOI METODE DE IDENTIFICARE A PERSOANELOR

Pentru controlul identității persoanelor, în special a celor certate cu legea, unitățile de poliție din întreaga lume fac apel la tehnicile cele mai sofisticate, utilizînd tot felul de metode. În locul fișelor cu date personale, în S.U.A. a fost creată o cartelă cu microprocesoare. Pe acest „smart card" (cartelă inteligentă), produsă de „Philips France", sînt înregistrate : numele, vîrsta, talia, sexul precum și o serie de alte date. Din păcate, dacă cartela nu are duplicat, dată pierdută nu mai poate fi reconstituită. Pentru controlul intrării în locuri considerate secrete, unde au acces un număr limitat de persoane, se încearcă folosirea unor sisteme mai deosebite decît aceea a unei simple cartele de microprocesoare. Astfel se pot folosi amprentele digitale, care sînt identificate de un calculator, precum și semnătura la care trebuie recunoscută nu numai forma dar și intensitatea și direcția cu care se apasă pe peniță. Pentru deschiderea unei uși s-a mai încercat folosirea vocii, prin identificarea acesteia de un aparat special. Dar s-a constatat că nimic nu este mai ușor, decît, de a fi folosită de spărgător înregistrarea vocii celui ce urmează a fi jefuit.

De curînd, un alt tip de carte „electronică", care face apel la inducția magnetică, a început să fie folosită în Franța de „SANEF" pentru a înregistra trecerea abonaților pe autostrăzile proprii, ea fiind prinsă pe parbriz. Avantajul acestei cărți, de forma unei insigne, constă în faptul că nu mai trebuie introdusă într-un „cititor". Informațiile înregistrate pe ea sînt automat sesizate, prin transfer magnetic, în momentul trecerii purtătorului în dreptul unei celule speciale. Realizată special, contrafacerea ei este aproape imposibilă, ceea ce nu este cazul cărții magnetice. Dar o carte, indiferent de tipul ei, poate fi pierdută sau uitată, caz în care ea poate fi folosită de o terță persoană neautorizată. Pentru a se suprima aceste numeroase inconveniente, cercetătorii au făcut apel la biometrie, tehnică ce se bazează pe măsurarea precisă a unor caracteristici fizice ale individului. Aceste date, memorizate de un ordinator, permit recunoașterea individului, fie ca un fel de act de identitate pentru depistarea infractorilor, fie pentru pătrunderea în perimetre interzise. Societatea „Fichet", specializată în domeniul securității, a pus la punct un sistem de recunoaștere a mîinii, numit „ID3D". Pe aparat se află zece clape, cuprinzînd numere de la 1 la 10, cu ajutorul cărora se formează codul personal secret, de către persoana dorită să intre în zona controlată, cod care ajută la o identificare mai rapidă. Apoi se pune mîna pe un „platou de citire" (fig. 1). Acesta este dotat cu diverse ploturi, ce asigură așezarea mîinii într-o poziție precisă. Camere video, aflate în interior, iau imaginea mîinii urmărind trei axe ce definesc spațiul (înălțime, lățime, adîncime). Informațiile astfel obținute sînt trimise la un ordinator care le compară cu datele aflate în memorie, ținînd cont de codul confidențial. Dacă ele se potrivesc se comandă deschiderea ușii. De menționat că „ID3D" nu compară decît parametri volumetrici ai mîinii. Deci dacă pe deget se află un inel sau acesta este bandajat ori pătat de cerneală, decizia aparatului nu este influențată. „Citirea" durează 2—3 secunde. Încă din anul 1935 cercetătorii s-au gîndit la identificarea unui individ pe baza controlului retinei. Operația era complicată pentru acea vreme, deoarece nu se punea în contact corneea cu un dispozitiv optic. Ideea a trebuit să fie abandonată. De cîtva timp, specialiștii întreprinderii „Eyeden Fifye Inc" din Oregon — S.U.A., ca și cei de la societatea „Fichet", au reluat ideea de a se apela la desenul retinei persoanelor, pentru a fi folosit drept act de identitate. Analiza se face fără nici un contact între ochi și aparat. Au fost create două tipuri : unul manual, altul automat. La cel manual persoana fixează un punct luminos și apasă pe un buton. La aparatul automat, acesta singur sesizează momentul în care ochiul este în ax, pentru a se efectua analiza (fig. 2). O diodă emițătoare cu o putere mai mică a celei de la telecomanda televizorului explorează o zonă circulară a retinei cu ajutorul unor raze infraroșii, care, după ce sînt reflectate și transformate în numeric, se transmit ordinatorului. Pentru a nu se căuta în întregul fișier al aparatului „amprenta" aflată în memorie, ceea ce ar dura în jur de două minute, recunoașterea a fost asociată cu un cod confidențial, care se formează cu ajutorul a zece butoane, ceea ce permite aparatului să dea un răspuns în cîteva secunde. Deocamdată mai rămîne o problemă nerezolvată. Desenul retinian se poate altera puțin, fie datorită virstei, fie a bolilor.

AUREL DIANU

Pietre săltărețe

Uneori de pe fundul oceanului sînt ridicate la suprafață niște pietre uriașe denumite „pietre săltărețe". O astfel de piatră, aflîndu-se pe puntea unei nave de cercetare poate ca, instantaneu, să execute în mod spontan o serie de salturi. Cel mai frecvent însă, aceste pietre se crapă, emițînd sunete puternice. Aceste pietre se află pe catenele muntoase oceanice ale unor vulcani

stinși sau încă în activitate în zona de separare a plăcilor tectonice dintre continente. O caracteristică principală a „pietrelor săltărețe" o constituie gradul înalt de saturare cu bule de gaze a acestora. Bulele de gaze vulcanice în care predomină bioxidul de carbon ocupă pînă la 18 la sută din volumul acestor roci ciudate, ceea ce reprezintă de 20 de ori mai mult decît în rocile obișnuite de natură bazaltică răcită.

Bulele înglobate în lavă pe fundul oceanului, sub presiune înaltă, după ridicare la suprafață, eliberate de apăsarea apei pur și simplu produc o explodare a pietrei. Dar se întreabă oamenii de știință, de ce numai unele pietre sînt astfel saturate de gaze ? Răspunsul la această întrebare l-au dat geofizicienii francezi. Studiind structura vulcanilor subacvatici ei au ajuns la concluzia că în unele cazuri magma este erupță direct în afara vulcanului fără a mai fi reținută într-o „cameră magmatică" unde gazele pe care le conțin sînt eliminate. În acest fel, gazele rămîn în rocă formînd bule cu o mare presiune interioară.

Peste 150 de miliarde...

Cutiile de conserve atît de răspîndite în toată lumea, a căror deschidere nu necesită nici un fel de cheie sau cuțit, au fost inventate de către americanul Ermal Cleon Fraz (1913—1989). El a realizat această invenție după ce în anul 1959 la o petrecere în familie a uitat să ia cu el cuțitul pentru desfacerea cutiilor de conserve. În cursul anului trecut au fost vîndute în lume peste 150 de miliarde de asemenea cutii, conținînd cu precădere bere și băuturi răcoritoare.

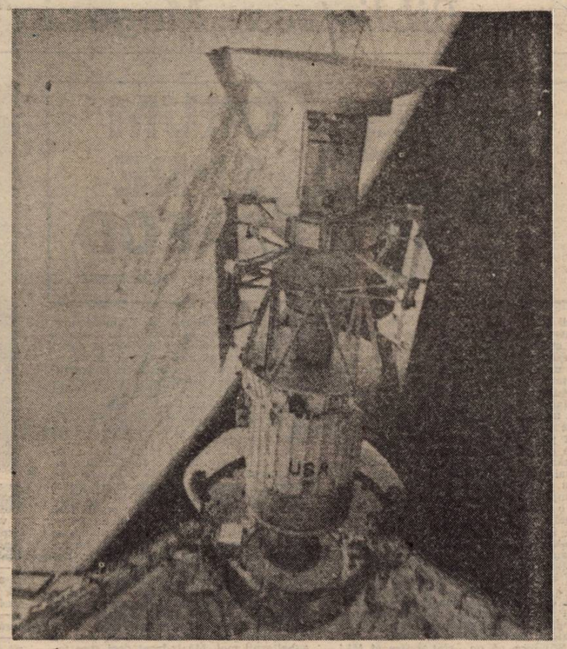

VENUS ÎN OBIECTIV

La 4 mai 1989 pe o orbită circumterestră s-a produs evenimentul imortalizat pe fotografia alăturată. Din compartimentul de transport a aparatului cosmic american „Atlantis" și-a luat zborul sonda automată interplanetară „Magellan" cu destinație planeta Venus. Misiunea principală a acestei sonde a constituit-o începerea fotografierii cu ajutorul unui aparat radar de bord foarte puternic și cu o mare capacitate de rezoluție, precum și alcătuirea unei hărți a suprafeței planetei. În acest scop a fost ales un diapazon de unde cu pierderi minime care să penetreze prin atmosfera fierbinte și deosebit de densă, formată din bioxid de carbon și vapori de acid sulfuric, care înconjoară planeta.

Aflîndu-se pe o orbită eliptică turtită, cu o perioadă de revoluție de 3 ore și 5 minute, sonda „Magellan" va zbura deasupra planetei Venus, în decurs de 37' la o înălțime minimă, prospectînd cu un scaner o bandă a suprafeței acesteia cu o lățime de circa 25 km de la Polul Nord și pînă la 65 grade latitudine sudică. Informațiile obținute vor fi transmise pe Pămînt timp de două ore printr-o antenă orientabilă. Sonda va lucra în acest regim în ultimă instanță timp de 8 luni (perioada unei rotații complete a lui Venus în jurul Soarelui), timp în care va cuprinde prin fotografiere peste 90 la sută din suprafața planetei.

GLOB magazin

SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

AMENAJAREA MEKONGULUI — O REALITATE?

O soluție pașnică pentru conflictul din Cambodgia ar putea da un nou elan proiectului, datînd de acum 30 de ani, de a amenaja Mekongul, considerat cel de-al optulea fluviu al lumii.

Cu toate că Mekongul este un adevărat izvor de viață pentru cei aproximativ 50 milioane de agricultori din cele patru țări din sud-estul asiatic, cărora el le asigură hrana, tot lui i se datorește și devastarea unor întinse terenuri în timpul inundațiilor.

Mekongul izvorăște din Tibet și traversează Laosul, Thailanda, Cambodgia și Vietnamul, pentru a se vărsa în Marea Chinei meridionale. Potrivit expertilor, fluviul este ultimul din marile surse de energie electrică din lume care încă nu a fost amenajat. Și pentru aceasta, are nevoie de coordonare și cooperare internațională. Proiectul de construire a unor baraje pe Mekong nu este nou. În urmă cu 30 de ani s-au prevăzut peste 20 de baraje etajate, ca un fel de cascadă de-a lungul fluviului. Pînă azi, proiectul cel mai important care a fost realizat este cel al barajului Nam Ngum de 150 MW. Unul dintre cele mai mari baraje va fi Pa Mong, la aprox. 18 Km în amonte de Vientiane, care urmează a fi terminat peste cinci ani; el va costa trei miliarde de dolari și va produce peste 2 200 MW.

Sînt însă și voci care se opun acestei construcții, pe motiv că ar fi prea costisitoare și ar distruge mari suprafețe de pădure din Laos. De asemenea, proiectul pentru recuperare ecologică (PER) arată că deși se conturează amenințări la adresa faunei și florei, rezistența față de proiect va fi „probabil minoră".

Pentru a spori recolta în sezonul secetos, expertii studiază posibilitatea de a crește debitul fluviului în zona deltei pe durata acestei perioade. Pentru a reuși acest lucru se preconizează captarea apei fluviului în timpul inundațiilor și depozitarea ei în Marele Lac (Tonle Sap) din Cambodgia, urmînd ca ea să fie revărsată în sezonul secetos, asigurînd astfel un debit minim dar suficient pentru a reîzlata la „ofensiva" apelor mării dinspre Golful Thailandei. (M. D.)

Mașină ovoidală

Philippe Charbonneaux, un pasionat automobilist francez, de 73 de ani, a prezentat la Reims ultima sa invenție : mașina ovoidală" ale cărei forme exterioare și structură de protecție permit reducerea șocurilor. Dispunerea roților, caroseria cu linii eliptice, toate fac ca mașina să semene mai degrabă cu un model dintr-un film de „science-fiction". Curbele acestei mașini „ovoidale" permit evitarea ciocnirilor brutale cu diversele obstacole. În caz de șoc, mașina ovoidală ricoșează. Centurile de siguranță, din materiale compozite, îi vor proteja foarte bine pe ocupanții automobilului.

UNIVERSITATEA... PAIAȚELOR

În orașul Venice, din Florida (S.U.A.), funcționează o universitate aparte, unde sînt declarați absolvenți, anual, aproximativ 50 de studenți, mai tineri sau mai puțin tineri, specializați în greaua meserie de... paiață. La examenul de intrare selecția este la fel de grea ca și la Institutul de tehnologie „Harvard" din Massachusetts. Aici se învață arta de a te machia, a te îmbrăca gesticulația, stilul de mers, tot felul de acrobații comice, jongleria, dansul, mersul pe prăjini înalte de 3—4 metri etc. Uneori activitatea se desfășoară timp de peste 12 ore pe zi, studenții trecînd dintr-un atelier-clasă în altul, pentru a studia, în detaliu, cele necesare viitoarei meserii. După atîtea ore de muncă chipurile sînt epuizate sub măștile aparent atît de vesele. După terminarea universității, o mare parte din absolvenți sînt angajați la celebrul circ „Barnum Circus", care timp de 12 luni pe an călătorește într-un tren special, pentru a da spectacole în diversele orașe ale statelor americane. Samuel Rivera este unul din cei 50 de clovni înscriși la „colegiu", care la 30 de ani, pentru a-și perfecționa numerele extravagante prezentate pe străzile New York-ului, s-a decis să urmeze cursurile Universității din Venice. Directorul acestei instituții, cu totul deosebit, a făcut următoarea declarație : „Cînd studenții părăsesc școala ei pot spune că au învățat tot ce trebuie să știe, începînd cu confecționarea costumelor și a nasului fals și pînă la alegerea culorilor, care să convină cel mai bine personalității lor. Pentru a fi clovn adevărat trebuie să te faci remarcat, cu orice preț, în mijlocul unei arene de circ, unde mii de ochi te privesc".

TELEX • TELEX

● **Tot mai mulți oameni de știință asiatici care au devenit cetățeni americani se reîntorc în țările lor. Care să fie cauza ? Oferta unor condiții mai bune. „Unele țări, cum ar fi Taiwanul și Coreea de Sud, au adoptat programe de repatriere a „creierilor" (oameni de știință și ingineri) care lucrează în S.U.A., oferindu-le stimulente financiare, inclusiv sub formă de bani gheață pentru repatriere, precum și alte avantaje", declară Karl Willenbrock, directorul adjunct al Fundației Naționale pentru Știință.**

● **Alcoolismul și consumul de droguri se repercutează extrem de negativ asupra bugetului S.U.A. Cheltuielile directe și indirecte generate de aceste două flageluri au ajuns la circa 150 milioane de dolari, anual, adică la jumătate din cheltuielile militare. Studiul Ministerului american al Sănătății efectuat pentru aflarea impactului real al alcoolismului și consumului de droguri asupra contribuabilului a ținut seama de scăderea productivității, absenteism, taxele medicale, decesele premature și cheltuielile din justiție.**

● **Se poate vorbi despre un eșec al serviciilor de informații britanice de a prevedea invadarea Kuweitului de către Irak, relevă „The Times". Din acest eșec decurge o serie de consecințe grave atît pentru interesele Marii Britanii, în general, cît și personal pentru cetățenii britanici. Insuccesul este considerat drept cea mai gravă greșeală a serviciilor de informații britanice de la execut de a prevedea invadarea insulelor Malvine (Falkland) de către Argentina.**

● **În sută din cele circa 40 de reactoare nucleare aflate în prezent în funcțiune în Uniunea Sovietică ar trebui să fie oprite, este de părere M. Makarov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. Această opinie a fost comunicată la Clubul internațional de la Moscova, club creat în martie 1989 și format din experți occidentali și sovietici. Clubul a cerut să se comunice „statistici reale" cu privire la Cernobîl și să se facă o evaluare precisă asupra situației securității nucleare în U.R.S.S.**

Pornind de la puls...

Unul dintre cele mai vechi procedee de evaluare a stării de sănătate îl reprezintă pulsul. În mod obișnuit pulsul reflectă starea de sănătate a inimii. Dar pornind de la studierea metodelor medicinii orientale tradiționale, medicii, adepți ai metodei, ascultînd pulsul pot distinge „glasurile" a 12 organe principale ale organismului uman, evaluînd simultan și rezervele noastre energetice. „Diagnosticul pulsului" evidențiază bolile ereditare, dar și pe cele dobîndite. De asemenea, pornind de la bătăile inimii, medicii au stabilit metode adecvate de tratament pentru un mare număr de boli, au ales preparatele homeopatice corespunzătoare, au stabilit regimuri alimentare adecvate maladiilor. Ascultînd pulsul medicul poate stabili produsele ce influențează nefavorabil starea pacientului.

SE POATE REDUCE IMPACTUL DEVASTATOR AL CATASTROFELOR NATURALE?

Pentru a coordona eforturile internaționale, regionale și naționale destinate reducerii pagubelor produse de catastrofele naturale, O.N.U. a proclamat anii '90 — Deceniul internațional al prevenirii catastrofelor naturale. Este vorba de a aduna ansamblul din ce în ce mai mare de informații privind prevenirea și sistemele de alarmare care vor permite reducerea pierderilor umane și financiare provocate de inundații, incendii de păduri, devastări datorate invaziilor de lăcuste, alunecări de teren, cutremure, secetă, erupții vulcanice și cicloane.

Cadrul de lucru pentru acest Deceniu a fost elaborat de un grup de 25 de experți și oameni de știință de prestigiu, condus de dr. Frank Press, președintele Academiei naționale de științe din S.U.A. El se bazează pe sprijinul activ al comitetelor naționale din mai multe țări, printre care Japonia și S.U.A., unde sistemele de alarmare existente în caz de inundații și furtuni au arătat că impactul devastator al unor fenomene naturale cum ar fi cicloanele, poate fi redus.

Deceniul va servi drept cadru pentru o varietate de proiecte și activități : evaluarea pericolelor, alertă, măsuri de protecție pe termen lung, catalogarea riscurilor etc. — care vor fi inițiate de organisme naționale și internaționale, instituții și organizații neguvernamentale. (M. D.)

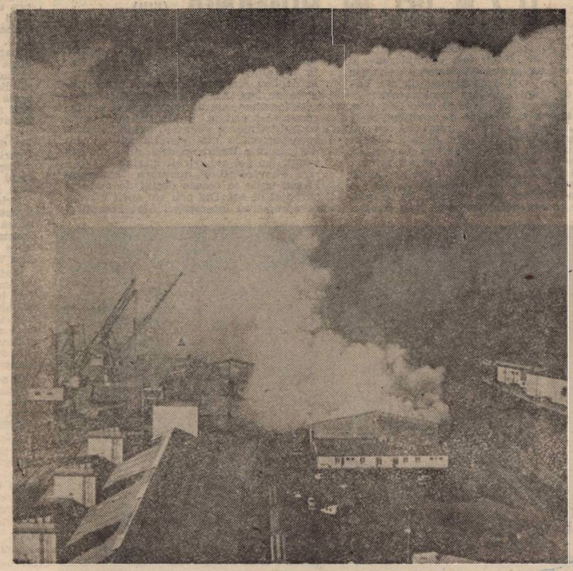

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POLIȚIER

DRUM SPRE EȘAFOD

M. G. PRETRE

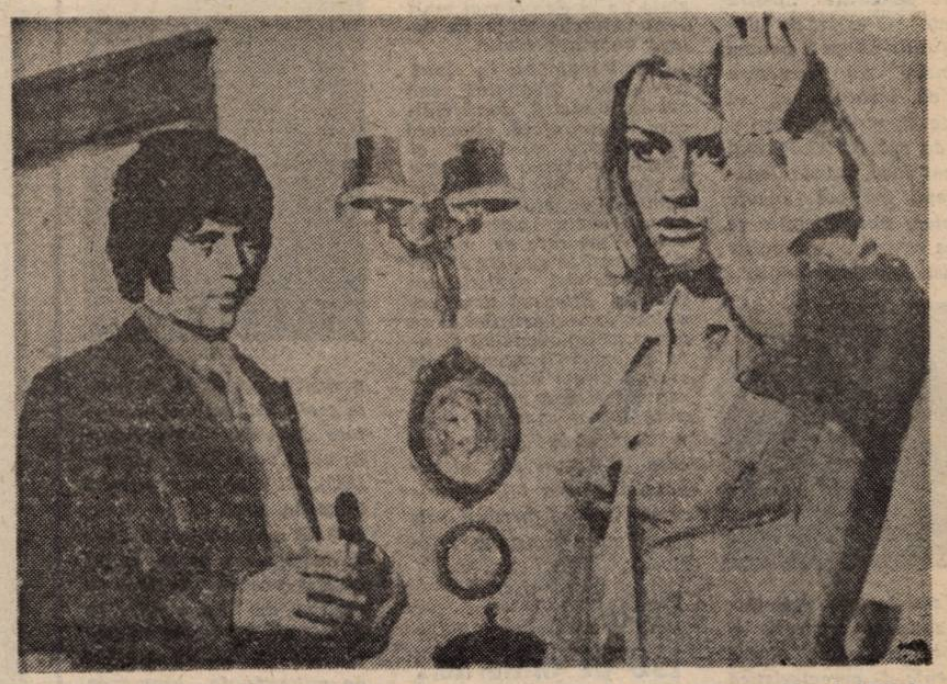

Mai intîi să mă prezint : sînt lordul Branwell și povestirea de față istorisește cum mi-am pierdut încrederea în justiția engleză. Recunosc, e o afirmație gravă, dar, urmărindu-mă, cred că-mi veți da dreptate.

Totul a început la clubul de noapte Mayfair. Mă simțeam bine cu burlăcia mea, mai mult sau mai puțin boemă. Afacerile oțelăriei de la periferia Londrei, al cărei patron eram, îmi ocupau cea mai mare parte din viață. Dar în acea seară am zărit-o pe Betty, una din animatoare. Numai cine n-a iubit nebunește, din toată ființa, nu mă poate înțelege. Am fost pur și simplu vrăjit, n-am pierdut-o din ochi nici o clipă. Poziția mea aristocratică în societate și un impuls irezistibil m-au făcut să capăt subit o îndrăzneală necunoscută mie. Am invitat-o la masa mea și i-am fixat o întîlnire. Ea m-a privit zîmbitoare și ușor stînjenită. Croiala hainelor mele și modul de a vorbi au convins-o repede că între noi există o distanță enormă. M-a refuzat, eu am insistat. Peste două zile ne vedeam din nou la Doggy's. Fără să-mi mai caut prea mult cuvintele, am cerut-o în căsătorie.

— Știi bine că nu sînt dintre ai tăi ! s-a opus ea, nu fără o nuanță de ironie.

— Cînd vei purta numele meu, nimeni nu va mai ști asta.

— Nu, mi-e imposibil, crede-mă.

— E imposibil numai dacă nu vrei.

I-am luat mîna, cu o tandrețe de care nu mă știam capabil, și i-am sărutat-o îndelung. Ceva îmi spunea că nu-i sînt indiferent. Mi-a șoptit-o într-un tîrziu, cu un glas sincer, puțin vinovat. Știam că nu mă mințea. I-am dat răgaz de gîndire două săptămîni. Peste o lună ne căsătoream în cel mai intim anturaj la reședința mea de la Branwell House. Betty era fericită, realmente fericită. Devenise o Lady Branwell, dar se purta cu aceeași naturalețe fermecătoare. Ne iubeam și asta era de ajuns.

Au trecut cîțiva ani. Primul nostru născut, William, are acum șapte ani, iar surioara lui, Sybil are șase. Viața mea se scurge în cel mai firesc mod, între oțelărie, îmbrățișările lui Betty și pupicul de noapte bună al copiilor. Frumoasa mea soție se înțelege de minune cu Peter și Mary, cei doi credincioși servitori ai noștri. De două ori pe lună plecăm în week-end la Londra, la cumpărături și spectacole. Alte două week-end-uri mi le petrec între prieteni, la cabana de vînătoare a lui sir Reginald. Betty e chiar mulțumită, după oboseala și problemele oțelăriei știe că aceste mici escapade mă relaxează pe deplin.

Ne aflăm în salonul principal al cabanei de vînătoare. După o după-amiază infructuoasă, servim cu toții o bătură tare, jucăm bridge sau șah. Ca de obicei, soțiile noastre ne sună la telefon, să ne dovedească că nu ne-au uitat. E o regulă fără excepții. Cînd i-a venit rîndul lui Betty, am schimbat cîteva replici duioase, ne-am adus aminte reciproc cît de mult ne iubim și ne-am trimis bezele prin fir. Revenind la partida mea de șah, din vorbă în vorbă aflu că Barton Jones, unul din bancherii Londrei, vrea să viziteze oțelăria și să-mi propună o afacere. Mă simt flatat și conform convenienței rog să-mi facă mai întîi o vizită acasă. Prima discuție nu vreau s-o avem de față cu subalternii mei. Mă îndrept deci spre telefon și sun la Branwell House.

— Alo, Peter ? Dă-mi-o te rog pe Milady.

— Bună seara Milord. Regret, dar Milady lipsește.

Cred că n-am auzit bine. Acum cîteva minute am conversat cu ea, pe cel mai dulce ton posibil. Chiar îmi precizase că va cîti pînă tîrziu, pentru că programul de la televizor îi displace.

— Peter, ești sigur ?

— Foarte sigur, Milord. Imediat după ce ați plecat dumneavoastră, a plecat și dînsa. I-a dat instrucțiuni lui Mary pentru copii. Apoi am auzit mașina demarînd.

În buimăceala care m-a cuprins, uit receptorul la ureche și nu mai pot scoate o vorbă. Deodată aud nemilosul ton, care mă trezește la realitate. Stupefacția mea nu le scapă însă celorlalți. Încerc să mă comport normal, dar paloarea feței mă trădează. De unde a telefonat Betty și de ce a fost nevoie să mă mintă ? Nu, nu se poate ! Șapte ani de prefăcătorie ? Imposibil, s-a întîmplat ceva deosebit și Betty a vrut să mă cruțe... Desigur, e singura explicație... Singura explicație... Și totuși, gîndul de a mă repezi acasă, să văd cu ochii mei, mă terorizează.

— S-a-ntîmplat ceva ? Sir Reginald nu m-a văzut niciodată în halul acela. Toți își întrerup partidele și-mi așteaptă cuvintele.

— Da... Se pare că Sybil are temperatură mare... Betty e îngrijorată !

— Bine dragul meu, dar asta e o veste cît se poate de proastă. Poate c-ar fi mai bine să fii și tu acolo. Îți recomand pe doctorul...

Nu mai pot asculta. Uitînd de orice urmă de politețe, ies în fugă din salon și mă aruc în mașină. Nu sînt un as al volanului, dar maniera în care conduc ar impresiona pe orice automobilist. Nu mai țin seama de derapaje, iar farurile mele mătură cu o viteză uimitoare decorul, întunecat. Simt că nu pot raționa logic, un singur gînd urlă în mintea mea : unde este Betty ? Din acel moment, surprizele acelei seri s-au ținut lanț.

Drumul cel mai scurt de la terenul de vînătoare pînă acasă trece prin mica localitate Godmersham. Gonesc cît pot de tare, dar în plin centru zăresc pe... Peter și Mary. Prima surpriză. Opresc în dreptul singurului cinematograf, unde cei doi intenționau să intre. Frînez brusc și nu mă pot abține să nu strig la ei.

— Peter, ați lăsat copiii singuri acasă ? Ce înseamnă asta ?

— Milord, nu e nici o problemă. Milady s-a întors și ne-a sfătuit să mergem la cinema. Ne-a asigurat că va avea singură grijă de copii.

Trîntesc portiera și demarez iar în trombă. Ce naiba se întîmplă la Branwell House ? Ajung în sfîrșit în parcul reședinței și intru nebunește pe peronul din fața garajului. Aici soarta îmi oferă a doua surpriză din acea tristă seară : lîngă micuțul Austin al lui Betty, pe locul de parcare al mașinii mele se află un Jaguar Sport. Al cui o fi ?

Îl rog pe bunul Dumnezeu să mă țină cu mintea trează. Am crezut în el toată viața și nu vreau să mă părăsească tocmai acum. Dar nu-mi pot stăpîni un strigăt de uimire : patru ferestre ale vilei sînt luminate, ca și cum casa ar fi plină de oameni. Întorc cheia în contact și mă reped furios spre intrare. Mai tîrziu aveam să-mi dau seama ce uriașă greșeală făceam. Ar fi trebuit să încerc să aflu, din actele de la bord, al cui este Jaguarul Sport. Asta m-ar fi scutit de toate neplăcerile, dar cum să am cugetul limpede cînd...

Urc scările și aud voci chiar din dormitorul lui Betty. Ajung la ușă și-mi înfrînez o clipă mistuitoarea dorință de a deschide brusc. Stau cu mîna pe minerul sculptat al clanței, apoi o împing violent pînă la perete. Scena care se oferă ochilor mei m-a îmbătrînit cu o viață.

(Va urma)

Versiune românească prescurtată de PAUL IOAN

S-a întîmplat... mîine

O.Z.N.-uri ÎN ROMÂNIA (VIII)

Unul din cele mai interesante cazuri ale verii anului 1974 a fost întîmplarea al cărei martor principal, Ștefan Constantin 29 ani, de profesie mecanic auto din Vălenii de Munte, declara următoarele :

„În dimineața zilei de 31 iulie 1974 (n.n. — este vorba de fapt de noaptea 30/31 iulie), m-am deplasat împreună cu un prieten, Frecan Gh. din orașul Vălenii de Munte în comuna Ogretin pentru a transporta cu mașina mea un alt prieten al lui Frecan. Pe la ora 1 :00 am ajuns la Ogretin, am lăsat prietenul acasă și ne-am reîntors spre Vălenii de Munte. După ce am urcat o pantă spre Drajna de Jos, am observat în dreapta șoselei un corp neobișnuit de forma unei sfere la înălțimea de aproximativ 1,5 km ce se deplasa din direcția Ogretin spre Bughea de Jos. Am rămas surprinși de acest fenomen, am oprit mașina și am început să-l privim. În deplasarea făcută, corpul își mărea volumul, avînd culoarea roșu-portocaliu mai vie. La un moment dat corpul a trecut un deal, nu l-am mai văzut, iar noi am pornit mașina (...) Din nou l-am reîntîlnit deasupra cătunului Făget, unde se făcuse destul de mare și apropiat de sol. Din nou am oprit mașina în apropierea intersecției Slon-Poșești și l-am privit. Cu aproximație, corpul se deplasa cu o viteză de peste 80 km/h, iar în punctul „Popari", deasupra unui islaz eram paralel cu acel corp neobișnuit și am început semnalizarea cu farurile mașinii, dar totul a fost în zadar deoarece nu am primit alt semnal din partea corpului. Ultima oară l-am văzut deasupra unei liziere de pomi din orașul Vălenii de Munte, la poalele dealului ce desparte orașul de com. Bughea de Jos (n.n. — Dealul Bughii) și era așa de aproape încît se vedea umbra sa pe pomi; după care a dispărut după acest deal. La intrarea în oraș, la stația PECO am vrut să discutăm cu lucrătorul stației, dar acesta dormea. La sediul EGCL din Vălenii am avut o discuție cu paznicul de noapte în legătură cu acest corp neobișnuit, de la care am aflat că la trecerea lui, dînsul se afla afară, toată curtea întreprinderii s-a înroșit. Corpul neobișnuit a dispărut printre pomi, peste deal ; paznicul se numește Ivașcu Ion și este din com. Homoriciu, jud. Prahova.

Evident, a fost contactat și paznicul de noapte Iavașcu Ion care, în declarația sa scrisă confirmă afirmațiile lui Ștefan Constantin, susținînd că „lumina aceea mare a dispărut în spatele dealului dinspre Vest."

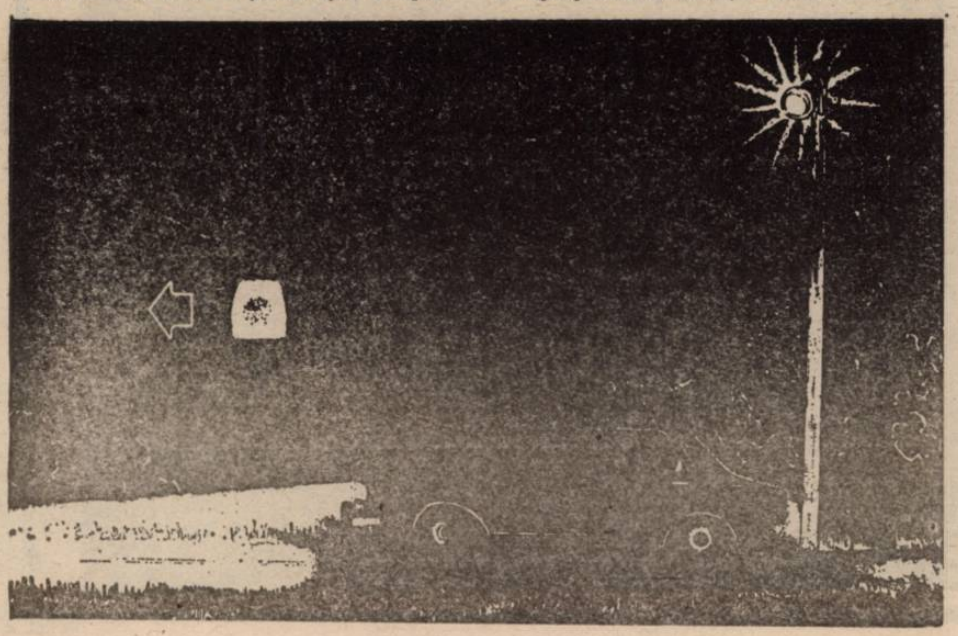

Înainte de a continua, să remarcăm un amănunt ce nu trebuie neglijat : după mai bine de doi ani, numele „Dealului Bughii" reapare legat de fenomene luminoase stranii. Să fi avut oare loc în acea noapte o aterizare a „corpului neobișnuit", undeva pe coama dealului, dincolo de liziera de pomi ? Sau el „s-a mulțumit" numai să survoleze zona în cauză?

Și acum, cîteva date suplimentare asupra acestui caz, reluat după publicațiile: „The APRO Bulletine" (SUA, vol. 25, nr. 3, septembrie 1976) și „RUFOR" (nr. 10/1980, pp. 21—22).

Martorii au observat inițial obiectul în direcția N-NV la o depărtare de aproximativ 1,5 km și elevație 45°. Cerul era senin, atmosfera era limpede dar rece avînd Luna sus pe cer, în partea stîngă, deci opusă observației. Inițial, obiectul se prezenta sferic, emițînd o culoare galben-portocalie cu un centru mai roșiatic. El a fost urmărit aproape două minute cînd temporar a dispărut în spatele unui deal. Cînd l-au reîntîlnit, el se apropiase foarte mult de șosea și de sol. Deci, obiectul a avut pe tot parcursul o mișcare de coborîre și apropierea de șosea, sau apropierea șoselei de zona de zbor a obiectului. Pe distanța Făget-Vălenii, șoseaua dispunea de stîlpi de lumină. Nu au fost alte repere luminoase în acea zonă. Forma reală a obiectului era asemănătoare unui „butoi" în picioare cu baza mare în jos. Nu a fost auzit nici un sunet care ar fi putut fi în legătură cu obiectul. Diametrul relativ al obiectului luminos a fost în acest caz apreciat la 3 m, iar viteza de deplasare peste 80 km pe oră, comparativ cu viteza de mers a automobilului tip „Dacia 1300". Înainte de a dispărea definitiv din zona de observație, obiectul trecînd foarte aproape de sol (elevație aprox. 15°), a acoperit de lumină liziera de copaci pe deasupra căreia a trecut. Evident, „umbrirea" menționată în depoziția martorului Ștefan Constantin trebuie interpretată ca luminarea zonei, corelată cu fenomenul asemănător observat de paznicul Ivașcu Ion, în curtea întreprinderii. Nu au fost înregistrate alte efecte datorate prezenței ciudatului obiect zburător nocturn.

Întîmplări de acest gen, ce ating neverosimilul prin insolitul lor, sînt — oricît ar părea de curios — destul de comune și de cunoscute în cercetarea fenomenologiei ufologice. Pe mapamond, nenumărați automobiliști s-au întîlnit adeseori cu aparițiile unor fenomene luminoase nocturne stranii, în locuri și zone mai puțin populate.

Firește, nu vom face referiri la cazuistica internațională, deoarece serialul nostru își propune să se refere numai la întîmplările petrecute pe teritoriul României. Acestea din urmă sînt foarte numeroase, documentația Grupului RUFOR fiind suficient de bogată și de reprezentativă.

Deci, din cazurile românești, ne permitem să mai selecționăm încă unul, care relevă faptul că evenimentele de genul căruia a fost martor Ștefan Constantin din Vălenii de Munte, nu sînt cîtuși de puțin singulare. De astă dată, lucrurile aveau să se petreacă în nordul țării, în apropierea orașului Bistrița din jud. Bistrița-Năsăud.

(Va urma)

Prof. CĂLIN N. TURCU

SPORT UNIVERS

Un antrenament de două puncte

Cam asta a fost miercuri, pe Stadionul Național. Echipa de fotbal a României a întîlnit într-un meci-antrenament echipa similară din San Marino, un fel de Progresul Brăila, însă ceva mai puțină legătură cu fotbalul. În echipa lor a fost prezentă crema fotbalului din San Marino, jucătorii care activează „afară", în echipa noastră a fost un melanj de jucători „externi" și „interni", deși cred că nu era nevoie. Mi-a părut rău că nu s-au înscris 10 goluri, ca să aibă ocazia fiecare jucător de cîmp român să înscrie. Așa au înscris doar 6 jucători de cîmp, adică Sabău, Mateuț, Răducioiu, Lupescu (deci crema cremelor), Badea și Dan Petrescu (crema). Unii spun că au renăscut speranțele, dar eu nu văd nici o urmă de așa ceva. Totuși, nu a fost decît o partidă de antrenament. Și sper ca în primăvară să nu reușim doar un egal în San Marino. În rest, sîntem după această partidă tot pe penultimul loc, dar în posesia a două puncte în clasament, a unui golaveraj pozitiv și, în continuare, la —2 în clasamentul adevărului. Să recunoaștem, nu-i o poziție de invidiat.

BASCHETUL — un sport uitat?

Luați cu Parlamentul, liberalizarea prețurilor, reforma și fotbalul, aproape că am uitat un sport minunat, baschetul. Am fost spectator la Sala Polivalentă a întîlnirii România—Grecia (80—83) și pot să vă spun că a fost un spectacol extraordinar. De la „războiul" galeriilor, pînă la fazele de joc și finalul de partidă. Din păcate, a lipsit celebrul **Gallis**, care, după cîte am aflat a solicitat federației sale o sumă extrem de mare pentru a juca în echipa națională. N-a primit-o și, deci, n-a fost prezent la București. Cu toate acestea, echipa elenă a beneficiat de prestația extraordinară a lui **Yanakis** (192 cm) și **Fassoulas** (213 cm.) cei mai buni baschetbaliști greci, simbătă, la București. Dar revelația au constituit-o jucătorii noștri, care, deși au pierdut, au făcut o partidă de zile mari și au fost la un pas (sau 3 secunde) de cea mai mare performanță a baschetului românesc. Cu un minut înainte de final, baschetbaliștii noștri aveau 5 puncte avans în fața campionilor europeni. Speriați poate de gîndul unei victorii de răsunet sau prea încrezători în ea, tinerii noștri jucători au fost egalați în ultimele 3 secunde de joc, iar în prelungiri, pe o cădere psihică, au fost depășiți de experimentata echipă elenă. Mi-au plăcut în mod deosebit Sinevici (182cm.), Ermurache (196 cm.) și Mureșan (224 cm. !). O echipă valoroasă, de viitor, motiv pentru care am și scris aceste rînduri, pline de entuziasm, chiar în cazul unei înfringeri. Citeodată e nevoie și de așa ceva. **În fotografii, Mureșan, într-o aruncare la coș și Ermurache, într-o acțiune tipică, în spatele lui Mureșan și sub privirea lui Yanakis.** Din nefericire partida s-a terminat cu o încălzerare a celor două galerii, dar și cu deteriorarea a 25 de scaune din Sala Polivalentă. Cine spunea că numai la fotbal...

GEORGE CUȘNARENCU

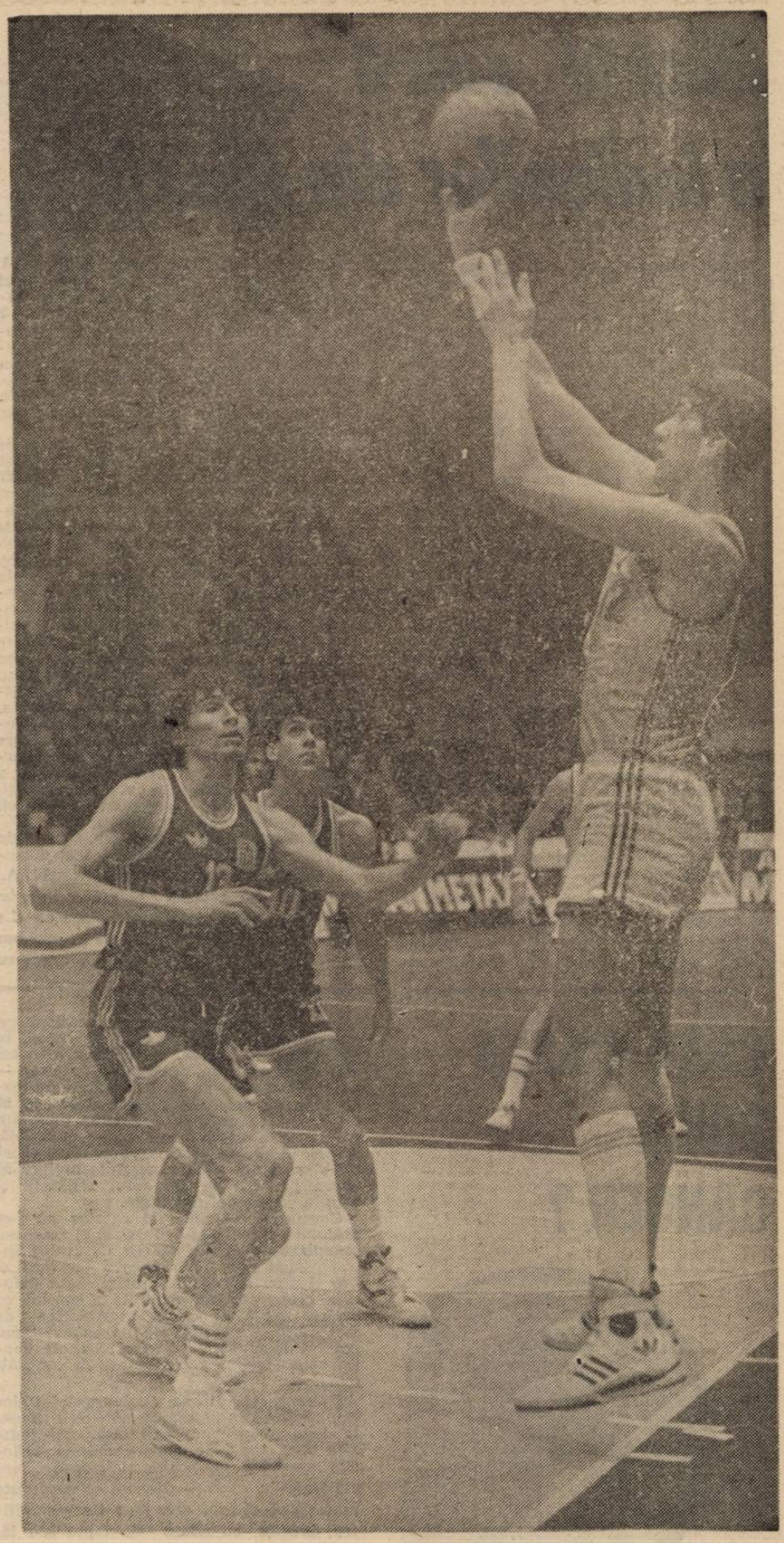

Fotografii de AUREL NEAGU

GUINNESS BOOK

În orice zonă civilizată a lumii, muzeele constituie o oază de cultură — fie că sînt dedicate artei, științei sau însăși civilizației. Numărul de vizitatori depinde atît de renumele muzeului în sine, cît și de atracția pe care o degajă un exponat sau altul, devenit de mare notorietate. Ceea ce se constată însă în întreaga lume este faptul că nici un muzeu nu poate supraviețui numai din încasări, oricît de mari ar fi acestea. Ele sînt subvenționate de stat sau de asociații sau persoane particulare.

Să ne imaginăm, de pildă, cel mai mare muzeu al planetei, care este Smithsonian Institute : el are în compunere treisprezece alte muzee, pentru buna desfășurare a tuturor activităților care se organizează aici, sînt angajate 5 600 persoane — cam tot atîtea cîte are o fabrică de dimensiuni destul de mari. Numărul mediu de vizitatori într-un singur an depășește populația țării noastre, fiind de circa 24 milioane. Cu toate acestea, nici acest muzeu nu este — în termenii economiei de piață — o afacere. Dar vorbind de astfel de recorduri, Guinness consideră Smithsonian un complex muzeal și apreciază că cel mai grandios muzeu (unitar) este American Museum of Natural History. Acesta se află la New York City, între străzile 77 și 81, în binecunoscutul Central Park, partea de vest. Fondat în anul 1874, el cuprinde 19 clădiri interconectate între ele.

Dar nu numai dimensiunile și proporțiile pot aduce o faimă (meritată, să recunoaștem) unor muzee. Un caz deosebit de interesant și unic în istoria unui muzeu celebru este cel al lui Royal Academy of Arts, din Anglia. La vernisajul din 29 aprilie 1967, acesta a prezentat pe una din simezele sale opera celui mai tînăr expozant din lume. Lewis Melville Lyons (alintat Gino) care s-a născut la 30 aprilie 1962. La data de 4 iunie 1965 (precizia temporală este absolut necesară, pentru istoria picturii), deci la trei anișori și o lună, Gino a „elaborat" pictura intitulată „Trees and Monkeys" (copaci și maimuțe). Supusă exigenței juriului Academiei Regale din Londra, opera a fost admisă și astfel autorul a devenit „locatar" al lui Guinness. Sînt convins că peste ani și ani, tabloul respectiv va mai stabili un record, la o casă renumită de licitație...

Cel mai înalt (la propriu) muzeu din lume se află la etajul 105 al celebrei clădiri World Trade Center din New York City, unde se află B. G. Cantor Sculpture Center. Animatorul acestui muzeu vecin cu norii este Auguste Rodin. Sînt prezentate peste o sută din sculpturile sale, alături de grafică, fotografii și obiecte personale ale marelui artist francez.

Cînd se vorbește despre galerii de artă, trebuie să se aibă în vedere neapărat și Palatul de Iarnă din Leningrad. Aici se găsesc cele mai spațioase galerii din lume (Ermitajul) ; pentru a vizita cele 322 de galerii, trebuie parcurși peste... 24 de kilometri (deci cam cît este de la București la Buftea, pe calea ferată). Desigur, vizitatorul nu s-ar plictisi, căci îl vor întîmpina spre admirație peste 3 milioane de lucrări de artă și obiecte arheologice de mare interes.

La ora actuală, muzeul în care se investește cel mai mult este J. Paul Getty Museum din Malibu, California. Valoarea achizițiilor sale pînă în 1974 a fost de 1,6 miliarde dolari. Anual, achizițiile cresc cu cîte 90 de milioane dolari. Și totuși, pînă în prezent acest costisitor muzeu are numai 38 de galerii. Este, poate, o confirmare a faptului că operele de artă, sînt cea mai sigură investiție, deși...

P. L

HOROSCOP

ZODIA SĂGETĂTORULUI: 23.11 — 21.12

Bărbatul acestei zodii este de obicei un tip atletic, plăcut femeilor, chiar dacă talia lui nu este deosebită. Prestanța lui fizică o domină pe cea intelectuală. Nu este arogant, iubește societatea, dar nu devine niciodată un lider al anturajului. Adoră mai mult singurătatea decît o postură secundară în fața semenilor. Refugiul lui preferat este familia, căreia i se dedică cu o energie inepuizabilă. Virilitatea lui o copleșește pe consoartă, care nu va reuși niciodată să-l domine. Într-ale căsniciei este un tradiționalist, legăturile extraconjugale nu-l animă decît rareori, și atunci numai din răzbunare sau orgoliu. Fiind vanitoși și sensibili la osanale și chiar admirații mărunte, caracterul lor incert va ieși repede la suprafață. Săgetătorul ține și trage o singură dată. Dacă eșuează în tentativa lui, va cădea tot mai adînc în plasa egocentrismului. Dacă reușește, va deveni amabil, curtenitor cu toată lumea, altruist.

Femeia zodiei este zveltă, mlădioasă, un fizic de balerină. Expresia fizionomiei lor este una ironică, de superioritate. Este o teribilă amantă, dar o nevastă imprevizibilă, capricioasă și pretențioasă cu bărbatul. Știe foarte bine să nu îmbătrînească, să-și conserve sentimentalismul și să-și cultive slăbiciunile. Un trai călduț și libertin o avantajează cel mai mult, o îngrozesc copiii. Cunoaște pe de rost lecția ipocriziei, știe să-și confecționeze ad-hoc o afectivitate interesantă. Are un fler remarcabil al situațiilor grele și primejdiilor, de aceea cade întotdeauna în picioare. Foarte rar femeia Săgetător află ce este iubirea adevărată, teatralitatea vieții ei este impresionantă. Cu toate astea, n-o ocoliți ! Chiar și episodic, vă poate oferi clipe plăcute.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

Plantă sacră a indienilor din Mexic

Planta cunoscută cel mai adesea sub numele ei aztec de peyotl, şi mai puţin sub acela ştiinţific de Iophophora Williamsii, reprezintă produsul vegetal din care se extrage acest temut drog care este mescalina. Din punct de vedere etimologic, cuvîntul peyotl derivă — şi asta este important de ştiut — din cuvintele peyon şi alic, care înseamnă în limba aztecă a stimula şi a activa. Din punct de vedere botanic, peyotl este o mică plantă globuloasă şi nespinoasă, un mic cactus plantă căreia îi convin pentru dezvoltare condiţiile geoclimatice ale unor regiuni semideşertice situate la altitudini de 1 700—2 000 metri din Mexic şi din Texas. Aceleiaşi plante îi este proprie o rădăcină în formă de morcov, care se înfundă adînc în pămînt, apoi o tijă globuloasă, robustă, cu un diametru de 2—5 cm şi, în sfîrşit, nişte flori roz-deschis în interior şi verzi în exterior.

Mescalina fiind un drog de consum oarecum tradiţional, aria sa de utilizare se reduce la Mexic şi încă la o serie de regiuni limitate învecinate. Amerindienii cunosc mescalina de foarte multă vreme. În acest sens, Bernardino de Sahagun, cunoscut publicului larg mai ales cu porecla de „prinţ al cronicarilor mexicani", pomeneşte de peyotl în cunoscuta sa scriere „Istoria generală a lucrurilor din Noua Spanie", scriere elaborată la puţin timp după cucerirea Mexicului de către Hernando Cortez, conchistadorul spaniol care a condus războiul de cotropire împotriva aztecilor, război care a avut loc între anii 1519—1521, cînd a cucerit şi Mexicul. Iată un pasaj cît se poate de semnificativ în legătură cu planta depozitară a mescalinei din scrierea menţionată : „Este o plantă care seamănă cu trufa. Este denumită peyotl. Este albă. Creşte în părţile nordice ale ţării. **Acei care o mănîncă sau beau, văd lucruri înfricoşătoare.** Această beţie durează 2—3 zile şi apoi dispare. Ea intră în consumul tradiţional al membrilor tribului indian Chichimeque, pe care îi susţine din punct de vedere sufletesc, apoi le dă curajul în lupte, punîndu-i la adăpost de frică, de sete şi de foame. Se crede chiar, că îi păzeşte de orice pericol".

Pentru alte triburi tot de indieni de pe acele meleaguri, însăşi recoltarea acestei plante sacre, care este considerată a fi peyotl, reprezintă o operaţiune rituală cu caracter magic, indienii în cauză deplasîndu-se în acest scop pe distanţe de circa 400 km, care separă aşezările lor de baştină de Sierra Madre, de unde o culeg. Istoricii ne semnalează aspecte sociale dintre cele mai interesante legate de consumul de mescalină. Cel mai semnificativ dintre acestea ţine de faptul că mexicanii, convertiţi la catolicism, după cum poate ştiţi pe calea constrîngerii şi chiar a forţei, au găsit prin intermediul acestui drog pe de o parte o modalitate de protest împotriva asupritorilor şi, pe de alta, o modalitate de dialog sui-generis, de comuniune cu zeii lor tradiţionali, la care n-au putut renunţa, motiv care a determinat Inchiziţia, ani de-a rîndul, de a lupta pentru eradicarea acestei practici, care aducea atît de serioase prejudicii morale cauzei catolicismului.

Primul cercetător care s-a folosit de peyotl în scopuri medicale, a fost doctorul Langry din statul Indiana, S.U.A., preparînd din această plantă o infuzie, căreia i-a găsit virtuţi tonicardiace. La rîndul său, Ellis Havelock, este primul om de ştiinţă care, în 1896, deci în urmă cu aproape un secol, a experimentat mescalina pe propriul său organism. Mult mai tîrziu, scriitorul englez Aldous Leonard Huxley (1894—1963), avea să experimenteze şi tot pe propriul organism planta sacră a indienilor din Mexic, precizînd în legătură cu acest riscant experiment următoarele : „...Capacitatea rememorării şi a gîndirii judicioase este puţin diminuată. În schimb impresiile vizuale sînt considerabil intensificate ; voinţa la rîndul ei este supusă unei profunde modificări în spre rău... Mescalina deschide uşa Marieţ, dar o închide pe cea a Martei (prin aceasta dorind a sublinia că drogul în cauză are efecte cu totul imprevizibile — n.n.). Mescalina dă acces la contemplare, dar la o contemplare incompatibilă cu acţiunea şi chiar cu ideea de acţiune. În sfîrşit, ea permite de a atinge vîrfuri, dar nu în mod plenare".

Un alt scriitor, în acelaşi timp şi cunoscut logician, Henri Michaux, care a făcut acelaşi hazardant experiment ca şi Huxley, este de părere că **beţia mescalinică este deosebit de nocivă. Ea pur şi simplu violează creierul".** Influenţele mescalinei asupra sferei psihice sînt foarte complexe şi foarte asemănătoare acelora exercitate de către LSD. Cei în cauză, după cum am precizat în articolul trecut, **aud cîntecul culorilor şi văd lumina sunetelor.** Aceste influenţe au fost foarte bine descrise în tratatul elaborat de Ludwig Lewin pe marginea halucinogenelor. Prima fază a acestor complexe influenţe constă din dezinserţia aceluia în cauză din lumea exterioară, respectiv obişnuită, şi din plonjarea sa într-o viaţă exclusiv interioară, care îi suscită la maximum mirarea. Într-o a doua fază, survin miraje şi halucinaţii senzoriale de tot felul ca şi modificări imprevizibile ale vieţii psihice. Într-o a treia etapă survine, inevitabil, prăpastia. Cum toate lucrurile au fost spuse pînă acum — după cum susţine André Gide — inclusiv acelea ce ţin de beţia rece a halucinogenelor, dar cum nimeni nu ascultă, trebuie întotdeauna să reîncepi, ceea ce vom face şi noi în viitoarele articole, abordînd alte aspecte legate de dramatica problemă a halucinogenelor.

ARCADIE PERCEK

CEAI, CAFEA SAU... CANCER?

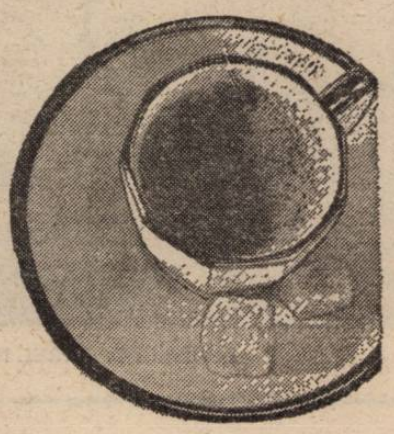

În fiecare zi în lume se consumă un miliard şi jumătate de ceşti de cafea. În ţările nordice, de ex., se înregistrează cel mai mare consum pe cap de locuitor — patru-cinci ceşti pe zi. Peste cinci milioane tone de cafea se produc anual în 50 de ţări, ceea ce face din cafea unul din principalele produse pe piaţa mondială. Astfel, îndoielile privind nocivitatea acestui produs pot avea consecinţe majore asupra politicii în domeniul sănătăţii şi asupra economiei mondiale.

Consumul de cafea şi cafeina au fost discutate recent, cu prilejul unei reuniuni organizate pentru avizarea Centrului Internaţional de Cercetare a Cancerului. Lor li s-au adăugat ceaiul şi maté (băutura preparată din frunzele arborelui cu acelaşi nume, ce creşte în America de Sud, numită şi „ceai de Paraguay" sau „ceaiul iezuiţilor"), deoarece şi ele conţin cafeină şi sînt consumate în cantităţi mari.

De fapt, este dificilă evaluarea efectelor cafelei şi ceaiului asupra sănătăţii. Aceste două „licori" nu sînt încă bine definite din punct de vedere chimic. Diferite varietăţi de boabe şi frunze sînt cultivate în condiţii diferite şi preparate în moduri şi mai diferite : fierbere, filtru, infuzie, cu adaos de lapte sau lămîie... În plus, consumului de cafea şi de ceai i se mai asociază adesea fumatul sau tabieturi alimentare...

Studiile efectuate asupra cafeinei nu pot decide încă asupra pericolului său cancerigen. Echipa care a analizat concluziile numeroaselor lucrări de epidemiologie efectuate într-un mare număr de ţări consumatoare de cafea nu a putut ajunge la rezultate omogene pentru cancerul instalat în diferite zone ale organismului. Dar analizele unui cancer specific, al celui de vezică, au oferit dovezi, deocamdată limitate, asupra legăturii între acest tip de cancer şi consumul de cafea. În schimb, unele date sugerează că, la rîndul său, cafeaua ar avea un efect protector în cazul cancerului de colon şi de rect. Între cele două extreme, s-a dovedit că nu există corelaţii între consumul de cafea şi cancerul sînului.

În ce priveşte ceaiul, grupul de lucru a relevat că riscul cancerului de esofag ar părea crescut la populaţiile care beau ceaiul foarte fierbinte, cum ar fi locuitorii de pe litoralul Mării Caspice.

Această observaţie este în mod special semnificativă dacă ţinem seama că, la rîndul său, maté este asociată cancerului de esofag atunci cînd este consumată foarte fierbinte, ca în cazul Americii de Sud unde s-au efectuat studii epidemiologice. Rezultatele studiilor în curs în Paraguay, unde maté se bea rece„ sînt aşteptate cu interes nu numai de specialişti, ci şi de consumatorii acestor plăcute băuturi care au devenit, în ciuda riscurilor, ingredientele vieţii noastre cotidiene.

MIHAELA DOROBANŢU

PROFILAXIE ŞI TERAPIE ÎN CRIZA ANGINOASĂ

Criza anginoasă o cunoaştem ca o suferinţă frecventă, prin dureri precordiale şi care apare ca urmare a dereglării raportului dintre nevoia de oxigen a miocardului (muşchiului inimii) şi cantitatea de sînge oxigenat vehiculat prin arterele coronare ce irigă inima. Aceste artere la anginoşi sînt, în cele mai multe cazuri, afectate de ateroscleroză. Prin tehnicile actuale de coronarografie se pot pune în evidenţă plăcile de aterom, la majoritatea pacienţilor care prezintă crize anginoase. Cu cît aceste plăci ateromatoase închid mai mult lumenul coronarelor, cu atît criza anginoasă este mai dramatică şi repetabilă. Cercetarea şi clinica medicală ne-a pus la dispoziţie numeroase reguli de profilaxie şi terapie privind criza anginoasă.

Acestea se referă la evitarea stresurilor psihoemoţionale, expunerea la eforturi mari şi prelungite, expunerea la frig şi la diferite infecţii (viroze, gripe etc.), mesele copioase mai ales seara etc.

În principal, medicaţia folosită în crizele anginoase cuprinde compuşi nitraţi anorganici şi organici, în primul rînd nitroglicerina. În legătură cu aceste medicamente trebuie subliniat că, în principal, ele produc relaxarea mai multor muşchi netezi.

Unele studii de dată recentă cu privire la acţiunea nitroglicerinei la bolnavii coronieni şi normali ne-au arătat în plus o creştere a fluxului sanguin atît la oamenii normali cît şi la cei bolnavi. Totuşi efectul coronaro-dilatator al nitroglicemiei este invers proporţional cu profunzimea leziunilor ateromatoase.

Asupra circulaţiei sanguine generale nitroglicerina produce : hipotensiune arterială indiferent de calea de administrare, precum şi o vasodilataţie. În afară de aceste efecte principale, nitroglicerina mai poate să dea şi efecte secundare : migrene, cefalee prelungite şi acutizarea unor crize de glaucom, retenţie urinară etc. Nitraţii cu acţiune prelungită, din care face parte şi preparatul Isoket (tablete de 10 mg sau 40 mg), necesită o creştere progresivă a dozajului cu 5 mg o dată, determinîndu-se astfel toleranţa fiecărui bolnav. Se discută tot mai mult, după părerea noastră fără temei, că Isoketul ar avea numai un efect „placebo" şi nimic mai mult. Dintre coronarodilatoarele cu acţiune lentă amintim Dipiridamolul (Persantin), care la coronarieni reduce adezivitatea şi agregarea plachetară. El intervine în acest fel în procesele de supraagravare a aterosclerozei acestor vase sanguine. Doza o stabileşte medicul internist, iar efectele secundare de hipotensiune, tahicardie şi senzaţia de căldură cutanată sînt mai intense la administrarea intravenoasă. Agozol este un alt preparat vasodilatator coronarian direct, care are şi o acţiune beta blocantă minimă. Vorbind de medicaţia beta blocantă, ne referim de fapt la acţiunea medicamentelor pe receptorii beta din miocard, care intră în competiţie cu catecolaminele circulante. Propanololul (inderal) este medicamentul beta blocant cel mai utilizat în crizele de angină pectorală. Unii autori comunică în literatura medicală rezultate foarte bune în crizele anginoase în asocierea beta blocantelor cu nitraţii ce au o acţiune prelungită.

Dr. FILEA IOAN IVANA

magazin vă răspunde

SERGIU SĂVULESCU, Bucureşti : Deşi nu e bine să fim invidioşi, am să fac totuşi următoarele precizări : cetăţeanul american John Martin nu este nici un pasionat al informaticii, al statisticii şi nici nu este un vrăjitor sau magician modern. Cu toate acestea, păţaniile lui, relatate recent de „New York Times", sînt autentice ; astfel, în anul 1986 el a cîştigat la jocul de Loto (sistem american, cu şase numere) suma de cinci milioane dolari. În octombrie 1990, contrazicînd absolut toate prognozele matematicienilor (şi agenţiei de jocuri a New York-ului), a mai cîştigat încă 6,3 milioane dolari (acum e în vîrstă de 77 de ani). Repetarea cîştigului maxim, la acest interval de timp şi la aceeaşi persoană e de-a dreptul fenomenală ! Informaţiile dv. sînt deci corecte, dar trebuie neapărat să vă spun cum şi-a ales dl. Martin numerele în acest an : pur şi simplu a transcris pe bile cifrele tipărite pe tălpile unei perechi de pantofi cumpărate în ajun. Pentru a consola pe invidioşi (nu puţini), autorul notei respective precizează că fiscul subţiază cîştigul aproximativ la jumătate (şi marilor campioni de tenis li se percepe o taxă frumuşică, aşa că...).

RADU DEMETRIAD, Blaj : Mihail Gorbaciov, laureat al Premiului Nobel pentru pace 1990, s-a născut la 3 martie 1931, într-o localitate de lîngă oraşul Stavropol. Funcţia supremă în partid, după K. Cernenko, a obţinut-o la 11 martie 1985.

RĂZVAN COROJA, Iaşi : Ipoteza pe care o amintiţi dv. are un caracter special. **Universul considerat precum un calculator** este teza expertului american Edward Fredkin. Ipotezele sale au şi un pronunţat aspect filosofic (metafizic) şi religios. În principiu, el afirmă că informaţia este **mai fundamentală** decît materia şi energia. Fredkin pretinde că teoria sa răspunde la toate întrebările fundamentale ale filosofiei, referitoare la viaţă, gîndire, memorie şi funcţionarea Universului. Întrucît m-aţi provocat, voi reveni cu detaliile ce le am la dispoziţie într-un articol. Vă mulţumesc pentru atenţionare.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

Siguranţe electrice cu folosire multiplă

Siguranţele care se ard în cazul unui scurtcircuit sau al unei suprasarcini reprezintă de fapt un anacronism tehnic, ele menţinîndu-se în general numai în construcţia radioaparaturii. În majoritatea locuinţelor moderne sînt montate siguranţele cu folosire multiplă în care circuitul este întrerupt de către un electromagnet sau de un releu termic care reacţionează la un curent prea puternic. După înlăturarea cauzelor care au determinat întreruperea circuitului electric siguranţa este din nou pusă în funcţiune. Totuşi un astfel de sistem este prea complicat şi voluminos pentru ca să poată fi incorporat în schema unui televizor de exemplu.

Firma elveţiană „Burns" produce în serie siguranţe cu folosire multiplă care nu posedă piese în mişcare. Aceste dis-

pozitive miniaturale sînt confecţionate dintr-un polimer special, bun conducător de electricitate a cărui rezistenţă electrică creşte o dată cu mărirea temperaturii. În cazul unui scurtcircuit prin siguranţă trece un curent puternic care o încălzeşte rapid, fapt datorită căruia rezistenţa polimerului se măreşte puternic iar curentul scade, deşi nu atît încît siguranţa să se poată răci şi să piardă rezistenţa sa iniţială. Temperatura de intrare în funcţiune este de 125° C. După ce cauza care a produs suprasarcina a fost înlăturată, siguranţa poate din nou să fie conductibilă la curentul pentru care a fost calculată. Siguranţa poate fi folosită şi pentru protecţia aparaturii împotriva supraîncălzirii. În acest scop este suficient să se asigure contactul său termic cu cel mai cald element al schemei. Siguranţele elveţiene sînt calibrate pentru o intensitate a curentului de la 0,1 la 8 amperi pentru o tensiune maximă de lucru de 250 volţi.

medicina LA ZI

DURERILE REUMATISMALE VOR FI DIMINUATE?

Interviu cu prof. dr. docent ŞTEFAN ŞUŢEANU

Preşedinte al Societăţii Române de Reumatologie

Întors recent de la două manifestări ştiinţifice internaţionale, desfăşurate la Porto (Portugalia) şi la Madrid (Spania), domnul prof. dr. doc. Ştefan Şuţeanu a avut amabilitatea să ne acorde un interviu. Tema, firesc, reumatologia.

— Nu cu mult timp în urmă, stimate domnule profesor, la Piatra Neamţ şi-a derulat lucrările cea mai importantă reuniune anuală a reumatologilor din ţara noastră. Ce tematică a abordat ? Ce idei deosebite s-au conturat ?

— La începutul lunii Noiembrie a avut loc la Piatra Neamţ Consfătuirea de reumatologie, manifestarea ştiinţifică cea mai importantă din acest an. Faţă de celelalte consfătuiri interjudeţene de reumatologie care au avut loc şi în trecut (spre exemplu cele de la Iaşi, Suceava, Baia Mare, Timişoara etc.), cea de la Piatra Neamţ a mai avut încă o semnificaţie şi anume ea a fost prima manifestare ştiinţifică în domeniul reumatologiei după Revoluţia din Decembrie 1989, constituind şi prima activitate mai deosebită a noului Comitet de conducere al Societăţii Române de Reumatologie, ales în mod democratic la sfîrşitul lunii martie a.c.

La Consfătuirea de Reumatologie de la Piatra Neamţ au participat cu lucrări marea majoritate a reumatologilor din România, atît cei din Bucureşti şi din celelalte centre universitare, cît şi din diverse judeţe ale ţării.

Reuniunea a abordat două teme : „Piciorul dureros : diagnostic şi tratament", şi „Actualităţi terapeutice".

În cadrul ambelor teme au fost prezentate numeroase rapoarte şi comunicări realizîndu-se astfel un important schimb de experienţă între participanţii la dezbateri. Totodată, au fost făcute cunoscute şi cele mai noi achiziţii în diagnosticul şi tratamentul bolilor reumatice.

Prima temă („Piciorul dureros") a fost considerată ca fiind deosebit de interesantă datorită atît marii frecvenţe a acestei suferinţe (peste 80% din oameni au dureri în picior într-un moment sau altul al vieţii), cît şi faptului că uneori cauzele sînt obscure, greu de descifrat, ceea ce face dificilă adoptarea celui mai eficace tratament.

Cea de a doua temă („Actualităţi terapeutice") a fost primită, de asemenea, cu mult interes, avînd în vedere dorinţa tuturor specialiştilor de a se pune la curent cu tot ceea ce este nou în tratamentul bolilor reumatice, pentru a putea ajuta cît mai mult pe bolnavii care li se adresează.

Aşa cum arătam şi în cuvîntul de deschidere pe care l-am ţinut cu acest prilej, o trăsătură particulară a acestei reuniuni a constituit-o abordarea multidisciplinară a temelor amintite, la reuşita deplină a acestei prestigioase manifestări ştiinţifice contribuind reprezentanţi de frunte ai mai multor specialităţi : reumatologi, ortopezi, balneofizioterapeuţi şi recuperatori, farmacologi, pediatri, psihologi etc.

— Ce contribuţie a avut la această reuniune colectivul clinicii pe care o coordonaţi ?

— După cum este cunoscut, Clinica Medicală a Spitalului „Dr. I Cantacuzino" are un anumit profil de „reumatologie", specialitate pe care colectivul nostru o practică în cadrul medicinii interne, ceea ce, credem noi, nu poate fi decît în avantajul bolnavilor, care pot fi îngrijiţi în mod corespunzător atît pentru suferinţele lor reumatice, cît şi pentru alte suferinţe, deseori coexistente.

Ca urmare a preocupărilor noastre în domeniul reumatologiei, colectivul clinicii noastre a avut o contribuţie semnificativă la Reuniunea de reumatologie de la Piatra Neamţ, contribuţie materializată printr-un raport şi patru comunicări.

Raportul, intitulat „Diagnosticul etiologic al piciorului dureros", pe care l-am susţinut eu şi care a deschis seria de rapoarte şi comunicări cu acest subiect, s-a dorit a constitui (şi sper că a constituit) o sinteză a problematicii complexe cu care se confruntă orice reumatolog în activitatea practică. Pentru a ilustra situaţia dificilă a unui asemenea specialist, aş vrea să subliniez numai faptul că durerea la nivelul piciorului poate fi determinată de zeci de cauze, în cadrul a zeci de boli, începînd cu cele reumatice (artroză, gută, poliartrită reumatoidă etc.), şi încheind cu cele vasculare (arterită obliterantă) sau nervoase (polinevrită).

Cele patru comunicări s-au referit atît la probleme de diagnostic („piciorul dureros" în spondilartritele seronegative, în poliartrita reumatoidă, în gută), cît şi la probleme terapeutice : prezentarea unui studiu clinic, în cadrul căruia s-a urmărit activitatea antireumatică a piroxicamului, comparativ cu cea a indometacinului. La realizarea raportului şi a comunicărilor a contribuit întregul colectiv al clinicii.

— În calitatea dumneavoastră de preşedinte al Societăţii de reumatologie, ce ne puteţi spune despre cercetările domeniului ? Ştim azi mai mult decît ieri despre cauzele bolilor reumatismale ? Şi, cît de frecvente sînt ?

— În calitatea mea de specialist în boli interne, cu preocupări vechi în domeniul reumatologiei (din 1961, cînd mi-am început doctoratul), pot să afirm fără teama de a greşi că progresele realizate în acest domeniu în ultimele decenii şi mai ales în ultimii ani sînt deosebit de mari. Ştim astăzi mult mai multe lucruri despre cauzele bolilor reumatice şi avem la îndemînă mijloace tehnice deosebite pentru diagnosticul lor, ca şi mijloace terapeutice deosebit de active. Aş putea da numeroase exemple, dar nu mă voi referi decît la o singură boală : spondilita anchilozantă. În ultimii 15 ani s-au identificat numeroase aspecte etiologice (demonstrarea rolului eredităţii, prin apartenenţa a 95% din bolnavi la grupul de histocompatibilitate HLA-B 27) diagnostice şi terapeutice, care ne îndreptăţesc să afirmăm că, astăzi, spondilita anchilozantă n-ar trebui să mai ducă la deformări şi anchiloze. Într-o lucrare recentă, un reumatolog de prestigiu propunea chiar schimbarea denumirii bolii, renunţîndu-se la adjectivul „anchilozantă".

M-aţi întrebat : cît de frecvente sînt bolile reumatice ? Fără a da cifre, aş vrea să precizez numai faptul că aceste boli reprezintă una din principalele cauze de morbiditate din ţara noastră (ca şi din celelalte ţări), generînd numeroase suferinţe, care determină adesea incapacitate de muncă, cu consecinţe socio-economice semnificative. De aceea, consider că, trebuie să se facă mult mai mult decît în trecut pentru bolnavii reumatici. Vă asigur că Societatea Română de Reumatologie nu-şi va cruţa eforturile pentru a-şi aduce o contribuţie cît mai mare în această direcţie.

— Ce speranţe se întrevăd pentru bolnavi în privinţa tratamentului ?

— În orice domeniu al medicinii, progresele ce se realizează trebuie să se concentreze prin ameliorarea arsenalului terapeutic, pentru a diminua cît mai mult suferinţele bolnavilor. În reumatologie, s-au realizat numeroase progrese, despre care s-a vorbit atît la Consfătuirea de reumatologie de la Piatra Neamţ, cît şi la alte manifestări ştiinţifice internaţionale, la care am avut onoarea să particip. Astfel, la Congresul IX Latin de Reumatologie de la Porto (Portugalia) şi la Congresul V Mediteraneean de Reumatologie de la Madrid (Spania), care au avut loc în prima jumătate a lunii octombrie, au fost prezentate noi medicamente, mai eficace decît cele existente, ce pot fi folosite în tratamentul bolilor reumatice. Unele dintre ele fac parte din grupa antiinflamatoarelor nesteroidiene (tenoxicam : Tilcotil), altele din grupa condroprotectoarelor (noi forme de Rumalon) sau din grupa imunosupresoarelor (Ciclosporină : Sandimun).

În încheiere aş vrea să-mi exprim speranţa că în viitor se vor face şi în ţara noastră eforturi mari pentru asigurarea cu medicamente necesare bolnavilor reumatici şi pentru ameliorarea condiţiilor de diagnostic şi de cercetare în domeniul reumatologiei.

ECATERINA BĂTRÎNEANU

Ce ştim şi ce nu ştim despre usturoi

Ca mijloc terapeutic usturoiul este cunoscut şi descris de medicina tradiţională chineză cu multe secole în urmă. Medicina populară românească cunoscîndu-i proprietăţile tămăduitoare l-a folosit în tratarea diferitelor boli cu succese deosebite. Plantă legumicolă bienală din familia liliaceelor, usturoiul este bogat în substanţe sulfuroase, săruri minerale, vitamine, substanţe bacteriostatice ş.a. Prin acţiunea sa vasodilatatoare şi hipotensoare, prin scăderea coagulabilităţii sanguine, prin efectul entihelmintic şi antimicrobian, precum şi ca un bun anergizan, e folosit curent în arta culinară, cît şi la recomandarea medicilor.

Recent, la New York a avut loc un congres internaţional pe tema proprietăţilor terapeutice ale usturoiului. Forumul oamenilor de ştiinţă a evidenţiat pe lîngă proprietăţile cunoscute şi studiate ale acestei plante răspîndite şi cultivate pe toate continentele, efectul său anticancerigen, mai ales cancerul de stomac şi colon, precum şi unele tumori ale pielii.

Practica umană şi medicală recomandă usturoiul în tratamentul aterosclerozei, hipertensiunii arteriale şi tulburărilor circulatorii, în unele afecţiuni respiratorii — bronşite, rinite, astm — ca şi afecţiuni reumatice, împotriva paraziţilor intestinali, edemele membrelor, astenie ş.a., utilizarea realizîndu-se, atît în tratament intern cît şi extern.

Intern, usturoiul se administrează sub numeroase forme, între care cele mai eficiente sînt :

— în stare crudă, cîte 2—3 căţei de usturoi pe zi pentru tratarea faringitelor, infecţiilor intestinale, pentru asigurarea unei antisepsii bucale şi prevenirea complicaţiilor gripale. Mirosul dezagreabil poate fi combătut prin mestecarea a 2—3 boabe de cafea sau grăunţe de chimen ori a unui măr ;

— suc obţinut prin presarea bulbilor de usturoi — după decantare (separare de rezidiu) — administrat împotriva hipertensiunii arteriale şi a paraziţilor intestinali — limbrici şi oxiuri. Împotriva teniei se amestecă 2—3 căţei de usturoi cu lapte cald şi miere de albine ;

— sirop vermifug din 500 gr usturoi zdrobit şi un litru apă fiartă. Se lasă să infuzeze o oră, apoi se strecoară şi se adaugă 1 kg miere de albine. Se consumă dimineaţa 3—4 linguri pînă la eliminarea paraziţilor ;

— tinctura din 50 gr usturoi şi 250 gr alcool de 70° ; bulbii zdrobiţi se lasă într-un borcan cu capac la macerat 10 zile agitîndu-se de 3—4 ori zilnic, apoi se filtrează. Se iau 10—15 picături de 2 ori pe zi timp de 15 zile, cu o pauză de 1-2 săptămîni, după care se repetă cura. O altă schemă de tratament recomandă mărirea progresivă a numărului de picături, ajungîndu-se la maxim 15 picături în cinci zile apoi scăzîndu-se la fel în a zecea zi. Picăturile se iau într-un păhăruţ cu lapte, cu 30 minute înainte de masă. Tinctura este indicată în tratamentul aterosclerozei, hipertensiunii arteriale, reumatismului, astmei (pe o bucată de zahăr în momentul crizei).

În tratamentul extern usturoiul este folosit cînd organismul uman sau părţi ale acestuia reclamă acest lucru :

— înţepăturile de viespi sau alte insecte — după scoaterea acului, locul se freacă cu usturoi ; verucile se îndepărtează cu un unguent din usturoi pisat în untură sau seu de oaie ; durerile reumatice, prin fricţii cu spirt camforat şi usturoi în părţi egale, de-a lungul coloanei vertebrale ; durerile de urechi prin introducerea seara, a unui tampon de vată îmbibat în suc de usturoi şi ulei.

Usturoiul este contraindicat în sindroamele congestive pulmonare, tuse cu sînge, friguri, gastrocolite, precum şi la femeile care alăptează întrucît alterează gustul laptelui.

Neîndoielnic, în viitor cercetarea ştiinţifică va aduce noi clarificări asupra efectului terapeutic al plantei, mai puţin plăcută ca gust, dar indiscutabilă în regimul alimentar, cu influenţe deosebit de pozitive asupra stării de sănătate.

RĂDUCANU DUMITRU
DUMITRESCU GHEORGHE

FEMEILE ŞI SIDA

Ziua mondială SIDA pune în evidenţă legătura existentă între condiţia femeii în cadrul familiei şi al societăţii.

Pentru noi românii, această zi are o semnificaţie dublă. Pornind de la realitatea că cei mai atinşi de SIDA sînt copiii — la 1 055 cazuri de SIDA 987 copii pînă la 12 ani — trebuie să înţelegem care este rolul femeii în această situaţie.

Copii atinşi de SIDA de la noi din ţară sînt în cea mai mare parte copii orfani, copiii unor mame necăjite care, datorită unei vieţi penibile, adesea dramatice au preferat să-i abandoneze. Dar pînă la abandon, ele au încercat să scape de o sarcină nedorită cu orice preţ, punîndu-şi viaţa în pericol. Atunci cînd au supravieţuit, ele au adus pe lume un copil marcat fizic, datorită încercărilor de avort, dar şi psihic, fiind nedorit şi refuzat de propria mamă. Apoi, în leagăn, aceşti copii primeau o îngrijire departe de cea normală pentru un nou născut, fără căldura maternă necesară dar şi din cauza condiţiilor materiale precare — lapte de proastă calitate. Frig. Şi-n aceste condiţii se întîmplă foarte des ca aceşti copii să se îmbolnăvească şi să necesite tratamente care puteau fi simple injecţii cu antibiotice sau vitamine dar şi transfuzii sanghine. Deci, un copil cu un sistem de apărare a organismului afectat de la naştere, prost hrănit şi îngrijit, supus apoi la tratamente repetate cu instrumente (seringi) mai mult sau mai puţin sterile avea toate condiţiile să se infecteze cu HIV (virusul răspunzător de SIDA). Aceşti copii sînt îngrijiţi de femei de inimă, infirmiere şi asistente medicale, mame de copii, deci cu inimi de mame. Deci ele ar trebui să ştie foarte bine cum se îngrijesc aceşti micuţi orfani.

Iată deci, că epidemia SIDA poate pune femeia într-o dublă ipostază : victimă a ignoranţei şi a neajunsurilor materiale dar şi importantă verigă în stoparea transmiterii infecţiei.

Ziua Mondială SIDA 1990 atrage atenţia asupra acestor probleme particulare şi subliniază necesitatea implicării femeilor în lupta mondială contra SIDA în contextul general al sănătăţii.

Dr. MARIA GEORGESCU
Institutul de igienă şi Sănătate Publică, Bucureşti

Nr. 49 (1729) din 8 decembrie 1990

Întîmplări adevărate

Un cîine „asasin" devenit erou

În Anglia există o rasă de cîini denumită „rottweiler", care, datorită unei agresivități ieșite din comun, au o faimă foarte proastă, fiind botezați „killer", adică asasini. O întîmplare petrecută în orașul Cardigan, poate izolată, a încercat să schimbe părerea majorității oamenilor. Și acest fapt s-a datorat unui superb exemplar din această rasă, Cassius, care cîntărește 70 de kilograme. Totul a început pe malul fluviului Teifi, unde doamna Fiona Levitt (29 ani), se plimba cu fiul său Jonathan (cinci ani), după orele de serviciu. La un moment dat, mingea cu care se juca micuțul copil, a căzut în apă. Fără să aprecieze potențialul pericol care o aștepta, Fiona Levitt a intrat în apă pentru a încerca să recupereze mingea. O mișcare greșită a determinat pierderea echilibrului și căderea ei în apă. Știa să înoate, dar apa era foarte rece, iar curenții extrem de puternici. Fiona Levitt și-a dat seama că este în mare pericol, dar se afla sub șocul căderii, a apei de gheață și a curenților neîndurători. Era ca și paralizată de frică și incapabilă de a acționa. În acel moment, a simțit alături de ea, prezența unui cîine puternic. Și-a încolăcit ușor brațele în jurul gîtului său și acesta, înotînd încet, a tras-o pînă la mal. Astfel a contribuit Cassius la salvarea vieții Fionei Levitt. O simplă întîmplare a început parcă să schimbe optica unor cetățeni care contestă această rasă, declarată „asasină" din cauza unei agresivități neobișnuite manifestată de un cîine „rottweiler" care, în urmă cu un an, a ucis o fetiță de 11 ani, Kellie Lynch, fără să fi fost măcar provocat. Soții Richard și Tamara Bellars, proprietarii lui Cassius, susțin că patrupedul lor se comportă întotdeauna în limite normale. Disputa pro și contra continuă...

Un stomac robust

Anual, în localitatea americană Coney Island, în prezența a mii de curioși se desfășoară campionatul național al... mîncătorilor de hot-dogs (tradiționala gustare formată dintr-un cîrnat, și o chiflă). În ediția din acest an, învingător a fost William Oldford (32 ani), care a dat dovadă și de o masticație extrem de rapidă, dar și de un stomac robust, dacă avem în vedere faptul că în mai puțin de zece minute a „devorat" nu mai puțin de 13 hot-dogs-uri. Sătul dar fericit, Oldford s-a grăbit să încaseze urgent și premiul oferit de organizatori : 1 000 dolari.

7 secunde în aer

Par cu totul imposibil de realizat condițiile concursului propus de cunoscuta firmă americană constructoare de elicoptere Igor Sikorski, care a oferit un premiu de 20 000 dolari celui care va construi un elicopter acționat de forța musculară și care va fi capabil să se ridice la trei metri, menținîndu-se la această înălțime mai mult de 60 secunde fără să iasă dintr-un pătrat cu latura de zece metri.

În dorința de a obține acest premiu studenții și colaboratorii Universității politehnice din California au construit în sala de sport a acestei instituții un elicopter cu diametrul rotorului de 30 metri și avînd greutatea de 45 kilograme. În construcția sa au fost folosite materialele moderne cele mai ușoare. Rotorul este acționat de două elice legate de o roată

pusă în mișcare prin pedale de către un biciclist antrenat.

La data de 10 decembrie 1989 elicopterul s-a desprins de pe teren timp de 7,1 secunde, atingîndu-se înălțimea de numai 20 centimetri. Pentru realizarea acestui aparat de zbor s-au cheltuit sume care au depășit cu mult mai mult premiul propus. Totuși ambiția tinerilor constructori și-a fixat ca țel obținerea lui.

„Miss Grăsana"...

Anual, în localitatea Frugarolo se desfășoară una din cele mai originale concursuri din peninsulă. Este vorba de alegerea femeii care urmează să primească titlul de... „Miss Grăsana" a Italiei. Ediția din acest an a fost cucerită de Angela Masini (53 ani), care a cîntărit exact 145 kilograme și și-a adjudecat mult rîvnitul titlu. Și nu numai atît. În prealabil, are loc un concurs și pentru atribuirea titlului de „Miss Simpatie" și „Miss Frumusețe", ambele adjudecate de aceeași Angela Masini. Alte cîteva date privind cîștigătoarea : 165 centimetri măsura peste piept, 166 peste șolduri, înălțime 1,67 metri. Cînd s-a măritat la vîrsta de 22 de ani, Angela Masini era subțirică și cîntărea doar 56 kilograme. Imediat după căsătorie, a început să se îngrașe, mai ales după ce a născut, pînă a ajuns la greutatea actuală. Deși s-a supus unor cure de slăbire indicate de diferiți specialiști, rezultatele au fost negative. Angela Masini, în ciuda greutății sale, se bucură de o sănătate perfectă. Interesant de semnalat este faptul că soțul ei, Luciano (60 ani), cîntărește doar 70 kilograme, că nu are nimic împotriva aspectului fizic (implicit al greutății) al soției sale și mărturisește că este la fel de orgolios ca și soția lui că ea a primit trei premii speciale în cadrul aceluiași concurs...

Nu întotdeauna îți reușește

Daniel Schwaller (în fotografie) este unul dintre cei mai cunoscuți cascadori din Franța, folosit în peste 100 de filme în scenele cele mai riscante. Ultima oară, în cursul filmării unei secvențe turnate în Elveția, la Martigny, o foarte temerară acțiune de cascadorie nu i-a reușit. El trebuia, cu ajutorul unei trambuline speciale să se lanseze cu o mașină în mare viteză peste un „munte" format din cinci automobile așezate unele peste altele, avînd o înălțime de 11,5 metri. După cum se poate constata și din cealaltă fotografie, îndrăzneața lui încercare s-a soldat cu un eșec, întrucît mașina condusă de el s-a ciocnit foarte violent cu mașina instalată în vîrful piramidei metalice. În ciuda acestui teribil impact, Daniel Schwaller a reușit să scape cu viață alegîndu-se cu răniri ușoare. Dar data viitoare ?...

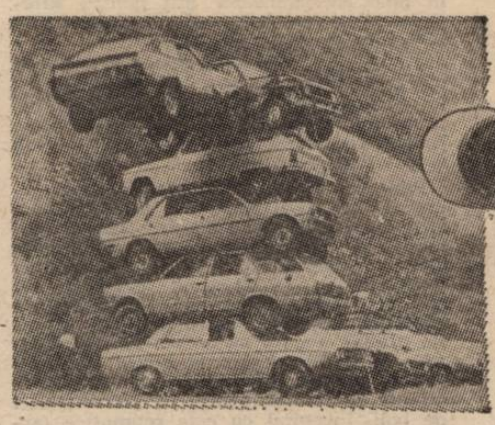

PROGRAM TV

LUNI, 10 decembrie. Programul 1 : 13,50 Horoscopul zilei 14,00 Actualități 14,10 Video-satelit 15,10 Copiii noștri — viitori muzicieni 15,40 Avanpremiera săptămînală TV 16,00 Emisiunea în limba maghiară 19,00 Tezaur 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Teatru TV. Idolul și Ion Anapoda de George Mihail Zamfirescu 23,25 Repriza a treia 0,05 Actualități ,0,10 Patrimoniu 0,35 Music-Box. **Programul 2 :** 16,00 Desene animate 16,20 Interferențe 17,00 Veniți cu noi pe programul doi... la sala Radio ! (I) 18,00 Actualități 18,10 Veniți cu noi pe programul doi... la sala Radio ! (II) 20,00 Video-satelit 21.00 Studioul de literatură 22,00 Actualități 22,10 De-ale pieței în economia Capitalei 22,30 Video-satelit.

MARȚI, 11 decembrie. Programul 1: 9,00 Video-satelit 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Avanpremieră 10,30 Interferențe 11,10 Virsta a treia (reluare) 11,35 Caleidoscop cetățenesc 12,00 Ora de muzică 13,00 Studioul de literatură (reluare) 14,00 Actualități 14,10 Medicina pentru toți 14,30 Casa și grădina 14,50 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală 16,00 Muzica pentru toți 16,20 Forum 16,45 Studioul „E" 17,25 Cîntece populare din Țara Ghioarului și Codru 17,40 15—16—17—18 18,20 Reflector 18,45 Recital Iulia Isaev 19,00 Puncte de vedere 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Roman-foileton Anna Karenina. Episodul 9 22,10 Mai aveți o întrebare ? 22,55 Dosarele istoriei 23,20 Gong 0,00 Actualități 0,05 Pro muzica. **Programul 2 :** 16,00 Desene animate 16,20 Preuniversitaria (reluare) 17,00 Virstele peliculei 18,00 Actualități 18,10 Teatru TV. Yerma de Federico Garcia Lorca 19,30 Magazin turistic (II) 20,00 Magazin automoto 20,25 O muzică, o țară 20,50 Confluențe 21,40 Tribuna non-conformiștilor 22,00 Actualități 22,10 Video-satelit

JOI, 13 decembrie. Programul 1 : 9,00 Video-satelit 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Confluențe 11,10 Roman-foileton (reluare) Anna Karenina. **Episodul 9** 12,05 Ora de muzică 13,05 Avanpremieră 13,10 Arte vizuale (reluare) 14,00 Actualități 14,10 Foto-magazin 14,30 Mondo-muzica 14,50 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală 16,00 Muzica pentru toți 16,20 S.O.S. Natura ! 16,50 Trurli, trurli 17,10 În obiectiv : societatea 18,10 Piața și banii dv. nesc 20,25 Pagini de muzică românească 21,00 Lumea sportului 21,30 Club SF 22,00 Actualități 22,10 Dialog despre știință 22,30 Video-satelit

MIERCURI, 12 decembrie. Programul 1 : 9,00 Video-satelit 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Avanpremieră 10,30 Oameni de lîngă noi 11,10 Film serial (reluare) Verdi 12,00 Ora de muzică 13,00 Fotbal: „Cupa României". Transmisiune directă 14,50 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală 16,00 Muzica pentru toți 16,20 Forum 16,45 Studioul „E" 17,25 Cîntece populare din Țara Ghioarului și Codru 17,40 15—16—17—18 18,20 Reflector 18,45 Recital Iulia Isaev 19,00 Puncte de vedere 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Roman-foileton Anna Karenina. Episodul 9 22,10 Mai aveți o întrebare ? 22,55 Dosarele istoriei 23,20 Gong 0,00 Actualități 0,05 Pro muzica. **Programul 2 :** 16,00 Desene animate 16,20 Preuniversitaria (reluare) 17,00 Virstele peliculei 18,00 Actualități 18,10 Teatru TV. Yerma de Federico Garcia Lorca 19,30 Magazin turistic (II) 20,00 Magazin automoto 20,25 O muzică, o țară 20,50 Confluențe 21,40 Tribuna non-conformiștilor 22,00 Actualități 22,10 Video-satelit

VINERI, 14 decembrie. Programul 1 : 9,00 Video-satelit 10,00 Actualități 10,10 Horoscopul zilei 10,20 Avanpremieră 10,30 Orașe și civilizații (reluare) 11,10 Film serial (reluare) Dubrovski. Episodul 5 12,00 Ora de muzică 13,00 Virstele peliculei (reluare) 14,00 Actualități 14,10 Habby-club 14,40 Preuniversitaria 15,20 Limba noastră 15,50 Muzica pentru toți 16,10 Tragerea loto 16,20 Studioul șlagărelor 16,35 Emisiunea în limba germană 18,35 Economia încotro ? 19,00 Puncte de vedere 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Roman-foileton, Anna Karenina. Ultimul episod 21,55 În fața națiunii 22,35 Simpozion 23,20 Gaudeamus 0,05 Actualități 0,10 Jazz-fan 1,10 Tele-top. **Programul 2 :** 16,00 Desene animate 16,20 Preuniversitaria (reluare) 17,00 Corala 17,20 Ecranul 18,00 Actualități 18,10 Film serial. Verdi. Episodul 11 19,00 Concert simfonic 21,30 Orașe și civilizații 22,00 Actualități 22,10 Cercetarea științifică agricolă încotro ? 22,30 Video-satelit.

SÎMBĂTĂ, 15 decembrie. Programul 1 : 18,35 Tele-discul muzicii populare 19,00 Puncte de vedere 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Film artistic. Pentru cine bat tobele. Producție a studiourilor franceze 22,50 Televiziunea vă ascultă 23,20 Cultura în lume 23,50 Actualități 23,55 Serenade. **Programul 2 :** 16,00 Desene animate 16,20 Preuniversitaria (reluare) 17,00 Arhive folclorice 17,20 Oameni de lîngă noi 18,00 Actualități 18,10 Film serial. Dubrovski. Episodul 5 19,00 Concertul Orchestrei Naționale Radio 21,30 Convietuiri 22,00 Actualități 22,10 Dialog cu edilii Capitalei 22,30 Video-satelit.

DUMINICĂ, 16 decembrie. Programul 1 : 8,00 Micul dejun TV 9,00 Universul copiilor 10,00 Actualități 10,10 Film serial pentru copii. Lassie. Episodul 30 10,35 Lumină din lumină 11,30 Viața satului 12,30 Doine și balade 13,00 Actualități 13,10 Descoperirea planetei 13,30 Video-magazin 16,00 Tenis : Finala turneului „Cupa Marelui Șlem". Transmisiune directă de la München 17,30 7 × 7. Evenimentele interne ale săptămînii 18,00 Film serial. Drum bun, străine !. Ultimul episod 19,00 Timișoara, 1989—1990 20,00 Actualități 20,40 Atlas 21,00 Film artistic. A 25-a oră. Coproducție Franța, Italia, Iugoslavia. Premieră pe țară 23,00 1789... și noi. **Programul 2 :** 16,00 Desene animate 16,20 Virsta a treia 16,45 Muzica amintirilor 17,00 În obiectiv : societatea (reluare) 18,00 Actualități 18,10 Arte vizuale 19,00 Serata muzicală TV 22,00 Actualități 22,10 Video-satelit.

(După PANORAMIC RADIO-TV.)

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

verificați-vă cunoștințele

DIN ISTORIA ELECTRICITĂȚII

Electricitatea statică este cunoscută încă din antichitate dar electricitatea dinamică, care are numeroase aplicații, aproape în orice domeniu de activitate a oamenilor, a început să fie cunoscută de-abia în urmă cu circa 200 ani.

În cele ce urmează vă propunem cîteva întrebări în legătură cu unele dintre cele mai proeminente personaje științifice, care au contribuit mult la dezvoltarea domeniului electricității dinamice.

Toate aceste întrebări sînt de tipul „Cine și cînd a descoperit, sau a realizat ?", fiind completate în cele ce urmează, numai de descoperirile și realizările respective. Deci, iată la ce ne referim :

1. Electricitatea dinamică
2. Prima pilă electrică
3. Legea rezistenței circuitului electric
4. Interdependența dintre curentul electric și magnetism
5. Solenoizii (bobinele)
6. Fenomenul inducției electromagnetice
7. Efectul termoelectric
8. Galvanometrul
9. Primul dinam

(Răspunsul în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Alchimia și alchimiștii celebri

1. Obiectivele alchimiștilor au fost obținerea faimoasei „pietre filozofale", cu ajutorul căreia metale ordinare, ca de exemplu plumbul, să fie transformate în aur și realizarea „elixirului vieții", o licoare ce putea conferi oamenilor tinerețea și viața veșnică. Frumoase vise, nu ?

2. Alchimia s-a practicat anterior evului mediu și chiar pînă la jumătatea secolului al XIX-lea. S-au făcut comunicări de natură alchimică, chiar și în cadrul ședințelor Academiei de științe a Franței, deși chimia, ca știință, începuse să apară încă din secolul al 18.-lea.

3. Un scriitor cunoscut pe plan mondial, cum a fost suedezul August Strindberg (1849—1912), a efectuat numeroase experiențe, de alchimie, încercînd să obțină aur, pornind de la diverse substanțe de culoare galbenă, considerîndu-le similare aurului, putîndu-se obține prețiosul metal din ele.

4. Alchimiștii, datorită multiplelor lor experiențe, au contribuit enorm la apariția de mai tîrziu a științei chimiei, ca urmare a diverselor substanțe chimice descoperite empiric. Ei au fost aceia care au realizat acidul clorhidric, acidul azotic, acidul sulfuric, acidul acetic, diverse metale, diferite săruri ale acestora, feluri elixiruri etc.

5. Cîțiva alchimiști celebri au fost Albert cel Mare, Roger Bacon, Tomas d'Aquino, Raymondus Lullus, Paracelsus, Bernard Palissy, Robert Boyle, Rodolphe Glauber, Biringuccio, Basilius Valentinius, Georges Agricola, J. B. Porta, Jerôme Cardan și mulți alții.

6. Din visele alchimiștilor nu s-a realizat pînă în prezent decît obținerea aurului „sintetic" dar numai prin procedee nucleare, extrem de complicate și nerentabile, deci deocamdată neprezentînd interes economic, astfel încît „idolul aur" să fie doborît.

Cît privește „elixirul vieții", așa ceva încă nu s-a descoperit, însă diversele produse chimice de sinteză sau extrase naturale au reușit, totuși, să prelungească destul de mult viața oamenilor și să prevină într-o anumită măsură îmbătrînirea lor .

Dar, nu se știe, totuși, dacă aceste vise ale alchimiștilor nu vor fi realizate, mai mult sau mai puțin, de urmașii acestora, chimiștii și fizicienii contemporani. Sau cei viitori.

Ing. LIVIU MACOVEANU

— *Proaspătă?*
— *Amară!*

teste • teste •

BALANȚA

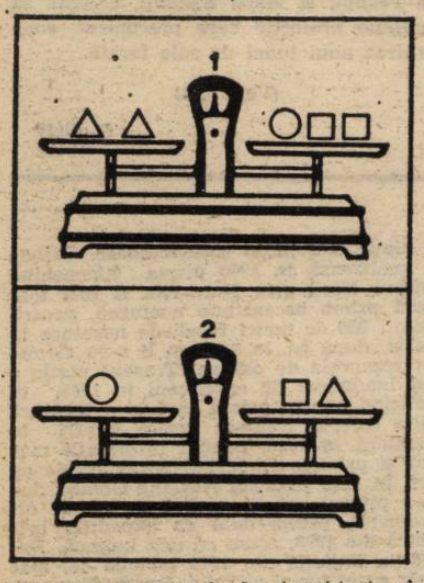

Desenul de sus: două triunghiuri sînt egale în greutate cu un cerc și două pătrate.

Desenul de jos: un cerc este egal în greutate cu un pătrat și un triunghi. Bazîndu-vă pe aceste date, puteți să spuneți cu cîte pătrate vă corespunde un triunghi ?

PATRU NODURI

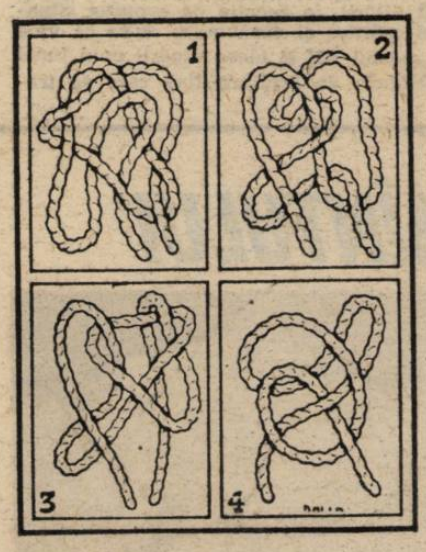

Examinînd cu atenție cele patru noduri, trebuie să aflați care sînt acelea în care, trăgînd capetele, ele se vor strînge.

(Soluțiile în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

PUZZLE

1 = C, 2 = A, 3 = D.

CÎND AȚI RÎS ULTIMA OARĂ ?

— Văd că în dreptul fiecărei reclamații ați notat „just". Dar măsuri nu se iau.
— Just !

★

— Acum e prea tîrziu, a trecut ora...
— Dar aștept de azi dimineață !
— Foarte bine ! Mîine așteptarea o să-ți pară mai scurtă...

★

— Domnule funcționar, aș putea să știu de ce sînteți atît de nervos ?
— Informațiile, la ghișeul alăturat !...

★

— Mă purtați de o lună pe drumuri: ba vino luni, ba vino miercuri, ba vineri. Spuneți-mi odată cînd să vin și vin !
— Atunci, eu zic, de acum încolo, în fiecare joi !

★

Enervat de prea multă așteptare, un cetățean se adresează funcționarului de la ghișeu, preocupat de cu totul alte treburi.
— Stau de mai bine de o jumătate de oră în fața ghișeului dumitale.
— Și ce-i cu asta ? se miră funcționarul. Eu stau aici de 25 de ani, și nu mă mai supăr !

★

— Ooo ! Bine v-ați întors din concediu ! Am și eu o cerere !
— Perfect ! De astăzi intrăm în normal așa că... vino mata mîine !

★

— Alo ! Bună ziua !
— 'Ziua !
— Aș vrea să vorbesc cu un șef. Am de făcut o reclamație.
— ...Avem mai mulți șefi. Cu care ați dori să discutați ?
— N-are importanță. Cu oricare.
— Cu domnul Popescu doriți ?
— Da. Mi-e indiferent, vreau...
— Reveniți mîine. Domnul Popescu e plecat pe teren.

Auzite și pățite de DUMITRU VASI-ȘOIMOȘANU

ȘTIAȚI CĂ...

...cei mai bătrîni copaci din lume trăiesc în Australia ? S-a apreciat că vîrsta unor exemplar de Sagu este de 12 000—15 000 de ani.

...pentru obținerea unui kg de esență de parfum de trandafiri sînt necesare 3 tone de petale ?

...din punct de vedere nutritiv, o sută de grame de struguri au aproximativ o sută de calorii ?

...cu zeci de mii de ani în urmă Marea Neagră era un lac cu apă dulce, iar legătura cu Marea Mediterană s-a făcut după scufundarea uscatului din zona Dardanele-Bosfor ?

...cele mai mici ouă de păsări sînt cele ale unei specii de colibri, dimensiunea unui ou fiind mai mică decît a unui bob de mazăre ?

...barba omului crește cu circa jumătate de milimetru pe zi ?

...în anul 1800, în Europa, cartofii erau o raritate, orășenii oferindu-i în dar de sărbători ?

...ochelarii de soare cu lentile negre contribuie la instalarea presbiției la persoanele care îi întrebuințează timp îndelungat

...glandele salivare ale omului produc, zilnic, un kg salivă

...în deșertul Atacama, din Chile, în 1971 s-a înregistrat prima ploaie după... 400 de ani ?

...apa de băut conține mai mult oxigen iarna decît vara ?

Sfaturi practice

● Paginile mototolite ale unei cărți sînt readuse la normal dacă sînt presate cu fierul de călcat încălzit, introducîndu-se între foaia sifonată și fier o coală de sugativă.

● Mirosul de vopsea de ulei dispare mai rapid dacă, lîngă obiectele vopsite, vom aseza o cană cu sare de bucătărie, avînd grijă să o înlocuim la 2—3 zile.

● Un remediu, pe cît de vechi pe atît de eficace, pentru combaterea gîndacilor: un amestec, în părți egale, de făină de grîu sau secară cu gips, presărat prin zonele atacate.

LIMBILE LUMII

ORIZONTAL : **1) Limba-mamă a mai multor limbi de circulație universală — Grup de limbi alcătuit din rusă, bulgară, poloneză. 2) Localitate în Etiopia — Limba cu cele mai multe dialecte, vorbită pe continentul asiatic 3) Dialect al limbii indiene vorbită în Nepal — Zeița vînătorii 4) Popor a cărui limbă (elenă) a avut cea mai mare răspîndire în antichitate — Acela — Minut (abr.) 5) Dialect indian din America de Nord — Dialect din Papua Noua Guinee 6) Oraș maramureșan — Dialect indian în Mexic 7) 14 suedezi!! — Necredincioși — A isprăvi (pop.) 8) Titulatură — Club luxemburghez — Cal dobrogean 9) Dinșii — Curte ! — Apă curgătoare 10) Limba vorbită în cel mai mare arhipelag din sud-estul Asiei 11) Vocale — Loc gol — Țăre 12) Limbă vorbită în Peninsula Iberică (și nu numai)**

VERTICAL : **1) Se ocupă cu studiul limbii — Animal tibetan 2) Grup de limbi vorbite pe continentul american 3) Rigide — Lac în Anglia 4) Se petrece în prezent — Referitor la ou 5) Fluviul faraonilor — Întrecere cavalerească 6) Populații ce vorbesc bantuida — Al treilea 7) Dinastie chineză — Lac în județul Mureș 8) Dialect cusit — Pădurice 9) Refren popular — „Perfidul Albion", locul formării limbii cu cea mai mare răspîndire în prezent pe glob 10) Limba vorbită de mai multe popoare asiatice — Valuri (fig.) 11) Cu gust de vanilie (fem.-sg.) — Unul din simțuri 12) Tăiată de pe listă... — Soare egiptean.**

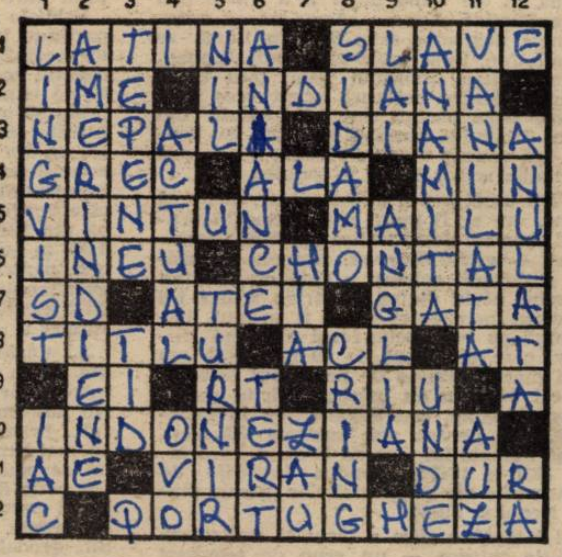

RADU TRIFAN
Piatra Neamț

DICTIONAR: ~~IAIE~~, VINTUN, MALU, ~~CHONTAL~~, ACL, ~~TID~~, AVIANCE, ~~IIIA~~, ~~SIDAMO~~.

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

GEOGRAFIE

ORIZONTAL : Madagascar — O — Alabama — Taur — Lg — Italia — Ri — Tea — Ar — Sudan — Arta — Ate — Alo — Ie — Ato — Sn — C — San Francisco — U — Ara — Gal — U — Ei — Albania — O — Dron — A — Atlas — Ialta — Ud — Pal — Antananariyo.

Un vechi vis, de aproape două secole, a prins viață

Marea Britanie s-a unit cu continentul

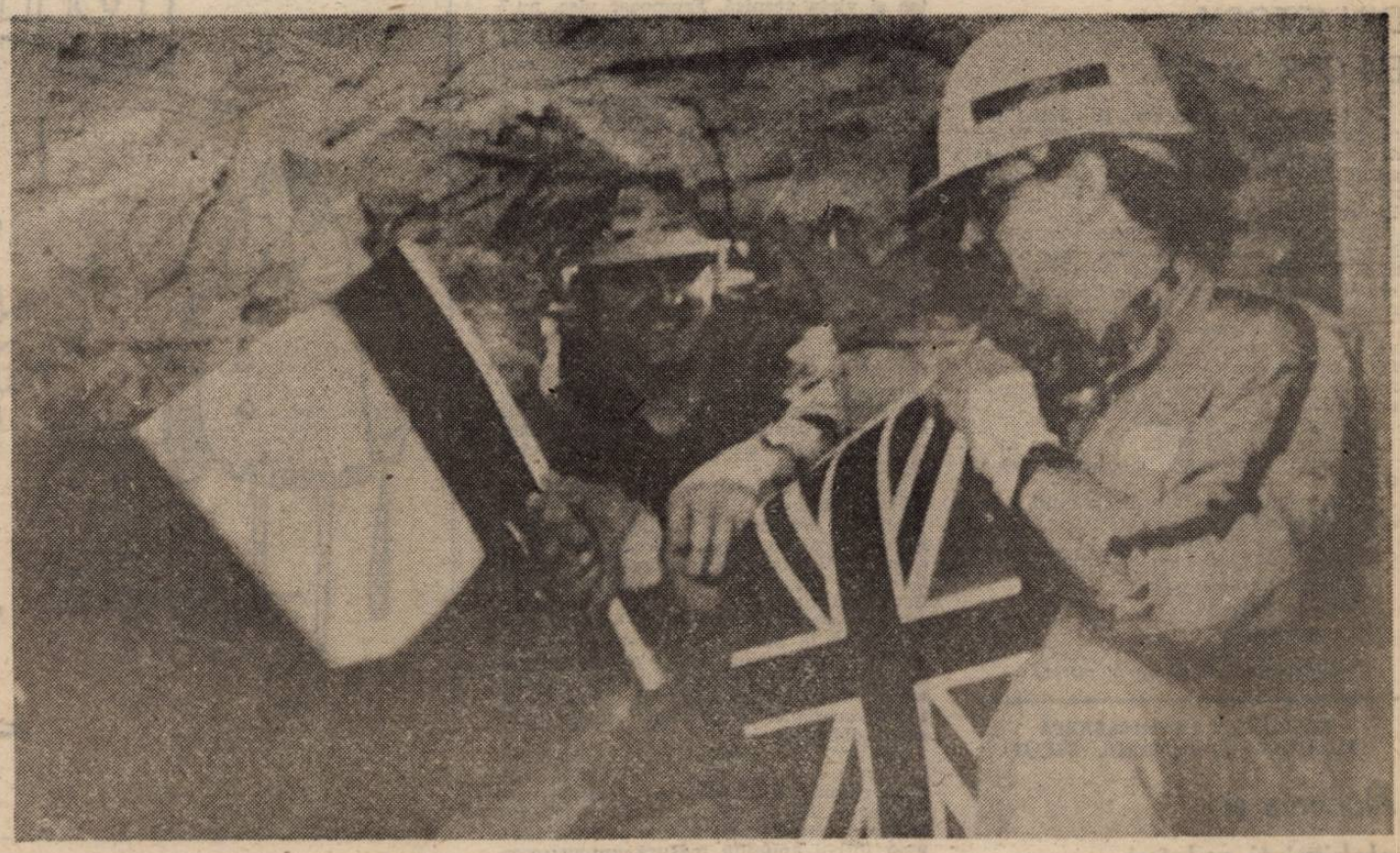

La 1 decembrie 1990, cu 50 de zile mai devreme decît se anticipase anterior, ultimii centimetri de argilă din tunelul submarin au fost îndepărtați și echipele de constructori pornite de pe continent și din insulă și-au putut da mîna, undeva la mijlocul lucrării realizate sub Canalul Mînecii. În aceeași zi, primul tren, al constructorilor desigur, a efectuat și cursa numărul 1 pe porțiunea magistralei feroviare submarine.

Este o împlinire de excepție a omului zilelor noastre, rod al creativității în plan tehnic, lucrare în care a crezut și a dus-o către finalitate. Pînă la intrarea în exploatare a acestei legături între Anglia și Franța va mai trece timp, necesar multor lucrări și amenajări.

Realizarea unei legături stabile între nordul Franței și sudul Angliei nu este o idee de dată recentă. Ea a fost lansată în urmă cu aproape două secole. Fabulosul gînd al transformării insulei britanice în peninsulă printr-o punte de legătură a înaripat mințile a nenumărați specialiști din vremuri mai îndepărtate sau mai apropiate. Era în 1802, cînd inginerul de mine Mathieu prezenta lui Napoleon, pe atunci prim-consul, un plan de o mare îndrăzneală tehnică : legătura printr-un tunel săpat sub Canalul Mînecii între continent și Anglia. Napoleon a fost nevoit să ia calea exilului și proiectul canalului a fost dat uitării. Doar pentru un timp, deoarece în 1838 debutează primele prospecțiuni geologice. Primele planuri îndrăznețe dar credibile din punct de vedere tehnic care vizau construirea unui tunel feroviar sînt publicate în 1860. În urmă cu 110 ani, mai exact la 19 iulie 1880, pe țărmul francez, în apropiere de promontoriul Blanc-Nez, debutau lucrările la o galerie în direcția Dover, localitate situată în sudul Angliei. Pînă în 1883 au fost efectuate săpături preliminare de ambele părți. Cu o mașină sofisticată pentru acele vremuri, cu roțile ei dințate și o sumedenie de pinioane, la Beaumont se înaintează pe o distanță de 1839 metri. Englezii au acționat într-o zonă situată nu departe de Dover, la Shakespeare-Cliff și la Abbots-Cliff. Și vine și ziua nefastă de 18 mai 1883. La acea dată, guvernul de la Londra respinge proiectul ce începuse a fi materializat. Motivul ? Rațiuni strategice. O comisie parlamentară engleză ajunsese la concluzia că tunelul va reprezenta pentru țară un mare risc pe plan militar.

Problema necesității unei legături directe între Franța și Anglia a fost părăsită. Ea va apare de foarte multe ori pînă la execuția celui de-al 27-lea proiect, care prinde viață în prezent. Canalul submarin a fost readus în actualitate dar și dat uitării, în funcție de evoluția situației politice și economice. Avea să vină și secolul XX și ideea săpării unui tunel submarin de legătură fixă care să traverseze Canalul Mînecii va fi pusă din nou pe tapet. După încheierea primei conflagrații mondiale se vorbește din nou în presa vremii despre materializarea îndrăznețului proiect. Situația politică devine tulbure în Europa în anii '30 și interesul pentru tunelul submarin dispare. De la stingerea celei mai pustiitoare conflagrații mondiale pe care a cunoscut-o omenirea vor mai trece încă 15 ani pînă la relansarea ideii tunelului de sub Canalul Mînecii. În 1960, cele două cabinete, ale Franței și Marii Britanii, acceptă să continue proiectul care preconiza construirea unui tunel de cale ferată.

(Va urma)

D. FILIP

SPRE AL TREILEA POL AL PĂMÎNTULUI

Există un loc pe lume pe care un bătrîn preot lama îl iubea atît de mult încît nu suporta să-l vadă că dispare cînd se lăsa noaptea. Atunci, a ridicat brațele, a cuprins cu ele Luna plină și a tras-o mai spre Pămînt. Așa au rămas pe ea peteurmele degetelor sale. Și cum Lună se spune Jun, locul acela s-a numit Junbesi. Este capitala ținutului Solu, țara fădăduinței pentru cei care acum vreo șase secole și-au părăsit ținuturile natale din estul Tibetului, pornind spre sud. Și, pentru că veneau dinspre răsărit, li s-a spus în limba acelor locuri — șerpași.

Fără acest popor extraordinar, poate că lumea nu ar fi putut găsi niciodată drumul spre cel de-al treilea „pol" al Pămîntului — vîrful Everest. Numele șerpașilor a devenit celebru o dată cu Tenzing Norche, acela dintre ei căruia soarta i-a rezervat privilegiul de a fi primul, împreună cu neo-zeelandezul Edmund Hillary, care să atingă, la 29 mai 1953, cea mai mare înălțime de pe globul terestru — cei 8 848 m cît măsoară vîrful numit Chomolungma, sau Sagarmatha în nepaleză, sau, pentru noi, muntele Everest, după numele lui George Everest, care între 1830 și 1843 a condus lucrările de cartografie ale zonei înaltelor piscuri dintre Nepal și Tibet.

Și iată că o știre a făcut să ne tresară inimile tuturor — un grup de temerari exploratori români se pregătește pentru o de mult așteptată premieră a alpinismului românesc : cucerirea Everestului, acest adevărat simbol al năzuințelor omenești, care, deși urcat de atîtea ori în ultimii 37 de ani, își păstrează intacte misterul și atracția.

Și, pentru că îi vom însoți cu toții, în suflet și în gînd, în această „înaltă aventură", încercăm să vă amintim pe scurt cîteva din paginile încărcate de istorie ale acestor ținuturi și ale expedițiilor care le-au făcut cunoscute.

Primele tentative de escaladare au aparținut, încă din secolul trecut, militarilor englezi instalați în India. Pînă la începutul secolului nostru au fost aproape 20 de expediții, cărora le-au urmat încă peste 80 pînă azi. În 1922 a fost depășită granița „psihologică" a celor 8 000 m, pentru ca din 1951, după ce Nepalul a permis accesul pe teritoriul său, să înceapă seria ascensiunilor dinspre sud. Noul drum este verificat de expediția franco-elvețiană din 1952, care dovedește și că pînă la 8 500 m nu sînt necesare rezerve de oxigen, pentru ca anul următor să aibă loc evenimentul crucial — cucerirea vîrfului. Să-l ascultăm însă pe însuși Sir Edmund Hillary :

„... unghiul pantelor de zăpadă devenea din ce în ce mai mic. Creasta se înălța într-un șir lung de ondulări șerpuitoare.. Nu puteam să-mi dau seama unde e vîrful... Eram sleiți de puteri... Mi se părea că mergem de o veșnicie, iar încrederea mi se spulbera din ce în ce mai mult... Un petic de sfărîmături ne bara drumul. Urcai posomorît peste ele, continuînd să tai trepte în jurul unei alte cocoașe. Și... deodată îmi dădui seama că era ultima. În fața mea, creasta cobora abrupt spre o cornișă, descriind o curbă mare, iar departe, în zare, puteam vedea culorile de pastel și lina albă a norilor din ținuturile muntoase ale Tibetului... I-am făcut semn lui Tenzing să vină după mine. Încă vreo cîteva lovituri de piolet, cîțiva pași foarte obositori și ne aflam amîndoi pe vîrful Everestului".

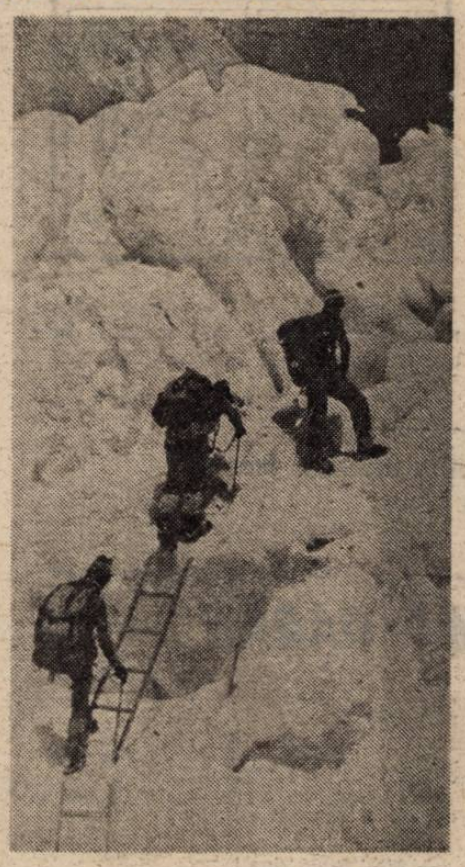

Expedițiile care au urmat nu au fost cu nimic mai puțin spectaculoase. Chinezii realizează în 1960 prima ascensiune dinspre Nord prin Nord-Est. A fost totodată prima ascensiune nocturnă, pentru ultimii 300 de metri fiindu-le necesare 19 ore și, după ce, la 8 830 m li s-au terminat rezervele de oxigen. Traseul vestic a fost inaugurat de americani în 1963, ei realizînd pentru prima oară și o legătură radio directă (radioul fusese folosit în premieră în 1936, pentru informații meteo) și primele filmări panoramice de pe vîrf. În 1965 șerpașul Nawang Gombu devine primul om care urcă de două ori Everestul, prima dată cu expedița britanică din 1963, acum cu una indiană. Expediția italiană din 1973 include cel mai tînăr cuceritor al vîrfului, Sambu Tamang, de 19 ani. În 1975 are loc prima expediție feminină — japoneză. Ne vom mai opri la expedițiile din anul 1980 : cea a polonezilor, care realizează prima ascensiune pe timp de iarnă și o nouă expediție italiană, prima efectuată în sezonul musonic.

Șirul exemplificărilor ar mai putea desigur continua. Asemenea performanțe ne impresionează oricînd, și despre ele vom mai afla fără îndoială din relatările membrilor expediției noastre. Dar cum obiectivele nu se vor limita numai la aspectul sportiv, vom încerca în numărul următor să ne „obișnuim" nu doar cu aerul tare al înălțimilor amețitoare ale munților Himalaya, ci și cu istoria și sufletul acestor locuri. Al căror locuitori mai cred poate și acuma că, urcînd vîrfurile lor, tulburi liniștea îngerilor.. Tenzing însuși povestea cum, ajuns pe vîrf împreună cu Hillary, „... imediat m-am rugat. Am oferit ciocolata și biscuiții pe care îi aveam cu mine, îngropîndu-i în zăpada vîrfului. Apoi le-am mulțumit zeilor pentru marea lor bunătate și, de asemenea, le-am cerut iertare"...

(Va urma)

MIHAELA DOROBANȚU

EDITOR : Redacția revistei „Magazin"

Redacția și administrația: București, Piața Presei Libere nr. 1, telefon 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele la revista „Magazin" se fac la oficiile poștale și difuzorii din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — Sectorul export-import presă P.O. Box 12—201, Telex 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.
Administrația: Editura Presa Liberă
Tiparul: Combinatul Poligrafic București

Redactor șef : DUMITRU FILIP ; **Secretar general de redacție :** GEORGE CUȘNARENCU ; **Redacția :** Dorel Dorian, Aurora Popescu, Ecaterina Bătrîneanu (1630) ■ Paul Ioan, Ion Țugui, Adrian Hoajă, Mihaela Dorobanțu (1282) ■ Marian Grigore (1633) ■ Irina Stoica, Rodrig Andrișan, Melania Constantiniu-Chiriacescu, Delia Costea (1612) **Secretariat de redacție :** Dumitru Mateuță, Ionel Cojocaru, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ■ Elena Ilie, Teodora Bujor-Panaitescu (1633) ■ Dorin Măran (fotoreporter)

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca Județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

magazin

ANUL XXXIII Nr. 50 (1 730) SÎMBĂTĂ, 15 DECEMBRIE 1990 16 PAGINI 6 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Starea de veghe

ARTA, ȘTIINȚA ȘI DIPLOMAȚIA PREZICERII

(Pagina a 7-a)

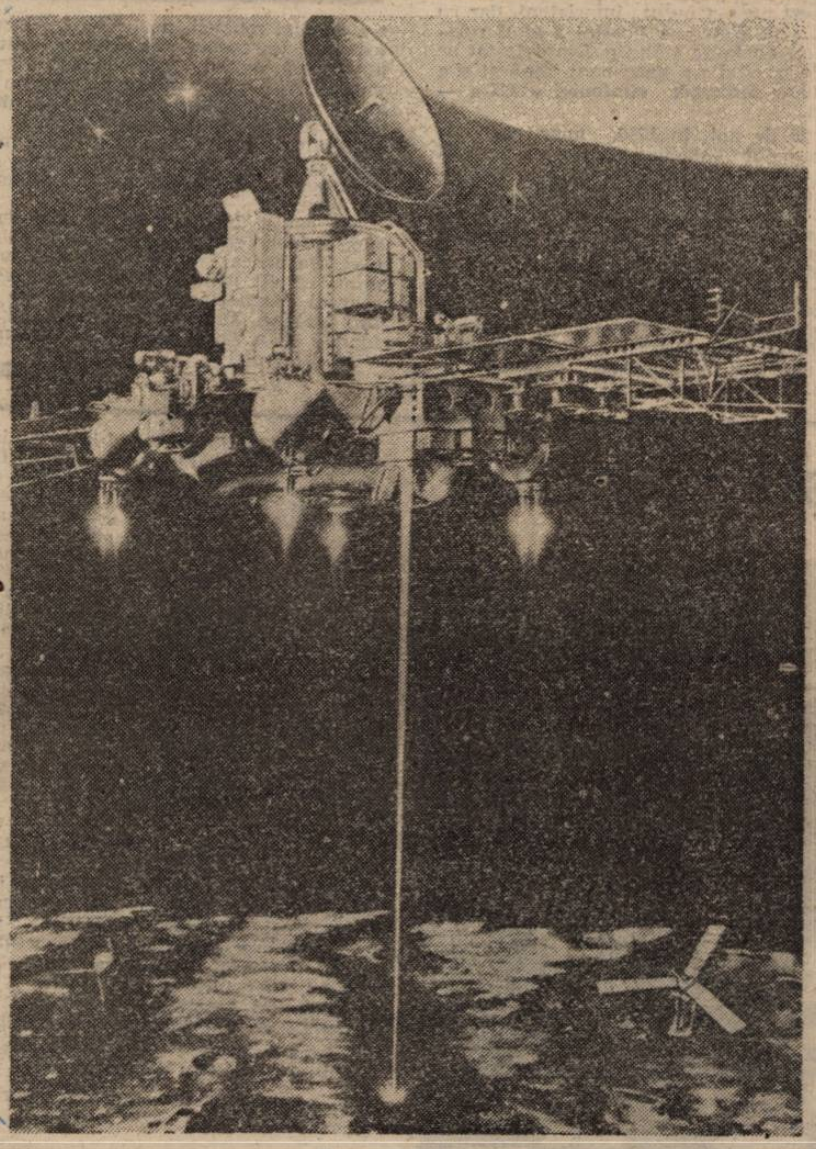

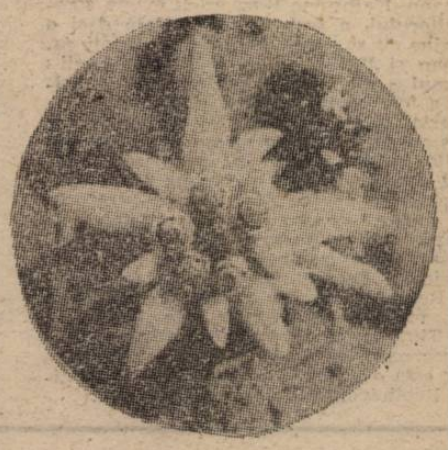

COMORI RĂSPÎNDITE ÎN MUNȚII BUCEGI

(Pagina a 4-a)

POLIȚIER

Drum spre eșafod

(Pagina a 10-a)

PROGRAM TV.

(Pagina a 14-a)

DESPRE „O A DOUA" VIAȚĂ A NOASTRĂ

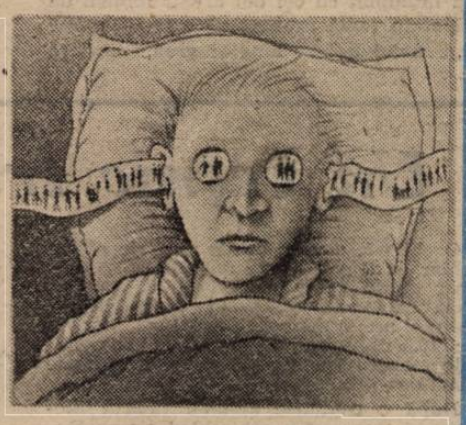

(Pagina a 13-a)

Rămînem artiști români

(Pagina a 2-a)

Revista „MAGAZIN" un prieten al întregii dumneavoastre familii!

● La oficiile și factorii poștali din intreaga țară se pot face abonamente la revista „Magazin" pînă la data de 20 decembrie. Prețul unui abonament lunar este de

25 lei

iar pentru toate aparițiile unui trimestru este de

75 lei!

● Instituțiile și intreprinderile care doresc un număr mai mare de abonamente le pot achita pînă la data de 26 decembrie.

● Invităm, pe această cale, pe toți intreprinzătorii particulari care și-au creat rețele proprii de difuzare in București și in țară să ne viziteze la redacție pentru a perfecta contracte ferme de difuzare pentru anul 1991, pe perioade lunare, trimestriale, semestriale și anuale.

CERNOBÎLUL și consecințele sale

(Pagina a 8-a)

LABIRINTUL MEMORIEI

(Pagina a 6-a)

Biblioteca Județeană MUREȘ

BEETHOVEN — 220 de ani de la naştere

A vorbi despre un geniu e la fel de greu ca a descrie o piatră preţioasă. Unicitatea unui fenomen artistic trădează întotdeauna sărăcia vocabularului nostru, şi oricît de meşteşugite ne-ar fi exprimările şi ideile, gloria Titanului din Bonn le umileşte şi le face desuete. De aceea am să încep, în cel mai pur sens biblic, cu arborele său genealogic.

Pe linia tatălui, Beethoven se trage dintr-o familie de origine flamandă — din localitatea Malines, Belgia. Van Beethoven înseamnă în flamandă „cel din grădina de sfeclă". Stră-stră bunicul său a fost Wilhelm, negustor de vinuri : fiul lui, Heinrich-Abelard, a fost croitor : fiul lui, Ludwig, a fost kappelmeister (dirijor), şi el a fost cel care s-a stabilit la Bonn : soţia sa, Maria Josepha, a fost alcoolică, internată în ospiciu : fiul lor a fost Johann, tatăl compozitorului : tenor şi alcoolic, moştenind o ne mama sa : soţia lui Johann, Katherine Kerwerich mama compozitorului, a fost slujnică. Iată deci o origine cît se poate de modestă, şi totuşi... Johan şi Katherine au avut opt copii : primul a murit după naştere, iar al doilea a fost geniul familiei şi al lumii.

Iertat să-mi fie stilul telegrafic (despre el s-au scris cărţi în primul rînd Romain Rolland), dar spaţiul mă presează. Ludwig van Beethoven a compus 9 simfonii, 5 concerte pentru pian şi orchestră, 32 de sonate pentru pian, 16 cvartete de coarde, 10 sonate pentru pian şi vioară, Missa solemnis, opera Fidelio, uverturile Coriolan, Egmont şi Eleonora, Concertul în Re major pentru vioară şi orchestră etc., etc. Geniul simfonic, adus la apogeu de Titan, avea să mai fie egalat, într-o oarecare măsură, de romanticul Brahms, dar asta este doar o exprimare eufemistică. Beethoven este de fapt inegalabil.

După unii autori Titanul s-ar fi născut la 16 decembrie 1770. Ceea ce este sigur, e că a fost botezat la 17 decembrie 1770. De la patru ani este obligat să exerseze zilnic la clavecin. Tatăl său nu-l cruţa nici un moment. La 26 mai 1778 dă primul recital public. Un an mai tîrziu începe studiul muzical cu profesorul Christian G. Neefe. La 11 ani publică primele sale opere : trei sonate. Apreciat din ce în ce mai mult, lui Beethoven i se deschid porţile Vienei.

Voi trece, cu voia dv., peste „amănunte" din viaţa lui, deloc uşoară. Să trecem în revistă **întîlnirile la vîrf ale geniului.** La 17 ani improvizează la pian în faţa lui Mozart, care exclamă : „Acest băiat va face lumea să vorbească despre el !" — geniul recunoaşte cu uşurinţă pe alt geniu. La 22 de ani îl are profesor efemer pe Joseph Haydn. În 1812 se întîlneşte cu Goethe ; bardul de la Weimar se cutremură în faţa personalităţii celuilalt. Cu Schubert nu s-a putut împrieteni, dar cu K. M. von Weber şi Rossini a avut relaţii cît se poate de amicale. L-a detestat pe Napoleon, cînd s-a proclamat împărat şi a modificat dedicaţia simfoniei a III-a — Eroica.

La 26 de ani, în 1796, apar primele simptome ale surzeniei. Boala s-a agravat rapid, începe să se gîndească la sinucidere. Dar în testamentul din Heiligenstadt (1802, dar deschis după moarte), spune : „Mi se părea cu neputinţă să părăsesc lumea înainte de a-i da tot ce simţeam că este de datoria mea să-i dau".

Beethoven a iubit cu dezndădejde, cu patimă şi cu mare discreţie. Dintre iubitele sale, Giulietta Guicciardi, Theresa von Brunswick, Dorothea von Ertmann, nici una nu s-a apropiat sufleteşte de Titan. Trist şi împovărat de surzenie, el

s-a dedicat muzicii, posterităţii. Ţinea între dinţi un cornet acustic sprijinit pe pian : era unicul contact cu vibraţiile muzicii. N-a auzit niciodată ovaţiile sălilor de concerte, dar cu ochii plini de lacrimi sorbea entuziasmul mulţimii. S-a despărţit de lumea materială la 26 martie 1827, la Viena. Pe portativ erau încă proaspete ultimele măsuri ale Cvartetului opus 131.

Am căutat în zadar să compun eu însumi o încheiere la acest nedrept de scurt text. De aceea, în loc de omagiu, voi aminti că alt uriaş al muzicii universale, severul Wagner, a inaugurat la 22 mai 1872 Teatrul din Bayreuth, dirijînd Simfonia a IX-a. Ecoul aplauzelor încă nu s-a stins. Dimpotrivă.

PAUL IOAN

Rămînem artişti români

Despre soţii Feodorov se spunea cu 10 ani în urmă că fac parte dintre artiştii plastici ale căror lucrări de grafică, pictură, artă monumentală şi decorativă aveau o mare cotă de reuşită şi cărora li se prezicea un viitor creativ promiţător. De altfel, aprecierile se concretizaseră într-un mare premiu obţinut de Lucreţia şi Victor la Trienala de la Milano, organizată pentru desemnarea celui mai bun afiş, ce propunea ca tematică „Transporturile electrice". Aşadar, premiul I acordat românilor Feodorov însemna opţiunea unui juriu extrem de exigent. Dar plastica artiştilor români, subtilitatea, simplitatea, cromatica modernă şi mai ales ideea propusă de ei în susţinerea temei ce generase această competiţie de anvergură s-a impus. S-a organizat apoi expoziţia cîştigătorilor Trienalei de afiş, la care au fost invitate, în mod special, şi „vedetele" competiţiei artistice, atît pentru participarea la festivitatea oficială, cît şi pentru înmînarea premiului propriu-zis.

Familia Feodorov locuieşte şi îşi desfăşoară activitatea în Elveţia. Aşadar, ce s-a întîmplat cu cei doi artişti români de talent în toată această ultimă perioadă ?

„Drumul a fost lung şi greu, declară

Victor Anatol Feodorov. Plecasem în lume pentru că acasă aveam de ales fie între a imortaliza „gloria" cuplului dictatorial, ceea ce n-am fi putut-o face niciodată, fie a renunţa la artă. Şi nu exagerez pentru că, se ştie, statutul familiei mele în condiţiile regimului Ceauşescu nu era de invidiat. La şase ani după stabilirea noastră la Geneva, ne-am confruntat cu probleme şi situaţii dificile. Eu am fost obligat să ocup diverse slujbe, ceea ce însuma aproximativ 10—12 ore de muncă zilnic. Funcţia de „art director" la care visam toţi artiştii în România, oferită de diverse agenţii de publicitate, ca şi cea de grafist, presupun alergătură după comenzi, contracte şi contacte cu clienţi nepricepuţi şi mai ales capricioşi, o muncă publicitară care nu are nimic comun cu arta, şi multe alte servituţi"...

„Cel mai mare cîştig, se destăinuie Victor, e acela că familia este unică rămînem români chiar dacă trăim în Elveţia şi ne străduim să fim consecvenţi crezului nostru de o viaţă : impunerea prin arta noastră a respectului pe care-l datorăm dascălilor care ne-au pregătit în profesie şi în viaţă."

O singură menţiune. Lucreţia şi Victor Feodorov sînt absolvenţi ai Institutului de Arte Frumoase „Nicolae Grigorescu" din Bucureşti. Noi le dorim mult succes şi îi aşteptăm cu o expoziţie personală şi acasă.

MELANIA CONSTANTINIU

Un veşnic trubadur – Rod Stewart

O chitară, o voce caldă, un fizic plăcut (chiar dacă nasul este cam mare... !) iată doar cîteva din atributele ce stau la baza extraordinarei prize la public pe care o are scoţianul născut la Londra pe 10.01.1945 Rod Stewart, o personalitate marcantă a muzicii pop din ultimele două decenii.

După o copilărie agitată, tînărul Stewart se angajează, schimbînd cîteva meserii (a fost pînă şi... fotbalist !) însă, de fiecare dată, se va plictisi rapid şi se va decide să „exploreze" puţin Europa, călătorind mai ales în Italia şi Spania. În această perioadă el învaţă (de la Wizz Jones) să cînte la banjo şi la chitară. Întorcîndu-se în Insulă este cooptat ca membru în grupul „Jimmy Powell and Dimensions" de care se va despărţi în 1965 trecînd la „Hochie Coochie Man", iar după dezmembrarea acestuia a trecut la „Shotgun Express".

După aceşti ani agitaţi, Rod Stewart începe să creadă în steaua sa şi va realiza un prim single solistic care va avea un oarecare succes. Cariera solistică începuse...

După colaborarea cu „Jeff Beck Group", va face un contract cu casa de discuri Mercury (în 1969) dar cu toate acestea Rod Stewart nu reuşeşte să se impună. De-abia primul LP a atras privirile criticii muzicale a genului şi ale numeroşilor fani ai pop-rock-ului, relevînd certele posibilităţi interpretative ale solistului. Consacrarea i-a adus-o, însă, al doilea LP (Gasoline Alley) apărut un an mai tîrziu, în 1970. Între 1970 şi 1980 va scoate nu mai puţin de 10 LP-uri. În deceniul nouă prolificitatea lui Rod Stewart a mai scăzut, solistul conducîndu-se, se pare, după dictonul „Non multa sed multum" (Nu multe dar mult...), oricum, melodii ca „Sailing", „Baby Jane", „The First Cut is the Deepest" sau hit-ul acestui an „This Old Heart of Mine" pot figura oricînd într-un posibil clasament al deceniului.

Şi cum de fiecare dată am dat cuvîntul invitatului rubricii noastre nu vom face excepţie nici de această dată. Apostrofat de o parte a criticilor pentru că a ales drept copertă a unuia din ultimele sale discuri un nud feminin, Rod Stewart a spus că : „Nu cred că este un păcat să pui nudul unei femei pe coperta unui disc. Cred că asta bucură pe orice bărbat adevărat şi, pe deasupra, mai atrage şi atenţia publicului meloman. Nu cred că este bine să fim puritani şi să acoperim pînă şi picioarele pianului..."

MARIAN MÎNCULESCU

MUSIC BOX

Cocktail muzical

— a apărut noul LP al grupului originar din Caraibe, Aswad (vă mai amintiţi de marele lor hit din 1989, „Don't Turn Around" ?)

— în S.U.A. a fost alcătuit un clasament al celor mai difuzate melodii la staţiile de radio americane în ultimii 50 ani. În clasament figurează 30 de melodii din anii '60, 12 din '70, 5 din '50, 2 din '40 şi una din anii '30. Pe primul loc s-a situat compoziţia lui John Lennon şi Paul McCartney, Yesterday (difuzată de peste cinci milioane de ori !). Deceniul nouă nu a fost luat în consideraţie...

— New Kids on the Block continuă turneul european doar în patru membri deoarece Danny Woods şi-a fracturat piciorul sting în timpul unui concert şi s-a întors acasă...

Top Magazin. 15. XII. 1990

1. **Close To You — Maxi Priest**
2. **Thieves in the Temple — Prince**
3. **Have You Seen Her — M. C. Hammer**
4. **Romeo — Dino**
5. **Praying For Time — George Michael**
6. **Scream — Ice M.C.**
7. **Let's Try it Again — New Kids on the Block**
8. **1990 New Decade — Soul II Soul**
9. **Heart of Stone — Taylor Dayne**
10. **She Ain't Worth it — Glenn Meleiros & Bobby Brown**

Aştept în continuare scrisorile dv., pentru concursul nostru privind cele mai bune zece melodii ale anului. Cele mai bune cinci topuri vor fi premiate. Grăbiţi-vă... casetele vă aşteaptă !

M. MINCULESCU

PUNCTE

Al 8-lea canal TV

Nu, nu vă speriaţi, nu la noi, ci în Franţa. Acolo a fost înfiinţat al 8-lea canal de televiziune, numit TVN 595. După părerea specialiştilor el este mai acaparator decît TF1, mai serios decît A2, mai regional decît FR3, mai american decît Canal 5 şi mai elitist decît Canal 7. Emisiunile acestui nou post de televiziune constă doar din benzi de anunţuri, publicitate, trageri Loto, jocuri şi generice interminabile. Şi monologurile speakerilor sînt interminabile. Totuşi, animatorii celui de-al 8-lea canal TV sînt cei 4 Nuls (Cele Patru Nulităţi), grup alcătuit din Chantal Lauby, Alain Chabat, Bruno Carette şi Dominique Farrugia.

Trés Cher

Foarte scump, ar suna în românește titlul acestei note, numai că Cher *(scump) este şi numele unei cunoscute actriţe americane. Într-o manieră foarte Cher, actriţa a vizitat Casa Albă pentru a înmuia inimile de acolo în favoarea copiilor atinşi de o maladie ce deformează faţa. Nimic interesant pînă aici, dacă n-am*

spune, reluînd o ştire dintr-un ziar american, că Cher *însăşi a cheltuit peste 500 000 de franci pentru chirurgie plastică în ultimii 15 ani pentru a-şi modifica linia corpului şi... a feţei ! De unde se vede că frumuseţea e uneori foarte scumpă.*

Lolo pe video

Rămîne unul din cele mai frumoase simboluri ale senzualităţii : sfinta Gina a cinematografiei. Astăzi, Gina Lolobrigida se oferă din nou spectatorilor din întreaga lume prin intermediul casetei video. E vorba despre două asemenea casete, de fapt două filme de Luigi Comencini cu

titlul ne-echivoc „Pain, Amour et Fantaisie" şi „Pain, Amour et Jalousie", filme în care Lolobrigida îl are ca partener pe Vittorio de Sica. Cinefilii vor putea acum să-şi completeze videoteca „frumoaselor italience", aşezînd-o pe Gina alături de Cardinale, Loren, Vitti şi altele.

Rubrică realizată de GEORGE GUŞNARENCU

Un vechi vis, de aproape două secole, a prins viață

Marea Britanie s-a unit cu continentul (II)

Pînă la reluarea lucrărilor de testare au mai trecut încă 13 ani. Sintem deci în 1973. Se folosește „Puțul bătrînilor" săpat în 1889. Înălțimea sa — 92 metri. Deși au trecut 93 de ani de la realizarea sa puțul se prezenta excelent. Stratul de cărămizi care căptușea partea superioară cît și placajul din lemn de stejar sau piatră care îmbrăca partea interioară a puțului erau intacte. Galeria veche, în schimb, nu prezenta o stare prea bună, devenise inutilizabilă, întrucît pereții, nefiind căptușiți, se prăbușeau. După doi ani, era în 1975, aceste lucrări sînt întrerupte.

Încă din 1880 se ajunsese să se cunoască stratul din Cenomanian, partea sa inferioară, mai precis, dar se impuneau studii geologice de anvergură. Trebuia cunoscută în detaliu geologia strîmtorii Calais. Cum vor reacționa terenurile traversate prin săparea galeriilor ? Care va fi rezistența stratului cu care va trebui să se căptușească pereții galeriilor ? Cum se vor evita eventualele riscuri ale tăsaililor unor mari cantități de apă ? Erau întrebări firești și ele trebuiau să-și primească răspunsurile pentru a se putea porni la executarea tunelului submarin. Laboratorul de mecanică a sîncilor de pe lîngă Școala de mine din Paris este solicitat să efectueze calculele teoretice și studiile ce se impun pentru realizarea punții submarine de legătură, dar și pentru asigurarea securității lucrărilor atît în timpul construcției, cît și al exploatării magistralei feroviare din adîncuri. În secolul trecut, constructorii susțineau că stratul de cretă albastră ar fi cel mai nimerit pentru săparea tunelului. Era doar o presupunere, pentru că ei nu dispuneau de mostre de teren din straturile aflate la mijlocul Canalului Mînecii, sub albia sa. Structura geologică a traseului punții submarine nu putea fi cunoscută doar pe baza analizei mostrelor prelevate din terenurile învecinate țărmurilor. Se știa, totuși, cîte ceva despre geologia strîmtorii Calais. Dar aceste informații trebuiau probate și completate cu multe alte date necesare declanșării construcției din

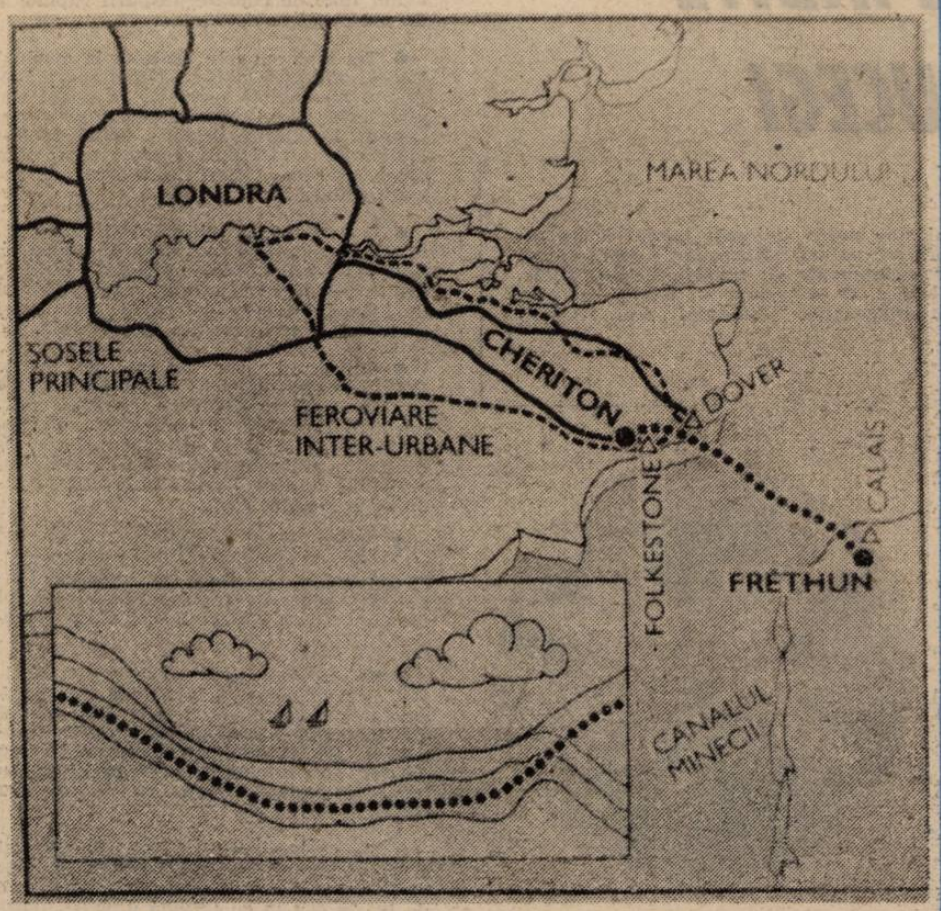

adîncuri. Suprapunerea de straturi cretacice cu grosimi mai mari pe țărmul sudic al Angliei nu putea fi pusă la îndoială. Capul Blanc-Nez și Capul „Albionului" sînt denumiri care vorbesc de la sine despre falezele cretoase existente pe ambele maluri. Se aprecia că sub acest strat se află un altul, de cretă din Cenomanian. Acesta ajunge sub strîmtoarea Calais. Dar nu peste tot. Fac excepție, desigur, terenurile unde se află o pătură cuaternară de rămășițe alcătuite din nisip și pietriș, a cărei grosime variază între 40 și 10 metri.

Pe ce se sprijinea, de fapt, Cenomanianul ? Pe un strat subțire de argile din Gault, care constituie Albionul superior. Dar din ce este alcătuit Albionul inferior. Din nisipuri cuprinzînd un rezervor de apă. În acest rezervor apa se află sub presiune. Și atunci există temeiul a se pune întrebarea dacă Cenomanianul este oare omogen. Nicidecum, răspund specialiștii. Creta albă și cea cenușie situate în partea superioară au, deseori, grosimi variabile. Care să fie cauza acestei dispuneri ? Perioadele de emersiune, probabil, pe care strîmtoarea Calais le-a înregistrat de-a lungul timpului, au expus creta la intemperii. În perioadele glaciare cele mai apropiate, nivelul apei în strîmtoare a scăzut considerabil, oamenii avînd posibilitatea să ajungă pe jos din Franța în Anglia și invers.

Avea să se constate, în urma săpăturilor făcute la 6 km distanță de Dover, că stratul de cretă albastră conține circa un sfert argilă, ceea ce-l face mai puțin permeabil ; creta cenușie are în compoziția sa mai puțină argilă. Geologii au mai opinat, în legătură cu creta albastră, că ea este „o stîncă în care cavitățile săpate manifestă tendința să se închidă foarte încet și nu se stabilizează de la sine".

D. FILIP

(Va urma)

Înveliș de protecție pentru centralele atomoelectrice

O foaie de cauciuc siliconic uriașă, confecționată dintr-o singură bucată și avînd o greutate de 2 500 kg a fost realizată de către specialiștii unei firme din provincia canadiană Ontario. Ea va fi folosită ca înveliș al acoperișului secției de vacuum al celei mai mari centrale atomoelectrice din Canada. În această secție se menține o presiune scăzută de ordinul unei zecimi de atmosferă pentru ca în cazul unei eventuale avarii produsele dezintegrării radioactive să fie reținute de către presiunea atmosferică în secție. Învelișul din cauciuc siliconic servește drept cel mai bun mijloc de menținere a vacuumului. El poate cu ușurință să se ridice și să coboare urmărind deformația acoperișului sub influența variațiilor de temperatură ale mediului înconjurător.

Foaia este constituită din cauciuc siliconic întărit cu țesătură din poliester. Operația de presare însoțită de creșterea treptată a dimensiunilor foii a durat circa două săptămîni. Mostrele materialului realizat au fost în prealabil supuse celor mai severe încercări mecanice de rezistență la temperatură și la acțiunea radiațiilor.

Curentul electric salvează

Un grup de medici de la un spital din orașul Quito (Ecuador) a descoperit un procedeu nou de a salva oamenii care au fost mușcați de șerpi veninoși. Ei utilizează în acest scop curentul electric aplicînd pe locul mușcăturii capătul dezgolit al unui conductor. În cadrul testelor efectuate au fost utilizate diferite surse de curent avînd intensitatea și tensiunea corespunzătoare, iar în mod deosebit magnetoul utilizat în construcția motorului suspendat de barcă și a celui care echipează mașina de tăiat iarbă. Din 34 de pacienți supuși unui astfel de tratament, la nici unul nu s-au dezvoltat simptomele de intoxicare obișnuite în asemenea cazuri : umflarea membrelor, pierderea cunoștinței, sistarea funcționării rinichilor. Șapte pacienți au refuzat să li se aplice socul electric ceea ce a determinat apariția simptomelor clasice. Unui număr de doi dintre aceștia a trebuit să li se amputeze membrele.

Modul în care acționează această metodă sui-generis nu este încă lămurit dar se presupune că datorită socului electric se produce o contractare a micilor vase sanguine în locul unde s-a produs mușcătura, fapt ce împiedică absorbția veninului. Fermenții din țesuturile organismului distrug veninul.

Spre al treilea pol al Pămîntului (II)

Vîrful Everest a fost atins la ora 11.30. Hillary și Tenzing au rămas acolo doar un sfert de oră. Cum se vede oare lumea de la înălțimea sa cea mai mare ?

„Sus de tot... pluteau lungi fișii de nori cirus prevestitori de vînt, iar dedesubt, cumulus pufoși ascundeau vederii noastre fundul văilor. Dar în orice parte priveam, vedeam sub noi piscuri de gheață și defileuri întunecate... Cea mai spectaculoasă priveliște era probabil cea dinspre răsărit unde uriașii Makalu și Kankenjunga dominau orizontul... Spre nord, decorul oferea un contrast desăvîrșit : podișul Tibetului arid și înalt, întins pe sute de mile și învăluit în nori albi... Iar spre vest... îngrămădirea sălbatică de piscuri, ghețari și văi a Himalayei."

Este poate interesant să reamintim că Everestul a fost al doilea „optimar" cucerit, după Anapurna (8 078 m—1950), declanșînd „atacul final" al celorlalte 12 vîrfuri de peste 8 000 m, care se va încheia abia în 1964. Le enumerăm aici în ordinea în care au „cedat" voinței omului : Nanga Parbat (8 126 m), K 2 (8 611 m), Cho Oyu (8 153 m), Makalu (8 481 m), Kankenjunga (8 598 m), Dhotse (8 511 m), Manaslu (8 125 m), Gasherbrum (8 035 m) Broad Peak (8 047 m), Hidden Peak (8 068 m), Dhau Iagiri (8 172 m), Gosainthan (8 013 m). Toate expedițiile himalaiene (dar care altele au fost altfel ?) au înscris adevărate pagini de eroism, mergînd pînă la sacrificiul suprem. Cine l-ar putea uita pe Hermann Buhl, alpinistul austriac solitar, care — după ce a petrecut o noapte agățat în corzi deasupra unei prăpastii, a reușit să cucerească Nanga Parbat, un adevărat munte al groazei, căruia i s-a plătit un greu tribut de vieți omenești, — avea să piară după ascensiunea victorioasă din 1957 pe Broad Peak. O expediție aparte avea să fie cea de pe vîrful

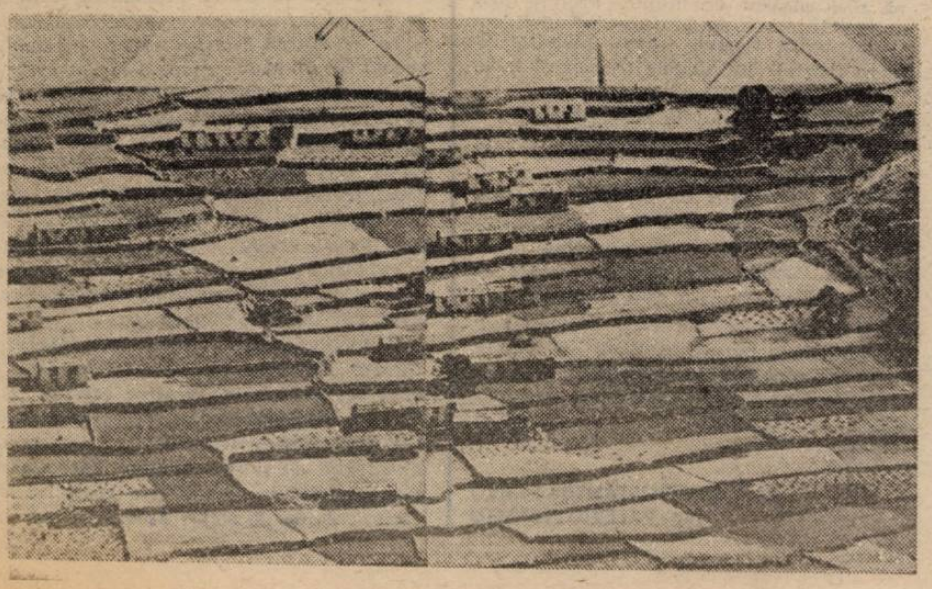

Kankenjunga. La rugămintea localnicilor care venerau acest vîrf, britanicii George Band și Joe Brown nu vor pune efectiv piciorul pe vîrful muntelui ; în fond orice zeu trebuie respectat !

Pentru serpași fiecare pisc uriaș este un zeu. Chomolungma este zeița mamă a lumii, Makalu — zeița distrugerii, Cho Oyu este zeița de peruzea, pe Taweche galopează caii cerești, iar Khumbila este atît de puternic încît simpla pronunțare a numelui său îți poate aduce liniștea. „Sho sho Khumbila" — slavă lui Khumbila, este incantația pe care trebuie să o rostești la fiecare pas... După cum, tot ca semn de mulțumire pentru fiecare metru cucerit în drumul spre vîrf, de cîte ori întîlnești mai mici sau mai mari monumente de piatră sau de lemn, trebuie să arunci o pietricică peste ele și să rostești în șoaptă : „Tso, tso ! Tso, tso !"

Este lumea lui Yeti — „înfiorătorul om al zăpezii", a cărui simplă vedere poate aduce moartea celui care are acest nenoroc, este lumea acelei superbe și unice ființe care este leopardul zăpezii... Este o lume a unor incredibile performanțe ale șerpașilor, fără de care probabil nici nu se poate concepe cucerirea acestor înălțimi. Femei firave, de nici 50 kg. care pot cără greutăți egale cu propria lor greutate pe cărări de cîte 20—25 km pe zi ; sau tineri curieri care duc corespondența între Katmandu și Khumbu, făcînd în doar 15 zile un drum care ar dura în mod normal de două ori pe atît ! Și atunci, să mai pară chiar atît de incredibile performanțele acelor stranii Lung-gom-pa, misterioșii „poștași" despre care vorbesc temerarii — încă puțini la număr — ce se încumetă să traverseze Tibetul ?

Revenind pe locurile care l-au făcut celebru, Sir Edmund Hillary a hotărît să lupte, și se pare că a și reușit, să transforme întreaga zonă într-un uriaș parc natural — Parcul Sagarmatha. Noua Zeelandă contribuie aici cu fonduri substanțiale. Tot el se luptă și pentru înființarea școlilor... Nepalul și Bhutanul sînt printre cele mai sărace țări, și o asemenea atitudine ar putea fi salvatoare pentru locurile minunate pe care le găzduiesc și, în același timp, pentru oamenii care le populează.

Șerpașii sînt probabil printre oamenii cei mai singuri din lume. Viața lor îi face să piece cu cîrzile de yaci pe pantele ametitoare ale munților pînă la înălțimi de peste 6 000 m, unde împart cu animalele lor niște simple îngrămădiri de pietre care le servesc drept adăpost. Cum să nu abunde atunci aerul din jurul lor de atîtea legende... Cum să îi contrazici cînd îți vor povesti despre urmele lăsate în trecerea lor de sfinții care s-au abătut vreodată prin aceste locuri — urme care mai dăinuie și azi pe cîte o stîncă, sau o simplă piatră pe care s-ar fi așezat să se odihnească, ei și poate ciinele care îi însoțea. Supranaturalul este aici atît de... natural, încît un bătrîn părinte care nici nu se gîndea să apeleze la vreun ajutor pentru fiul său care „privise în față un yeti" și deci se știa că urma să moară, avea să constate cu dezarmantă simplitate în fața unei obișnuite vindecări a copilului cu niște banale medicamente, că... „vraja omului a fost mai puternică decît a lui yeti"...

Iată lumea stranie și minunată prin care vor străbate alpiniștii români spre albul nepătat al zăpezii de pe vîrful Everestului.

Și dacă Edmund Hillary a dat acel superb răspuns, astăzi pagină de istorie, cînd a fost întrebat de ce a dorit să urce pe Everest — „Pentru că există" — vom încerca să aflăm în numerele noastre viitoare ce îi face pe membrii echipei românești să pornească și ei pe drumul greu spre Chomolungma, zeița mamă a lumii, căreia uneori îi mai spunem și „al treilea pol al Pămîntului".

MIHAELA DOROBANȚU

Nr. 50 (1 730) din 15 decembrie 1990

COMORI RĂSPÎNDITE ÎN MUNȚII BUCEGI

Atrași de frumusețea peisajului ni s-ar putea întîmpla totuși să trecem indiferenți pe lîngă veritabilele comori ale naturii Bucegilor, reprezentate fie de arbori seculari, fie de plante rare, monumente ale naturii, fie de altele, relicte, care au supraviețuit crelor geologice. O incursiune în lumea aceasta de valori naturale aparte, vom face prin intermediul domnului prof. AUREL MANEA.

În spațiul geografic al țării noastre, între Valea Prahovei, culoarul Rucăr-Bran și masivul Leoata se află „cetatea de piatră a Bucegilor".

Bucegii, cu renumitele stațiuni de pe Valea Prahovei, au atras decenii de-a rîndul numeroși cărturari și cercetători ai naturii din țară și de peste hotare, promotorii reali ai protecției și ocrotirii cadrului natural în România.

În schimb dezvoltarea turismului și îndeosebi a celui montan a afectat treptat frumusețile unor locuri din țară, fapt ce i-a determinat pe ocrotitorii naturii să înființeze parcuri și rezervații naturale, printre care și Rezervația naturală Bucegi. Înființată din 1935, Rezervația Bucegi cuprinde azi 6690 ha, care sînt în administrația a trei județe: Prahova (3650 ha), Dîmbovița (2060 ha) și Brașov (770 ha). Demne de menționat în această rezervație sînt zona științifică scutită de păsunat din anul 1955 de pe versantul sudic al muntelui Caraiman și de pe Valea Jepilor, ca și punctele fosilifere din zona Strunga-Strungulița, de pe Valea Țapului și de la Cariera Piatra Arsă. Demne de remarcat sînt arboretul secular de brad de la Sinaia (lîngă Castelul Peleș) și cele mai frumoase arborete pure de brad din Bucegi, situate deasupra localității Poiana Țapului.

Masivul Bucegi cuprinde într-o uriașă grădină botanică comori floristice, rarități și endemisme carpatice, unele asociații vegetale unice în Carpații românești.

Remarcabila vegetație a masivului Bucegi conține pe o suprafață de 300 km² circa 1200 specii de plante ocrotite, endemisme și relicte glaciare.

● Floarea de colț (Leontopodium alpinum) — plantă ocrotită, simbolul monumentelor naturii din țara noastră este răspîndită în Munții Bucegi la altitudini de 1500—2350 m. Floarea acestei atrăgătoare plante este, de fapt, îngrămădirea de negi mici, gălbui, cuprinși între razele mari albe.

● Prin pajiști din etajul alpin și uneori de la limita superioară a celui subalpin vegetează două varietăți de singele voinicului (Nigritella nigra și N. rubra) cu inflorescența conică în vîrful tulpinii, avînd flori de culoare purpurii rubinie și un plăcut miros de vanilie.

● Tot mai rar este întîlnită în masivul Bucegi ghințura galbenă (Gentiana lutea), plantă medicinală ocrotită, ce poate trăi pînă la 80 de ani datorită rizomului ei din pămînt. Pe tulpina aeriană, înaltă de 40—140 cm, se află frunze așezate opus și în cruce, precum și flori de 2—3 cm, de culoare galbenă.

● O varietate de ghințură și ea ocrotită în Bucegi este Gentiana punctata, cu flori galben-deschis și cu puncte purpurii închis, plantă ce vegetează prin tufărișuri de jneapăn și anin de munte, pe locuri pietroase și ierboase din etajul alpin.

● Smîrdarul sau bujorul de munte (Rhododendron kotschyi) este un arbust ocrotit, de 50 cm înălțime, cu flori roșii-purpurii în formă de cupe mici. Planta, de la un an la altul, este tot mai rar întîlnită în najiștile alpine din Munții Bucegi, din florile ei parfumate preparîndu-se un aromat sirop.

● Pe lista monumentelor naturii se află și crinul de pădure (Lilium martagon), plantă perenă cu flori roz violacee. Crinul de pădure este răspîndit în etajul montan mijlociu pînă la cel alpin inferior.

● În etajele montan superior și subalpin, cu soluri bogate în humus, pe lîngă piraie și în chei, în locuri stîncoase și umede crește angelica (Angelica archangelica), plantă medicinală bienală sau perenă, cu tuloini de pînă la 1,5 m, cu frunze mari, flori mici, albe-verzui sau gălbui.

● Un conifer ocrotit în Munții Bucegi și în tot lanțul Carpaților românești este tisa (Taxus baccata) — arbust sau arbore de 10—20 (25) m cu tuloină dreaptă, frunze persistente, verzui-închis. Este un conifer care crește foarte încet, trăiește 2000—3000 de ani și este cunoscut încă din antichitate pentru toxicitatea sa, datorită substanțelor toxină și toxicatina pe care le conțin părțile plantei.

Un alt arbore ocrotit, înalt de 40—50 m, cu tuloină dreaptă, frunze aciculare, moi, de culoare verde deschis este larița sau zada (Larix decidua ssp. carpatica) răspîndit în etajul montan superior și subalpin, în pîlcuri sau exemplare izolate, îndeosebi pe versantul prahovean al masivului Bucegi.

ECATERINA BĂTRÎNEANU

Pădure insolită

Un inginer spaniol Antonio Ibanez Alba și-a propus să transforme deșerturile în păduri utilizînd niște copaci... din plastic! El are deja propuneri de a-și pune în practică ideile sale în Africa de Nord și în Libia. Teoria care stă la baza acestor idei este următoarea: deoarece ploaia este provocată de întîlnirea curenților de aer cald cu cei de aer rece este suficient să creezi o sursă de aer rece în locurile unde este foarte cald. Arborii din plastic realizează acest lucru cu ajutorul unei rețele capilare din poliuretan concepută pentru a reține apa și a o distila încet în timpul zilei. De fapt arborele stimulează și reproduce ciclurile naturale ale evaporării și condensării. Noaptea, fiind foarte frig în deșert, copacul absoarbe umiditatea creată la suprafața sa, după principiul binecunoscut al paharului cu apă în care se pun cuburi de gheață, paharul umezindu-se (aburindu-se) în exterior. Acest nou procedeu ar fi după părerea ingeniosului inginer spaniol suficient pentru a crea în cîțiva ani sursa de aer proaspăt necesară în zonele deșertice. Dar pentru aceasta trebuie plantați milioane de arbori din plastic care au marele avantaj că nu necesită îngrijire.

Fotoliu curativ

Masajul efectuat în fotoliul prezentat în imagine pare să fie o procedură cît se poate de plăcută. Autorii acestui fotoliu sînt specialiștii firmei „Helling" (Germania) și el este destinat tratamentelor de recuperare a bolnavilor „la pat" precum și a tratamentului postoperator a celor care au suferit intervenții chirurgicale în urma unor traume. Corectarea coloanei vertebrale, masajul părții dorsale a corpului și alte asemenea proceduri se produc prin modificarea diferitelor părți ale fotoliului și prin rotirea și vibrațiile rolelor cu care acesta este prevăzut. Fotoliul este echipat și cu un dispozitiv pentru reglarea temperaturii suprafeței cu care pacientul intră în contact, a vitezei de rotație și a intensității vibrațiilor rolelor.

Roboții învață să gîndească inspirîndu-se din natură

Realizarea unui robot inteligent, capabil de a face aceeași muncă manuală ca omul nu se poate baza numai pe experiențele de pînă acum, așa cum omul nu se poate baza numai pe propria sa experiență mai apropiată sau mai îndepărtată, acestea sînt concluziile unui congres internațional desfășurat la Universitatea din Düsseldorf.

Părerea profesorului Rolf Eckmiller de la Institutul de biopsihologie al Universității din Düsseldorf este că într-un viitor apropiat, se vor putea fabrica ordinatoare capabile să comande roboților casnici sau industriali cele mai complicate operații și, în același timp, să le continue permanent „învățătura".

Spre deosebire de încercările de pînă acum, încercări de echipare a ordinatoarelor cu programe complicate pentru a le dota cu o inteligență artificială „neurocibernetic"ienii se inspiră după natură

Așa cum explica prof. Eckmiller, se va ajunge a se realiza elementele necesare dintr-un calculator într-un mod comparabil cu conexiunea celulelor nervoase în creier. Acest lucru ar permite ordinatorului să-și imagineze el însuși soluția problemelor puse. Va fi suficient să se stocheze în prealabil exemple de soluții pentru a facilita înțelegerea și „învățarea", fără însă a se mai recurge la programe complicate.

În jur de 7 000 de oameni de știință muncesc acum în Statele Unite și în Europa la aceste ordinatoare care vor revoluționa informatica, știința în general. Unele elemente sînt deja experimentate. Este vorba de acele ordinatoare capabile să recunoască scrisul și fizionomiile.

Rîsul — monument al naturii ocrotit de lege

Științific se numește Lynx lynx. Face parte din familia Felidae. Este un frumos animal de pradă și se află pe cale de dispariție. În evul mediu trăia în toate pădurile Germaniei. Vînarea excesivă pentru blană și carne a dus la dispariția lui. La curțile regilor carnea de rîs era apreciată gastronomic ca o delicatesă. În Tirol în data de 3 mai 1872, a fost vînat ultimul rîs. Astăzi se știe cu precizie că a dispărut din Europa Centrală, iar Carpații reprezintă pentru el ultimul refugiu. Numărul lor se apreciază la circa 1 000 exemplare. Are mărimea unui cîine. Masculii sînt mai mari, femelele ceva mai mici. Exemplarele viguroase ajung la 150 cm lungime și greutatea de aproximativ 50 kg. Din dimensiunea longitudinală a corpului coada măsoară 25—30 cm. Picioarele sînt lungi și terminate cu ghiare retractile foarte ascuțite, puternice. Blana moale, deasă, fină, roșcat-aurie, brun-roșcată sau galben-roșcată îi conferă eleganță. Pe ea se evidențiază pete brune, bine conturate sau mai șterse. Pe vîrful urechilor poartă un smoc de peri negri țepoși ce depășesc uneori 4 cm lungime. Pe fiecare falcă atîrnă un fel de favoriți,

care creează expresia unei mimici de permanent rînjet. Ochii sînt galbeni-aurii, cu pupile rotunde. Privirea ageră, pătrunzătoare. Auzul fin. Mirosul mai puțin dezvoltat. Simțul pipăitului este bine reprezentat, cu o maximă sensibilitate la mustăți, aflate de o parte și alta a nasului.

Ziua se odihnește în desișuri, pe un gol de stîncă, în scobiturile de stîncă sau în scorburile copacilor bătrîni din apropierea drumurilor umblate de om. Noaptea devine activ, parcurgînd regiunea în toate direcțiile. Găsirea hranei presupune explorarea zonei pe zeci de kilometri. Mersul este prudent, neauzit. Face opriri scurte și cercetează cu multă atenție împrejurimile. Dibăcia capturării prăzii este o însușire de înaltă perfecțiune. Întotdeauna folosește tehnica imperceptibilă de apropiere, se suie în copac, pîndește cu multă răbdare și la momentul potrivit se năpustește în ceafă printr-un salt de peste 5 m. Atacul de răpunere este fulgerător. Ghearele se înfig adînc în carnea victimei, iar coltii, ascuțiți ca niște mici pumnale, deschid carotidele prin sfîșierea gîtului. De fiecare dată procedează întocmai. Totul este de o exactitate uimitoare. În acest mod sînt răpuse căprioare, ciute, cerbi, iepuri, păsări etc. Nu-i scapă nici cocoșul de munte. Preferă însă animalele mari, de la care mănîncă cu multă poftă ficatul, inima, plămînii. Îi place foarte mult sîngele pe care îl soarbe pînă la ultima picătură. Restul de organe ale cadavrului le acoperă pentru o eventuală revenire sau le lasă pentru consum altor animale carnivore.

Precauția naturii de menținere a speciei, de conservare a ei este certă. Echilibrul numeric între sexe reprezintă o necesitate. Femela este foarte agresivă cu cel care intenționează să-i răpească puii. După alungarea celui care a descoperit culcușul ea îl părăsește. Rîsul nu suportă pisica sălbatică în perimetrul în care sălășluiește. Aici ele lipsesc cu desăvîrșire. Rîsul este monument al naturii și apărat prin lege.

Prof. dr. CONSTANTIN PĂRVU
Ing. VALERIU NEAMȚU

Megalopolisuri sub povara urbanizării?

Orașe ale Asiei riscă să se scufunde sub povara unei urbanizări necontrolate! Pînă în anul 2000, acest continent va adăposti 14 din cele 22 megalopolisuri ale lumii populate, fiecare cu 10 milioane de locuitori sau mai mult.

O creștere demografică atît de rapidă compromite sănătatea economică și pune în pericol infrastructura și serviciile publice, se afirmă într-un raport prezentat recent de Comisia economică și socială pentru Asia și Pacific (CESAP). Aproape jumătate din locuitorii unor mari orașe cum ar fi Calcutta, Manilla, Dacca, Djakarta, Bombay și Karachi etc. trăiesc în locuințe insalubre sau dețin, ilegal, locuințe lipsite de apă, neigienice etc.

Și totuși, exodul rural, principala cauză a exploziei populației urbane continuă și nimeni nu prevede ca ritmul său să se reducă într-un viitor apropiat.

În sprijinul ameliorării acestor aspecte, CESAP propune aplicarea de urgență a unui set de măsuri curative care să impună o soluție directă în rezolvarea aspectelor urbanizării, incluzînd aici creșterea numărului de școli, spitale, dezvoltarea transportului în comun și a spațiului locativ, crearea de locuri de muncă etc.

ECOLOGIE - UN SEMNAL DE ALARMĂ, DAR NU NUMAI ATÎT...

OMUL ŞI STAREA DE SĂNĂTATE A NILULUI

Modificări asupra mediului ambiant se produc ori de cîte ori se purcede la înălţarea unui baraj şi amenajarea lacului său de acumulare. Asemenea proiecte au fost transpuse în viaţă şi de-a lungul Nilului, cel mai impunător curs de apă al Africii. S-au realizat baraje din nevoia de conservare a apelor, de creştere a randamentului agriculturii, de stăpînire a căderilor de apă, de asigurare a necesarului de electricitate şi de îmbunătăţire a navigaţiei fluviale. Aproape toate programele de valorificare a apelor Nilului au pus accentul pe optimizarea regimului hidrologic. Nu s-a ţinut seama, însă, de consecinţele ecologice nefaste, în plan biologic, climatic şi hidrologic, datorate amenajărilor pe majestuosul curs de apă care izvorăşte din Munţii Nipunga şi se varsă, după un drum de 6671 km, în Marea Mediterană, prin nouă braţe, din care două, Damietta şi Rosetta, sînt navigabile; după ce străbate deşertul Nubiei Nilul formează şase cataracte.

AMPRENTA VARIAŢIILOR SEZONIERE

Scurgerea apelor în cel mai lung bazin fluvial al Terrei este supusă unor ample variaţii sezoniere. Aproape 80 la sută din totalul apei Nilului se scurge în sezonul ploios, care durează din august pînă în octombrie. Circa 55 la sută din apa fluviului provine din Etiopia, iar 15 la sută de pe platoul lacurilor din Africa Centrală. Nilul Alb este principala sursă de apă pentru Nil în timpul verii, atunci cînd debitul este scăzut. Debitul micşorat face imposibilă irigarea permanentă a terenurilor agricole. În urmă cu 88 de ani avea să fie făcută prima tentativă de stocare a apelor Nilului prin înălţarea unui baraj la Assuan. Era într-o perioadă în care debitul fluviului se menţinea scăzut. Capacitatea de înmagazinare — circa 10 miliarde metri cubi de apă. Acest vechi baraj a fost reînălţat de două ori pentru a se putea înmagazina în lacul de acumulare 50 miliarde metri cubi de apă. Era în 1934. Stocarea apelor devenise o operaţiune absolut necesară deoarece nivelul Nilului este supus, în afară de variaţiile sezoniere, fluctuaţiilor. Stocajul pe termen scurt era insuficient în timpul anilor cu debit micşorat pentru asigurarea irigaţiilor. Singura soluţie era stocarea apei pe termen lung.

MARELE BARAJ HIDROENERGETIC DE LA ASSUAN

S-a apreciat că Assuan este un loc excelent pentru construirea unui rezervor de apă care să potolească „setea" felahîlor egipteni. Marele baraj a fost înălţat pentru a se garanta o cădere constantă a apei, de 840 miliarde metri cubi de apă anual, din care 555 miliarde metri cubi pentru Egipt şi 185 miliarde pentru Sudan. Barajul superior este format din rocă, fiind realizat la 7 km sud de oraşul Assuan. Lungimea totală este de 3 600 m, din care 520 m se află între cele două maluri ale Nilului. Înălţimea uriaşului „pinten" implantat în albia fluviului este de 171 metri deasupra pînzei de apă. Lăţimea sa la bază este de 980 m şi de 40 m la nivelul superior.

APA, IMPORTANTĂ MATERIE PRIMĂ PENTRU EGIPT

În timpul realizării monumentalei construcţii hidrotehnice s-au întreprins studii pentru a se afla cele mai bune modalităţi ale utilizării rezervorului său de materie primă — apa. Era vorba de lacul Nasser. Se urmărea satisfacerea în timp util a cererii de apă. Aspectele biologice ale acestui nou mediu ambiant creat prin amplasarea barajului au fost şi ele luate în considerare. Dar numai într-o anumită măsură. Elementele apei naturale din lacul Nasser aveau să reacţioneze în mod diferit, în funcţie de natura influenţelor ce intervin asupra sistemului care determină calitatea apei. Aceste adaosuri pot fi împărţite în două categorii. Există adaosuri naturale, precum precipitaţiile, radiaţiile solare şi vînturile, care, împreună cu caracteristicile de suprafaţă şi subterane ale bazinului, determină calitatea apei în mare măsură. Sistemul este supus şi unor influenţe diverse, provocate de om, cum ar fi evacuarea apelor reziduale sau deturnarea apelor ca urmare a activităţilor de industrializare, urbanizare şi dezvoltare a agriculturii.

Ca şi în cazul altor rezervoare construite de către om, lacul Nasser este lung şi strîmt, întinzîndu-se la sud de Assuan pe o distanţă de circa 500 km, din care 200 km pe teritoriul Sudanului. Lăţimea medie a lacului este de 10 km, dar de-a lungul traseului există variaţii considerabile. Variaţiile rezervorului sînt influenţate de modul cum se exploatează barajul pe parcursul unui an. O variaţie a nivelului apei de 5 pînă la 10 m pe an este foarte probabilă. Fluctuaţiile pe mai mulţi ani putînd ajunge sub 30 m. Aceste variaţii sînt importante pentru că ele corespund schimbărilor substanţiale de la suprafaţa rezervorului. Variaţiile nivelului apelor au repercusiuni importante pentru melanjul lacului şi distribuirea apelor în momentul în care sosesc torentele sezoniere. Aceste ape învolburate transportă un volum ridicat de sedimente, care sînt depuse în diferite porţiuni ale rezervorului, în funcţie de nivelul lacului înainte de sosirea torentelor, precum şi de amploarea lor. S-au efectuat măsurători în diferite puncte ale lacului, în mod regulat, pentru determinarea caracteristicilor temperaturii apei, concentraţiei elementelor nutritive (fosforul şi azotul) şi a clorofilei.

(Va urma)

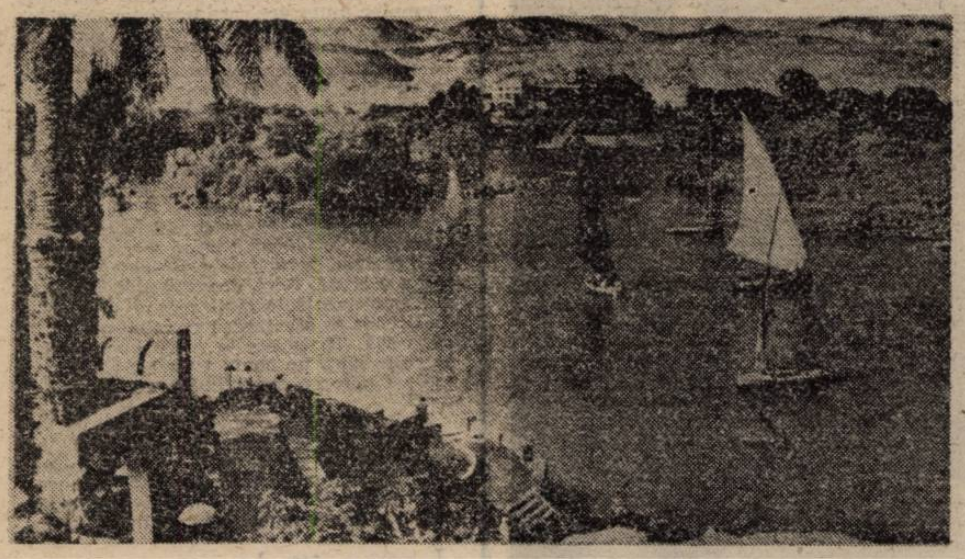

De la un anume miros...

Cercetători americani, venezueleni şi scoţieni au comunicat, de curînd, rezultatul surprinzător al studiilor întreprinse asupra unei păsări pe numele ei ştiinţifice Opisthocomus Hoazin, al cărei stomac are aceleaşi caracteristici ca cel al unei vaci. S-ar putea pune întrebarea care a fost elementul esenţial ce a stîrnit interesul specialiştilor ?

Totul a pornit de la un anume miros pe care-l exală păsarea, un miros neplăcut, fetid. Hoazin, acest specimen exotic, este tocmai de aceea supranumit şi păsarea urît mirositoare, ea putînd fi reperată datorită puternicului iz de bă-

legar pe care-l degajă prin corp. Iată cum explică echipa de savanţi această particularitate : „Hoazin rumegă şi posedă un stomac asemănător cu acela al unei vaci. Aşadar, mănîncă în exclusivitate frunze, ceea ce, s-a dovedit, este pentru prima oară cînd se pune în evidenţă la păsări un sistem digestiv care funcţionează datorită unei fermentaţii bacteriene".

Din studiul elaborat mai reiese că această caracteristică se regăseşte şi la alte păsări, e drept ele formînd un grup foarte restrîns, ce au fost reperate şi puse sub protecţie, subliniază revista „La Recherche". (M.C.)

O nouă maşină de găurit betonul

Tuturor constructorilor le este cunoscut cît de laborioasă este operaţia de perforare a betonului. În procesul de construcţie a clădirilor noi sau de reparare a celor vechi atît constructorii, cît şi electromontorii trebuie să găurească betonul într-un număr enorm de locuri. Prin procedeul tradiţional aceste găuri se practică cu ajutorul unui ciocan perforator.

Pentru a spori productivitatea operaţiei tineri specialişti din oraşul Novosibirsk (U.R.S.S.) au propus folosirea unei scule hibrid : o maşină de găurit la care se adaugă un cap echipat cu un mecanism care acţionează prin lovituri. Construcţia capului vibrator este simplă şi robustă. Spre deosebire de modelele analoage ale perforatoarelor obişnuite, în componenţa capului este inclus în locul

celor patru componente de bază (dispozitivele pentru producerea mişcării helicoidale şi de translaţie alternativă şi cuplajele de siguranţă) şi un mecanism cu camă şi tachet care de fapt asigură frecvenţa necesară de perforare de 27 lovituri pe minut. Turaţia burghiului atinge 800 rotaţii pe minut. Testele experimentale ale acestui nou tip de sculă au demonstrat că la prelucrarea găurilor cu diametrul de 77 mm în betonul cu marca 200, productivitatea operaţiei atinge 106 mm/min. Totodată prin aplicarea acestei scule se obţin şi importante economii băneşti.

Oamenii de ştiinţă se întreabă:

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU MAREA ARAL? (III)

Evaporarea unei mari cantităţi de apă din Marea Aral a contribuit la intensificarea fenomenului mineralizării apelor rămase. Măsurătorile efectuate relevă că salinitatea apelor Aralului a sporit de la 10 grame/litru în 1960 la 27 grame/litru în 1987. Ţinîndu-se cont de această tendinţă, experţii prognozează că salinitatea Aralului ar putea ajunge, la finele secolului, la 35—40 grame/litru. Paradis al pescarilor în trecut, Aralul a devenit un cimitir marin. Informaţiile furnizate de Science et Vie sînt elocvente în acest sens : „Într-o perioadă de 30 de ani, 20—24 specii cunoscute de peşti au dispărut. Pescuitul, care depăşea 48 000 tone în 1957, a ajuns la zero. Peştii care mai supravieţuiesc se pot găsi în delte, unde beneficiază de apă dulce în momentul topirii zăpezii. Cînd se produce reîmprospătarea apei, peştii au marea şansă de a se reproduce. Poluarea ameninţă fauna marină, fenomen datorat nu numai sării, ci mai ales pesticidelor răspîndite pe terenurile de cultură şi cărate la vale de apele uzate ce se scurg în pantă. Şi fauna deltelor a fost serios distrusă. Cauza ? Scăderea nivelului apei şi mineralizarea ei".

Între anii 1960—1974, suprafaţa deltei fluviului Sîr-Daria s-a redus de la 500 kmp la cîţiva zeci de kilometri. 15 din cele 25 de lacuri ale deltei Amu-Dariei au dispărut. Din 173 specii de animale proprii acestor locuri, numai 38 au supravieţuit. Ele sînt periclitate în continuare, subliniază sursa citată.

Retragerea mării a antrenat şi scăderea nivelului apelor freatice. Vegetaţia ierburilor înalte, a arbuştilor şi stufului, tipică deltelor din Asia Centrală şi care în urmă cu 50 de ani adăpostea adevărate minunăţii ale naturii, precum tigrii, a dispărut la jumătate. Zonele de păşune s-au împuţinat şi ele, cu 80 la sută. A scăzut şi randamentul păşunilor care au rezistat vitregiilor naturii şi nesăbuinţei oamenilor, cu circa 50 la sută. Au intervenit şi schimbări de climă în regiune, ca urmare a secării Aralului şi restrîngerii considerabile a bazinului său. Schimbările climatice se pot constata la faţa locului cu uşurinţă, pe o porţiune lată de 80 km de la bordura Aralului, către nord, est şi vest. Spre sud, schimbările de climă pot fi sesizate pe o lăţime de 300 km. Clima a devenit mult mai continentală, cu călduri mai mari vara şi ierni mai friguroase.

Şi starea de sănătate a oamenilor din regiunea Mării Aral a avut de suferit. În primul rînd datorită calităţii apei freatice, care s-a deteriorat. Autorităţile s-au văzut nevoite să realizeze o conductă pentru aprovizionarea populaţiei din Nukus oraş cu peste 150 000 locuitori, cu apă bună de băut. Debitul conductei s-a dovedit a fi insuficient pentru populaţia din Nukus, setea ei neputînd fi potolită. Aşa ca mulţi oameni, chiar şi tineri, au fost nevoiţi să consume o apă cu multe minerale, pesticide şi bacterii. Rata de

mortalitate infantilă a ajuns să depăşească 100 la 1 000, extrem de înspăimîntătoare. Continuă să se înregistreze un mare număr de malformaţii congenitale : encefalite, buză de iepure, diverse deformităţi, precum absenţe ale membrelor sau organelor interne. Femeile aflate la vîrsta procreării suferă, în proporţie de 96 la sută, de anemii grave. Cauza ? Carenţele nutriţionale extrem de severe. În vecinătatea Mării Aral mortalitatea cauzată de febra tifoidă este de 23 de ori mai mare decît în celelalte zone ale Uniunii Sovietice. Bolile de rinichi şi de ficat sînt de nouă ori mai frecvente, ca de altfel şi cancerele căilor respiratorii şi ale tubului digestiv. **(Va urma)**

Este posibil un test de parapsihologie (II)

După preliminariile din numărul trecut, care susţineau, simplu şi pe înţelesul tuturor, capacităţile puterii aşa zis paranormale, continuăm acum testul, rugîndu-l pe interlocutorul nostru, domnul MIRCEA PERIANU, din Bîrlad, să ne ofere noi detalii, legate de data aceasta de relaţia între parteneri.

— Aţi enunţat, aşadar, ideea „emiţătorului", fiind vorba, evident de o persoană. Ce obligaţii îi revin în efectuarea testului, acestei persoane ?

— Persoana care joacă rol de emiţător va avea în apropierea sa 10 cartonaşe cu numere de la 1 la 10. Va lua un cartonaş în mînă la întîmplare şi timp de 1—2 minute se va concentra cît mai perfect posibil asupra numărului respectiv, încercînd să-l „vadă" cu ochii închişi şi eliminînd orice alt gînd perturbator. Tot această persoană va avea alături o foaie de hîrtie şi un creion cu care va nota numărul reuşitelor şi al nereuşitelor. În loc de cartonaşe cu cifre, se pot folosi cartonaşe cu litere. Sarcina cea mai grea revine persoanei care joacă rolul de receptor. Aceasta va încerca să nu gîndească la nimic. Dar va constata cu surprindere că este imposibil să nu te gîndeşti la ceva anume. În consecinţă, va lăsa gîndurile să „rătăcească" liber fără să se gîndească la nimic special, şi dacă va simţi că îi vine în minte un număr, îl va comunica partenerului său. Rezultatele depind în mai mare măsură de receptor, decît de emiţător. Rezultatele vor fi mai bune dacă receptorul va fi adus în stare de uşoară hipnoză (de pildă gradul I de hipnoză).

— Acest test are un caracter fix, „specializat", sau persoanele îşi pot schimba rolurile ?

— Într-adevăr, după un număr de încercări cele două persoane pot schimba între ele rolurile, sau pot încerca cu alte persoane.

— Există şi avertismente în acest sens ?

— Îmi permit să dau doar un sfat : Nu încercaţi oricînd şi oriunde acest test. În fond, este vorba de o experienţă cu caracter ştiinţific. Şi aceasta implică respectarea integrală a condiţiilor de mai sus. Dacă testul nu a reuşit, nu vă alarmaţi. Consideraţi că totul a fost un joc amuzant, un mod de a vă petrece timpul liber. Dar, considerînd că folosiţi 10 cartonaşe, un calcul al probabilităţilor indică faptul că şansa de a nimeri numărul transmis este de doar 10 la sută ! Iar dacă procentul este mai mare, înseamnă că testul a reuşit !

— Există un procentaj validat, care ne dă dreptul să considerăm un test deplin reuşit ?

— Persoanele care au realizat un procent de reuşite de peste 60—70 la sută, sînt rugate să comunice acest rezultat revistei „Magazin", în vederea organizării unei demonstraţii în prezenţa unor specialişti.

Sînt suficiente 2—3 cazuri de reuşită, considerate certe, pentru a dovedi ştiinţific că fenomenul de transmitere a gîndului la distanţă este un fapt real !

— Ce consideraţi că ar trebui cunoscut în continuare privind parapsihologia ?

— Aşa cum am mărturisit, mă ocup de parapsihologie de exact patru decenii şi jumătate. Subiectele necesare celor interesaţi de domeniu, după părerea mea pot fi detaliate astfel : Transmiterea gîndului ; autosugestia conştientă ; sugestia şi hipnotismul ; magnetismul animal ; fenomenul „Mudava" ; mediumitatea ; cele trei Universuri ; magia şi ocultismul modern ; Yoga ; macrocosmosul şi microcosmosul în viziunea yoghină...

— Nu ne rămîne decît să vă găzduim cunoştinţele, popularizîndu-le. În consecinţă, aşteptăm răspunsurile legate de cele enunţate mai sus !

ION ŢUGUI

LABIRINTUL MEMORIEI

- Memoria este o „bibliotecă" imensă ce reuneşte paginile amintirilor noastre ?
- Memoria evoluează o dată cu vîrsta ?
- De ce sînt amintirile noastre atît de puţin fidele ?
- Amintirile noastre sînt pure invenţii ?
- Putem lupta împotriva pierderii memoriei ?
- Există substanţe cu efect pozitiv asupra memoriei ?
- Există remedii-miracol pentru recuperarea memoriei ?

Iată cîteva întrebări la care, printr-o suită de articole, revista „Sciences et Avenir" şi-a propus să răspundă într-un număr recent apărut. Vom folosi o parte din datele furnizate de sursa citată pentru a aborda şi noi acest misterios subiect care este „labirintul memoriei". Ce reprezintă pentru noi memoria ? Ea leagă prezentul de trecut. Ea permite omului să menţină unitatea personalităţii sale, păstrînd de-a lungul timpului informaţiile acumulate. Desigur, rămîne de văzut în ce mod informaţiile pătrund în memorie şi cum sînt ele conservate. Este aspectul care interesează în mod deosebit şi pe specialişti. Un lucru e sigur : memoria nu trebuie imaginată ca o cutie în care sînt stocate amintiri, ci ca un proces dinamic. Orice amintire ia naştere printr-un proces de re-creare. Acest proces dinamic a fost descompus de specialişti în trei etape distincte : înregistrarea informaţiilor prin simţuri, prelucrarea şi stocarea elementelor informaţionale, precum şi întoarcerea în conştiinţă la un moment dat a informaţiilor. „Chemarea", revenirea informaţiilor se poate face la cerere (cu ocazia unui examen, de exemplu) sau involuntar, ca o surpriză (gustul Madelenei pe care Proust o evocă în cartea sa). După cum singuri am avut de nenumărate ori ocazia să constatăm, memoria nu funcţionează întotdeauna la fel. Există o memorie „pe termen scurt", „primară" sau „de lucru" (cea care ne permite bunăoară să reţinem cîtva timp un număr de telefon) şi o memorie „secundară" a cărei capacitate nu are limite cunoscute. Care este relaţia între cele două tipuri de memorie. Cei mai mulţi specialişti consideră că este vorba de diferitele grade de consolidare a achiziţiilor informaţionale.

Dar uitarea ? Se datorează ştergerii informaţiei din memorie ? Se pare că nu. Uitarea traduce imposibilitatea recuperării din memorie a unei informaţii, din cauza oboselii, lipsei de putere de concentrare etc.

Pentru a descifra unele din misterele labirintului memoriei, cercetătorii au urmărit ce se întîmplă cu animalele aflate într-un stadiu inferior de evoluţie. Se poate vorbi în cazul lor de memorie ? Părerile specialiştilor sînt mai mult decît controversate ! Mulţi dintre ei susţin că „învăţarea", stocarea în memorie a unor informaţii, nu poate să apară decît la anumite stadii de evoluţie.

Să depăşim totuşi această controversă, oricum nerezolvată pînă în prezent, şi să vedem unde sînt stocate informaţiile ? Contrar celor crezute mult timp, la nivelul creierului nu există zone speciale de stocare a informaţiilor aşa cum există arii speciale pentru limbaj sau văz. Nu există aşadar „o bibliotecă" în care amintirile noastre să fie cu grijă depuse. Dimpotrivă, encefalul în totalitate intervine în funcţionarea memoriei. Aceasta chiar dacă neurologii au reperat unele zone cu rol mai pregnant în achiziţia şi rapelul informaţiilor. Aşa se explică de ce în maladia Alzheimer sau în sindromul Korsakoff, caracterizate prin tulburări de memorie, anumite zone ale nivelului cerebral sînt cu deosebire afectate.

Evoluează memoria o dată cu vîrsta ? Răspunsul are nevoie de unele precizări. Memoria primară şi cea secundară nu evoluează la fel. Astfel, memoria primară (senzorială) este puţin atinsă de vîrstă. De aceea, diferenţele între tineri şi vîrstnici sînt aproape nesemnificative din acest punct de vedere. S-au făcut nenumărate cercetări asupra memoriei primare, temporare, de lucru. O asemenea memorie intervine cînd citim. Avansînd în lectură trebuie să reţinem ceea ce am parcurs deja. De la individ la individ există o capacitate relativ diferită de înregistrare, dar experienţa a arătat că la nivel de grup, diferenţa între persoanele de peste 60 de ani şi cele de 20 de ani nu este semnificativă din acest punct de vedere. În ceea ce priveşte memoria secundară. Psihologii au încercat să o testeze folosind un grup de persoane diferite ca vîrstă, cărora li s-a cerut să studieze un text, să-l înţeleagă şi, după o anumită vreme, să şi-l amintească. Experimentul demonstrează că performanţele memoriei scad o dată cu vîrsta.

(Va urma)

AURORA POPESCU

La 125 de ani

„Ne-om aminti cîndva..." de această superbă sărbătoare la care am asistat Simbătă 8 dec. — 125 de ani de existenţă a Liceului „Mihai Viteazul" din Bucureşti, una din citadelele spiritualităţii româneşti. În minunata poezie a lui Blaga există şi versurile „Orice-nceput se vrea fecund / Risipei se dedă florarul...", şi nu poţi să nu te gîndeşti la cîţi oameni de seamă şi-au avut începutul pe băncile acestui aşezămînt demn de patronajul marelui Voievod" de la Dragomir Hurmuzescu, N. Paulescu şi Dimitrie Leonida, de la Miron Nicolescu şi Şerban Ţiţeica, pînă la monştri sacri ai scenei româneşti, ca Ion Fintesteanu şi Liviu Ciulei.

În cuvinte emoţionante directorul de astăzi al Liceului, foşti profesori şi foşti elevi au evocat tradiţia acestei şcoli care pentru unii a rămas în suflet mai mult decît o universitate. Nu le vom da numele aici — ei nu au vorbit pentru a se scoate în evidenţă pe sine, ci pentru a preamări spiritul acestui loc şi a arăta celor care au astăzi onoarea să fie elevi ai liceului ce poartă numele celui care a făcut prima unire a ţărilor române că : „nu este vorba numai de şcoală, ci de o atmosferă, un mod de a gîndi, o adevărată spiritualitate" sau „un îndemn la autodepăşire permanentă". O zi luminată de muzica sfîntă a colindelor strămoşeşti readuse după atîta vreme pe scenă de minunatul cor al liceului, o zi în care au strălucit cu şi mai multă putere cele trei litere care înseamnă mai mult decît un simplu nume, înseamnă o adevărată garanţie pentru viitorul ţării — L.M.V. !

M.D.

Un nou corp pentru tiristor

Tiristorii semiconductori de forţă sînt de obicei constituiţi dintr-o lamelă subţire a unui monocristal de siliciu care, de altfel, reprezintă elementul activ al acestui dispozitiv electronic. Lamela este inclusă într-un corp metalic care asigură contactul electric, servind în acelaşi timp drept radiator. Pînă în prezent, corpurile tiristorilor se confecţionau din wolfram sau molibden. Totuşi cristalul de siliciu şi radiatorul metalic au coeficienţi de dilatare termică diferiţi. Drept urmare, prin încălzire în timpul funcţionării, apar solicitări mecanice puternice care provoacă desprinderea radiatorului de cristal. În acest fel se micşorează considerabil suprafaţa de contact dintre metal şi semiconductor, fapt ce conduce la deteriorarea tiristorului.

Inginerii de la centrul de cercetări ştiinţifice al companiei americane „General Electric" au realizat noi tiristori, al căror corp este confecţionat tot din siliciu. Pentru mărirea conductibilităţii electrice, siliciul este puternic aliat cu o serie de adausuri speciale. Placa de siliciu este fixată pe cristalul dispozitivului semiconductor prin metoda sudurii prin difuziune la presiune scăzută. Spre deosebire de tehnologia tradiţională, ermetizarea unui astfel de tiristor se efectuează cu sticlă în loc de ceramică. Toate aceste măsuri au permis să se asigure un contact termic ameliorat, noile tiristoare suportînd curenţi foarte mari.

Tiristorii cu corp de siliciu la aceiaşi parametri electrici sînt de 5 ori mai subţiri şi de circa 20 de ori mai uşori decît cei obişnuiţi. Nemaifolosindu-se wolframul şi molibdenul — metale scumpe — costul noilor tiristori este mult mai redus.

Laser în loc de diamant

Tăierea sticlei reprezintă o operaţie care necesită o mare precizie şi acurateţe căreia specialiştii sovietici i-au acordat o atenţie deosebită optînd pentru soluţia adoptării laserului ca instrument de efectuare a acestei lucrări. Laserul prezintă următoarele avantaje : oferă o mare precizie şi curăţenie a suprafeţei tăiate, exclude deteriorarea muchiilor semifabricatelor de sticlă ceea ce reprezintă condiţii obligatorii în industria electronică.

În U.R.S.S. a fost elaborată construcţia

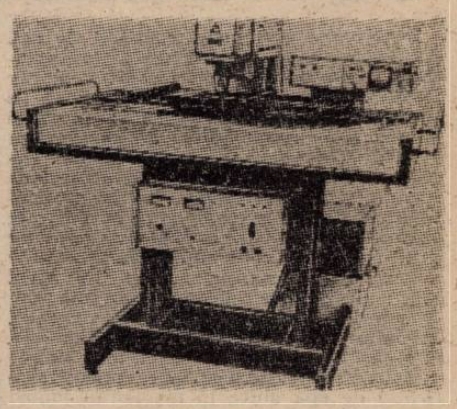

unei maşini de tăiat sticlă cu ajutorul laserului care a primit denumirea „Kvant-20". Pe baza unui program prestabilit poate să efectueze tăierea din foile de sticlă şlefuită termic, cu grosimea de pînă la trei milimetri, a unor semifabricate de diferite forme.

Calităţile deosebite pe care le posedă noua maşină de tăiat tablă „Kvant-20" sînt dovedite şi de faptul că firma sovietică de comerţ exterior „Tehmaşexport" oferă acest utilaj la export.

Starea de veghe

ARTA, ŞTIINŢA ŞI DIPLOMAŢIA PREZICERII

Fermecătoare prin ea însăşi, şi încă odată fermecătoare prin prezicerile ei, Elizabeth Teissier se identifică de peste şapte ani buni (din unghiul mereu crescîndei sale notorietăţi, cel puţin), cu însăşi instituţia astrologiei. O astrologie „la zi", receptivă la toate marile tensiuni şi conflagraţii, chiar şi la cele secrete, ale lumii moderne, o astrologie înzestrată cu IBM-uri şi sisteme expert, cu un personal ultra-calificat (programatori, psihologi specializaţi în psihologia colectivităţilor, astronomi, informaticieni, editori etc.) şi cu o cifră de afaceri, mai ales, care îndreptăţeşte orice invidie. Prezicerile anuale ale frumoasei Elizabeth Teissier — „previziuni ştiinţiste" şi nu simple preziceri, în opinia sa, indiferent de domeniu, de la insecuritate socială la ecologie — şi-au găsit frecvent o tulburătoare confirmare. *Catastrofa nucleară de la Cernobîl*, prezisă cu luni de zile înainte, *crahul bursier din octombrie 1987* — cu indicarea precisă a declanşării sale, nu săptămîna, ziua ! — *căderea zidului anacronic al Berlinului* şi, în sfîrşit, în iulie 1990, *anunţarea apropiatei crize a Golfului* structurează, fiecare în parte, dar mai ales toate împreună, o foarte onorabilă carte de vizită. Revista „V.S.D." o consideră pe E.T. ca fiind cea mai citită azi — cu predicţii studiate, comentate şi interpretate ca un veritabil studiu de politologie — cea mai prestigioasă, pe scurt, prezicătoare europeană. Informaţiile doamnei E.T. — echipa sa rămîne totdeauna în umbră — o ajută să interpreteze, infinit mai nuanţat decît s-ar fi putut bănui, poziţiile astrale, cu o rigoare demnă de competenţa unei mari bănci internaţionale de date şi a unui stat major militar. La ceea ce se adaugă şi farmecul unui fost star de cinema la care regizorii ar fi tentaţi să apeleze încă, mult timp, şi neînţelesele seducţii ale unui manechin şi fotomodel, care pare să fi descoperit secretul tinereţii...

■

Luna plină, „explozivă" de la începutul lui decembrie a.c. şi, din nou, evoluţiile selenare din 17 şi 31 ale aceleiaşi luni, dincolo de foarte probabila agravare a tensiunilor militare pe care le favorizează, ar putea îndreptăţi, după E.T., cu precădere în Golf, *înclinarea balanţei şi a fragilului echilibru de forţe spre soluţii* extreme. Dar un bun prezicător nu se leagă singur de mîini şi de picioare prin predicţii absolut categorice şi, implicit, restrictive. Sînt presărate, deci, „paranteze", corolare, evaluări indirecte. Nu sînt excluse, de pildă, pentru acest sfîrşit de decembrie şi apropiat început de ianuarie, periculoase radicalizări, isterii colective, vehemente ultragii reciproce, pierderi de vieţi omeneşti, retrageri imprevizibile de pe poziţii deja cucerite şi recuceriri de poziţii care păreau pierdute, descurajări şi tergiversări, veritabile capcane morale... Numai în Golf ? Pretutindeni în lume ? Conjuncţiile astrale pe care le consemnează Elizabeth Teissier să aibă în vedere doar perimetrul incandescentului Orient Mijlociu ?

Conflictul propriu-zis — marile momente de confruntare şi distrucţie se plasează, în opinia aceleiaşi prezicătoare, abia spre jumătatea lunii mai 1991. Ziua de 20 mai, după Elizabeth Teissier, cînd Venus se va afla în raport cu Soarele, dacă reţinem exact, pe o axă vizînd teritoriul Statelor Unite, se pare a fi data logică a unei victorii americane, de prestigiu, dar nu lipsită de pierderi.

Deci, rezumînd, momente paroxistice între 15 decembrie şi 15 ianuarie, dar cu desfăşurări care-şi vor găsi o dezlegare crucială abia în lunile mai-iulie 1991.

■

Un alt astrolog de prestigiu, Charles Harvey, profesor de astrologie încă din 1966, cel care a prezis cariera strălucită, dar şi durata exactă a carierei politice a lui Margaret Thatcher, în pofida specializării sale în astrologie-economică şi predicţii financiare consideră şi el că eclipsa solară din 15 ianuarie 1991 ar constitui momentul probabil al unei acutizări a tuturor conflictelor planetare (mai ales după ce eclipsa lunară din 31 decembrie a.c. va fi contribuit suficient la alte destabilizări esenţiale). Pentru Saddam Hussein ziua de 21 iulie a anului viitor ar putea fi; însă, cea mai dramatică, fără să ni se spună exact în ce sens, dar îngăduindu-ne, totuşi, să bănuim că numărul de opţiuni e, totuşi, în scădere.

Negocieri reale între părţile aflate în conflict, ca şi negocieri reale între poziţiile constant radicalizate ale diverselor opţiuni şi curente politice proprii lumii contemporane, negocieri, în sfîrşit, ca preludiu al unor posibile acalmii de durată, nu vor începe, nicăieri în lume, înainte de luna august a anului viitor, chiar dacă înfruntări şi convulsii ar putea să persiste pînă spre 1993. Conjuncţia salutară dintre Uranus şi Neptun — dar, vai, cît mai e pînă atunci ! — va favoriza concordia şi adevărata cooperare între ţări, mult după ce protagoniştii acestor confruntări vor fi obosit, sau nu se vor mai afla printre noi.

■

Vom reveni într-un număr viitor al revistei asupra altor serii de preziceri semnate de André Barbault, autor a peste 30 de cărţi (probabil cel mai cunoscut astrolog al acestui moment), François Parra (un „numerolog" de excepţie), autorul lucrării „Legea numerelor" ca şi al unor apreciate cronici săptămînale pe France-Inter, Jack Provenzano, un astrolog care combină diferite tehnici oculte, Sevan — un mediu cu premoniţii tulburătoare, Laurence Guffon, o tînără de 32 de ani, care poate fi consultată prin Minitel, în Franţa, şi, în sfîrşit, Jean Charles de Fontbrune, autorul lucrării de care ne-am mai ocupat în această rubrică, „Nostradamus, istoric şi profet" (Un recent număr al revistei franceze „VSD" ne oferă de altfel un excelent dosar despre acesti prezicători care întrevăd, ca absolut iminentă, o confruntare militară în Golf).

Şi iată, anticipat, una din predicţiile oferite de Jean-Charles de Fontbrune, avînd ca sorginte o predicţie din secolul al XVI-lea, atribuită lui Nostradamus. Conform acestei străvechi preziceri, cel de al III-lea mare război (mondial ?) îşi va avea momentul declanşator în Orientul Mijlociu, fiind marcat de o intervenţie a vulturului (însemn al Americii ?), la şapte luni de la prăbuşirea unui zid uriaş (al Berlinului ?). Ca abia foarte tîrziu, în faţa unui Occident hotărît să învingă, Mesopotamia (Irakul ?) se va afla, după Nostradamus, în ceasul înfrîngerii sale. Desigur, într-o predicţie făcută acum patru secole, pot exista şi formulări nu totdeauna foarte exacte... Vom reveni, cum am promis, peste o săptămînă.

DOREL DORIAN

Sculptură mişcătoare

Sculptorul francez D. Olivier a expus pe teritoriul Universităţii din Grenoble o sculptură mobilă realizată din aliaje metalice cu efect de memorie. Articulaţiile metalice care sînt montate la baza fiecăreia din cele trei palme uriaşe, prin

încălzire cu ajutorul unei lămpi puternice, îşi schimbă forma. Ca urmare, palmele îşi schimbă poziţia, desfăcîndu-se lateral şi ridicînd în acest fel o bilă agăţată de nişte cabluri. Cînd lampa este stinsă, articulaţiile se răcesc iar palmele revin în poziţia iniţială.

Compost la discreţie

Se ştie că prin compost se înţelege un îngrăşămînt agricol natural, rezultat în urma fermentării lente a diferitelor resturi vegetale şi animale în amestec cu deşeuri minerale.

Specialiştii unei firme germane consideră că procesul de formare a compostului trebuie să aibă un loc nu în gropile sau maldărele de gunoi ci în niste containere executate dintr-o masă plastică uşoară şi rezistentă, care nu putrezeşte.

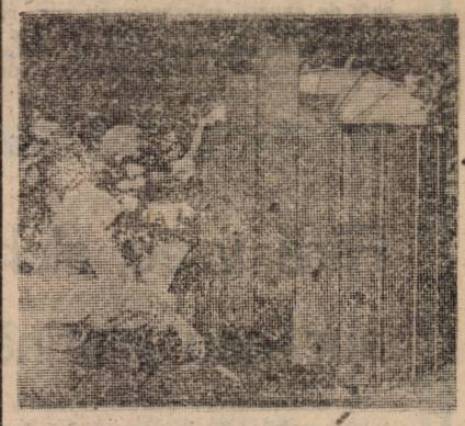

Instalaţiile executate de firma germană pentru obţinerea compostului au un volum cuprins între 135 şi 550 litri. Procesul se poate desfăşura continuu: în fiecare zi containerul este încadrat cu reziduuri alimentare şi vegetale prin ridicarea capacului iar prin partea de jos ridicînd una din „plăcile" care constituie corpul containerului se poate extrage o „porţie" de compost „maturizat". Procesul de formare a compostului durează între 4 şi 12 săptămîni, în funcţie de starea vremii şi de anotimp.

Noua instalaţie propusă de specialiştii germani garantează lipsa mirosului neplăcut care însoţeşte în general orice proces de putrefacţie desfăşurat în aer liber.

Interviu cu deceniul 9, secolul XX (VIII)

Cu inspiraţie şi generozitate, Marshal McLuhan vorbea în deceniul 7 al acestui secol despre **„Galaxia Gutenberg"**. Era un semn de preţuire pentru istoricul tipograf, dar şi o sintagmă-simbol pentru suportul fluxului incomensurabil de informaţii ce caracterizează o civilizaţie modernă. Dar iată că neobositul Deceniu 9, cel care a purces cu îndrăzneală şi chiar cu eroism la demitizarea multor domenii de activitate, a instaurat o dată pentru totdeauna în conştiinţele noastre o nouă sintagmă-simbol : **arhiva optică.**

Specialiştii francezi recunosc că le-au trebuit mai mult de 15 ani pentru a putea vorbi — fără teama de a fi consideraţi aventurieri — despre discurile tehnologiei optice de stocare a băncilor de date. Începînd cu anul 1984, principalii producători ai noului suport informaţional — Philips şi Sony — îşi anunţă disponibilităţile de a înmagazina biblioteci întregi de date. Limbajul informaticienilor se îmbogăţeşte treptat cu noi codificări ale discurilor optice — aceste adevărate colace de salvare pentru funcţionarii din domeniul public, tehnicienii din industriile de vîrf etc. etc., ameninţaţi să se sufoce sub povara documentaţiei din ce în ce mai voluminoase. Să facem şi noi cunoştinţă cu cele mai renumite, aflate astăzi în plină utilizare pe piaţa mondială.

Principalele suporturi optice sînt CD—ROM, adică Compact Disc Read Only Memory, urmaşul de drept al Compact Disc Audio. El are un diametru de 14,21 cm şi poate stoca 600 mega-octeţi de informaţie. Al doilea tip de suport optic (dar nu mai puţin important) este DON, adică Disc Optic Numeric, produs în două dimensiuni ; cel cu 14,21 cm diametru poate stoca 100—500 mega-octeţi, iar cel cu diametrul de 32,48 cm poate stoca de o mie de ori mai multă informaţie. Un singur exemplu de ceea ce subliniază facilităţile arhivelor optice : documentaţia tehnică a unui elicopter poate cuprinde între 40 şi 70 mii de proiecte, iar cea pentru un avion modern peste un milion de pagini şi schiţe (Science et Vie). Prelucrarea pe calculator a stocului de informaţii, înnoirea acestuia în condiţiile concurenţei acerbe ar fi de neconceput în lipsa accesului rapid şi cuprinzător la băncile de date. Iar aceste bănci de date — în sistem optic — costă marile companii (Boeing, General Electric etc.) o sumă echivalentă cu preţul unui motor de avion... Şi totuşi, dacă în 1987 se cheltuiau în S.U.A. 127 milioane dolari pentru arhivele optice, în 1992 se estimează un efort de 1,35 miliarde dolari în acelaşi scop. Patronii şi-au dat deja seama că noile investiţii se vor amortiza foarte repede, căci piaţa tehnicii de calcul şi informaticii este cea mai mobilă. (Făcînd o paranteză, pentru apropierea de viaţa cotidiană, să nu uităm că marile supermarket-uri utilizează citirea optică a preţurilor tuturor tipurilor de produse ; să sperăm că şi pe la noi, cîndva...).

Sistemele optice de compilare profilează şi funcţionarea **serviciilor poştale ale mileniului III.** Datorită sistemelor expert şi adîncirii specializării inteligenţei artificiale, vor fi necesare în viitor numai 60 de milisecunde pentru a tria şi clasifica o scrisoare — şi asta în condiţiile în care destinatarul şi adresa acestuia sînt scrise de mînă, la fel ca şi acum (Sciences et Avenir). Să amintim că (în medie) statisticile din S.U.A. au constatat că fiecare cetăţean primeşte anual 240 mesaje publicitare (deci exclusiv corespondenţa personală). Soluţia salvatoare în faţa acestei abundenţe este compilarea în sistem optic. După cum se vede, Deceniul 9 promite multe, iar informatizarea ocupă un loc fruntaş. Civilizaţia se grăbeşte.

PAUL IOAN

Nevoia de stocare a informaţiei

Dispozitivul de memorare pe suport magnetic cu densitatea cea mai mare din lume poartă semnătura unei echipe de cercetători de la „I.B.M. Almaden Research Center" din San Jose (California). Pe suprafaţa unui disc magnetic de un inch pătrat s-a putut înregistra un miliard de biţi de informaţie sau un gigabit. Ce reprezintă această memorie magnetică superdensă ? O creştere de 10—20 de ori a capacităţii de „memorare", chiar în comparaţie şi generaţia viitoare de discuri „hard".

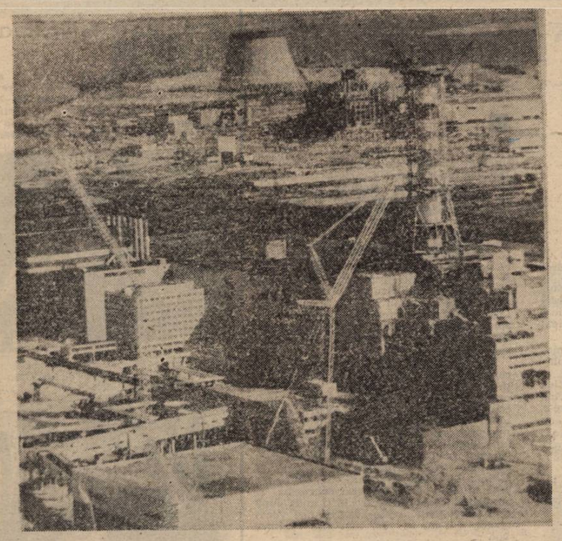

CERNOBÎLUL

și consecințele sale

Agenția Internațională pentru Energia Atomică (AIEA) a lansat un proiect internațional de anvergură destinat evaluării consecințelor accidentului nuclear de la Cernobil (U.R.S.S.), cu participarea experților din partea Comunității europene, a Comitetului științific al Națiunilor Unite pentru studierea efectelor radiației ionizante, FAO și OMS.

Acest studiu va cuprinde o analiză independentă de efectele accidentului nuclear asupra sănătății și mediului înconjurător și va evalua măsurile de protecție hotărîte de autoritățile sovietice. Cîteva sute de experți internaționali vor participa la acest proiect început în luna mai și care se va încheia la sfîrșitul acestui an. Proiectul cuprinde cinci mari secțiuni : stabilirea unui raport asupra situației actuale a regiunilor afectate, inclusiv o analiză a evenimentelor care au determinat accidentul ; coroborarea datelor asupra contaminării mediului ; valorificarea evaluării efectuate de autoritățile sovietice asupra dozelor colective și individuale la care s-a expus populația ; evaluarea efectelor chimice ale radiațiilor asupra populației ; evaluarea măsurilor deja adoptate de guvern. Grupul de experți va trebui să-și încheie lucrările propunînd acțiuni viitoare pentru regiunile afectate.

AIEA va publica rezultatele și va organiza reuniuni publice în cadrul cărora vor fi posibile analizarea și dezbaterea acestor aspecte — relatează publicația UNDRO-News

■ **40 000 de convorbiri telefonice simultane asigură cablul submarin cu fibre de sticlă plasat în adîncurile Oc. Atlantic. Lungimea sa este de peste 6 000 km. La fiecare 50 km, cablul are nevoie de un amplificator. Statele Unite sînt legate de Hawaii tot printr-un cablu din fibre de sticlă, în lungime de 13 000 km. Acest cablu ar putea fi prelungit prin Siberia pînă în Europa. Interesant este și faptul că noua concepție de amplificare optică a semnalelor elaborată la firma japoneză KDD și „Bellcore" din New Jersey, va permite creșterea capacității de transmisie a cablurilor din fibre de sticlă.**

■ **Ce informații noi au adus forările efectuate în „trecutul glaciar" al Terrei ? De curînd s-a încheiat un nou sezon științific în Groenlanda, unde s-a forat în calota de gheață. Sapa de foraj a ajuns pînă la o adîncime de 3,2 km. Mostrele prelevate de această adîncime datează din ultima eră glaciară, care a debutat în urmă cu 120 000 de ani. Forajul sovietic în stratul de gheață antarctic a ajuns să scoată carote vechi de peste 160 000 de ani. Studierea eșantioanelor obținute din calotele de gheață va permite cunoașterea mai bună a istoriei schimbărilor climatice.**

■ **Solitonii, unde luminoase care se propagă în mod solitar, ar putea permite transmiterea a o sută de miliarde de biți pe secundă prin fibre optice. Aceasta este părerea fizicianului american Lian F. Mollenauer de la laboratoarele Bell. Ar fi o performanță extraordinară, dacă se are în vedere că valoarea maximă atinsă pînă în prezent nu depășește 1,7 miliarde biți pe secundă.**

TELEX • TELEX

■ **Cernobîlul și anul 1986 au rămas pentru totdeauna întipărite în memoria planetei noastre. Mai exact spus, este vorba de inițiative în stratul de gheață al Groenlandiei. Prelevarea unor eșantioane de gheață și zăpadă a permis depistarea, sub suprafața calotei glaciare, a unei benzi cu o lățime de 10 cm cu concentrații anormale de cesiu 134 și cesiu 137. Bine ar fi ca în viitor să dispunem de cît mai puține asemenea repere datorate poluanților radioactivi.**

■ **Specialiștii leningrădeni au reușit să realizeze arcuri dintr-un aliaj pe bază de niobiu. Asemenea arcuri performante nu au fost niciodată realizate, din cauza plasticității reduse a materialului. Succesul leningrădenilor a datorat modului în care au reușit să biruie „caracterul neîndupleca" al aliajelor pe bază de niobiu, determinînd o armonie unică între rezistența la temperaturi înalte și plasticitate. Arcurile pe bază de niobiu funcționează la temperaturi de 1200°C, iar cele de oțel la numai 150° C. Este o mare diferență. Noile arcuri își vor găsi utilizarea la motoarele de aviație și rachete, la reactoarele nucleare și plasmotroane. Ele vor simplifica volumoasele sisteme de evacuare a căldurii și spori fiabilitatea diverselor instalații.**

■ **Doi finlandezi din trei vor prefera întotdeauna un restaurant pentru fumători dacă ar fi puși în situația de a alege. Aceasta este concluzia care s-a ajuns în urma efectuării unui sondaj de opinie de către Institutul Gallup din Finlanda, la cererea Asociației fîndandeze pentru plămîni. Sondajul a fost efectuat concomitent în relație directă cu compania de susținere a restaurantelor și hotelurilor în care nu se fumează. Această companie a fost lansată în urmă cu cinci ani și s-a soldat cu rezultate notabile. S-a ajuns ca 75 la sută din finlandezi să prefere să-și petreacă noaptea într-o cameră de hotel pentru nefumători. În 1985, procentul era mult mai scăzut.**

Heinrich Barth, un mare explorator al Africii

Sahara, cel mai întins deșert al Terrei, care ocupă aproape în întregime nordul Africii de la Oceanul Atlantic la Marea Roșie, i-a fascinat pe mulți semeni ai noștri, fie ei din vremuri mai îndepărtate sau mai apropiate. Au fost mulți temerari care și-au încercat șansa traversării „pustiului cel mare", cu nisipul său calcinat în timpul zilei de dogoarea nemiloasă a Soarelui. Unii și-au împlinit visul, putîndu-se bucura. Alții, în schimb, și-au găsit sfîrșitul vieții.

A existat și un european care a traversat primul Sahara. El nu este altul decît Heinrich Barth, care a străbătut „deșertul deșerturilor" de la nord la sud. Născut la Hamburg, la 16 februarie 1821, Barth efectuează mai multe călătorii între anii 1845—1847 în țări africane de la bordura Mediteranei : Maroc, Algeria, Libia și Egipt. Trei ani mai tîrziu după acest periplu, Barth participă la o mare expediție în centrul Africii organizată de guvernul de la Londra. Barth este cooptat în calitate de consilier științific. Expediția se afla sub conducerea britanicului James Richardson și a geologului german Adolf Overwege. Cei trei temerari pornesc la drum în martie 1850, după îndelungi preparative întreprinse la Tripoli. Se vroia traversarea Africii occidentale între lacul Ciad și Niger. Fără a se întîmpina dificultăți deosebite, expediția ajunge în sudul Libiei, iar la mijlocul lunii iulie cei trei cercetători poposesc în primitoarea oază Ghat.

Ținta următoarei etape a călătoriei în Sahara devenea localitatea Agades, aflată la poalele unui masiv muntos încă neexplorat. După unele peripeții, expediția ajunge la Agades, unde populația face o primire caldă europenilor. După refacerea forțelor, cei trei oameni de știință pornesc din nou la drum. Barth și Overweng se îndreaptă către sud, iar James Richardson în altă direcție. Cei doi germani reușesc să ajungă la Kouka, apoi la platoul camerunez Amadaoua. Ei descoperă un afluent al fluviului Niger, după care revin la Kouka. Pînă în noiembrie 1852,

Barth explorează regiunea lacului Ciad, în compania unui șeic local. De la Kouka, Barth se avîntă solitar printre dunele de nisip, către vest și nord-vest, trecînd prin Katsina și Sokoto.

La 7 septembrie 1852, după parcurgerea unei distanțe de 2 800 km, călare și pe jos, Barth ajunge, deghizat în savant arab, la Tombouctou, oraș legendar situat în nord-vestul marii bucle a Nigerului. Timp de opt luni, exploratorul german rămîne în această așezare, dar cutreierîndu-i împrejurimile sale. Tot ceea ce înregistrează pe retina ochiului își va însemna în carnetul său de note. După ce primește încuviințarea de la șeicul Al Bakay de a efectua călătoria de întoarcere își face ultimele pregătiri de drum. La 27 august 1855, Barth reușește să ajungă de unde pornise să înfrunte Sahara în urmă cu cinci ani și cinci luni — orașul Tripoli. Ceilalți doi membri ai expediției aveau să-și piardă viața. Pe parcursul călătoriei sale în cel mai vast pustiu al Terrei, Barth a parcurs circa 15 000 km. El a adus în Europa prețioase informații cu caracter geografic, etnologic și lingvistic. În Germania avea să se publice, între anii 1857—1859, un raport în cinci volume despre expedițiile lui Heinrich Barth în nordul și centrul Africii.

Heinrich Barth, pe care vi-l prezentăm în fotografia furnizată de Agenția Inter Nationes, este fondatorul africanologiei în Germania. Moartea sa intervine de timpuriu. La vîrsta de 44 de ani, după violente crampe de stomac. Să fi fost urmările privațiunilor și modului de hrană neobișnuit din timpul anilor petrecuți în Sahara ? Se prea poate. Despre Barth, unul dintre cei mai mari exploratori germani ai Africii (în 1990 s-au împlinit 125 de ani de la moartea sa) se poate spune cu temei că a încercat să ofere o imagine a continentului negru fondată științific, dar însoțită și de o pecete umană deosebită, a simpatiei față de locuitorii săi.

GLOB magazin

SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

Noi produse din cafea

Rentru a rezista la factorii de concurență și aspectele legate de supraproducția de cafea pe piața mondială — recent analizate și de Acordul internațional privind cafeaua, o serie de țări au găsit deja soluții eficiente. Bunăoară, în Costa Rica unii plantatori au hotărît să răspundă îngrijorărilor consumatorilor americani și europeni cu privire la utilizarea unor produse chimice potențial periculoase, lansîndu-se în producerea cafelei organice cu intenția de a pătrunde mai bine pe piață. Cultivată fără produse chimice artificiale, cafeaua lor se vinde de două pînă la trei ori mai bine decît cafeaua obișnuită. O altă idee și mai promițătoare pentru țările în curs de dezvoltare constă în utilizarea pulpei de cafea care de obicei este aruncată după ce a fost extrasă pulberea de cafea. În lume se produc anual 21 milioane de tone de pulpă de cafea — de obicei deversate în rîuri, generînd probleme de poluare.

Revenind la Costa Rica, o societate a producătorilor de cafea din această țară, a pus la punct o tehnică simplă pentru convertirea pulpei de cafea, prin distilare și fermentare, în hrană pentru animale, bogată în proteine, cafeină, etanol (utilizat în medicamente) și pectină — produse secundare care sporesc cu 25—30 la sută veniturile producătorilor de cafea, relatează publicația UNDRO-News.

Telefon cu memorie

Noul telefon al firmei „Siemens" îndeplinește și rolul de carte de telefon și de carnet de însemnări. În memoria sa pot fi înregistrate pînă la 800 de numere de telefon și scurte însemnări în legătură cu fiecare număr. Astfel în legătură cu numerele instituțiilor în noul aparat pot fi introduse date privind adresele și programul de lucru iar în legătură cu numerele de telefon ale prietenilor și rudelor pot fi menționate datele de naștere și altele. Toate aceste informații sînt expuse și pe un mic ecran, după selectarea pe claviatură a numelor sau denumirilor necesare. Concomitent cu această operație noul aparat telefonic efectuează și conectarea posesorului cu abonatul căutat.

Aparatul telefonic poate de asemenea ca pe baza comenzii emise de posesor să dividă și să repartizeze toate numerele stocate în memoria sa în 12 grupări tematice cum ar fi de exemplu categoriile de „prieteni", „colegi", „magazine" ș.a.m.d. Este suficient de selectat pe clavia-

tura denumirea fiecărei grupări și pe ecranul aparatului apar pe rînd toate numerele și adresele care au legătură cu gruparea respectivă. Un exemplu îl poate constitui gruparea gărilor. Totodată noul aparat telefonic mai poate memora toate „treburile" și „problemele" pe care le are de rezolvat posesorul său căruia i le va aminti atît printr-un semnal cît și prin inscripțiile afișate pe ecranul luminos.

Fără vreo alchimie, aur sau platină din deșeuri

Un nou procedeu pentru extracția metalelor nobile din minereuri sau din soluțiile industriale, inclusiv din cele de evacuare, a fost pus la punct de către specialiștii sovietici. „Metoda se caracterizează, după cum relevă Agenția de presă Novosti, prin cel mai înalt indice de eficiență cunoscut azi — ea permite să se obțină din materii prime inițiale-și din deșeuri de producție **platină, paladiu, iridiu, ruteniu, osmiu** și **aur** în proporție de 99,9 la sută. Tehnologia dată nu este doar foarte rentabilă, ci și curată din punct de vedere ecologic. Ea exclude necesitatea epurării apelor de evacuare și a captării gazelor".

Noul procedeu, de-a dreptul revoluționar, permite extragerea metalelor nobile într-un stadiu unic, fără o pregătire chimică suplimentară. „Părticelele de metale nobile conținute în soluție, care pînă acum se strecurau fără a putea „fi prinse", intrînd în ciclurile tehnologice următoare și, prin urmare, nimereau în mediul înconjurător, au fost acum „prinse" cu ajutorul instalației electronice", subliniază sursa citată.

Care a fost ideea care a permis să se insufle o nouă viață proceselor electrochimice ? Cea a folosirii unui nou absorbant organic pe baza unui polimer organic, care se interpune între electrozii instalației. Și pentru a exemplifica este suficient să amintim că un gram din substanța absorbantă, care are și o mare capacitate selectivă, poate să „extragă" 0,2—1,4 grame de metal.

Aplicată în diverse întreprinderi, noua tehnologie a permis obținerea unui concentrat ce conține 80—90 la sută metale nobile. În soluțiile de evacuare, conținutul de metale nobile nu depășește un miligram la litru. Este un nivel care nu poate fi atins în condițiile tehnologiilor de obținere a metalelor nobile cunoscute în lume. În tehnologiile existente, soluțiile cu conținut de platină trebuie să fie supuse unui tratament complex în mai multe etape, cu reactivi agresivi. Din noua schemă tehnologică pusă la punct în U.R.S.S. au fost înlăturate o serie de operațiuni chimice.

Important este și faptul că s-a reușit să se diminueze de două-trei ori consumurile specifice la prelucrarea materiei prime, să se epureze apele de evacuare, să se modifice în mod convenabil condițiile igienico-sanitare de muncă. Orice întreprindere care folosește materiale pe bază de metale nobile poate apela la serviciile instalației electrochimice compacte și astfel ea își va putea asigura, fără vreo alchimie, necesarul de aur sau platină din deșeuri.

?!

COMETA ANULUI?

Cometele, cu toate că au fost observate încă din antichitate rămîn cele mai puțin cunoscute corpuri ale sistemului solar. Cauza este simplă : partea vizibilă, spectaculară a unei comete, constituită din gaz și pulberi, nu reprezintă decît o fracțiune infimă din masa sa. Informația esențială se regăsește în zona centrală a cometei, în nucleul solid, un veritabil bulgăre de gheață și roci, cu o rază de aproximativ 10 km, total invizibil de pe Terra. Cunoașterea structurii și a compoziției nucleului ar putea să ne ofere cheia mecanismelor care au „provocat" formarea planetelor. În era explorărilor spațiale a devenit în sfîrșit posibil și un „rendez-vous" în spațiu cu o cometă. Vă amintiți desigur de intîlnirile sondelor spațiale cu „Halley", celebra cometă sosită în '85 ceva mai aproape de Terra.

Iată însă că acum astronomii au descoperit de o nouă cometă, descoperită de curînd, Levy 1990 C, care a putut fi văzută și cu ochiul liber. Descoperită de americanul David Levy, de la Universitatea din Tucson (Arizona), noua cometă se află la o distanță de 495 milioane de kilometri de Terra. Acum Levy 1990 C a dispărut în constelația Săgetătorul.

Este, totuși, un pește

În 1984, în Amazonia, pe un afluent al rîului Rio Negro, a fost descoperit un mic animal roșu, alunecînd pe un pat de frunze, cam la 70 cm sub apă. „Viermele" (pentru că la prima vedere cu un vierme putea fi comparat) nu are nici ochi, nici solzi ; este totuși un pește. Pentru a se ghida, își folosește mustățile. Coloritul său roșu se datorează probabil cantității mari de sînge de care dispune și care îi conferă un plus de oxigen. Peștele, căruia nu i s-a găsit încă un nume, nu este cunoscut decît în cîteva locuri răzlețe și, pînă în prezent, nimeni nu este în măsură să indice în totalitate răspîndirea sa geografică. Oricum, el pare a fi legat de existența covorului de frunze moarte. Dacă este scufundat mai mult în apă, nu rezistă, încearcă să vină către suprafață. Or, se pune întrebarea : în timpul sezonului cu

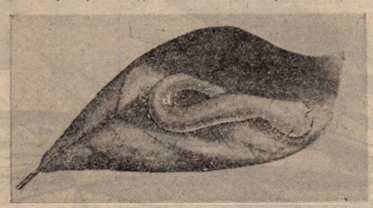

ploi abundente, care crește nivelul apelor cu 150 cm, cum supraviețuiește în regiunile unde, de fapt, a fost găsit ? Care este misterul acestui bizar pește ?

Tricotaje la televizor

Noua mașină de tricotat produsă de cunoscuta firmă „Singer" poate fi conectată la canalul video al televizorului și permite să se construiască modelul și forma împletiturii pe ecranul acestuia. În timpul lucrului, pe ecran poate fi prezentat stadiul în care se află produsul respectiv

Saci din a doua.. generație

Care este limita de rezistență a sacilor de hîrtie ? Specialiștii firmei finlandeze „Konverta" susțin că au reușit să atingă limita de o jumătate de tonă ! Este o afirmație bazată pe realitate. Secretul acestei performanțe îl constituie faptul că hîrtia de ambalaj obținută din noduri de celu-

loză este armată cu fibre de polipropilenă sau de nailon. Rezistența mecanică a crescut în acest fel considerabil. Introdus în asemenea saci se ambalează legumele pentru a fi transportate de la depozite la magazinele de desfacere ei sînt protejați și împotriva umezelii printr-un strat subțire de ceară sintetică. Sacii din hîrtie armată au primit pe drept cuvînt denumirea de „ambalaje de generația a doua".

Soarele și randamentul neuronilor

Este mai ușor de suportat soarele foarte puternic în poziție verticală ; este și acesta un motiv, consideră specialiștii, care l-au făcut pe om să se ridice în două picioare. Legat de această teorie, cercetătorii din Liverpool demonstrează că patrupedele înmagazinează aproximativ de patru ori mai multă energie solară deplasîndu-se cu corpul paralel cu suprafața solului, spre deosebire de cele care se susțin doar pe două labe. După părerea specialiștilor britanici, pielea fără păr, poziția verticală și modul de funcționare a glandelor sudoripare importante au asigurat succesul evoluției omului. S-a realizat astfel cea mai bună modalitate de a se scădea temperatura la nivel cerebral, de a se evita o supraîncălzire generală a organismului (cu ajutorul glandelor sudoripare), asigurîndu-se o temperatură favorabilă randamentului neuronilor.

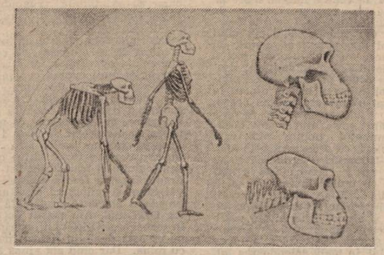

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POLIȚIER

DRUM SPRE EȘAFOD (II)

M. G. PRETRE

Impecabila mea soție e strins înlănțuită de mîinile unui străin. În clipa cînd am deschis ușa, necunoscutul se afla cu spatele la mine, iar eu am rămas ochi în ochi cu Betty. La fel de surprinși amîndoi, am încremenit privindu-ne țintă. Nu ne mai puteam dezlipi privirile disperate. Sufletul meu s-a golit într-o clipă și nu eram capabil să disting pe fața ei vreun sentiment. Momentele treceau și noi nu ne reveneam din uluială. Doar astfel se explică cum bărbatul s-a furișat fără să-l simt pe cealaltă ușă a dormitorului. Ca împins de un puternic resort interior, m-am repezit strigînd cuvinte tari, nicicînd folosite, și încercînd s-o lovesc cît pot de tare. Dar ea, prăbușită pe pat, nu scotea nici un sunet, nu încerca să se apere. Un al șaselea simț m-a făcut să întorc privirea către ușa pe care plecase necunoscutul și l-am văzut la timp pe cei doi copii ai noștri cu ochii dilatați de mirare. Ca prin farmec, prezența lor m-a calmat întrucîtva. Le-am spus să nu se sperie și să se culce la loc. Au dispărut îndată, speriați de scena surprinsă. Încă bulmac, m-am dus imediat în sufragerie și am băut pahar după pahar, pînă cînd somnul m-a copleșit.

Dimineață tîrziu, Peter mă trezește și-mi spune cu multă îngrijorare în glas :

— Milord, dormitorul soției este închis. Știți cumva dacă e acasă ?

Verific pe dată spusele lui și-mi dau seama că ceva anormal se petrece cu Betty. Intru în sala de baie, care corespunde cu dormitorul ei și pătrund pe acolo. Frumoasa mea soție pare adîncită într-un somn adînc. Pieptul i se mișcă din cînd în cînd dar o paloare cadaverică îi acoperă fața și mîinile. Pe noptieră, tubul de somnifere este gol. Sînt cuprins de sentimente contradictorii : pe de o parte mi-e milă de ea, pe de altă parte recunosc că nu mă atinge acea disperare firească în fața unei tentative de sinucidere. Foarte stăpîn pe mine însumi, telefonez de urgență doctorului nostru de familie, Willis. Îl aștept și-l urmăresc apoi cum o consultă. Îi face o injecție, îmi spune că atunci cînd se va trezi va voma intens. Îi prescrie o rețetă și în cele din urmă, privindu-mă cu interes, îmi zice :

— S-a-ntîmplat ceva grav ?

Nu sînt în stare să-i spun adevărul. Tac și privesc în gol.

— Dragul meu, te înțeleg. Dar dacă îți la viața ei nu reluați cearta cînd își revine. Odată decisă să-și curme viața, orice atitudine dură a ta o va face să recidiveze. Protejeaz-o ! Numai astfel n-o vei avea pe conștiință.

Dau din cap aprobînd-l. Îl conduc și la despărțire îl implor să păstreze strict secret cele văzute. Ne cunoaștem de mulți ani și pot să am încredere în el.

A trecut aproape o săptămînă. În tot acest interval, am discutat cu Betty o singură dată. Aveam de păstrat intact numele familiei Branwell și i-am propus să nu divorțăm, ci să trăim separat, în continuare, sub același acoperiș. Nu mi-am manifestat nici o curiozitate în legătură cu motivele care au împins-o la acel act, nici în legătură cu identitatea străinului. A acceptat în tăcere și n-am deslușit pe chipul ei decît o adîncă tristețe. Nu mi-a vorbit despre iubire, despre anii noștri fericiți, despre soarta copiilor pe care-i adorăm amîndoi. Mi-a șoptit numai atît, cu glas tremurat, în pragul unui hohot de plîns :

— Vă mulțumesc domnule Branwell, sînteți un om foarte bun. Vă promit că numele vostru nu va fi pătat de nici un scandal.

Dejunam și cinam separat. Reîncepusem o muncă asiduă, extenuantă la oțelărie. Toți se mirau de atenția pe care o acordam celor mai mici detalii ale producției și desfacerii. În sinea mea eram convins că numai astfel dureroasa rană din sufletul meu va cicatriza mai repede. Din cînd în cînd, venind seara tîrziu acasă, mă surprindeam controlînd micul Austin al lui Betty. Găseam uneori motorul încă fierbinte și nu mă puteam abține să nu mă gîndesc toată noaptea ce făcea ea la Londra. Nu îndrăzneam să-i întreb direct pe servitori. Și ei și copiii simțiseră că ceva s-a schimbat în rău la Branwell House. Buna dispoziție dispăruse, tăcerea devenise suverană.

Treptat, ne-am obișnuit cu noul mod de viață. Nimeni din afară, cu excepția doctorului Willis, nu știa de drama din sufletul meu. Astfel, fără să-mi dau seama cum, în după amiaza aceea m-am hotărît să plec și eu în Londra — aflată la vreo cincisprezece kilometri —, la un spectacol. În tinerețe mergeam adesea la cinematograful din Drury Lane. Într-acolo m-am decis să purced și acum. Ajuns într-o parcare apropiată sălii de cinema, mi-am luat fulgarinul pregătit de Peter și, cînd să traversez, o zăresc pe Betty la brațul unui bărbat. Mă ascund în penumbra unei intrări și nu-mi deslipesc ochii de ei. Culmea ! Intră în cinematograf ! Grăbesc pașii și ferindu-mă cît mai bine, apuc să aud cum străinul cere două bilete la balcon. Cînd casierița i le întinde, observ că însoțitorului nevestii-mi îi lipsește o falangă de la mîna stîngă. Îi las să se depărteze și cer un bilet tot la balcon. Ajung însă prea tîrziu și trebuie să aștept prima pauză. Ei deja intraseră. Îmi fac de lucru la bufet, fumez țigară după țigară și țin sub atentă observație ieșirea. Antractul nu durează decît două minute.

În sfîrșit, se aude clopoțelul și curînd îl văd ieșind grăbit pe necunoscutul preferat de Betty. Dar ea ? Aștept pînă la finele pauzei, dar în zadar. Deci Betty e înăuntru. Pătrund în sală și o zăresc ușor. Lîngă ea e locul gol. Îmi cer scuze și înaintez însoțit de murmurul de dezaprobare al spectatorilor. Mă așez lîngă ea. Pare să nu mă simtă. Capul îi e sprijinit de spătarul scaunului. O chem încetișor, dar nu-mi răspunde. Cînd ecranul se luminează constat că din colțul buzelor i se prelinge o dîră roșietică. Ochii ei sînt ficși și nu mai urmăresc acțiunea filmului. Consternat, îmi vine să strig după ajutor, dar un anume instinct îmi dictează să renunț. Mă ridic siderat și ies din sală clătinîndu-mă. Aud în urma mea apostrofările unei doamne :

— Sper că n-o să faci naveta tot timpul filmului !

(Va urma)

Versiune românească prescurtată de PAUL IOAN

S-a întîmplat... mîine

OZN-URI ÎN ROMÂNIA (IX)

Așadar, cu circa un an de zile înaintea întîmplării de lîngă Vălenii de Munte, alte două persoane din nordul țării, sînt martorele unui eveniment asemănător, iată ce declară Titus Zăgreanu, pe atunci redactor la ziarul „Ecoul" din orașul Bistrița :

„Fără îndoială că cea mai senzațională apariție a unui OZN a fost observată de mine, împreună cu colegul meu, Ion Moise, cel mai înverșunat adversar al fenomenului OZN și care pînă atunci spunea că cine crede în așa ceva nu are cultură ! Era în luna august a anului 1973. Pe atunci redacția dispunea de două autoturisme : o „Volga" și un „GAZ". La redacție eram singurul care posedam permis de conducere, așa că fiind angajat un singur șofer pentru două mașini, cu una mergeam eu pe teren. Așadar făceam pe șoferul voluntar pe „GAZ". Cred că era prin 28 august cînd la Teaca, o comună mai mare de pe aici, a avut loc ședința pe județ cu directorii coordonatori de școli. Neavînd cu ce merge, colegul, Ion Moise, m-a rugat să-l duc cu mașina. Ne-am reîntors seara pe la orele 22,00, cînd era un cer senin și plin de stele și fără nici o adiere de vînt. La un moment dat, colegul mă atenționează că în dreapta noastră, pe direcția de mers, unde la circa 100 m se afla panta cultivată cu vii a aceleiași păduri Codrișor, dar înspre capătul de sud, se vede o lumină mare pe cer, dar foarte jos pentru că se profila clar pe fundalul colinei, deci se afla foarte j s. Avînd în vedere că el era unul dintre cei mai înverșunați adversari ai acestui fenomen, nu am acordat nici o atenție spuselor lui, continuîndu-mi drumul, ce trecea acum prin comuna Budacul de Jos. Colegul meu insistă din ce în ce mai tulburat să privesc lumina aceea, iar eu îi răspundeam că „nu ține !" și că dacă vede cu adevărat ceva, atunci sînt becurile de la iluminatul public. -Măi, privește doar o clipă, că e ceva suspect aici. E mare, alb-lăptoasă, e rotundă și se învîrte !'. 'Nu ține ! Treaba asta a mai spus-o cineva cu mult înaintea ta și a fost ars pe rug !'. ‚Bine, bine, dar fii atent că ne taie drumul. S-ar putea să ne ciocnim de ea și atunci sigur ai s-o vezi'.

Atunci am privit prin geamul din dreapta al mașinii și am văzut cel mai frumos OZN posibil, în toată splendoarea lui, într-o atmosferă de un fantasm ce te lua cu înțepături prin șira spinării, pentru faptul că într-adevăr urma peste cîteva sute de metri să ne intersectăm cu traiectoria lui, la cîteva sute de metri afară din sat, pe o coamă de deal, ceea ce nu era de natură să ne bucure. Colegul meu s-a agitat foarte mult și a început chiar să se bîlbîie, rugîndu-mă să opresc mașina, altfel se oprește motorul și „Ei" ne răpesc.

Eu eram calm, foarte curios și chiar aș fi dorit să se oprească, să coboare și să văd ființe cu rațiune cu care în mod sigur aș fi avut cumva comunica. În clipa cînd s-a aflat fix deasupra șoselei, am tras maneta de aprindere a fazei lungi și lumina a țîșnit spre cealaltă lumină, care nu iradia, ci se prezenta ca un bulgăr de neon, cu diametrul de circa 1 m. Și care, în clipa cînd am aprins faza lungă a săltat brusc pe verticală cîțiva metri în sus, continuîndu-și traiectoria Est-Vest. Se îndrepta încet și foarte jos spre coama unei văi lungi și adînci ce avea axa exact pe un unghi de 90 de grade față de traiectoria OZN-ului. Am pornit deci, cu viteză, în urmărirea OZN-ului, sperînd că ajunși pe creasta dealului îl vom putea atinge cu mîna. Dar cînd am ajuns acolo aveam senzația că ar trebui să sar ceva mai sus și îl pot atinge. Am avut impresia, sau poate chiar s-a oprit pentru cîteva secunde cît l-am contemplat. Parcă era un candelabru agățat de cer. Apoi, la fel de lent, s-a deplasat exact pe axa văii, unde în modul cel mai surprinzător, fără nici o manevră, și-a schimbat direcția spre Nord, accelerînd și mergînd cu o viteză fantastică, exact pe întinderea văii pe care a survolat-o, dispărînd ca o stea pe cer, pe direcția Baia-Mare. Nu aveam de parcurs nici 5 km pînă acasă, așa că „am băgat cărbuni" și am ajuns la Bistrița, în fața blocului cînd tocmai se reîntorceau oamenii de la cinematograf. Aveam în apartament un binoclu prin care am privit apoi — de la directorul școlii generale nr. 1 și pînă la femei, bărbați și copii — la obiectul ce se vedea acum cam deasupra Băii Mari, cît un Luceafăr, dar care se mișca pe cer cu viteză spre Nord. A doua zi, agențiile de presă transmiteau că deasupra aeroportului din Baia Mare a fost observat un OZN și că același, sau alt obiect, a fost văzut deasupra orașelor Budapesta și Viena.

Cu excepția celor două manevre descrise — saltul pe verticală, cînd ne-am intersectat și schimbarea bruscă de direcție la 90 de grade — nu am observat decît schimbarea culorii în momentul accelerării, spre galben-portocaliu, devenind apoi roșiatic văzut de la distanță. Nu am observat nici un sistem de propulsie, nu am auzit nici un zgomot și nu am simțit nici un fel de căldură sau alte senzații, cu excepția acelei stări de stranietate frapantă, în care doi oameni privesc pe cer, un cer plin de stele, o navă venită cine știe de unde și trecînd majestuoasă și sfidătoare, la cîțiva metri (probabil aparent) de două gîze curioase și neputincioase, ce se trăsese pe planeta Pămînt !

Desigur e cam prozaic, dar realitatea (care trebuie povestită) a fost cu mult mai fascinantă, mai fantastică și de-a dreptul incredibilă. Aveam sub scaunul mașinii un aparat de fotografiat „Kiev", cu film de 21 DIN, pe care se putea releva o pată de lumină și chiar o dîră sau cine știe ce. Mă crede cineva că am uitat total de acel aparat și deci nu am nici o dovadă ?".

Se observă lesne asemănarea frapantă dintre evenimentele relatate în aceste ultime două episoade ale serialului nostru. Fără îndoială, cei doi martori principali ai întîmplărilor descrise, nu s-au cunoscut niciodată și nu au avut habar unul de existența celuilalt, cu atît mai mult de experiențele prin care au trecut reciproc.

(Va urma)

Prof. CĂLIN N. TURCU

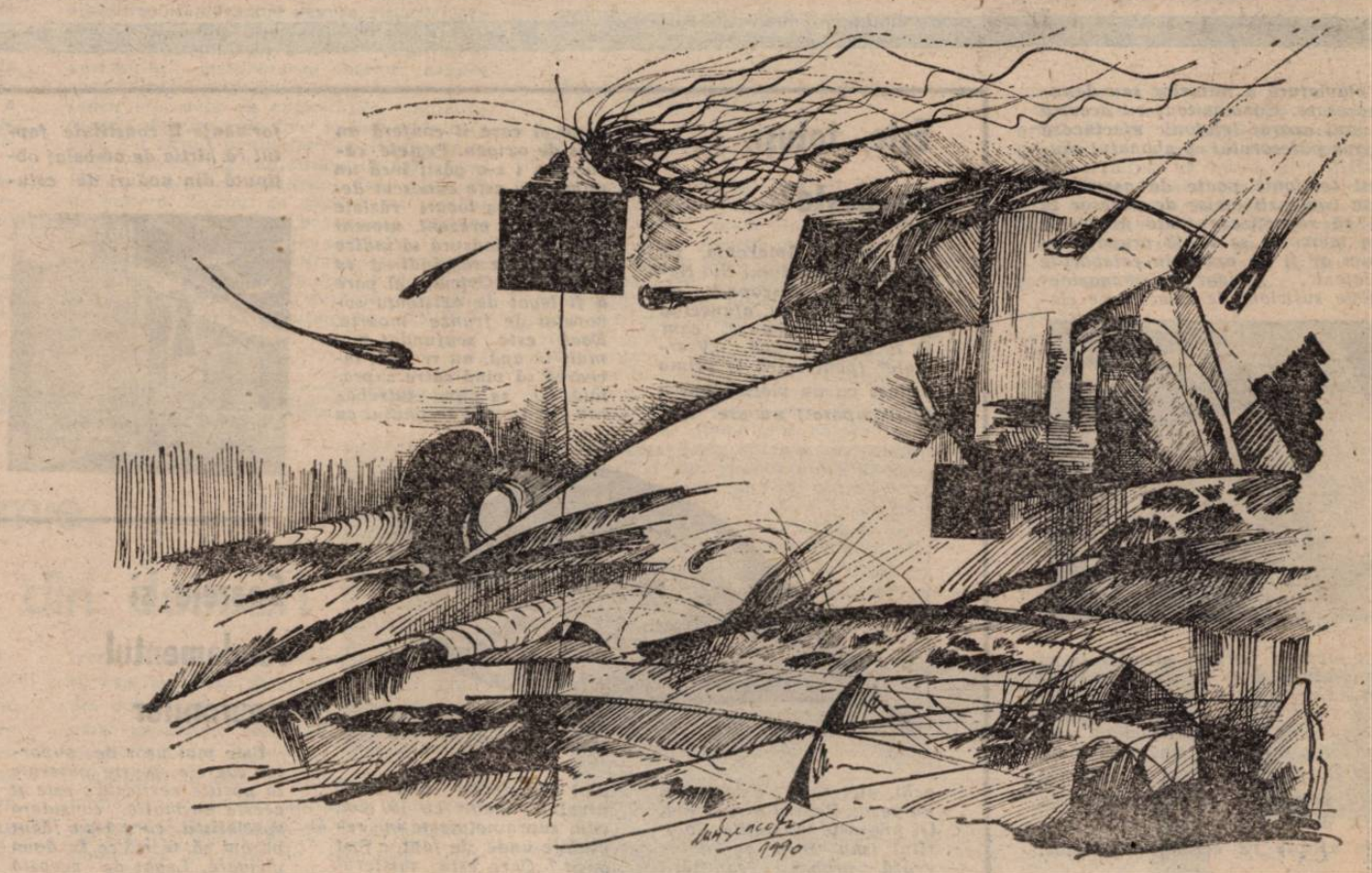

Grafică de MARIAN DEACONU

SPORT UNIVERS

Boxul profesionist la Bucureşti...

După 42 de ani, în ţara noastră, reînvie boxul profesionist, cel puţin aşa ne anunţă afişele. Profesionist ? De ce ? Pentru că, aşa am înţeles din explicaţii, nu se mai poartă maieu, cască de protecţie şi se joacă 6 reprize în loc de trei. A, şi era să uit, s-au oferit şi nişte sume de bani, nu chiar ca la „Miss România", dar oricum, la box, nu frumuseţea contează. În concluzie, părerea noastră este că e un început, şi pentru începutul boxului profesionist, s-a apelat la un hibrid. Să-i amintim pe cei doi boxeri români care au cîştigat primele meciuri „profesioniste" de box, e vorba de Vasile Citea şi Petrică Paraschiv. În a treia partidă, Ionel Panaite a pierdut la puncte în faţa lui Andrei Sinepupov.

...Şi la Atlanta City

De data aceasta, un meci cu adevărat profesionist a avut loc între Mike Tyson, un tînăr, talentat şi foarte controversat boxer american şi Alex Stewart. Nu i-au trebuit lui Tyson decît 147 de secunde pentru a-l face K.O. pe adversar, motiv ce l-a determinat să afirme imediat după încheierea partidei că el e adevăratul campion. Dar cum la boxerii profesionişti vorbăria face parte din tarele meseriei, probabil că nimeni nu l-a crezut. La Atlanta City, ca şi la Bucureşti, gala a constat din trei partide. În partida a II-a, canadianul Donovan „Razor" (cel care rade tot) Ruddock l-a învins, tot în repriza I pe americanul Mike Rouse, iar în cea de-a treia partidă mexicanul Julio Cesar Chavez, campion al lumii la categoria usoară l-a învins după 134 secunde pe sudcoreeanul Ahn Dyung-Duk. Se poate spune despre gala de la Atlanta City că ea s-a caracterizat printr-o grabă a învingătorilor, graba de a pleca acasă după prima repriză. Acolo, probabil, funcţionează zicala „Timpul înseamnă bani".

Un K. O. spectaculos

Mai rămînem puţin la boxul profesionist pentru a aminti despre unul dintre cele mai spectaculoase K.O. ale anului.

Acesta s-a petrecut la Benalmadena, într-un meci contînd pentru campionatul mondial al mijlociilor, versiunea WBC. Protagonişti, Julian Jackson, boxer din Insulele Virgine şi britanicul Herol Graham. Graham a dominat întîlnirea, a boxat perfect. La începutul reprizei a 4-a arbitrul Joe Cortez a cerut un **time out** pentru examinarea ochiului lui Jackson. Avizul de continuare a luptei a fost dat, Graham a continuat să-l „înghesuie" pe omul din Insulele Virgine în colţurile ringului, care boxa aproape dezordonat. Şi în loc să-l ţină la distanţă, să aştepte să treacă timpul şi să cîştige partida, britanicul a avansat venind mereu „peste" adversarul său, aşa cum făcuse în rundurile precedente. Tocmai îl aduseşe pe acesta într-unul din colţurile ringului, cînd o lovitură năpraznică a lui Jackson, un croşeu de dreapta, a percutat bărbia lui Graham. Trăznit, campionul Marii Britanii a căzut pe spate, în convulsii. Inconştient, el a fost dus în colţul său, însoţit de medic. Şi-a revenit în simţiri de-abia după 5 minute cînd a reuşit să se ridice, destul de greu, în picioare. Iată în imaginea alăturată, momentul „exploziei" lui Jackson.

Un fel de generozitate...

În fine, un alt boxer celebru, Carlos Monzon a suferit şi el un K.O. de data aceasta din partea legii. Fostul campion mondial al mijlociilor, argentinianul Monzon a fost condamnat în iulie 1989 la 11 ani de închisoare pentru vina de a-şi fi asasinat nevasta, pe Alicia Muniz, aruncînd-o pe fereastră de la etajul I al vilei lor, după o ceartă violentă. Care este însă urmarea ? Guvernatorul provinciei Buenos Aires, Antonio Cafiero a declarat că în timpul unei vizite la Roma, italianul Nino Benvenutti, detronat în urmă cu 20 de ani de Monzon, a cerut graţierea fostului său adversar. Mai mult, alţi 10 foşti campioni mondiali, dar şi Alain Delon, prieten al lui Monzon, au cerut acelaşi lucru. „Trebuie să mă gîndesc serios" a declarat dl. Cafiero, adăugînd că-i va fi „dificil" să ia o hotărîre înainte de sfîrşitul acestui an. Alicia Monzon, se scrie în ziarul „L'Equipe", a suferit, înainte de a fi aruncată, aşa relevă autopsia, o tentativă de strangulare.

Fotbalul intră în hibernare

Deci, după 17 etape, la jumătatea drumului, Universitatea Craiova se află pe primul loc în clasamentul diviziei A de fotbal, cu 10 victorii şi doar 3 înfrîngeri. Tot cu 10 victorii, dar cu 4 înfrîngeri, Politehnica Timişoara, care ocupă locul IV. Cu cîte 9 victorii, dar cu mai multe jocuri egale, Dinamo şi Steaua s-au clasat pe locurile II—III. Oricum, între ocupanta locului I şi IV, diferenţa de puncte este minimă, adică un singur punct. O apariţie inedită pe locul 5. Farul Constanţa. La fel de inedită, poziţia Sportului Studenţesc, locul 14, care totuşi, în ultima etapă, a reuşit un egal cu ocupanta locului I, după ce fusese condusă mai bine de trei sferturi din meci cu 2—0. Încheiem aceste rînduri cu o propunere pentru ziarele de specialitate. Pe cînd şi în ziarele noastre diagrame ca aceasta reprodusă din presa franceză ? Chiar nu e nimeni talentat la desen ? „Bomba lui Garande" s-ar putea numi desenul. Faza s-a petrecut în partida Montpellier — Bordeaux (două echipe bine cunoscute de noi), în minutul 78. De pe stînga terenului, Siober a centrat în „cross" spre Blanc, acesta i-a pasat, cu pieptul, lui Garande, care deşi incomodat de Senac, a pivotat şi, din volé, a catapultat balonul direct sub transversala porţii apărate de Bell. Imparabil.

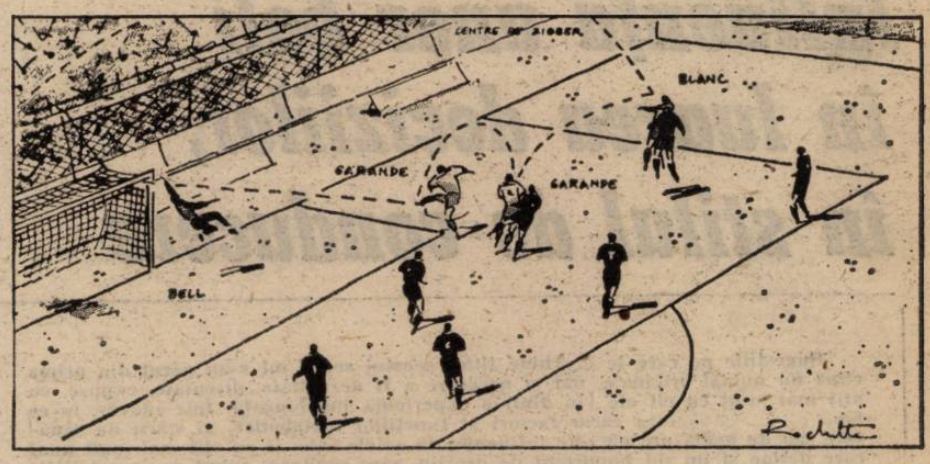

GEORGE CUŞNARENCU

GUINNESS Book

Arta, un anumit fel de artă, dovedeşte că există mai multe variante în care îţi poţi manifesta dragostea faţă de munte. Cuceritorii marilor masive muntoase ale lumii iubesc încleştarea cu vicisitudinile traseelor verticale, cu aerul rarefiat al înălţimilor, cu temperaturile extrem de scăzute. Dacă şi alpinismul poate fi considerat o artă, atunci sculptura coastelor muntoase este în mod sigur un act artistic. În acest sens, în Statele Unite ale Americii, sînt deţinute două recorduri greu egalabile. Să le luăm pe rînd.

Cea mai mare sculptură în munte îi reprezintă pe Jefferson Davis (1808—1889), Gen Robert Edward Lee (1807—1870) şi Gen Thomas Jonathan Jackson (1824—1863). Au fost dăltuiţi 1,33 acri de piatră pe faţada muntelui Stone Mountain, lîngă localitatea Atlanta. Înălţimea acestui ansamblu sculptural este de 30 de metri. Realizatorul a fost Roy Faulkner, care a lucrat la această operă timp de opt ani şi 174 de zile. Tehnica sa de elaborare a busturilor a constat din folosirea unui sistem de jet termic. Un ajutor preţios i l-a dat sculptorul Walker Kirtland Hancock. Inaugurarea uriaşului travaliu s-a făcut la 12 septembrie 1963, iar finalizarea a fost reuşită la 3 martie 1972.

Un om a petrecut 35 de ani din întreaga sa viaţă (de 74 de ani) pentru a desăvîrşi un extrem de ambiţios proiect. Lîngă muntele Rushmore, la sudul zonei numite Black Hills (în statul Dakota de Sud), se află masivul Thunderhead. Sculptorul Korczak Ziolkowski a început să spulbere primele bucăţi din cele şapte milioane de tone de piatră pe care avea să le disloce, la 3 iunie 1948. Din nefericire, în anul 1982 el a murit înainte de a finaliza grandioasa sa operă. Este vorba de sculptura unui indian călare. Dar nu oricare indian, ci şeful de trib sioux Tashunca-Uitco (cunoscut sub numele de Cal Nebun), care a trăit între anii 1849 şi 1877. Acest erou al pieilor roşii a murit după ce a fost rănit de soldaţii americani, pe cînd se opunea arestării sale. Ziolkowski a declarat că a purces la monumentala sculptură avînd acordul şefilor de trib sioux care au dorit prin aceasta „să arate oamenilor albi că şi ei au comis mari erori". Opera neterminată are dimensiunile 100×192 metri. Guinness precizează că ochiul calului măsoară 5,4×4,8 metri, iar nările acestuia 15×10,5 m. Cu ocazia acestei interesante iniţiative, s-a creat fundaţia Crazy Horse Memorial, care continuă lucrările.

Din motive lesne de înţeles, aceste sculpturi nu pot fi achiziţionate de colecţionari, deşi s-ar găsi împătimiţi care să le cumpere, indiferent de preţ. Apropo de preţuri, cea mai scumpă sculptură achiziţionată vreodată este aceea a unui tînăr, lucrat în bronz şi datînd din secolul IV după Christos. Valoarea extrem de ridicată — 3.9 milioane dolari, plătită de Muzeul Paul Getty — se datorează şi faptului că autorul a aparţinut şcolii celebrului Lysip. Nu se ştie însă cît s-a plătit găsitorului sculpturii, un pescar din localitatea Faro, Italia (întîmplare petrecută în 1963). Cel mai mare preţ plătit pentru o sculptură a unui artist în viaţă a fost de 1,265 milioane dolari. Intitulată Reclining Figure, ea a fost elaborată de Henry Moore, faimosul sculptor englez născut la 30 iulie 1898.

Mai presus însă de toate aceste valori se află cea mai veche sculptură, imaginînd un cal cu dimensiunea de 5,5 cm şi datînd aproximativ din mileniul 28 înainte de Christos. Ea a fost executată în fildeş de mamut şi a fost găsită într-o grotă numită Vogelherd, pe teritoriul Germaniei Se pare deci că şi arta are aceeaşi vechime cu omul.

P. I.

HOROSCOP

ZODIA SĂGETĂTORULUI: 23.11 – 21.12

Conform uneia din zicalele en vogue la noi astăzi, am să încep acest text astfel : ţineţi minte trei cuvinte ! (despre Săgetători). Este un semn al entuziasmului, imprevizibilului şi superficialităţii. După această etichetă, să purcedem la defalcarea pe decade a zodiei, aşa cum francezii şi numai ei ştiu s-o facă.

În prima decadă Săgetătorii se află sub conjuncţia lui Jupiter cu Mercur. De aici ar trebui să rezulte o ascuţire a spiritului de dreptate, o diminuare a tentativelor de vendetă, o domolire a ranchiunelor. Este perioada optimă pentru iniţiativa în afaceri, pentru a lega prietenii, pentru a vindeca vechi răni ale sufletului. Fiţi întreprinzători, deci, în acest interval. **În a doua decadă** se produce conjuncţia cu Luna : raţiunea păleşte în faţa afectului, sînt posibile (nu numai la cei tineri) iubiri incendiare la prima vedere (coup de foudre). O emotivitate — explicabilă numai astral — pune stăpînire în toate demersurile Săgetătorilor ; vor lua decizii pe care, mai tîrziu, le vor regreta. Este şi perioada activităţii sexuale „debordante". **În decada a treia** se manifestă trigonul cu Saturn şi, într-un mod neacademic spus, acum sînteţi cei mai deştepţi. Vă domină un realism la sînge, aveţi o luciditate de limpezimea cristalului, voinţa capătă valori maxime. Acum ar trebui încheiate logodne, acum ar trebui reevaluată amanta (amantul). Nu ezitaţi.

Un Săgetător poate atinge nunta de aur numai cu o Balanţă, Taur sau Capricorn. O săgetătoare va avea aceeaşi performanţă cu un Berbec sau cu Gemeni. Cînd se întîlnesc doi Săgetători, unul din ei îl va dezarma pe celălalt, fapt care nu are întotdeauna consecinţe pacifiste.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

ŞTIAŢI CĂ...

...vînturile şi apele curgătoare transportă anual circa şase miliarde de tone de pămînt ?

...creierul omului contemporan cîntăreşte, în medie, 1 425 grame la bărbaţi şi 1 297 grame la femei ?

...lacrimile au acţiune bactericidă, avînd proprietatea de a distruge unii microbi cu care vin în contact ?

...pe muntele Aso, din Japonia, există cel mai mare crater vulcanic de pe Terra, avînd o circumferinţă de 20 km ?

...în picăturile de ploaie s-au găsit urme de vitamina B-12 şi acid nicotinic ?

...zgomotul monoton al picăturilor de ploaie are un mare efect somnifer ?

...în păturile superioare ale atmosferei, la altitudini de 6—9 km, trăiesc numeroase microorganisme ?

...ţelina exercită o acţiune calmantă asupra sistemului nervos ?

...pe planeta noastră au loc zilnic, în medie, 45 000 furtuni ?

...pe parcursul existenţei sale, destul de scurtă, molia se hrăneşte cu lîna produsă de aproximativ 12 oi ?

...reintrodusă în circuitul economic, o tonă de cioburi de sticlă duce la economisirea a 740 kg nisip, 140 kg calcar, 230 kg sodă calcinată, 70 kg feldspat şi 30 kg combustibil convenţional ?

...popoarele din America de Sud cultivau cartoful acum 14 000 de ani ?

...pentru a încrunta sprîncenele sînt puşi în mişcare cam 50 de muşchi, iar pentru a zîmbi numai 13 ?

Nr. 50 (1 730) din 15 decembrie 1990

medicina la zi

Influența unor boli în luarea deciziilor, în stilul de conducere

Sugestiile pe care le deschide titlul acestui serial mi s-au părut din prima clipă nu numai originale, dar și necesare a fi dezvoltate, discutate, expuse, cu atît mai mult cu cît ele vin dintr-o experiență îndelungată. Într-adevăr, în ce mod [illegible] prezidirea căror factori ai funcțiilor metabolice, ai stării de sănătate sau de boală un om este influențat în actele sale, și cu atît mai mult unul care deține și un rol important de decizie, care conduce, avînd responsabilități sociale? Deși ideea nu este nouă, nou mi se pare faptul că abordăm prea rar un asemenea subiect; nou în sensul că evităm pur și simplu să-l abordăm!

Observațiile, cercetările, experiențele privind influența unor boli în luarea deciziilor, în stilul de conducere le datorăm domnului GHEORGHE BOGDAN, [illegible] care și-a dedicat mulți ani acestei teme, ajungînd în cele din urmă la rezultate interesante, demne a fi transmise și, nu în ultimul rînd, preluate de alți cercetători, mai ales din domeniile științelor medicale.

— Consider că este important să știm cum ați ajuns la decodificarea relației dintre unele maladii și comportamentul uman?

— Însăși viața și profesia m-au obligat. Mai precis însă, am ajuns să înțeleg unele lucruri și să le pot afirma cu certitudine prin cunoașterea acupuncturii, caracteriologiei, alimentației naturiste, astrologiei, creștinismului, credințelor orientale, psihanalizei și altor discipline... Am înțeles la un moment dat că tot ce emană de la om, altfel spus, tot ce conturează o personalitate suferă influența hotărîtoare a bolilor de care este marcat!

— Eu nu am dreptul să vă contest afirmația, ci doar să-mi exprim curiozitatea. Un rol decisiv în experiențele pe care le-ați efectuat spuneați că l-a avut cunoașterea acupuncturii. În ce mod?

— Acupunctura operează cu conceptul energetic și oferă unica posibilitate de a determina nedistructiv, prin palparea pulsurilor din anumite zone ale corpului omenesc, dar și prin observația spectrului exterior al omului, starea de sănătate la un moment dat, cît și evoluția unei boli. În același timp, acupunctura oferă, într-un sistem considerat de 5000 de ani ca perfect, indicii siguri, după reguli extrem de precise, privind influențarea sentimentelor prin unele maladii, influențarea gîndirii, a judecății, a vorbirii, învățarea, funcționarea organelor; pe de altă parte, aceeași practică milenară redă o imagine plauzibilă despre influența planetelor asupra organismului uman, influența alimentației, stările provocate de mediul înconjurător, de natură, de liniște sau de zgomot, de lumină sau de întuneric, deci, comportamentul în general, inclusiv respirația...

— Revenind la individ, la entitatea irreductibilă, înțeleg că ați urmat dictonul antic, „cunoaște-te pe tine însuți!" Dar vă aflați în fața unor rezultate care pot fi generalizate?

— Întreaga viață a unui individ vine în contact cu ceilalți nu doar fizic, ci și prin decizii care direcționează faptele. Eu m-am concentrat cu precădere asupra unor personalități care țin de-acum de istorie. Spre exemplu, majoritatea conducătorilor — fie de partid, fie de întreprinderi sau instituții — am observat că promovează un stil de conducere autocratic, uneori despotic; îi caracterizează încruntarea, furia, cei mai mulți nu acceptă dialogul, țin să-și impună punctul de vedere prin forță...

— Ați avut în vedere și aspecte specifice în acest sens în anii de dictatură din România? Ați făcut analize științifice în acest sens, privind relația dintre om și putere?

— Exact! Ca inginer, observam în întreprindere stagnarea, sentimentul de supraviețuire, relațiile umane de nemulțumire, autocenzura permanentă, alienarea. Teama de pierderea locului de muncă, de insecuritate, i-a făcut pe mulți să tacă, să nu gîndească divers, să nu aibă curajul de a-și susține o idee proprie, să-și înăbușe propria valoare profesională, fapt ce a condus la formarea unei mase de oameni din ce în ce mai amorfe..

— Vă rog să ne întoarcem la experiență, adică la știință. Dumneavoastră puneți în relație directă problema conducerii, cu starea de sănătate a celui investit să conducă...

— Întrebarea e cîți dintre noi sîntem perfect sănătoși? Apoi, cîți dintre aceia care conduc, indiferent de nivelul la care se află, sînt sănătoși? În fine, m-am întrebat dacă istoria umanității este o înfăptuire a oamenilor bolnavi, a oamenilor sănătoși? Am luat în cele din urmă exemple istorice, dar și altele, normale. Conducătorii indeobște se aleg după vîrsta de 45 de ani, moment în care **organismul uman se îmbolnăvește sau este** deja bolnav; evident, nu putem generaliza! Am descoperit curînd că deciziile depind în mare măsură de gradul de sănătate fizică și psihică a emițătorului, cît și a receptorilor. Dezechilibrele am sesizat că apar prin alimentația incorectă, prin absența grijii față de sănătate, printr-un sistem de gîndire dezordonat, printr-o incorectă intuire a timpului de muncă și odihnă, somn, prin nesincronizarea muncii fizice cu munca intelectuală, prin excesele și abstinențele de orice fel, prin stress etc. Trăsăturile, caracterul unei persoane sînt date de totalitatea influențelor în comportament ale organelor dezechilibrate energetic — aceasta încă în stările de prefăt, făt, copil, adult, spirit...

— Puteți cita din investigațiile pe care le-ați efectuat, un exemplu concret, pe grupuri sociale?

— Evident. La o conducere tînără și sănătoasă fizic și psihic (experimentul-am efectuat la IPL Rădăuți), între 35—45 de ani, am înregistrat o atmosferă de lucru mai vie, mult dinamism, relații mai sincere, un flux de producție bine organizat, o modernizare de nivel ridicat, realizări în producție și salarii mai bune, un contact mai strîns și mai atent cu oamenii, acceptarea părerilor lor...

— Aici se naște o problemă deosebit de delicată, inacceptabilă moral și social-mente: ce facem cu cei care au depășit vîrsta de 45 de ani, îi putem acuza dinainte că îmbolnăvindu-se nu mai pot deține funcții, un mandat de conducător?

— Nu despre așa ceva este vorba... Eu n-am efectuat experiențe al căror rezultat să fie discriminarea, marginalizarea unor oameni după criterii de vîrstă! Eu am reținut rezultate ale observațiilor riguros făcute. Astfel am sesizat că la indivizi cu peste 10—15 ani vechime în conducere, și care în timp s-au îmbolnăvit, a apărut sistemul de conducere apăsător, despotic, ineficient.

— Vorbeați de acupunctură, de rolul alimentației...

— Am descoperit că o persoană care consumă excesiv dulciuri, este marcată de un dezechilibru comportamental energetic stomac-splină-pancreas; de unde rezultă îmbolnăvirea, capacitatea redusă de a învăța, gîndire lentă, furie, lipsă de înțelegere a celor din jur, impunerea punctului de vedere propriu, fire capricioasă, decizii marcate de scopuri mărunte bazate pe satisfacerea unor capricii sau pofte, începutul lipsei de disciplină interioară și conștiință morală, caracter superficial obsedat de fapte trecute, idei fixe. O astfel de persoană investită cu o funcție importantă devine un balast, o forță care trage îndărăt o colectivitate, un micro sau macrocolectiv...

—În continuare vă puteți referi la personalități din istorie?

— O voi face în numărul viitor al revistei Magazin...

ION ȚUGUI

O nouă alertă în lumea medicinii: TSLS

Lumea modernă își schimbă, din mers, nu doar idolii, ci și spaimele. Devansînd cancerul, SIDA ocupă, astăzi, locul întîi în topul terorii de fiecare zi. Pedeapsă divină a încălcării uneia din poruncile Decalogului, pentru unii, motiv de maximă îngrijorare pentru viitorul însuși al omenirii, pentru alții, sau, încă și aici, în acest domeniu, speranță de noi și noi cîștiguri obținute de marile concerne farmaceutice, antrenate în cursa realizării de noi și noi medicamente mai mult sau mai puțin eficiente, ori a unor vaccinuri ce se lasă, încă, așteptate. Apărut pe fondul unei contraofensive generalizate a agenților patogeni ultragiați de folosirea în măsură din ce în ce mai mare, a antibioticelor pentru combaterea lor, Sîndromul Imuno-Deficienței Dobîndite beneficiază, poate, și el, de terenul favorabil — în ceea ce îl privește — al fragilizării progresive a mijloacelor naturale de apărare ale organismului uman (și nu numai, epidemii de o amploare similară decimînd, se știe focile și delfinii), atacînd exact verigа slabă : sistemul imunitar. Poluarea și stresul cotidian — după opinia multor specialiști — au, în acest proces, un rol de prim rang. Fapt dovedit, se pare, și de apariția, în ultima vreme, a altor maladii, încă și mai „spectaculoase" și ucigătoare ca SIDA, dar neavînd, încă, din fericire, extinderea acesteia.

FAȚA TERIFIANTĂ A UNOR „BLÎNDE" BACTERII

Poate lua o turnură dramatică infectarea cu unii agenți patogeni considerați, pînă de curînd, a fi sau benigni, sau perfect stăpîniți prin vaccinuri și antibiotice ? Desigur, susține Pierre Rossion în revista „Science et Vie". Cazul unor streptococi de genul celor ce produc scarlatina sau al stafilococilor din specia aureus. Streptococii pot deveni, brusc, virulenți, lovind victima pe neașteptate, la birou, pe stradă, în pat sau în baie, putînd-o ucide în mai puțin de 48 de ore. O puternică febră și o hipotensiune accentuată se asociază cu lezarea gravă a globulelor sanguine și a viscerelor. O doză infimă, de ordinul unei miliardimi de gram, dintr-o toxină produsă de streptococul în cauză, este suficientă. Această boală fulgerătoare, **sîndromul de șoc toxic streptococic**, (TSLS, după inițialele denumirii engleze — **Toxic Shock-Like Syndrome**) a fost depistată recent, deja înregistrîndu-se cîteva sute de cazuri. Agentul infecțios responsabil este streptococul care provoacă în mod obișnuit angina, erizipelul sau scarlatina. Sensibil la streptomicină și penicilină, el poate fi stăpînit, însă numai în cazul administrării de urgență a tratamentului, înainte ca leziunile să devină ireversibile.

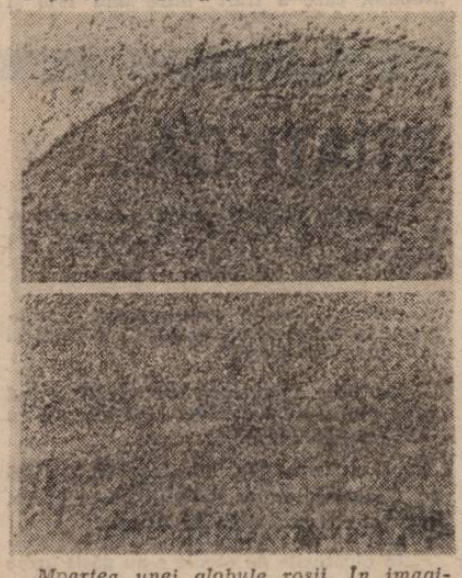

Moartea unei globule roșii. În imaginea de sus, o celulă sănătoasă, iar în imaginea de jos, o celulă atacată de streptolyzină (toxină care distruge membrana celulară) secretată de către un streptococ A. Se observă procesul vidării celulei de hemoglobină.

Boala citată se înrudește cu alta, provocînd de asemenea un șoc toxic și apărută în S.U.A., unde, după aprecierile specialiștilor, lovește 30—50 de persoane lunar. Agentul responsabil — stafilococul aureus. Un exemplu poate fi edificator pentru virulența sa : o femeie, perfect sănătoasă seara, la culcare, s-a trezit noaptea prădă unei diaree puternice și a unor vomismente de nestăpînit care au determinat internarea sa de urgență în spital. Aflată în pragul morții în momentul instalării sale în sala de reanimare, a scăpat, după o luptă dificilă a medicilor, cu opt degete amputate, ca urmare a cangrenei. Diagnosticul : șoc toxic datorat unei septicemii consecutive unei infecții fulgerătoare cu stafilococus aureus, pe calea vaginală.

Cercetările care au demarat imediat, datorită periculozității și virulenței deosebite ale acestor noi boli, vizează, în principal, prevenirea apariției lor pe calea elaborării de noi vaccinuri.

MARIAN GRIGORE

magazin vă răspunde

BĂJENARU TUDOR, MOZĂCEU DEAL, județul Argeș : ROȘU Gh., Comănești · ROTARIU M., Suceava : Adresați-vă oficiilor de pensii locale, nu avem competență spre a vă ajuta în acest domeniu.

RACZ TIBERIU, Hunedoara : Desenul prietenului demonstrează calități reale, dar pentru reproducere în revistă sînt necesare o coală albă și contururi negre, un contrast foarte bun. Succes !

CRUCERU CONSTANTIN, Dvobetă **Turnu Severin :** Ați greșit adresa, noi căsătorim cititorii numai cu informații științifice și culturale.

VERESS ROBERT-ZSOLT, Tîrgul-Mureș : Propuneri frumoase și captivante, dar care în actualele condiții tipografice sînt irealizabile. Sperăm, totuși.

LOGA RADU NEAGU, Teregova : Programul TV nu va lipsi din revistă.

MAȚIU MARIUS, Hunedoara : Adresați-vă la mica publicitate ; aveți de unde alege.

MANOLESCU DANIEL, Hîrșova : Nu ne mai ispitiți cu icrele negre, fie ele și artificiale. Nu deținem informații mai noi, nici despre cele albe.

MIHAI NICHIȘOIU și STOICA MĂDĂLIN, București : Intenția dv. este extrem de lăudabilă — înființarea unei organizații științifice numite „Proiectul OZMA 3". Dar din scrisoare reiese foarte clar care sînt acele **cercetări aprofundate și programe specifice** pe care le desfășurați la sediul Proiectului, adică la Observatorul Astronomic București (b-dul Ana Ipătescu nr. 21, sector 1). Dacă acesta este într-adevăr sediul de „observații de înaltă calitate ale fenomenului O.Z.N.", atunci înseamnă că ați putea să ne invitați și pe noi să luăm cunoștință la fața locului de rezultatele dv. Dar din scrisoare reiese că doriți să fiți contactați la domiciliu, ceea ce de obicei un cercetător științific nu face. Totuși, pentru a vă satisface rugămintea, iată cele două adrese ale Proiectului OZMA 3 : strada Armașu Marcu nr. 11, bl. 24, ap. 129, sector 2, București ; strada Izbindei nr. 11, bl. 112, ap. 18, sector 6, București. Ar fi extrem de interesant, datorită temei exotice și de actualitate pe care v-o propuneți, să ne țineți la curent cu studiile dv.

BÂRGĂOANU ELENA, Iași : Din păcate nu reținem alte amănunte despre medicamentul produs în Uniunea Sovietică. Pentru detalii vă puteți adresă direct ambasadei U.R.S.S. la București.

STĂNESCU ANCA, Brașov și multor alți cititori : ar fi extrem de dificil, chiar imposibil, să trimit în avans horoscoapele zodiilor dv. În această privință vă pot spune doar că începînd cu anul viitor rubrica va fi mult mai diversă, împletind horoscoapele europene cu cele asiatice și cu cele de natură mistico-medicală, așa cum sînt ele prezentate în revistele specializate pe științe oculte. Veți putea compara astfel dacă vi se potrivesc mai mult astrologiile europene sau cele orientale.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

Infirmieră de buzunar

O soluție practică pentru cei deosebit de preocupați, pentru cei distrați sau pentru toți cei care vor să respecte o dozare și o administrare foarte precisă a medicamentelor este reprezentată de micul aparat electronic construit în Franța și al cărui semnal sonor amintește ora la care acestea trebuiesc luate pentru a respecta prescripțiile medicului.

Micul aparat deși are dimensiuni re-

duse (diametrul de 6,5 cm) este prevăzut cu mai multe compartimente unde sînt păstrate comprimatele în mod separat sub un capac de protecție. 19 cursoare permit selecționarea orelor la care fiecare medicament trebuie luat. Din oră în oră sau la fiecare jumătate de oră o sonerie discretă alertează purtătorul micuțului aparat. Astfel teama de a uita cînd trebuie luat medicamentul este înlăturată prin programarea prealabilă a acestei „infirmiere de buzunar".

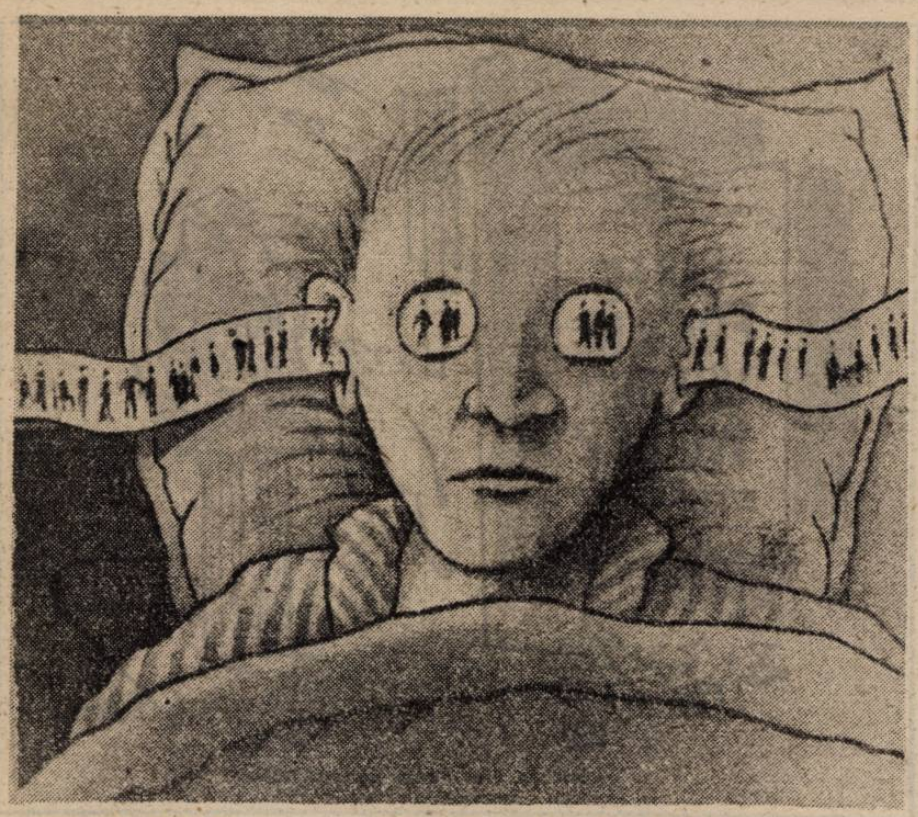

DESPRE „O A DOUA" VIAȚĂ A NOASTRĂ

Somnului, după cum poate știm deja, îi revine aproximativ o treime din existența noastră, și — rețineți aceasta ! —, în jur de un sfert din acest lung interval de timp, este traversat de vise. După calculele efectuate de specialiștii în problemă, un individ adult, în vîrstă de 60 ani, de exemplu, visează în timpul somnului — dacă acesta îi este normal — nu mai puțin de 5 ani. Mai precis, visul nocturn, adică acela obișnuit, ocupă circa 12% din întreaga noastră existență. După calcule de mare precizie, efectuate de specialiștii de mai sus, este dovedit că, **în mod normal, aproximativ o sută de minute în medie pe noapte, sîntem gazdele acestui străniu vizitator nocturn, care este visul.** vizitator pe care L. Blaga îl identifică cu sufletul sufletului, J. Cocteau cu existența normală a celui ce doarme, J. Joubert cu jumătatea unei relații, iar G. de Nerval cu o a doua viață a noastră.

Așadar, fără ca noi să realizăm aceasta, aproximativ în jur de două ore din fiecare noapte, trăim în lumea onirică a simbolurilor, fiind gazdele musafirului străniu de care am vorbit mai sus, și care este visul. **Practic nici nu există somn fără de vise,** și asta pentru că toți oamenii normali visează, dar din nefericire, enorma majoritate a viselor se pierd în noapte și, implicit în uitare, ceea ce, după cum vom vedea mai tîrziu, reprezintă o pierdere importantă atît pentru individ, cît și pentru știință în general, iar pentru științele medicale în particular.

Ce reprezintă în definitiv visul ? — ne întrebăm cu legitimă curiozitate, oricare dintre noi. Ce altceva decît seria de imagini, predominant vizuale, cu grade variabile de coerență, de cele mai multe ori dezorganizate și bizare, care apar în condițiile somnului, imagini trăite relativ halucinatoriu. Momentele de conștiință onirică (în limba greacă oneiros însemnînd vis — n.n.), adică acelea care țin de lumea viselor, sînt specifice prin gradul înalt de participare afectivă, prin combinația cu totul neobișnuită a imaginilor și a ideilor, ca și prin impresia pregnantă de inedit și de inactual pe care ne-o sugerează.

Se pare că la originea viselor sînt dezinhibări ale unor urme din scoarța cerebrală. Cel puțin aceasta este părerea cunoscutului fiziolog rus, Ivan Petrovici Pavlov, laureatul Premiului Nobel pentru medicină și fiziologie din anul 1904. O caracteristică definitorie a viselor ține de faptul că ele survin în condiții de somn paradoxal, așadar de somn superficial. O altă caracteristică mai ține de un alt fapt, și anume acela că visele au ca indicatori mișcări oculare rapide și concomitente, ce apar în cursul aceluiași somn. Observații absolut întîmplătoare, efectuate pe această linie de către psihologul american Kleitman, toate acestea avînd loc pe la mijlocul secolului de față, mai precis în 1952, moment ce a dus la o epocală descoperire, au deschis noi orizonturi și noi tărîmuri de investigație în domeniul tehnicii experimentale a somnului în general, și a visului în particular.

Kleitman, ca și asistentul său, Azerinski, care amîndoi au sesizat concomitent mișcările menționate ale globilor oculari, pe cînd studiau somnul copiilor mici, și-au propus îndată de a studia aceste mișcări în mod detaliat, și asta în cadrul unui celebru laborator de studiu al somnului, care a funcționat mult timp pe lîngă Universitatea din Chicago, S.U.A. În acest scop, sus-numiții au fixat pe genele copiilor scufundați în somn, capetele unor conductoare minuscule și, timp de mai multe nopți, au urmărit cum se mișcă în somn pleoapele copiilor studiați. Aparatele înregistratoare ale acestor mișcări, au indicat, de cîteva ori pe noapte, lungi perioade de activitate ale mușchilor oculari, perioade cu pauze între ele, ce variau între 3—50 de minute. Meritul lui Kleitman ține de faptul, că, chiar de la bun început, acesta a bănuit că respectivele mișcări ar avea legătură cu visele, motiv pentru care a și intrat în istoria medicală cu această descoperire.

Dar pentru a-și întări convingerile pe care și le-a format în această privință, sus-numitul și-a extins experiențele și asupra adulților. Și, procedînd astfel, de fiecare dată cînd aparatele de măsură înregistrau mișcări ale ochilor, el își trezea adulții din lotul experimental care, cu toții, confirmau faptul că tocmai avuseseră un vis. Așadar... quod erat demonstrandum, adică, ceea ce trebuia să fie demonstrat. Tot pe această cale, cercetătorul menționat a mai stabilit faptul că toți subiecții din această fază de somn, pe care el a denumit-o fază REM, abreviațiune provenind de la cuvintele englezești „rapid eye movements", adică mișcări rapide ale ochilor, prezintă variate modificări în activitatea organismului, principalele dintre acestea fiind următoarele : o relaxare totală a organismelor, și mai ales a componentei sale musculare ; mișcările rapide ale ochilor de care am vorbit mai sus ; o intensă activitate cerebrală care poate fi obiectivată pe calea electroencefalografului — activitate care se aseamănă cu aceea, tot a creierului, din starea de veghe ; apoi prin modificări ale pulsului și, în sfîrșit, prin amplificarea ritmului respirator, ceea ce se soldează automat prin creșterea consumului de oxigen. Dar despre toate acestea, ca și despre alte multe alte fațete din misterioasa și palpitanta lume a viselor, în alte articole viitoare.

ARCADIE PERCEK

DIN NOU DESPRE COLESTEROL SAU PLEDOARIE PENTRU UNT

Ne-am obișnuit să consumăm și trebuie să mă turîsim că nu fără plăcere, tartine cu unt. Trei minute în gură, două ore în stomac, untul rămîne însă o viață întreagă pe șoldurile noastre...

Acest produs atît de gustos fie dulce fie sărat conține în moleculele sale un demonic șarpe chimic ; infarctul miocardic. Aceleași riscuri ni le oferă și mezelurile, carnea grasă și alte savuroase grăsimi naturale.

Cei atît de preocupați de păstrarea liniei, a siluetei, femeile în special au declarat război lipidelor conținute în aceste produse alimentare și s-au orientat către margarină, iaurt și pește.

Dar iată o știre uimitoare comentată în revista „Le nouvel Observateur" : cercetări științifice recente demonstrează că respectarea unui regim alimentar sever determină o stare de răutate, de furie crescută.

Nici o teorie științifică nu explică această ipotetică legătură între nivelul scăzut al colesterolului și creșterea furiei, dar faptele o confirmă. Cercetătorul Jay Kaplan de la Universitatea Wake Forest a supus un grup de maimuțe unui regim fără grăsimi. Ele au devenit mult mai certărețe și mai irascibile decît cele hrănite în mod normal. Un alt cercetător, pe numele său Matthew Muldoon, de la Universitatea din Pittsburg, a verificat statisticile efectuate asupra deceselor provenite din boli cardiace. Bilanțul : adepții regimului anti-colesterol mor mai puțin frecvent de infarct decît cei care consumă în mod inconștient lipide. Dar acest avantaj este compensat de o proporție mult mai ridicată a deceselor violente în rîndul celor care țin regim : sinucideri, omucideri, accidente.

Trebuie să desprindem de aici că lipsa grăsimilor în alimentație modifică stările psihice normale ?

Ceea ce este cert e faptul că cei care candidează la infarct sînt indivizi caracterizați de o agresivitate marcantă. Cercetările efectuate de cei doi oameni de știință au deci meritul de a reabilita colesterolul, ca să nu mai spunem că fără această substanță, viața noastră sexuală ar semăna cu cea a unui burete !

Medicii nutriționiști francezi sînt de părere că în realitate, procentul chiar ridicat al colesterolului nu înseamnă nimic în sine. Problemele apar atunci cînd echilibrul între colesterolul creat și cel excedentar transportat către ficat este deteriorat. A prescrie un regim în cazul colesterolului ridicat, este o eroare uneori, deoarece reducînd colesterolul se poate ajunge în final la un echilibru mai puțin bun decît înainte.

Pe lîngă faptul că ne fac mai nervoși, regimurile de slăbire au și inconvenientul că privează pielea de beneficiile vitaminei E, uscînd-o. Nu trebuie totuși să se tragă concluzia de aici că trebuie să mîncăm „bine" ca să arătăm bine. Și totuși să nu renunțăm total la unt...

MIHAELA CONSTANTINESCU-COCA

Exercițiile fizice, iradierea și sistemul imunitar

De multă vreme oamenii de știință au remarcat că sensibilitatea organismului la acțiunea radiațiilor cunoaște oscilații mari, depinzînd în mare măsură de metabolism, de funcții endocrine și imunitare. Pentru protejarea organismului împotriva efectelor nocive ale iradierii au fost produse radioprotectoarele. Influențînd metabolismul, preparatele respective măresc pentru un anumit timp rezistența organismului. Ele au însă două dezavantaje majore : acțiune de scurtă durată și efecte secundare. Specialiștii Universității din Tartu (Estonia) și cei ai Institutului de morfologie evolutivă și ecologie animală au verificat ipoteza potrivit căreia practicarea sportului, un „tonic general" al organismului, ar putea exercita o influență favorabilă și în cazul acțiunii radiațiilor ionizante. Cercetările au fost efectuate pe cobai, siliți să... alerge, în instalații de laborator, cu viteze apreciabile, timp de o lună, de cinci ori pe săptămînă. Indice al sensibilității animalelor la acțiunea radiației ionizante a fost luat gradul de lezare a mucoasei intestinale. (Se știe că mucoasa intestinală și măduva osoasă s-au dovedit a fi țesuturile cele mai puternic radiosensibile). Concluzia testului ? După administrarea unei doze mari de radiații Roentgen, animalele antrenate prezentau de două ori mai puține celule lezate decît cele neantrenate. Specialiștii apreciază că la cobaii antrenați procesele intracelulare de regenerare se desfășoară mai intens, fapt ce contribuie la diminuarea efectului nociv al radiației. Explicația fenomenului constă în faptul că în condițiile unui efort fizic susținut în organism se dezvoltă reacții ce pun în alertă sistemul imunitar, se intensifică funcționarea organelor hepatopoetice, crește conținutul de substanțe protectoare proprii, din țesuturi. Toate acestea, spun specialiștii, fac posibilă o compensare mult mai rapidă a consecințelor distructive ale iradierii. Și, un sfat deosebit de util : medicii recomandă pacienților care prin natura muncii vin în contact cu radiația ionizantă, să facă sport, să nu ignore exercițiile fizice. Se va forma astfel un sistem imunitar stabil, cu rol protector împotriva efectelor iradierii.

E.B.

medicul ne sfătuiește

Colaboratorul nostru, **dr. CONSTANTIN BOGDAN, medic primar de medicină internă,** formulează răspunsurile pentru :

■ **Crișan Ion din București.** Medicina științifică nu a confirmat nici un efect al „brățărilor de cupru" privind vindecarea unor boli sau a „tuturor bolilor" cum spuneți că ați văzut făcîndu-li-se reclamă. Această „terapie" a apărut și se menține pe alocuri nu ca urmare a unor observații, cum s-a întîmplat cu alte terapii tradiționale, ci ca efect al întîlnirii unor persoane dornice de cîștiguri facile prin înșelătorie, cu naivitatea unora

■ **Ivan Mihai din Sibiu și Manea Cristian din Rîmnicu Vîlcea.** Despre căderea părului la tineri am răspuns pe larg în două numere consecutive ale revistei noastre (nr. 29 din 21 iulie 1990 și nr. 30 din 28 iulie 1990). Vom mai reveni asupra acestui subiect

■ **Anton N. Corneliu din Alexandria.** Pentru insomnia rebelă de care vă plîngeți (noi am mai scris în numerele anterioare despre acest subiect) ar fi potrivit să se încerce stabilirea cauzei care, ținînd cont de polipatologia pe care o aveți (adică asocierea mai multor boli) ar putea fi reprezentată de : nicturie (necesitatea de a urina de mai multe ori în cursul nopții — simptom obișnuit în adenomul de prostată), de tulburări respiratorii (tuse nocturnă ținînd de afecțiunea respiratorie pe care o aveți), de o dereglare în buna funcționare a sistemului nervos, sau în cauză ar putea fi toate acestea, cu ponderi diferite. Credem, prin urmare, că numai medicul dv. ar putea specifica cel mai bine tratamentul corect al afecțiunilor pe care le aveți, putînd influența în bine și somnul. Pe de altă parte, tratamentul medicamentos pentru insomnie trebuie prescris cu grijă, ținînd seama de contraindicațiile pentru unele medicamente în cazul bolilor pe care le aveți ; din aceste motive nu vă putem prescrie un medicament, ci doar unele reguli igienice. Respectîndu-le, puteți influența în bine somnul : ■ masa de seară să o luați cu două-trei ore înainte de culcare ■ să fie în cantitate mai redusă și să nu conțină alimente iritante, excitante, greu digerabile, care să producă balonări ■ să nu consumați seara cafea, ceai rusesc, alcool ■ să evitați consumul mare de lichide după orele 17—18 spre a nu accentua nicturia (urinatul în timpul nopții) ■ să aerisiți bine încăperea înainte de a vă culca și, în limita posibilităților, să faceți cîteva exerciții fizice ■ ceaiul de tei are un efect liniștitor ; la fel, s-a remarcat a avea un efect favorabil asupra somnului un pahar cu lapte sau un măr.

Rubrică realizată de
AURORA POPESCU

Analiză rapidă a sîngelui

Pentru prima dată în cadrul unei expoziții comerciale organizate la Moscova și-a expus produsele Institutul de cercetări medico-biologice al Ministerului Sănătății din U.R.S.S. Acest institut dispune de datele furnizate de cercetări care au durat mulți ani și de experimentări unice privind influența factorilor externi asupra organismului omului și animalelor în zone montane foarte înalte, în pustiuri, la Polul Nord și la Polul Sud, precum și în Cosmos. Astfel, Institutul poate să efectueze testarea aparaturii medico-biologice în diverse zone geografice și chiar la bordul aparatelor de zbor cosmice. În această privință Institutul dis-

pune de experiența punerii la punct a unui aparat compact destinat analizării sîngelui „Reflotron" fabricat de filiala austriacă a firmei vestgermane „Behringer Manheim", aparat pe care specialiștii sovietici l-au testat pe stația cosmică „Mir". „Reflotronul" este de fapt un laborator clinic miniatural. Majoritatea medicilor austrieci dispun de acest aparat în cabinetele lor pentru diagnosticare rapidă. În prezent „Reflotronul" poate fi folosit în expediții, pe navele maritime, avioane și pe vehicule de prim ajutor. Aparatul utilizează metoda chimiei „uscate", analiza sîngelui efectuîndu-se în numai 2—3 minute cu ajutorul unor reactivi uscați reuniți în mai multe straturi ce își schimbă culoarea în contact cu picătura de sînge supusă analizei și cu conținutul ei. În imaginea alăturată este prezentat medicul cosmonaut V. Poliacov și inginerul de bord S. Kricalev folosind „Reflotronul" în cosmos. De menționat că este suficientă o picătură de sînge pentru ca aparatul să efectueze determinarea a 14 parametri ai săi.

Nr. 50 (1 730) din 15 decembrie 1990

întîmplări adevărate

Un pui cu nouă „mame"

Se pripășiseră pe lîngă blocuri. Erau cu toate opt pisici. Doar Alba, singura pisică integral de culoarea ce-i generase numele s-a dovedit , în timp, și foarte blîndă. Avea, însă, și ea o preferință. Pe micuța Ioana. Alba intra în casa Ioanei, se ospăta, se alinta, nu întîrzia prea mult, se alătura, degrabă, suratelor ei. Niciodată nu se apropia de mîncarea ce le era lor destinată. Într-o zi, fetița din cartierul bucureștean constată că protejata ei nu mai apare. O strigă, o caută, o așteaptă. Alba, frumoasa cu blana ca spuma laptelui, dispăruse. Ciudat, însă, nici celelalte șapte nu se mai vedeau prin preajmă. „Și totuși, parcă, spune fetița, îi auzeam prin preajmă mieunatul"...

E ora trei din noapte. Ioana încearcă să doarmă dar din nou distinge chemarea. Se scoală, se îndreaptă curajoasă spre ușă, deschide și acolo, în prag, Alba. În bot, delicat, purta un pui de pisică nou născut. Împrejurul ei doar șase din cele șapte pisici ale cartierului o înconjurau. Ioana, fără să-și trezească părinții, le dă drumul la bucătărie, pregătește, degrabă un culcuș cald pentru mica vietate, dă de mîncare „musafirilor" și încearcă să-l hrănească pe vajnicul supraviețuitor. Ia o seringă de plastic, o umple cu lapte călduț și încet îi pompează în boticul flămînd lichidul salvator. Miracolul s-a produs. Lacom, „copilul" adoptat de Alba și suita ei, înghite, îi place, ține cu lăbuțele „biberonul". Fetița, motani și pisici, toți la un loc încearcă să protejeze viața noului locatar. Așa îi găsesc zorile, așa îi află și părinții Ioanei ,acolo, în casa lor unde

Alba și puiul Figaro a cărui mamă căzuse victimă a unui accident, vor forma o familie, e drept, un pic mai mare. Pentru că lor li se alătură, din cînd în cînd, și noile „rude" patrupede.

Semne de viață

Declarat decedat cîteva ore după ce a fost victima unui accident stradal, corpul lui James Albert Geiger (38 ani) a început să dea, pe neașteptate, semne de viață în timp ce medicii se pregăteau să-i extirpeze unele organe în vederea unor transplanturi. „A fost exact ca într-un film de groază, a declarat unul dintre medicii de la spitalul din Des Moines (S.U.A.) care a participat la această operație. Tocmai ne pregăteam de acțiune, cînd, în mod cu totul imprevizibil, „decedatul" a înălțat lent un braț. Pentru cei prezenți scena a însemnat un adevărat șoc care, cum se spune în limbaj popular, ne-a făcut să ni se ridice părul în cap". Dar în ciuda dorinței parcă de a trăi, a lui Geiger, două minute după semnele de viață, cei prezenți au putut să constate efectiv că acesta incetase din viață... De data aceasta în afara oricăror dubii.

Paradoxal...

Robert Coleridge, un pasionat motocicist englez, s-a decis să întreprindă o călătorie Londra-Beijing cu motocicleta. „La sosirea mea la capătul drumului propus, voi folosi ocazia de a prezenta puternica și moderna mea motocicletă, tocmai pentru a demonstra superioritatea unei tehnologii europene" a declarat el la

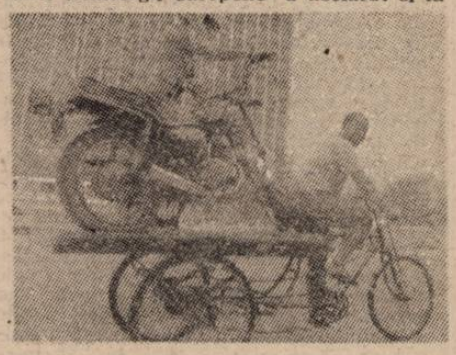

plecare. Voiajul său, cu adevărat dificil, a decurs fără prea mari probleme, dar tocmai cînd a ajuns la intrarea în capitala Chinei, a avut parte de o mare și foarte neplăcută surpriză : tovarășa sa de drum, „centaurul englez", a făcut o pană gravă de motor ! Vrînd-nevrînd, a fost obligat să recurgă la un... banal triciclu cu o mică platformă ca să-l transporte la un atelier mecanic. În nici un caz, Robert Coleridge nu a visat să traverseze orașul Beijing în această postură !...

— Nu știu cine-i asta, dar mie îmi e !

Tot mai jos, în abisuri marine

În rîndul sportivilor de excepție trebuie menționată obligatoriu și binecunoscuta familia Maiorca din Italia, cunoscută în lumea întreagă pentru deosebitele lor performanțe în domeniul scufundărilor libere (fără aparate ajutătoare) la mari adîncimi. După o serie de remarcabile recorduri realizate de vestitul Enzo Maiorca, (neegalate pînă în prezent), sarcina continuării a fost „moștenită" prin tradiție de fiicele sale, Patrizia și Rossana, care la rîndul lor (în categoria recordurilor feminine), au obținut rezultate de excepție. Ultima realizare, înregistrată, nu de mult, a aparținut Rossanei care a izbutit să depășească recordul mondial al ...surorii sale ! În largul localității Siracusa, Rossana a coborît fără nici un aparat ajutător la adîncimea de 55 metri, stabilind un nou record mondial. Supremația familiei Maiorca în acest domeniu este de necontestat.

PROGRAM TV

LUNI, 17 decembrie. Programul 1 : **13,50 Horoscopul zilei 14,00 Actualități 14,10 Da, de la Roma venim, din Dacia Traiana ! 15,10 Copiii noștri — viitori muzicieni 15,40 Avanpremiera săptămînală TV 16,00 Emisiunea în limba maghiară 19,00 Tezaur 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Recviem pentru Timișoara. Transmisiune în direct. 23,15 Patrimoniu 23,35 Repriza a treia 0,15 Actuaalități 0,25 Recviemul german de Johannes Brahms.** Programul 2 : **16,00 Desene animate 16,20 Interferențe 17,00 Veniți cu noi pe programul doi... la teatrul „Țăndărică" ! 18,00 Actualități 18,10 Veniți cu noi pe programul doi... la teatrul „Țăndărică" ! (II) 20,00 Video-satelit 21,00 Studioul de literatură 22,00 Actualități 22,10 De-ale pieței în economia Capitalei 22,30 Video-satelit.**

MARȚI, 18 decembrie. Programul 1 : **9.00 Video-satelit 10.00 Actualități 10.10 Horoscopul zilei 10.20 Avanpremieră 10,30 Interferențe 11,10 Virsta a treia (reluare) 11,35 Caleidoscop cetățenesc 12,00 Ora de muzică 13,00 Studioul de literatură (reluare) 14,00 Actualități 14.10 Medicina pentru toți 14,30 Casa și grădina 14,50 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală 16,00 Muzica pentru toți 19,20 Convietuiri 16.50 Noi și calculatorul 17,50 Tineri interpreți 17.30 Simburele singuratic 17.50 Lumea ideilor 18,20 Cheia succesului 18,45 Muzicorama 19,00 Puncte de vedere 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Telecinemateca. Gara Termini. Producție a studiourilor americane. 1951 22,25 Afiș muzical european (II) 23,05 Actualități 23,15 Salut, prieteni !** Programul 2 : **16,00 Desene animate 16,20 Preuniversitaria (reluare) 17,00 Muzica azi 17,40 Medicina pentu toți (reluare) 18,00 Actualități 18,10 Film artistic. Pentru dumneavoastră voi dansa. Producție a studiourilor americane, 1940 19,35 Video-satelit 20,00 Caleidoscop cetățenesc 20.25 Studio de balet contemporan 21,00 Lumea sportului 21.30 O viață pentru o idee. Prof. dr. Alexandru Elian (I) 22.00 Actualități 22.10 Dialog despre știința 22,30 Video-satelit.**

MIERCURI, 19 decembrie. Programul 1: **9.00 Video-satelit 10,00 Actualități 10,15 Horoscopul zilei 10.20 Avanpremieră 10.30 Oameni de lîngă noi 11,15 Film serial (reluare) Verdi. Episodul 11. 12.00 Ora de muzică 13,00 Jazz-Magazin 14.00 Actualități 14.10 Documentar științific. Șansele evoluției 14,40 Preuniversitaria 15,20 Teleșcoală 15,50 Tragerea Prono-Expres 16,00 Muzica pentru toți 16.20 Forum 16,45 Studioul E 17,25 Balade și cintece păstorești 17.40 : 15, 16, 17, 18 18.20 Reflector 18,45 Recital Irina Săndulescu Bălan 19,00 Puncte de vedere. 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Roman-foileton. Melba. Producție a studiourilor australiene, 1987 22,05 Universul cunoașterii 22,50 Dosarele istoriei 23,20 Ecranul 0,00 Actualități 0,05 Pro musica.** Programul 2 : **10,00 Desene animate 10,20 Preuniversitaria (reluare) 17,00 Virstele peliculei 18.00 Actualități 18,10 Teatru TV. Steaua fără nume 20,50 Confluențe 21,40 Tribuna non-conformiștilor 22,00 Actualități 22,10 Video-satelit.**

JOI, 20 decembrie. Programul 1 : **9.00 Video-satelit 10.00 Actualități 10.10 Horoscopul zilei 10,20 Religie și societate 11.10 Roman-foileton (reluare) Melba. Episodul 1 12.00 Ora de muzică 13,00 Avanpremieră 13.10 Arte vizuale (reluare) 14.00 Actualități 14.10 Audio-vizual studio 14.30 Mondomuzica 14.50 Preuniversitaria 15,30 Teleșcoală 16.00 Muzica pentru toți 16.20 S.O.S. Natura ! 16.50 Armonii corale 17.10 În obiectiv : societatea 18.10 Civilizație montană 18.35 Colinde 19.00 Puncte de vedere 19.40 Desene animate 20.00 Actualități 21,00 Cronica parlamentului 21,15 Decembrie '89 pe baricade 22,00 Roman foileton, Melba. Episodul 2 22,50 Televiziunea vă ascultă 23,20 Cultura în lume 23,50 Actualități 0,00 Romanța amintirilor.** Programul 2 : **16,00 Desene animate 16,20 Preuniversitaria (reluare) 17,00 Arhive folclorice 17,20 Oameni de lîngă noi 18,00 Actualități 18,10 Film serial. Dubrovski. Ultimul episod, 19,00 Concertul Orchestrei Naționale Radio 21,30 Convietuiri 22,00 Actualități 22,10 Dialog cu edilii Capitalei 22,30 Video-satelit.**

VINERI, 21 decembrie. Programul 1 : **9,00 Roman-foileton (reluare) Melba. Episodul 2 9,50 Actualități 10,00 Sesiunea solemnă a parlamentului României consacrată aniversării Revoluției din Decembrie 1989 12,00 Ora de muzică 13,00 Orașe și civilizații (reluare) 13,30 Virstele peliculei (reluare) 14,30 Actualități 14,40 Preuniversitaria 15,20 Limba noastră 15,50 Muzica pentru toți 16,10 Tragerea loto 16,20 Studioul șlagărelor 16,35 Emisiune în limba germană 18,35 Economia încotro ? 19,00 Puncte de vedere 19,40 Desene animate 20,00 Actualități 21,00 Serial TV Revoluția română în direct 22,00 Simpozion 23,00 Gaudeamus 23,45 Actualități 0,00 Jazz fan 1,00 Tele-top** Programul 2 : **10,00 Desene animate 16,20 Preuniversitaria , (reluare) 17,00 Corala 17,20 Scena 18,00 Actualități 18,10 Film serial, Verdi. Episodul 12 19,00 Concert simfonic. Program Beethoven 21,30 Orașe și civilizatii 22,00 Actualități. 22,10 Cercetarea științifică agricolă încotro ? 22,30 Videosatelit.**

SÎMBĂTĂ 22 decembrie. Programul 1 : **9,00 Pro patria 10,00 Un an de la Revoluția din Decembrie 1989 11,30 Rubrici din emisiunile în limbile maghiară și germană (reluare) 12,30 În amintirea eroilor Revoluției. Recviemul de Giuseppe Verdi 14,00 Actualități 14,10 Istoria religiilor 14,40 Tele-club 17,00 Decembrie cel sfînt 18,00 Mapamond 18,35 Preludii și uverturi 18,50 Viața parlamentară 19,15 Teleenciclopedia 20,00 Actualități 21,00 Serial TV. Revoluția română în direct 22,00 Decembrie cel sfînt 23,00 Film serial. Max Monroe. Ep. 3 0,00 Actualități 0,10 Telesport 0,40 Film aartistic Manu. Producție a studiourilor franceze, 1987.** Programul 2 : **16,00 Desene animate 16,20 Film artistic. Portul New York. Producție a studiourilor americane, 17,40 Video-satelit 18,00 Actualități 18,10 Muzica pentru părinți 18,30 Campionii 19,00 Opera la capodopere 21,30 Religie și societate 22,00 Actualități 22,10 Video-satelit.**

DUMINICĂ, 23 decembrie. Programul 1: **8.00 Micul dejun TV 9,00 Universul copiilor 10,00 Actualități 10,10 Ecran de vacanță Film serial, pentru copii. Nonni și Manni. Coproducție internațională. Episodul 1 10,35 Lumină din lumină 11,30 Viața satului 12,30 Vă aducem colinda noastră 13,00 Actualități 13.10 Descoperirea planetei 13,30 Video-Magazin 17,00 : 7 x 7 Evenimentele interne ale săptăminii 17,30 Antologie cinematografică Parada comediei (I). Producție a studiourilor americane, 1964 18,20 Convorbiri de duminică 19,00 Colinde creștine 19,35 Ecran de vacanță. Desene animate 20,00 Actualități 20 ,40 Atlas 21.00 Film artistic. Poveste din Philadelphia. Producție a studiourilor americane, 1940 22,55 Oratoriul de Crăciun 0,10 Actualități 0.15 Show-ul de duminică. Spectacol omagial.** Programul 2 : **16,00 Desene animate 16,20 Muzica amintirilor 17,00 Germania — după căderea zidului 18,00 Actualități 18,10 Video-satelit 19,05 Serata muzicală TV 22,00 Actualități 22,10 Video-satelit.**

(După PANORAMIC TV)

În funcție de evenimentele la zi, Radioteleviziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

verificați-vă cunoștințele

Lampa lui Aladin (I)

In cunoscuta povestire orientală, „O mie și una de nopți", se vorbește despre Aladin, personajul care dispunea de o lampă fermecată, producătoare de multă lumină. Din păcate, la nivelul epocii în care a fost elaborată această povestire nu exista și nu se cunoștea nici un fel de asemenea lampă, ea reprezentînd doar o doleanță, o speranță a omenirii de atunci, care în materie de iluminat nu cunoștea decît opaițul și luminările de seu sau ceară de albine.

Această situație a dăinuit multe milenii, pînă în secolul 19, cînd a apărut iluminarea electrică. Referitor la acest sistem de iluminare, vă propunem cîteva întrebări.

1. Ce sisteme de iluminare electrică au fost realizate în secolul 19 ?

2. Ce a determinat apariția diverselor noi sisteme de iluminat în secolul 19 ?

3. Cine și cînd a efectuat primele experiențe de iluminare cu ajutorul descărcărilor electrice, sub forma de arc electric ?

4. Ce contribuție a avut ofițerul inginer rus Pavel Nikolaevici Iablocikov (1848—1894) în legătură cu iluminarea cu arc electric ?

5. Cine au fost promotorii iluminării cu lămpi cu incandescență și de ce acest sistem a întîrziat foarte mult pînă să fie pus în practică ?

Ing. LIVIU MACOVEANU

(Răspunsul în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Din istoria electricității

1. Electricitatea dinamică a fost pusă în evidență de medicul și fizicianul italian Luigi Galvani (1737—1798), profesor universitar la Bologna, la 20.09.1786, făcînd experiențe cu niște picioare de broască.

2. Prima pilă electrică a fost realizată la începutul anului 1800 de profesorul italian Alessandro Volta (1745—1827) de la Universitatea din Padua. Ca urmare a acestei realizări s-a putut dezvolta apoi domeniul electricității dinamice.

3. Legea rezistenței circuitului electric, cunoscută ulterior sub denumirea de „Legea lui Ohm", a fost stabilită de fizicianul german Georg Simon Ohm (1787—1854) profesor la Universitatea din München, în 1826.

4. Interdependența dintre curentul electric și magnetism a fost descoperită de fizicianul și chimistul danez Hans Christian Oersted (1777—1851) profesor la Universitatea din Copenhaga, în 1820. El a mai descoperit și piperidina, o substanță extrasă din piper și modul de preparare a clorurii de aluminiu.

5. Solenoizii sau bobinele au fost realizate de fizicianul și matematicianul francez André Marie Ampère (1775—1836), profesor la Universitatea din Paris, în 1820. A fost autorul multor altor realizări, printre care și o lege care-i poartă numele.

6. Fenomenul inducției electromagnetice a fost descoperit de fizicianul englez Michael Faraday (1791—1867), în 1831.

7. Efectul termoelectric a fost descoperit de fizicianul german Thomas Johann Seebeck (1770—1831), în 1821.

8. Galvanometrul a fost realizat inițial de fizicianul german Johann Christoph Schweiger (1779—1857) în 1820 și perfecționat în 1821, de fizicianul german Johann Christian Poggendorff (1796—1877).

9. Primul generator de curent electric, acționat mecanic manual, primul dinam l-a imaginat și construit M. Faraday, în 1831.

10. În primele decenii ale secolului 19, cînd nu de mult se descoperise electricitatea dinamică nu existau încă unitățile de măsurat electrice, așa cum le cunoaștem astăzi, precum volt, amper, ohm etc., denumiri apărute mult mai tîrziu, ele fiind create în cinstea diverșilor părinți ai electricității, folosindu-se chiar numele lor de exemplu Volta, Ampère, Ohm etc.

Anterior, pentru tensiuni se foloseau „unități Daniel" sau „unități Clark egale cu tensiunile pilelor electrice Daniel sau Clark, folosite atunci în mod curent. Rezistențele se măsurau în unități „Iakobi", după numele fizicianului rus, de origine germană, Boris Semionovici Iakobi (Moritz Hermann Iacobi) (1801—1874), care atunci era membru activ al Comisiei internaționale pentru unități de măsură. Această unitate a fost propusă de însuși Iakobi. De-abia în deceniul 1830—1840, fizicianul și matematicianul german Karl Friedrich Gauss (1777—1855), împreună cu fizicianul profesor Wilhelm Eduard Weber (1804—1891) au propus și introdus un sistem de măsurare absolut în domeniul electricității și a altor discipline (milimetrul, secunda, miligramul etc.)

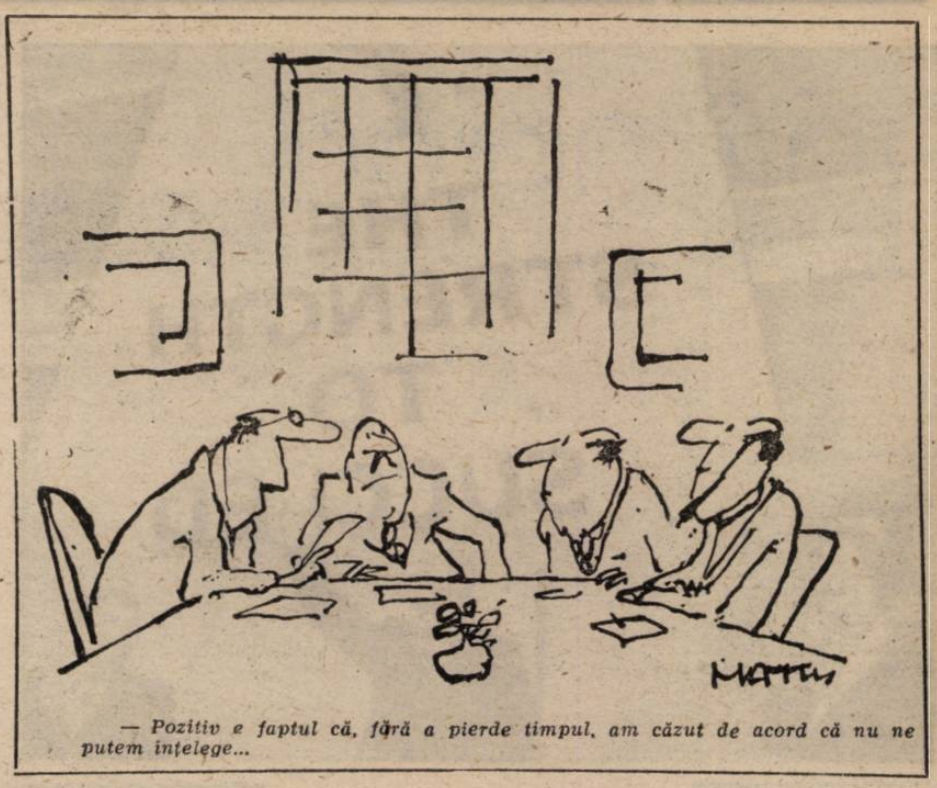

— Pozitiv e faptul că, fără a pierde timpul, am căzut de acord că nu ne putem înțelege...

Sfaturi practice

● La prînz este recomandabil să se servească masa nu chiar imediat după sosirea de la serviciu ci după o scurtă pauză, iar seara cu cel puțin o oră-două înainte de culcare.

● Covoarele periate cu sare își recapătă culoarea inițială.

● Cozile crizantemelor nu se retează cu cuțitul ci se rup cu mîna.

● Înainte de a porni la înlăturarea unei pete de pe îmbrăcăminte trebuie știut un lucru : obiectul murdar nu se șterge ținînd mîna sub locul cu pricina : sub zona pătată introducem o cîrpă sau un prosop împăturit, ambele curate ; din timp în timp, pe măsură ce se freacă locul pătat, mutăm cîrpa sau ștergarul pentru ca murdăria absorbită de acestea să nu revină pe țesătură.

● Părul spălat cu decoct din frunze și rădăcini de urzici, în amestec egal cu frunze de nuc, devine mai rezistent și mai strălucitor.

● Cașcavalul poate fi ținut mai mult timp, fără să se usuce dacă în vasul sau cutia în care este păstrat se adaugă puțin zahăr, introdus într-o punguță de tifon.

● Un măr introdus în cutia bine închisă în care păstrăm prăjiturile, le va menține frăgezimea mai mult timp.

● Petele de mucegai de pe albituri pot fi înlăturate introducînd zona pătată în oțet ; după ce petele dispar, se spală cu apă rece ; alt procedeu constă în frecarea petelor cu o soluție de acid citric (sare de lămîie — 20 grame la un litru de apă).

● Funinginea amestecată cu pămînt de grădină (20 părți pămînt la o parte funingine) constituie un bun îngrășămînt, îndepărtînd, totodată, și insectele vătămătoare.

● Petele de cerneală de pe obiectele din piele se înlătură prin frecarea cu o cîrpă înmuiată în lapte crud.

● Cînd scîndura de călcat s-a murdărit va fi frecată, cît mai este caldă, cu o pînză sau cu vată îmbibată într-o soluție preparată din oțet cu sare.

● Butoaiele din lemn care au prins miros se curăță umplîndu-se cu apă amestecată cu făină sau tărîțe ; cînd apa începe să fermenteze se golește și se clătește cu apă curată.

MAPAMOND

ORIZONTAL : 1) Stat în Orientul Apropiat, unicul stat nearab din zonă... — Și statul (cu o vechime de cinci milenii) aflat în zona de contact a Africii cu Asia 2) Cel mai mare popor din familia celor slave — Stat în Asia Centrală 3) Abis ! — Stat arab în Africa de Nord (vechiul nume Tripolitania) — Riu în Elveția 4) Un domn englez — Clacă (reg.) 5) Cantonament — Capitala statului Peru 6) Au sezonul lor — Pește oceanic 7) Cuib ! — Plantă dăunătoare — Cutie ! 8) Localitate în India — „Perfidul Albion" 9) Specialist în ghiulele — Vocale — Centrul Ankarei ! 10) Înaintare 11) Grup de insule în Oceanul Pacific — Unul din cele șase emirate componente ale E.A.U. 12) Pești de apă dulce — Unul din cele șapte state cele mai industrializate de pe glob.

VERTICAL : 1) Agită apele în Golf... — Stat în Asia de Sud-Est, fostă provincie a Imperiului Chinez 2) Prima putere industrială a lumii (abr.) — Fluviul Romei — Nota redacției 3) Curs ! — Calapod — Solidare (fig.) 4) Stat în Orientul Apropiat care, de 15 ani, este sfîșiat de un război civil — Floare albastră 5) ...Unite — stat în Peninsula Arabia, avînd unul din cele mai mari produse naționale brute pe cap de locuitor (21 340 $) 6) O lovitură „peste" — Localitate în Norvegia — Cuve ! 7) Stat în America Centrală „descoperit" de Columb în timpul celei de-a patra călătorii spre „Lumea Nouă" 8) 0—0 — Insulă în vestul Europei, populată în vechime de triburile celtice 9) Înălțimile Golan ! — 12 iloți ! — Usturoi — Riu în S.U.A. 10) Pe căi ilegale — Mare port iordanian, unul din cele mai mari de pe glob 11) Pom de iarnă — Creastă — Oraș în vestul României 12) Stat în estul Africii fondat în 1964 în urma unirii fostelor colonii Tanganyika și Zanzibar — Fluviu în U.R.S.S.

DICȚIONAR : CLIC, ERU, ROGN, SUN, EIA.

COCA E. IERCAN
Constanța

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	I	S	R	A	E	L	■	E	G	I	P	T
2	R	U	S	■	M	O	N	G	O	L	I	A
3	A	A	■	L	I	B	I	A	■	C	H	N
4	N	■	S	I	R	■	C	L	I	G	■	E
5	■	T	A	B	A	R	A	■	L	A	M	A
6	V	I	N	A	T	O	R	I	■	T	O	N
7	I	D	■	N	E	G	A	R	A	■	T	E
8	E	R	U	■	A	N	G	L	I	A	■	A
9	T	U	N	A	R	■	U	A	■	K	A	■
10	N	■	I	■	A	N	A	N	S	A	R	E
11	A	N	T	I	B	E	■	D	U	■	A	I
12	M	R	E	N	E	■	C	A	N	A	D	A

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

LIMBILE LUMII

ORIZONTAL : Latina — Slave — Ime — Indiana — Nepali — Diana — Grec — Ala — Min — Vintun — Mailu — Ineu — Chontal — Sd — Atei — Gata — Titlu — Acl — At — Ei — Rt — Riu — A — Indoneziana — Ae — Viran — Dur — C — Portugheza.

teste · teste ·

SUCCESIUNEA

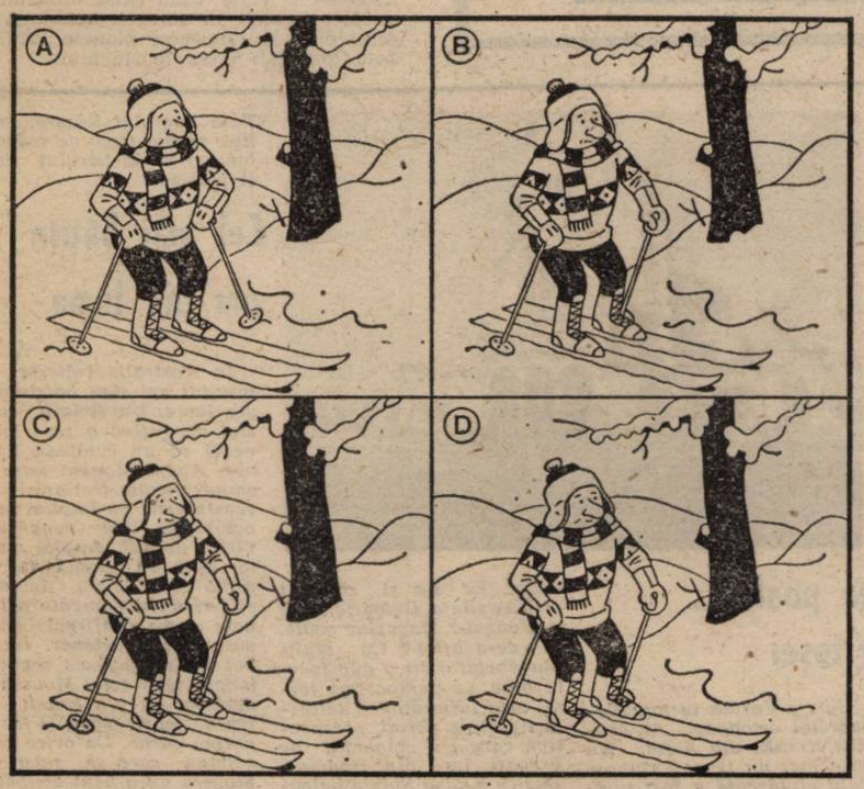

Examinînd cu foarte multă atenție cele patru desene, vă invităm să stabiliți în ce ordine cronologică ar trebui ele așezate ?

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTELOR APĂRUTE ÎN NUMĂRUL TRECUT

BALANȚĂ

Un triunghi va corespunde cu trei pătrate, pentru că substituind unele egalități din cele două desene se obține următorul rezultat : două pătrate sînt egale cu un pătrat și trei triunghiuri. Anulînd cîte un pătrat din fiecare părți, se ajunge la soluția anunțată la început.

PATRU NODURI

Nodurile 2 și 4

POȘTA REBUS

Prof. COCA E. IERCAN — Constanța : după cum ați observat publicăm careul dv. (sub un alt titlu) la care am operat numeroase modificări pentru a elimina două greșeli tehnice (ingrilarea particiului trecut al verbului „vira", care nu figurează în dicționare precum și a două grupuri de litere identice „RF" odată la 6 orizontal și a doua oară la 6 vertical). Am reținut „Natura". Mai multă atenție.

PETRU PARĂU — Botoșani : Bun careul „Fulgi de nea". Mai trimiteți.

MARIAN MINCULESCU

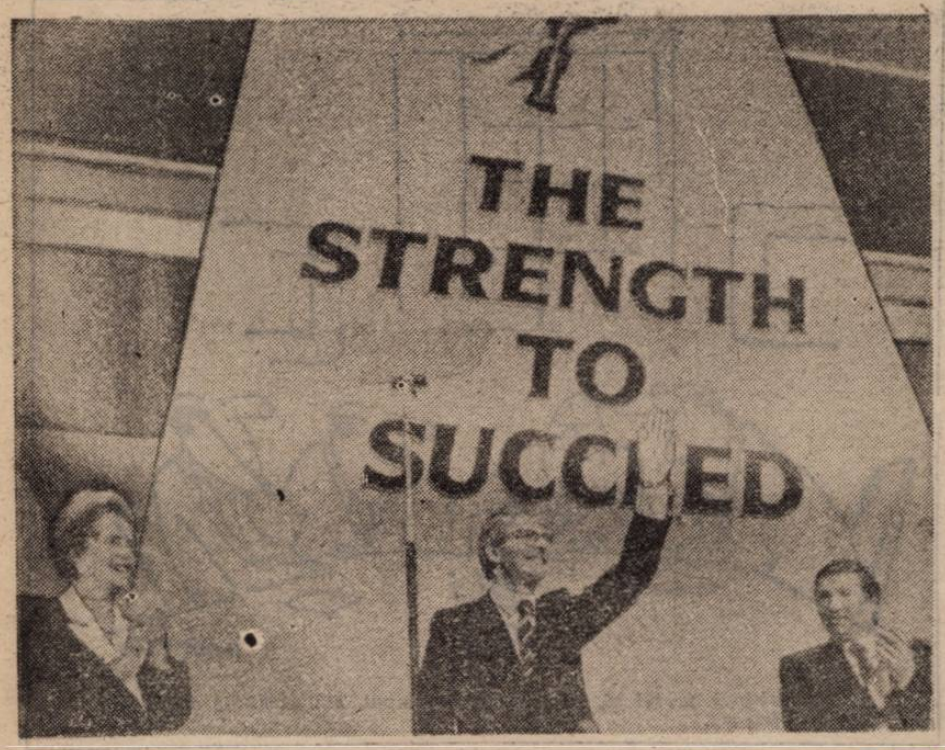

IMAGINE-DOCUMENT

S-a întîmplat în 12 octombrie 1990, zi în care Margareth Thatcher îl aclama cu căldură pe John Major la Bournemouth, străjuiți de sloganul : „Puterea de a învinge". Fuseseră zarurile aruncate de la al 107-lea Congres al Partidului Conservator ? Era oare Major în gîndul „Doamnei de Fier" urmașul la conducerea destinelor conservatorilor britanici ? Pe culoarele lui Highcliff Hotel din Bournemouth se vorbea în octombrie, că John Major, fiul unui trapezist ambulant, care, un timp, a fost managerul unei trupe de vodevil sau mercenar în armata braziliană, este noul star al al conservatorilor. Unii erau de părere, după cum relevă „Le nouvel Observateur", că Major nu ar avea profilul clasic al elitei conservatoare trecute prin Eton, Oxford sau Cambridge. El a fost nevoit să se mulțumească cu modesta „Rutlish Grammar School", dar pe care a fost nevoit s-o părăsească la numai 16 ani, pentru a contribui cu veniturile sale modeste la susținerea familiei. În rîndurile Partidului Conservator, Major se află de la vîrsta de 16 ani.

Climat de asfixie morală

Oficialitățile de la Havana au ajuns să califice problema corupției ca fiind mai periculoasă decît Agenția Centrală de Informații a S.U.A. „Să nu ne amăgim. Atunci cînd statul nu ne poate asigura lăcătul de care avem nevoie, sticla pentru geam, flotorul pentru toaletă, fasolea, prosoapele, detergentul... atunci economia clandestină ni le poate asigura. Și mulți cad pradă tentației", relevă publicația Bohemia. Există și un remediu pentru jugularea corupției ? Se pare că da, acest remediu îl propune compatrioților săi liderul Comitetului orășenesc Havana al P.C. din Cuba : „Trebuie să creăm în rîndul oamenilor un climat de asfixie morală împotriva acestor fenomene". Ce ți-e și cu climatul...

Elinul... la priză

Seducătorul automobil din imagine ar putea reprezenta o soluție pentru traficul extrem de intens din marile aglomerări urbane. Este adevărat că interesantul vehicul pe trei roți nu dezvoltă o viteză prea mare (doar 40 km/h), dar nu consumă carburanți, ci curent electric. El este, deci, curat, adică nu infestează mediul ambiant. Automobilul din imagine, prezentat recent la Nürenberg (Germania) este ușor de manevrat. Parcarea sa nu ridică probleme. Sveltul vehicul se poate strecura în spații mult mai înguste decît cele necesare modelelor, tradiționale, fie ele și de mic litraj. Și pentru a nu fi mai prejos, Opel a prezentat la Nürenberg un Kadett cu motor electric. Se vor impune în anii '90 automobilele al căror plin nu se va mai face la benzinării, ci în stații prevăzute cu prize.

Sori dubli

Există cupluri celeste care populează din abundență Cosmosul. Un fel de sori dubli. Legat de aceasta, o ipoteză emisă de Observatorul din Nice (Franța) e pe

cale să demonstreze că asemenea sisteme complexe (în principiu, o stea orbitează în jurul celeilalte) pot teoretic cel puțin, să dezvolte viața. Cum există milioane de cupluri de stele în univers, înseamnă că șansele de a descoperi planete locuibile (sau locuite !) cresc foarte mult.

CALEIDOSCOP magazin

Ce se întîmplă cu clima Terrei ?

Pe termen mediu va trebui să ne așteptăm la o încălzire generală semnificativă și rapidă a „planetei albastre", a-

ceasta este concluzia la care s-a ajuns în timpul celei de a doua Conferințe mondiale asupra climei, desfășurate nu demult în Elveția. Cum va fi mileniul următor, la începuturile sale, în ceea ce privește încălzirea globală ? Este greu de prognozat cu exactitate. Oceanul planetar ar trebui să fie mai bine înțeles pentru a putea să se facă aprecieri pertinente despre modificările regionale ale climei și consecințele lor asupra temperaturilor și precipitațiilor, a vegetației și a agriculturii. Important este să nu se aștepte asemenea certitudini și să se treacă pe tot cuprinsul Terrei la reducerea poluanților, în special a gazelor cu efect de seră, atrag atenția climatologii.

Zi unică de pomenire în lume

„Poetul R. Gamzatov adresa, în noiembrie 1989, directorului general al UNESCO, Federico Major, propunerea de instituire pe planeta Pămînt a unei zile unice de pomenire. Dacă în acea zi cineva va împușca un semen al său, acela să fie pedepsit atît de concetățenii săi, cît și de toți oamenii Terrei printr-un infinit dispreț, își argumenta ideea poporul poet al Daghestanului. Federico Major a sprijinit această idee invitînd conducerea sovietică să se adreseze oficial Națiunilor Unite pentru examinarea propunerii poetului după toate normele procedurale.

Țara Soarelui Răsare, rokul, rochia yeyé de culoare bleu și moda părului lung și platinat.

Cel mai bătrîn om din lume

În Australia trăiește în prezent cel mai bătrîn om din lume. Un simplu control de rutină a scos la iveală că un cetățean libanez, Abdul Moussa, care a emigrat acum trei ani în această țară, va împlini la 10 octombrie 1990 venerabila vîrstă de 113. Asupra acestor date nu există nici o urmă de îndoială, întrucît el posedă documente originale care confirmă acest surprinzător adevăr. Întrebat în legătură cu secretul longevității sale, Moussa a declarat că s-a hrănit cu fructe, iaurt, miere și foarte puțină carne. Ca orice musulman care se respectă, Moussa nu a băut niciodată alcool și nici nu a fumat măcar o țigară.

La poalele... Vitoșei

Sylvie Vartan în fața Catedralei ortodoxe Alexandru Nevski din Sofia. Nu este nici un trucaj. Cunoscuta cîntăreață a fost invitată să apară în fața publicului sofiot în cîteva recitaluri. Ea s-a și plimbat prin capitala Bulgariei. Și ce-a văzut ? Magazine goale. Și ce-a aflat ? Că mulți nomenclaturiști o duc foarte bine, că perspectiva iernii este înfiorătoare datorită lipsei de petrol, perspectivă care i-a „înghețat" pe bulgari încă din toamnă. Dar ce a adus Sylvie bulgarilor ? Franța, soțul californian, gloria dobîndită în

EDITOR : Redacția revistei „Magazin"

Redacția și administrația: București, Piața Presei Libere nr. 1, telefon 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele la revista „Magazin" se fac la oficiile poștale și difuzorii din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — Sectorul export-import presă P.O. Box 12—201, Telex 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.
Administrația: Editura Presa Liberă.
Tiparul: Combinatul Poligrafic București

Redactor șef : DUMITRU FILIP ; **Secretar general de redacție :** GEORGE CUȘNARENCU ; **Redacția :** Dorel Dorian, Aurora Popescu, Ecaterina Bătrîneanu (1630) ■ Paul Ioan, Ion Țugui, Adrian Hoajă, Mihaela Dorobantu (1282) ■ Marian Grigore (1633) ■ Irina Stoica, Rodrig Andrișan, Melania Constantiniu-Chiriacescu, Delia Costea (1612) **Secretariat de redacție :** Dumitru Mateuță, Ionel Cojocaru, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ■ Elena Ilie, Teodora Bujor-Panaitescu (1633) ■ Dorin Măran (fotoreporter) **2692.**

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Bibliot[illegible]ca Județeană

magazin

ANUL XXXIII Nr. 51 (1731) SÎMBĂTĂ, 22 DECEMBRIE 1990 16 PAGINI 6 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Un an de la Revoluție

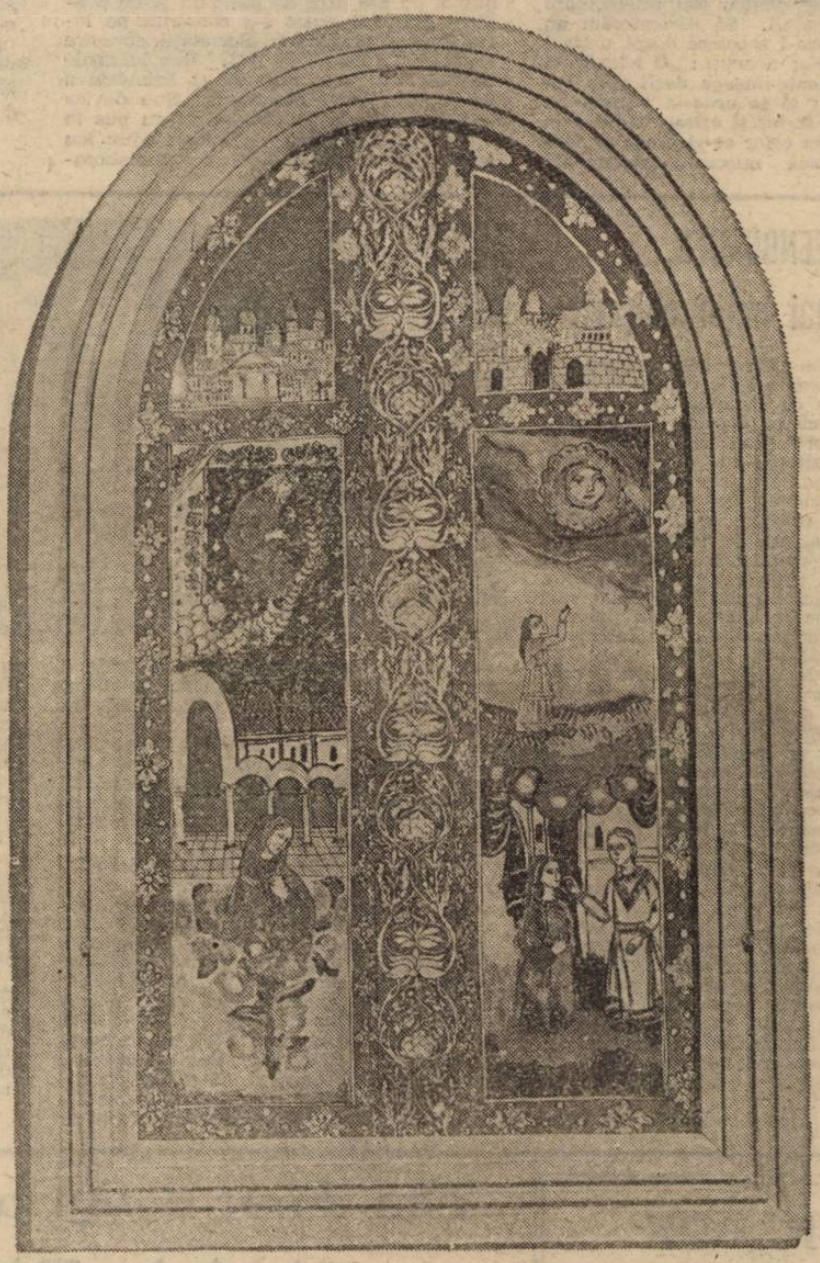

Crăciun fericit!

GLOBmagazin
SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

Al treilea Pol al Pămîntului

(Paginile 8–9)

HAR ȘI FANATISM

(Pagina a 6-a)

Drum spre eșafod

POLIȚIST

(Pagina a 10-a)

PROGRAMUL TV.

(Pagina a 14-a)

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

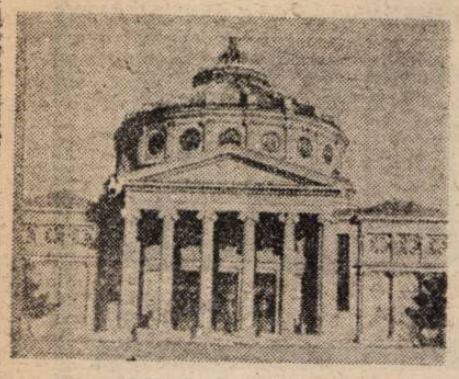

ATENEUL ROMÂN ŞI ATENEISMUL ÎN ACTUALITATE

După Revoluţia din decembrie 1989, revigorarea culturii române tinde să fie direcţionată lăuntric de marile idealuri ale spiritului ateneist de acum 125 de ani. Data oficială de naştere a Ateneului Român este 31 octombrie 1865. Dar cînd în seara de duminică 14/26 februarie 1888 se păşea pentru prima oară în palatul Ateneului, cuvintele de deschidere rostite de Constantin Esarcu sînt poate tot atît de pregnant actuale pentru toţi intelectualii acestei noi Românii. Să rememorăm un fragment pe care-l socotesc drept uriaşul motto al vremilor noastre : **„O adevărată eră nouă nu poate începe decît prin reforma mintală ; şi la aceasta nimeni nu ajunge în mod serios şi eficace decît prin lucrări de natura celor ce-şi propune Ateneul nostru. Dacă mişcarea intelectuală astfel precum o concepem se va generaliza pretutindeni, nu vor trebui zeci de ani pentru ca faţa ţării să se schimbe cu totul..."**

Nu mă afiesc să mărturisesc că, pe lîngă emoţia redescoperirii unor adevăruri perene rostite de un ilustru înaintaş, activist de suflet şi inimă al mişcării ateneiste, izvoarele înţelepciunii acestui popor încă traumatizat psihic sînt la fel de limpezi precum odinioară. Sub cupola aceluiaşi bun simţ tradiţional românesc trebuie să răsune astăzi, la fel de vibrant, apelul: **„...să ne grupăm cu toţii în jurul Ateneului, oricare ar fi divergenţele noastre politice !"** (C. Esarcu).

„Actul de fundaţiune" al Ateneului Român este datat 26 octombrie 1886, cînd s-a pus piatra fundamentală a clădirii. Nici atunci nu era uşor de găsit un teren propice. Actualul Palat s-a construit pe locul care a aparţinut Societăţii ecvestre române, înfiinţată în 1871. Dar lucrările acesteia au fost sistate şi Primăria a transferat locul Ateneului. Sub deviza „daţi un leu pentru Ateneu" s-au pus în vînzare 500.000 bilete de loterie a un leu fiecare. Planurile clădirii au fost elaborate de arhitectul francez Albert Galleron şi analizate de un grup de arhitecţi români celebri, printre care şi Ion Mincu. Dar edificiul din motive financiare, s-a ridicat în mai multe etape. Să amintim, foarte succint, că abia în 1938 biblioteca Ateneului şi-a deschis porţile, iar în 22 aprilie 1939 s-a inaugurat orga de concert din sala cea mare (prin contribuţia deosebită a lui George Enescu).

O altă dată memorabilă este şi dezvelirea marei fresce, tot din sala mare, la 26 mai 1938: autor pictorul Constin Petrescu, profesor la Şcoala de Belle-Arte.

Ceea ce trebuie să domine astăzi în cultura românească descătuşată de orice ideologie partinică este tumultul renaşterii principiilor generoase ateneiste. Să nu uităm nici o clipă de seriile de conferinţe aparţinînd întregului spectru de cultură autohtonă şi europeană care au dat oportunitatea manifestării vii şi neîngrădite a celor mai elevate personalităţi ale inteligenţiei româneşti. Curentul ateneist este din nou compatibil cu vremurile noastre.

PAUL IOAN

MARY STEENBURGEN,
un star mai puţin obişnuit

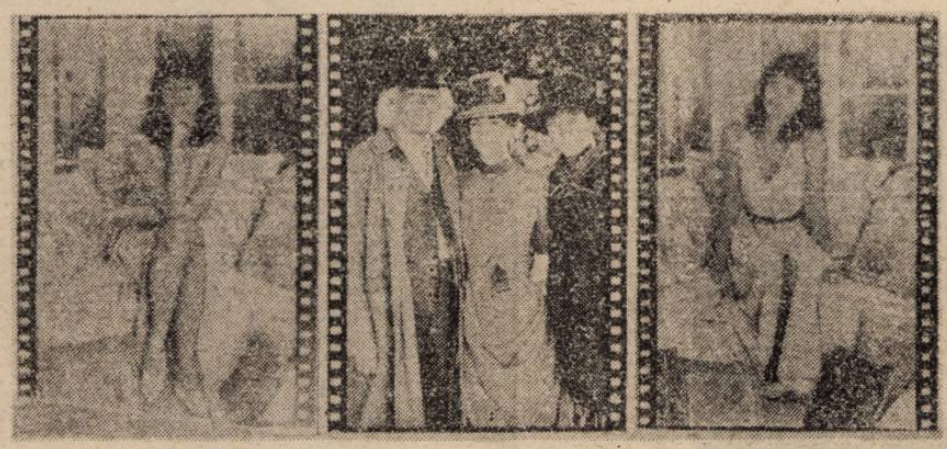

Despre actriţa Mary Steenburgen se spune la Hollywood că e o „specie rară" în comparaaţie cu nenumăratele vedete ale căror capricii au devenit proverbiale. Firescul comportării ei, zîmbetul fermecător şi seriozitatea cu care lucrează, pentru că, spune ea, „nu e deloc extraordinar să faci cinema dacă munceşti", i-au atras simpatia tuturor, de la producători la regizori şi actori, de la admiratori la nenumăraţii ei spectatori. „Totdeauna familia a ocupat primul loc în viaţa mea. Nici cariera, nici Oscarurile posibile, nici aplauzele, nimic nu poate egala bucuria de a fi împreună cu copiii şi soţul meu", declară fermecătoarea vedetă.

Descoperită de Jack Nicholson, condusă în cariera ei de marele regizor Woody Allen, deţinătoare a unui Oscar, Mary Steenburgen rămîne o „gospodină" care face film şi care „se poartă foarte bine chiar dacă este star". Tot timpul zîmbitoare, tînăra actriţă vorbeşte despre cariera ei cu o modestie dezarmantă. „Necazurile profesiei pornesc de la neglijarea momentelor de odihnă şi asta pentru că toate problemele încep şi se termină cu banii. În ceea ce mă priveşte, pentru a fi cît mai mult timp cu familia mea, fac un singur film pe an". „Întoarcere către viitorul 111" i-a consolidat faima, rolul din „Portretul unei familii model" a fost un succes, şi asta pentru că M.S., sub aparenţa unei femei obişnuite şi care ştie ce vrea, ascunde o imensă sensibilitate. „Acum cred că am un public al meu care mă apreciază. Dau interviuri, voiajez, sînt căutată de regizori şi producători".

Debutul ei în cinema nu a fost deloc simplu. Cu şase ani în urmă părăsindu-şi oraşul natal, Arkansas, pleacă la New York. „Crăpam de foame, îşi aminteşte ea nu fără oarecare umor. Mult timp am servit într-un bar. Duceam o viaţă extrem de dură. Apoi am jucat într-o comedie, un rol mic, plătit cu foarte puţini bani. Şi totuşi am perseverat. Vroiam să ajung actriţă şi nici un sacrificiu nu mi se părea greu".

O întîmplare fericită o pune faţă în faţă cu Jack Nicholson care debuta în regie şi îşi căuta interpreţi pentru westernul Goin' South. El o remarcă pe frumoasa brunetă şi o distribuie. Niciodată n-a regretat alegerea. Urmează colaborarea cu Nicholas Meyer în „Acest miine" şi numele ei începe să facă vogă. Woody Allen, însă, este cel care a făcut din ea un star. În „Comedie erotică într-o noapte de vară", Mary Steenburgen, condusă cu abilitate de bagheta magică a acestui regizor de excepţie, se exprimă pe măsura talentului ei. Milos Forman, mizînd pe sensibilitatea deosebită a actriţei, îi oferă şansa unui personaj romantic în filmul „Ragtime" care îi deschide acesteia calea spre glorie". „Am obţinut Oscarul pentru rolul unei tinere stripteuse din filmul „Melvin şi Howard", declară ea cu ironie. Acesta rămîne unul din rolurile mele preferate. M-am bătut să-l obţin şi apoi am încercat din toate puterile să mă depăşesc pe mine însămi. Îmi plac personajele care îmi dau probleme. Cînd am interpretat-o pe Zelda, personajul lui Scott Fitzgerald, toată lumea m-a întrebat cum am izbutit să fiu atît de diabolică. Eu cred că tocmai asta e arta. S-o transfigurezi în biografia personajului".

Toate aceste confesiuni ale ei ca şi aprecieri despre viaţa, cariera, familia, echilibrul sănătos ce-o caracterizează fac din „frumoasa brunetă maliţioasă", cum spunea Jack Nicholson, un star extrem de uman şi nu un mit înfăşurat în văluri multicolore.

MELANIA CHIRIACESCU

MUSIC BOX

Dacă titlul oficial de Prima doamnă a Americii este purtat de Barbara Bush, cel neoficial i se cuvine în mod categoric, cel puţin pe tărîmul pop-rock-ului Tinei Turner, adevărat decan de vîrstă (dar şi de valoare...).

Cărui fapt i se datorează, oare, această vitalitate a unei femei trecute de 50 de ani şi care poate susţine concerte de cîte trei-patru ore, mare parte din acest timp dansînd ? Fără îndoială talentului înnăscut şi extraordinarului registru vocal !

Pe numele său real Annie Mae Bullock, Tina s-a născut pe 26 noiembrie 1939 (a împlinit deci 51. La mulţi ani !) în localitatea Brownsville, statul Tennessee. În 1957 o găsim cîntînd în grupul „The Blues". Anul 1958 îi va scoate în cale pe cel ce-i va deveni soţ,

The First Lady of America
TINA TURNER

Ike Turner, un excelent muzician, cel care va compune pentru ea numeroase piese de succes. Anul 1960 este anul primului ei hit — „A Fool In Love". În anii '60 va activa în cadrul unei trupe intitulate „Ike And Tina Turner Revue", cu care va înregistra numeroase piese de succes. 1966 îi va aduce consacrarea şi pe Bătrînul Continent melodia „River Deep, Mountain High" (Rîu adînc, Munte înalt) fiind Number One în topurile engleze. La începutul anilor '70 duetul Ike şi Tina Turner îşi va consolida popularitatea în urma spectacolelor susţinute împreună cu Rolling Stones reuşind să cîştige şi simpatia, fără rezerve, a exigentului public european.

Între 1970 şi 1977 cei doi Turner vor edita 12 discuri, multe din ele fiind realizări de excepţie. Tot în această perioadă Tina va scoate şi două albume solistice („Let Me Touch Your Mind" — 1973 şi „Tina Turner The Country On" — 1974).

La sfîrşitul anilor '70 cuplul se desparte, fiecare din ei încercînd pe cont propriu dar se va vedea curînd că au intrat într-o pasă neagră, din care nu vor ieşi decît în primii ani ai deceniului nouă (cînd se vor împăca...). De aici încolo Ike se va dedica în exclusivitate compoziţiei de piese de succes pentru mult iubita lui Tina. Va urma o avalanşă de hituri din care, din lipsă de spaţiu, voi aminti doar pe „We Don't Need Another Hero", „Better Be Good To Me" şi „Paradise is Here". Tina Turner va fi invitată la toate marile manifestări muzicale ale pop-ului mondial (ca Peter's Pop Show, Diamond Awards sau British Awards) va susţine numeroase concerte împreună cu Elton John, Mark Knopfler, David Bowie, Bryan Adams (vă mai amintiţi de duetul „It's Only Love" ?). La finele lui 1989 Tinei i-a apărut ultimul LP intitulat „Foreign Affair". Acest album conţine numeroase hituri (The Best, You Can't Stop Me Loving You, Foreign Affair sau I Don't Wanna Lose You...) şi dovedeşte, dacă mai era nevoie, că „bătrîna" Tina este într-adevăr The Best (Cea mai Bună) ! Nu ne putem dori decît s-o vedem cît mai des pe micile noastre ecrane în locul numeroaselor pseudo videoclipuri cu care sîntem bombardaţi zilnic de către „Departamentul Muzică" (sună bine nu-i aşa ? !) al TVR... Vrem calitate domnilor ! O întrebare : de ce sînt difuzate cu o întîrziere de cîteva luni toate hiturile verii ? Astă vară ne-aţi alimentat cu „noutăţile" toamnei '89 sau ale iernii '90. Nu aştept răspuns...

MARIAN MÎNCULESCU

Top Magazin, 22 XII 1990

1. **Praying For Time — George Michael**
2. **Close To You — Maxi Priest**
3. **Thieves in the Temple — Prince**
4. **Have You Seen Her — M.C. Hammer**
5. **Romeo — Dino**
6. **Let's Try It Again — News Kinds on the Block**
7. **Scream — Ice M.C.**
8. **Future Freak — Adamski**
9. **She Broke My Heart — London Beat**
10. **Crying in the Rain — A-Ha**

Mai aveţi o săptămînă pentru a ne trimite topurile dv. cu cele mai bune zece hituri ale anului. Cele mai bune vor fi premiate cu cîte o casetă.

PUNCTE

Ţestoasele Ninja

Televiziunea bulgară prezenta telespectatorilor, prin intermediul Canal France International un serial animat numit „Tortues Ninja", aventurile unor ţestoase mutante, pe nume Leonardo, Raffaelo, Michelangelo şi Donatello care poartă o luptă fără milă împotriva lui Shreder, prinţul malefic din New York. În Statele

Unite acest film este Numărul Unu. Aventurile ţestoaselor vor apărea şi în Franţa, pe casete video. Acum şi copiii noştri pot urmări, la televiziunea română, „Tortue Ninja".

58 de minute de viaţă

Pentru amatorii de casete video anunţăm apariţia părţii a doua a filmului lui Renny Harlin, „Die Hard", un adevărat delir financiar, a avut un buget de 60 de milioane dolari, dar s-au şi încasat 77 de milioane dolari în primele trei săptămîni de proiecţie. Dar şi un delir vizual, pentru că sînt în această a doua serie 264 de cadavre. Cam mult totuşi pentru cît de puţin spune filmul. Şi el spune despre o bandă de teroriştі care vor să producă cea mai mare catastrofă aeriană din istoria aviaţiei. Actorul Bruce Willis (în persoană) alias inspectorul John McLane se luptă cu aceştia pe aeroportul din Washington. Şi ca să plîngă toate mîdinetele, acţiunea se petrece în ajunul Crăciunului şi în avionul cu pricina se afla şi dna McLane, soţia inspectorului. Chestii serioase.

Cartea lui Millie

Nu este vorba de un roman al vreunui laureat al Premiului Nobel pentru literatură, ci despre a doua carte aparţinînd Primei Doamne a S.U.A., Barbara Bush. Soţia preşedintelui american a făcut din Millie, ciinele ei favorit, un superstar, datorită faptului că prin urechile şi ochii simpaticului patruped trec toate

micile secrete ale vieţii sale la Washington. Aflăm, cum ar veni, ne spune Millie, despre cea mai celebră bunică din Statele Unite care n-a mai condus o maşină de 10 ani că ea n-a făcut niciodată menajul şi nu s-a ocupat de bucătărie, că are un coafor particular, că se plimbă în cămaşă de noapte, dimineaţa şi seara în jurul Casei Albe acompaniată de ciinele favorit, aţi ghicit, Millie, şi că este întotdeauna de aceeaşi părere cu soţul ei. La 65 de ani, Barbara Bush, Bar cum îi spun prietenii, este foarte bătăioasă. După ce l-a criticat pe Saddam Hussein, l-a apărat pe fiul ei Neil şi a înăbuşit în faşă orice critică la adresa Preşedintelui, ea se bate acum pentru alfabetizarea micilor americani. Cu banii pe care îi va încasa pe carte ea speră să finanţeze această cruciadă împotriva analfabetismului.

Rubrică realizată de GEORGE GUŞNARENCU

22 decembrie 1989

UN AN DE LA REVOLUȚIE

22 decembrie 1990

OMUL, un „rebel" al biosferei

Interviu cu dl. biolog LADISLAU LORINCZ

de la Muzeul de ştiinţele naturii din Aiud

— Omul, departe de a fi într-o armonie perfectă cu natura, provoacă, cu sau fără ştiinţă, perturbări sistemelor ecologice. Ce relevă datele ştiinţifice în legătură cu impactul omului asupra naturii ?

— Problemele privind relaţia om-mediu au o istorie lungă. Sînt cunoscute complexitatea deosebită a diferitelor ecosisteme, marea diversitate a structurilor, infinitele conexiuni biogenotice, varietatea şi lungimea lanţurilor trofice. Viaţa din biosferă este tributară energiei radiante cosmice care o dată captată, prin fenomenul de fotosinteză este transformată în energie chimică potenţială prin care se menţine viaţa pe Terra. Este interesant de observat că acest fascinant proces începe de la procentul 1 : 1000. Adică numai o calorie din o mie de calorii provenite de la Soare este captată şi folosită ! Deşi specia umană este un produs al biosferei şi deci o componentă a acesteia ea este, datorită poziţiei pe care o ocupă şi strategiei pe care o adoptă în relaţiile sale cu componentele biosferei, un subsistem rebel, în conflict cu strategia acestora. Datorită acestei stări conflictuale majoritatea activităţilor umane au efecte tulburătoare, dereglatoare, multe dintre ele depăşind capacitatea mecanismelor care asigură stabilitatea sistemelor ecologice. Impactul entropic asupra mediului reprezintă de fapt consecinţele dereglatoare directe sau indirecte ale noastre, de cele mai multe ori în necunoştinţă de cauză, asupra componentelor biotice şi abiotice ale sistemelor ecologice. Iată că specia umană a reuşit datorită înzestrării sale intelectuale să domine restul speciilor şi toată ecosfera. Au apărut însă şi probleme deloc neglijabile : poluarea mediului, dispariţia multor specii, altele fiind pe cale de dispariţie, accelerarea ritmului de viaţă, dezvoltarea industriilor de război... Şi iată că omul s-a trezit la realitate ; şi-a dat seama că sursele naturale sînt finite, iar natura este fragilă. Problemele relaţiei subsistemului social cu mediul, multiple şi complexe, implică totdeauna calitatea comunităţii omeneşti care populează ecosistemele în cauză avînd un suport psihologic pregnant.

— De ce canale de comunicaţie dispun ecosistemele planetei vieţii, ecosistemele Terrei ?

— O analiză interdisciplinară conduce la constatarea că în interiorul ecosistemelor de pe Terra se desfăşoară necontenit, cu o intensitate feluriţă în funcţie de condiţiile locale de constituire a acestora, trei fluxuri fundamentale pentru viaţă : fluxul de substanţă pentru zidirea viului, fluxul de energie necesar întreţinerii structurilor, schimburilor de substanţe şi informaţii şi fluxul de informaţii necesar pentru reglarea şi circulaţia celorlalte două fluxuri. Datorită existenţei simultane, corelate, a celor două fluxuri au loc acumularea de substanţă organică şi reutilizarea ei de toate grupele de organisme vii din biosferă. Toate însuşirile indivizilor se dezvoltă în timpul interacţiunii cu condiţiile externe de viaţă şi reprezintă diferite niveluri de reflectare a acestora : morfologic, fiziologic, psihic. Deosebirea dintre aceste nivoluri rezidă în faptul că fiecare nivel ulterior faţă de cel precedent este tot mai dinamic şi mai abil, se schimbă mai uşor şi mai rapid. Structura morfologică a organismului reflectă cele mai stabile condiţii de viaţă, de aceea se modifică extrem de lent în ontogeneză şi mai ales în filogeneză. Structura morfologică a organismului se înscrie în primul rînd în programul genetic, transmiţîndu-se pe cale ereditară din generaţie în generaţie. Însuşirile variabile ale mediului se reflectă la nivelul proceselor fiziologice şi psihice elementare, de exemplu prin instincte. Fenomenele psihice mai complexe reflectă cele mai variabile laturi ale mediului. Dat fiind importanta cheie a inteligenţei umane în problematica abordată consider necesară o scurtă trecere în revistă a opiniilor psihologice despre natura inteligenţei...

— Aşadar, cum este definită inteligenţa ?

— Inteligenţa este un concept inventat pentru a asigura o modalitate de evaluare şi ierarhizare a oamenilor în funcţie de randamentul lor în diferite situaţii valorizate socio-cultural. După Piaget, inteligenţa este un cuvînt cu termen generic utilizat de psihologi pentru a desemna forme superioare de organizare şi de echilibru ale structurilor cognitive. Sau o altă definiţie : capacitatea de a rezolva probleme, de a se adapta la situaţii noi ; sau capacitatea de abstractizare şi de sinteză. Inteligenţa are caracter dinamic funcţional, constituie capacitatea persoanei de a înţelege lumea în care trăieşte, ingenuozitatea şi resursele sale interne pentru a face faţă solicitărilor vieţii.

— Revenind la relaţia om-biosferă, care sînt factorii care determină perturbarea acesteia ?

— Încercînd să facem o categorisire a problemelor amintite, putem deosebi două puncte funcţional distincte. Factori care concură la alterarea echilibrului în relaţia om-biosferă : alcoolismul, de exemplu. Trebuie ţinut seama că reacţiile moleculare condiţionează starea funcţională iar alterările biochimice se transformă în leziuni morfo-funcţionale care la rîndul lor sînt răspunzătoare de apariţia unor sindroame neurologice datorate alcoolismului. Trebuie amintită apoi poluarea fonică. Referitor la această problemă citîm opiniile lui Yehudi Menuhin : **„Zgomotele create de oameni distrug mediul sonor relativ echilibrat din natură, făcîndu-ne să nu mai fim în stare să repetăm ciclurile naturale. Conversia se stinge, zgomotul ucide dispoziţia naturală a minţii".** Între factorii ce contribuie la alterarea relaţiei om-biosferă figurează şi lipsa de disciplină internă a individului, ignoranţa, lipsa de respect faţă de natură.

— Cum se răsfrînge alterarea naturii asupra psihicului uman ?

— Retrogresiunea în natură produce perturbări ale echilibrului psihic. În natură orice fenomen se înregistrează şi concură la complexul de efecte negative asupra naturii, care se repercutează asupra subsistemului social. Apoi diferitele fenomene poluante au asupra psihicului uman un efect sinergic. Prezenţa sau lipsa unor substanţe din natură în organism provoacă modificări ale sistemului nervos cu consecinţe ireversibile. Astfel, carenţa de zinc s-ar părea să fie cauza apariţiei schizofreniei, iar prezenţa aluminiului este un important factor în declanşarea demenţei senile.

În final să ne amintim de Bertrand Russel care spunea că : **„Sarcina omului de ştiinţă nu este numai de a dezvălui secretele ştiinţei în centrul căruia se află omul, şi acest lucru este mult mai greu de realizat, omul de ştiinţă trebuie să convingă lumea de ceea ce el a descoperit. Dacă acest fapt nu este încununat de succes omenirea se va autodistruge cu inteligenţa sa blocată la jumătatea drumului".**

ECATERINA BĂTRÎNEANU

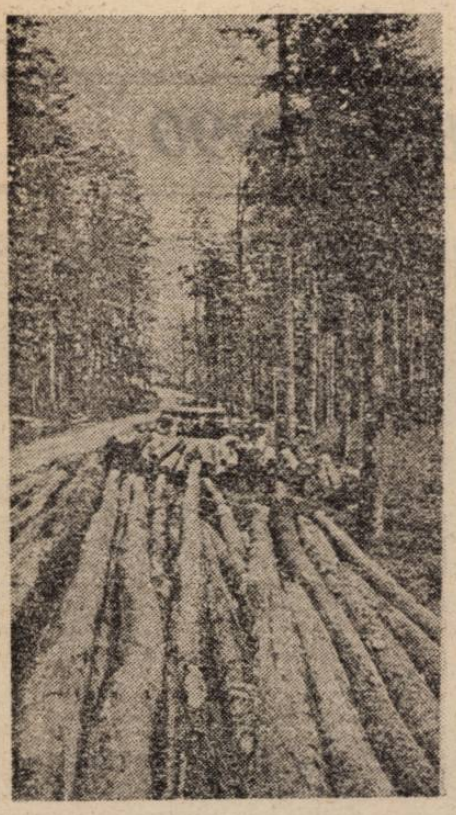

PUTEM AVEA ZIARE ŞI PĂDURI ÎN ACELAŞI TIMP?

Unii viitorologi sînt de părere că presa scrisă va dispare în următoarele decenii, ea rămînînd doar obiect de studiu pentru istoricii viitorului, aşa cum sînt astăzi tăbliţele de lut ars scrise cu litere cuneiforme. Ca mijloace de informare în masă, afirmă aceştia, vor rămîne doar radioul şi televizorul.

Condiţiile obiective care vor impune această evoluţie sînt creşterea numărului de locuitori ai globului (care va atinge zece miliarde peste cîteva decenii) — deci a aceluia de cititori potenţiali — pe de o parte, şi împuţinarea pădurilor pe de alta.

Totuşi, revista „New Scientist" consideră că publicaţiile periodice, în forma cunoscută de noi, nu vor dispare în următorii 20—30 ani. Pentru aceasta, însă, va trebui să se realizeze o serie de progrese tehnice majore în domeniul tipăririi lor. Prima condiţie va fi folosirea unei hîrtii reutilizabile (eventual a unui suport din material plastic, care să posede calităţile hîrtiei), de pe care să se şteargă cu uşurinţă textul şi imaginile tipărite. Astfel, paginile „realbite" ale aceleiaşi reviste ar putea primi un nou conţinut, procesul repetîndu-se de un număr mare de ori.

Vînzătorii de la chioşcurile de ziare ar primi ziarele de ieri, expediindu-le spre tipografie cu aceeaşi maşină care aduce ziarele proaspete. Acolo, paginile ar fi „realbite" şi pe ele s-ar tipări ştirile ziarului de mîine. Bineînţeles că aplicarea acestei scheme ar duce, totodată, la ieftinirea substanţială a publicaţiilor periodice.

Într-o etapă mai evoluată, care ar exclude total veriga vînzătorului de ziare, s-ar trece la tipărirea ziarelor şi revistelor direct la domiciliul abonatului sau la locul său de muncă.

Chiar dacă această eventualitate ni se pare astăzi imposibilă, ea nu este exclusă. O maşină electronică de imprimat, alimentată cu informaţiile necesare funcţionării sale printr-un cablu cu fibre de sticlă, nu va fi cu mult mai complicată decît un televizor în culori. Şi, în cazul în care televizoarele alimentate cu imagini prin cablu se vor extinde, şansele apariţiei maşinilor electronice de imprimat la domiciliu vor creşte, deoarece ele ar putea folosi acelaşi cablu, în timpul cînd televizorul nu este utilizat.

Viitorologii ne promit că aceste ziare şi reviste, ce vor fi tipărite la domiciliu tot pe hîrtie reutilizabilă, vor cunoaşte o diversitate la care noi nici nu visăm. Fiecare abonat va primi doar informaţiile care-l interesează şi va dispune, fără îndoială, şi de posibilitatea de a stoca într-o memorie electronică articolele sau imaginile pe care le consideră demne de reţinut.

Se poate obiecta că toate aceste soluţii mizează pe dezvoltări ulterioare şi chiar ipotetice în domenii ale tehnicii de vîrf, dezvoltări de care, mai mult ca sigur, nu vor beneficia primii cititorii revistei Magazin. Dar problema menţinerii presei scrise şi a pădurilor, în acelaşi timp, poate fi abordată şi prin intermediul unei metode inspirate dintr-o tehnică simplă şi bine pusă la punct de multă vreme : aceea a microfilmelor. Cu ajutorul acestei metode, fiecare pagină de ziar ar putea fi redusă la dimensiunea unui timbru poştal prin microfotografiere. Astfel, revista Magazin, cu toate cele 16 pagini ale sale ar încape pe o suprafaţă de dimensiunile unui calendar de buzunar.

Dezavantajul acestei metode ar consta în faptul că ar trebui să purtăm în servietă un aparat nu mai mare decît o carte, un lector de microfilme, care ne-ar restitui imaginile şi textul într-o formă lizibilă. Inconvenientul ar fi minor în comparaţie cu consecinţele catastrofale pe care le-ar avea asupra mediului natural distrugerea plămînilor verzi ai planetei.

ADRIAN MINTULESCU

OMUL ŞI STAREA DE SĂNĂTATE A NILULUI (II)

Efectele captării apelor în rezervorul marelui baraj

Principalele efecte ale captării apelor în rezervorul marelui baraj de la Assuan sînt schimbările care fac obiectul sedimentării, salinizării, stratificării termice şi caracteristicilor hidrobiologice. Modificările geomorfologice pe termen lung care provoacă sedimentarea, spre exemplu, afectează cu siguranţă calitatea apei din rezervor şi caracteristicile ecosistemului său. Aceste efecte vor fi mai evidente pe termen lung, după o schimbare pronunţată a configuraţiei rezervorului.

Rezervorul marelui baraj de la Assuan este, în general, un loc cu o producţie biologică ridicată. Repartiţia fitoplanctonului şi a zooplanctonului cunoaşte variaţii sezoniere în diferitele sectoare ale lacului. Cyanophytele, alge albastre-verzi indezirabile, pot fi găsite în tot sectorul nordic al rezervorului. Ele sînt organisme tipice procesului de captare a apelor. În general, aceste alge sînt capabile să fixeze azotul şi să constituie un impas în lanţul alimentar. Şi, mai ales, ele provoacă probleme de gust şi miros.

S-au întreprins numeroase studii asupra peştilor care sălăşluiesc în rezervor. Repartiţia şi abundenţa peştilor variază de la un sector la altul. Migrarea anumitor specii de peşti este datorată sosirii apelor de torent tulburate şi de preferinţa lor pentru condiţiile riverane sau semiriverane. Schimbările survenite în comportamentul peştilor explică, în parte, diferenţele existente în pescuirea lor, contribuţia fiind importantă în cazul speciilor cu o importanţă economică în cadrul pescuitului comercial.

Ecosistemul şi activităţile umane productive

După construirea barajelor, mai multe organisme au elaborat un anumit număr de planuri pentru dezvoltarea economică a regiunii de-a lungul malurilor abrupte ale rezervoarelor. Aceste planuri presupun crearea de aşezări umane (irigaţii, punerea în valoare a terenurilor), dezvoltarea industrială şi programe de turism şi de petrecere a timpului liber.

Riscul principal constă în faptul că aceste planuri de dezvoltare pot afecta calitatea apei şi a ecosistemului acvatic al rezervorului. În special, degradarea calităţii apei va influenţa negativ activităţile legate de fluviu în aval, din moment ce rezervorul este unica sursă de apă a Nilului pe teritoriul Egiptului.

O consecinţă gravă ar putea fi propagarea schistosomiazei şi migrarea spre nord a ţînţarului purtător al paludismului, ce vine din Sudan. Ţînţarul Gambia a invadat Egiptul de mai multe ori, ultima dată în 1942. În rezervor s-au găsit deja mici vectori ai celor două tipuri de schistosomiaze. Se presupune că pescarii au adus boala în regiune.

Factorii responsabili trebuie să aibă în vedere posibilitatea menţinerii zonei acoperite de rezervor cît se poate de liberă de activităţile omului, adică să limiteze accesul şi să evite problemele legate de poluare şi de propagarea bolilor de origine hidrică. Alte planuri de punere în valoare a malurilor abrupte ale rezervorului trebuie să includă o evaluare mai realistă a efectelor asupra mediului, ca şi a costului luptei împotriva poluării.

(va urma)

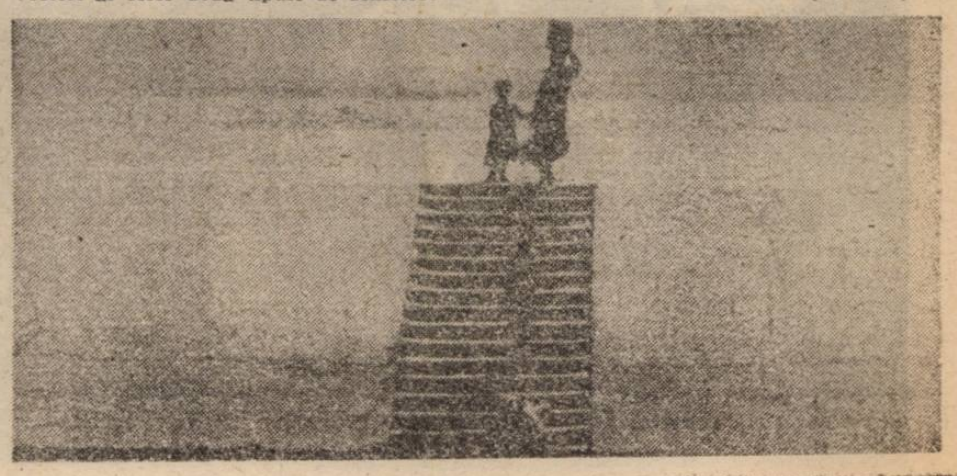

Un vechi vis, de aproape două secole, a prins viață

MAREA BRITANIE S-A UNIT CU CONTINENTUL (III)

Planul realizării tunelului a fost întocmit ținîndu-se seama de necesitatea săpării sale în creta albastră, în porțiunile în care este posibil acest lucru. Drept urmare, traseul tunelului nu a fost proiectat în linie dreaptă și galeriile sale nu erau orizontale. Lucrările de seismică submarină întreprinse în strimtoarea Calais în trei etape, începînd din 1958 pînă în 1972, au permis efectuarea a 155 de forări și carotaje, inclusiv sub albia Canalului Mînecii. Avea să se afle astfel, cu exactitate, poziția și grosimea cretei albastre pe întreaga lățime a strîmtorii.

Dar aceste date și informații obținute nu aveau să-i mulțumească pe antreprenorii care-și asumaseră sarcina de a realiza puntea de legătură submarină. De aceea s-a apelat la serviciile specialiștilor francezi de la Laboratorul de mecanică a stîncilor. S-a ajuns la concluzia că este necesară amenajarea unei camere la o adîncime de 65 metri sub suprafața solului (33 metri sub nivelul mijlociu al strîmtorii). Această încăpere, cu secțiune circulară, se compunea din trei segmente, cu diametre din ce în ce mai mari (de la 8 la 7,8 metri). De ce a fost necesară o atare lucrare, care seamănă cu un binoclu uriaș ! Pentru aprecierea dificultăților ce urmau a fi depășite în momentul în care tunelul va atinge stratul de cretă cenușie alterată. În această cameră amenajată pînă la nivelul inferior al stratului de cretă albastră (porțiunea cea mai în profunzime ajunge pînă la 92,50 metri sub suprafața solului). S-au încercat diferite căptușeli, din care să se aleagă cea mai rezistentă pentru placarea celor trei galerii ale tunelului. Deformațiile galeriilor puteau fi înregistrate instantaneu, cu ajutorul unor instalații speciale, chiar și la o distanță de un micron.

La 1 ianuarie 1973, costul tunelului era estimat la 5,2 miliarde fraci francezi (calcul era făcut la nivelul prețurilor din anul precedent). Avîndu-se în vedere nivelul inflației, s-a apreciat că suma totală se va majora pînă la darea în folosință a tunelului, în 1981, ajungîndu-se la 9,3 miliarde franci. În calcul erau incluse dobînzile asupra capitalurilor împrumutate, precum și cheltuielile ce urmau să se facă pentru instalațiile terminale, pe ambele țărmuri, adică racordurile feroviare și rutiere.

Tunelul propriu-zis se prezenta sub forma a trei galerii de secțiune circulară. Cele laterale, destinate traficului feroviar, cu un diametru de 6,58 m fiecare, urmau să se afle la o distanță de 30 metri una de alta. Galeria centrală, de întreținere, cu un diametru de 4,59 m, urma a fi legată de cele două tunele laterale la fiecare 250 metri, prin punți de legătură. Se asigura astfel accesul echipelor de întreținere din galeria de serviciu în cele destinate traficului, precum și posibilitatea evacuării persoanelor în cazul unor blocări sau altor evenimente nedorite în tunelele principale. Constructorii au avut în vedere și utilitatea galeriei de legătură ca mijloc de reducere a presiunii. La viteze de 140 km la oră a garniturilor feroviare prin tuneluri, unda de compresiune provocată poate fi triplată. Cele două subterane laterale urmau să servească traficului. Una era destinată transportului de pasageri, iar cealaltă să servească ca un gen de ferry-boat. În orele de vîrf ale traficului, trenurile urmau să se succeadă la intervale de patru minute, în ambele sensuri. Pentru călători se preconiza punerea la dispoziție a unor trenuri rapide, care să dezvolte o viteză de 160 km/h. Cu o astfel de viteză, distanța Paris—Londra putea fi străbătută în 3 ore și 40 minute. Viteza trenurilor-navetă, destinate transportului de vehicule ușoare, autocare și camioane era redusă cu numai 20 km. față de cea a garniturilor de pasageri. Se aprecia că 4 500 de mașini puteau fi transportate pe oră prin tunel. Deplasarea automobilelor însoțite de proprietarii lor urma să se realizeze în vagoane (cu un singur etaj în perioada de trafic redus și cu dublu etaj în orele de vîrf ale circulației în tunel). Erau planuri lăudabile, numai că ele trebuiau să fie materializate.

(va urma)

D. FILIP

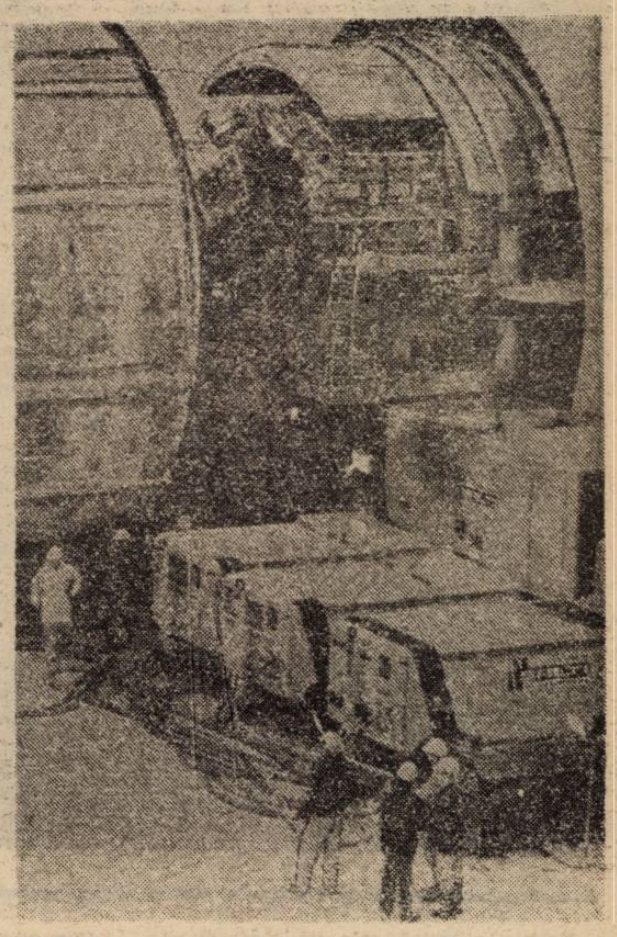

Oamenii de știință se întreabă:

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU MAREA ARAL? (IV)

Cauzele principale ale stării de sănătate deplorabile nu sînt altele decît infestarea apei și malnutriția. Apa nu este numai suprasaturată cu sare, ea conține și redutabili agenți chimici. Pe parcursul a mai bine de 20 de ani, 113 000 tone de defoliant (folosit pentru facilitarea recoltării mecanizate a bumbacului) și de pesticide aveau să fie împrăștiate pe cîmpurile din Karakalpakie, în Uzbekistan. Analizele au arătat că în bazinul Amu-Dariei, un litru de apă așa-zisă „potabilă" conține, între altele, 3 gr. de sare, 6 mg. de fosfor, 3 mg amoniac, 2 mg. nitriți 6 mg. de nitrați și o bună cantitate de pesticide. Este evident că nici un rinichi uman nu poate rezista la o atare mixtură multă vreme. Și apele uzate potențează poluarea. Ele sînt prea puțin decantate și deversate în mare. Rarele instalații care există sînt de eficacitate scăzută. În jurul Aralului trăiesc peste 1,5 milioane de persoane, în 55 orașe și sate. Într-o formă sau alta, acești oameni suferă direct de pe urma secării mării. Și economia Uniunii Sovietice este afectată direct de această catastrofă ecologică. Cîteva exemple sînt relevante în acest sens. Uzina de pastă de celuloză din Kuzyl Orda, de pildă, care utiliza ca materie primă stuful din deltă este obligată să se aprovizioneze cu materie primă tocmai din Siberia ; în deltă nu mai există stuf. Și somajul este o problemă îngrijorătoare. 5000 de muncitori portuari nu au de lucru. La Korezum, pe cursul inferior al Amu-Dariei, 16 la sută din populația activă nu are de lucru. Pierderile economice decurgînd din situația ecologică precară existentă în regiunea Mării Aral sînt estimate la 8 milioane ruble pe an. Este o estimare oficială. Cea alcătuită de experții locali apreciază pierderile la circa 2 miliarde de ruble. Este o mare diferență între cele două aprecieri.

Și nivelul Mării Aral scade în continuare. Bazinul său se separă în două părți : o zonă a lacurilor sărate în nord, iar în sud o altă zonă cu reziduri de mare, ea însăși divizată în două mari perimetre. În anul 2000, suprafața totală a apelor Mării Aral va ajunge, potrivit prognozelor, la 12 000 km. p ! Această suprafață va reprezenta circa 7 la sută din cea a Mării Aral existentă în 1960.

Se poate stopa dezastrul ecologic al Mării Aral ? Mai multe soluții au fost propuse Cea mai ambițoasă constă în deturnarea a două fluvii siberiene către Amu-Daria, printr-un canal în lungime de 2500 km. S-ar putea astfel, într-o primă etapă, să se mențină Aralul la un volum de 27 km³ de apă. Acest proiect este însă combătut de mulți oameni de știință, întrucît el ar antrena numai bulversări ecologice, în special schimbări climatice. O altă soluție ar fi reducerea într-o manieră semnificativă a cantității de apă deturnată din Amu-Daria și Sir-Daria pentru irigarea culturilor. Prin recuperarea a 30 km³ de apă s-ar putea ajunge la nivelul Aralului din 1967. Autoritățile locale sînt mai exigente. Ele doresc să se revină la situația din 1960. O atare soluție pune probleme economice extrem de serioase întrucît 90 la sută din activitățile regiunii depind de irigații.

Problemele ecologice ale Mării Aral sînt extrem de presante. Viitorul vastei zone geografice ar putea fi privit cu oarecare optimism numai în cazul soluționării simultane a problemelor protecției mediului înconjurător și ale dezvoltării.

Cît de limpezi sînt apele atolului Mururoa

Iată că la peste patru ani de la accidentul de la Cernobîl și la încă și mai mulți ani de cînd atolul Mururoa concentrează interesul public ca unul dintre principalele „poligoane" de experiențe nucleare franceze, ambele sînt readuse în atenție în paginile prestigioasei reviste franceze „La Recherche".

Efectul Cernobîl sau pierderi radioactive ? Reapare polemica privind etanșeitatea subsolului atolului Mururoa față de efluenții radioactivi care urmează unei explozii nucleare. Punctul de plecare îl constituie dezvăluirea de către organizația Greenpeace a unui studiu realizat de un cercetător american, Norm Buske, și raportul expediției echipei comandantului Cousteau, în 1987 în zona atolului Mururoa din Polinezia, unde, începînd din 1975 Franța a efectuat aproape 130 de experiențe nucleare subterane.

Analizînd mai multe probe de apă și sedimente, prelevate în laguna atolului, s-a putut pune în evidență prezența diferitelor elemente radioactive, în special Cesiu 134, despre care raportul Cousteau precizează : „Nu există nici o explicație satisfăcătoare pentru prezența acestui element".

Luînd în considerare datele furnizate de misiunea Cousteau, Buske avansează astăzi ipoteza că acest element ar fi un subprodus al exploziilor nucleare. Cesiu 134 nu este emis în timpul exploziei, dar se poate forma prin adăugarea unui neutron la Cesiu 133. Deci, pentru a găsi Cesiu 134, trebuie ca la origine să existe Cesiu 133 ! După eliminarea unei serii de ipoteze, Buske avansează ideea că acest element ar fi prezent în cimentul folosit pentru închiderea orificiului conductei în care este introdus explozibilul.

Dacă această ipoteză s-ar verifica, ar însemna că elementele radioactive rezultate din exploziile nucleare s-ar putea „ridica" de-a lungul sutelor de metri de rocă, surplombînd zona exploziei. Odată ajunse la suprafața atolului, ele ar polua mediul înconjurător.

În raportul său, Fundația Cousteau observase că „activitatea de Cesiu 134 măsurată la Mururoa era foarte asemănătoare celei a probelor de plancton din Marea Mediterană, contaminate de căderile de la Cernobîl." Totuși, această eventuală explicație a fost respinsă, precizîndu-se că „după cunoștințele noastre, impactul acestui accident nu a fost observat în emisfera sudică". Deși cercetători polonezi și britanici au avansat ipoteza că unele substanțe radioactive provenite în urma accidentului ar fi ajuns în stratosferă, cîteva procente căzînd și în emisfera sudică, nu există date precise care să permită corelarea Cesiului 134 găsit în lagună cu cel de la Cernobîl.

Oare are dreptate Buske și autoritățile franceze greșesc cînd afirmă că scutul terestru care înconjoară zona experimentală din Mururoa este de nepătruns pentru radionuclizi ? De fapt, unele studii suficient de simple ar putea aduce elemente de răspuns. De ex., prelevări comparative pe o perioadă de timp suficient de lungă înainte și după explozie, sau examinarea materialului din dopul de ciment, sau verificarea, după explozie, carotelor prelevate pentru ținerea de probe radioactive de adîncime și examinarea lor să nu ducă la contaminări...

Desigur, Cousteau și-a încheiat misiunea precizînd că „riscurile de poluare radioactivă pe termen scurt și mediu sînt neglijabile". El a adăugat totuși : „Pe termen mai lung riscurile sînt mai dificil de evaluat, pornind de la informațiile puse la dispoziție de CEA — Comisariatul pentru Energie Atomică". De fapt, nu au avut loc decît dezbateri fără a se comunica vreun document. Nici Cousteau nu pare să fi avut șansa să convingă guvernul francez de necesitatea unei politici reale de transparență privind atolul Mururoa. Poate că raportul solicitat de primul ministru francez Michel Rocard pentru sfîrșitul acestui an va marca un pas înainte.

MIHAELA DOROBANȚU

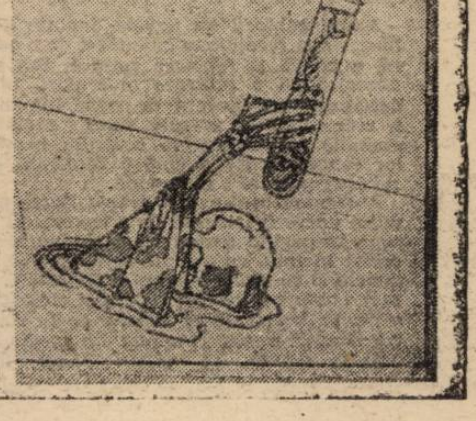

Nr. 51 (1731) din 22 decembrie 1990

LABIRINTUL MEMORIEI (II)

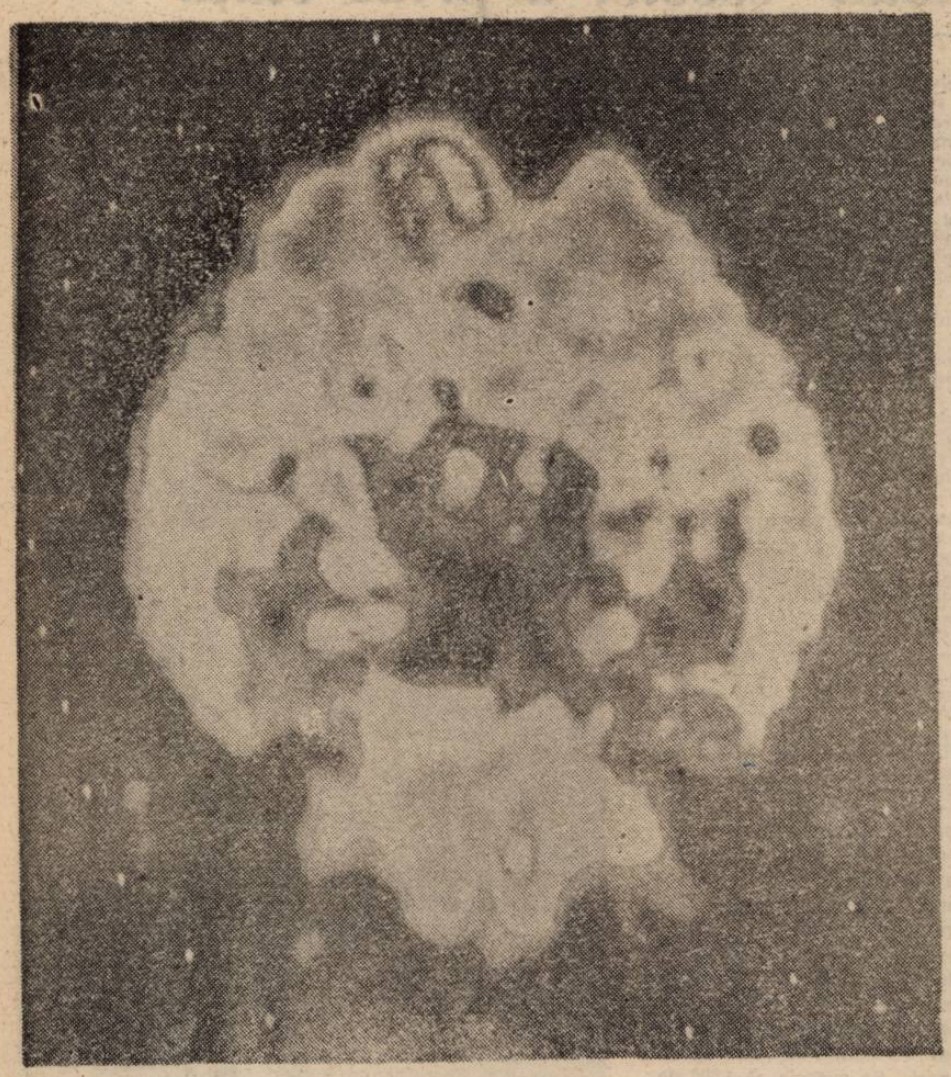

■ Amintirile noastre sînt pure invenţii ? ■ Gerald Edelman, laureat al Premiului Nobel pentru medicină în 1972, este autorul unei teorii interesante asupra memoriei ■ După părerea lui, amintirile nu există în sine. Ele sînt rezultatul interacţiunii şi combinării permanent remaniate a diferitelor grupe de neuroni.

Totul porneşte de la întrebarea : De ce amintirile noastre sînt în general atît de puţin fidele ? Subiectul se constituie într-o obsesie veche a specialiştilor. În ce ne priveşte, ne vom opri la teoria „darvinismului neuronal" elaborată de Gerald Edelman. Potrivit opiniei sale, creierul este capabil să se organizeze singur în raport cu experienţa de care dispune şi îşi poate genera reguli proprii de funcţionare. Pentru biologi, aceasta ar fi singura modalitate de a explica de ce doi gemeni nu au niciodată creiere identice, deşi dispun de acelaşi patrimoniu genetic. Aşadar, genele sînt insuficiente în determinarea cu precizie a poziţiei şi dezvoltării tuturor celulelor. Dar, dacă genele nu pot explica totul, înseamnă că trebuie găsit acel „altceva". Gerald Edelman încearcă să înţeleagă deci modul prin care neuronii se conectează între ei, precum şi ceea ce contribuie la dezvoltarea lor. Şi astfel, el descoperă un element de legătură biologică — moleculele CAM — care asociază celulele între ele. În ceea ce priveşte localizarea şi creşterea neuronilor, acestea depind de propriul lor mod de dezvoltare şi nu de codul genetic, fapt care face ca două organe (creiere) să nu fie identice nici măcar în cazul gemenilor.

Se pune totuşi întrebarea : dacă organizarea fiecărui creier depinde de istoria şi de contextul în care se dezvoltă, există principii comune care guvernează funcţionarea acestui organ ? Edelman susţine că funcţiile cerebrale depind şi ele de contextul în care se dezvoltă creierul, deci nu sînt programate. Fiecare creier este capabil să-şi creeze propriile categorii de funcţionare. Ideea nu este nouă ; ea fusese avansată de neurologul Henry Head (1861—1940). Edelman aduce însă un fundament neurofiziologic. Aşa cum în sistemul imunologic, anticorpii selecţionaţi de organism sînt produşi în mare cantitate, la fel la nivelul creierului intensitatea conexiunilor creşte cu cît organismul este mai bine adaptat la condiţiile exterioare. Este ceea ce Gerald Edelman numeşte „darvinism neuronal". Influenţîndu-se unele pe altele, modificînd permanent intensitatea legăturilor dintre ele, grupurile de neuroni capătă treptat o configuraţie complexă care este reactivată, modificată, în momentul cînd se află confruntate cu informaţii provenite din exterior. Interacţionînd, grupurile de neuroni organizează şi combină informaţiile primite din exterior cu cele parvenite de la grupurile vecine. Fără această facultate a creierului de a crea, de a generaliza şi de a se autoinfluenţa, lumea n-ar avea nici un sens, consideră Edelman. Fără activitatea creierului, noi ne-am afla într-un hăţiş de senzaţii haotice, total indescifrabile. O imagine nu capătă pentru noi sens, decît în măsura în care noi am mai văzut înainte unele imagini relativ asemănătoare iar creierul este capabil să stabilească conexiunile, să generalizeze şi să extindă propriul sistem de cartografiere.

În fond, spune Edelman, ce amintire păstrăm noi unei imagini, unui sunet, unui gest ? Nici una. Amintirea nu există în sine. Amintirile sînt pure invenţii. Ele sînt recreate, modificate de fiecare dată cînd le evocăm. Interacţiunile neuronale introduc de fiecare dată o nouă selecţie a celulelor, dînd naştere de fiecare dată unei noi configuraţii, unei noi cartografii. În concluzie, apreciază Edelman, amnezia nu are nimic de-a face cu pierderea amintirilor. E vorba mai curînd de pierderea facultăţilor creatoare şi comparative ale creierului. Pentru că numai aceste facultăţi, împreună cu puterea de generalizare a creierului, ne permit să spunem văzînd un tablou: „iată un Picasso", chiar dacă ne aflăm pentru prima dată în faţa operei respective, dar dispunem deja de elemente specifice pictorului.

(va urma)

AURORA POPESCU

HAR ŞI FANATISM

Emoţia colectivă este un sindrom al mulţimii. Fără mulţime nu poate fi vorba de emoţii colective, fără emoţii împărtăşite de o colectivitate, fără un „liant" nu există mulţime, ci numai o agregare de individualităţi care poate rămîne la nivelul dezordonatei mişcări browniene.

Cum se naşte această emoţie, care este natura ei ?

... Toate constituţiile mentale conţin posibilităţi ale caracterului ce pot să iasă la suprafaţă sub influenţa unei bruşte schimbări de mediu. Astfel, printre cei mai feroci oameni din perioada Convenţiei se aflau burghezi inofensivi, care în împrejurări obişnuite ar fi rămas cei mai paşnici şi virtuoşi notari ori magistraţi...

În „mulţimea psihologică" de multe ori are preponderenţă inconştientul asupra conştientului. Lumea a cunoscut un caz istoric exemplar de emoţii colective duse la paroxism, impactul fenomenului Hitler asupra mulţimii germane este mult prea grăitor pentru a fi ocolit.

Serge Mascovici, în lucrarea sa „Vîrsta mulţimilor" observă cît se poate de judicios că psihologia mulţimilor relevă mai ales existenţa unui sens comun. Această metodă a fost utilizată încă de la început de către pionierii acestei ştiinţe, după aprecierile revistei „Science et Vie".

Privind acest fenomen, al adunărilor umane, dintr-un unghi oarecum didactic, se pot observa două categorii distincte : adunări provocate în jurul unui eveniment previzibil (spectacole, defilări, manifestări sportive etc.) şi manifestări spontane, care survin în împrejurări mai puţin structurate — strada — şi ca urmare a unui eveniment neprevăzut.

Catalizatorul celor două tipuri ale „emoţiei colective" este, desigur, diferit.

În acest context, revenind la fenomenul atracţiei prin care, spun unii contemporani şi participanţi la acele mitinguri, Hitler îşi exercita magnetismul asupra ascultătorilor săi s-au făcut fel de fel de aprecieri. Liderul german din anii premergători războiului al doilea mondial nu excela nici printr-un fizic deosebit, nici prin retorica sa, nici prin timbrul vocii.

Cum se explică atunci puterea sa asupra oamenilor ? Pur şi simplu, prin marea receptivitate de care se bucura.

„Hitler înregistra vibraţiile inimii umane cu precizia unui seismograf... (...). Atunci el se transforma în cutie de rezonanţă, în haut-parleur. Prin buzele sale se exprimau dorinţele cele mai secrete, instinctele cele mai ascunse ale unei bune părţi a naţiunii germane". (Dr. Walter Langer, „Psihanaliza lui Adolf Hitler", „Denoël, 1973). Acesta este punctul de vedere al psihanalistului. Ce a reprezentat această „cutie de rezonanţă" pentru Europa şi nu numai, ce răsturnări şi avalanşe zguduitoare a antrenat acest personaj, judecă şi cîntăreşte istoria.

Şi în alte părţi ale lumii, mai aproape în timp, fanatismul mulţimii se manifestă în fel şi chip.

În iunie 1963, mulţi dintre credincioşii celebrului ajatollah şi-au pierdut viaţa ascultîndu-l pe acest „părinte" al maselor.

Har, sau fanatism ?

Cînd este caracterizat un conducător, un lider, deseori se vorbeşte despre „harul" acestuia.

Acelaşi Serge Mascovici analizează reacţiile mulţimii ca pe o dualitate între dorinţa de apropiere faţă de personajul ce suscită admiraţia şi chiar dragostea „fanilor", uneori identificarea cu persoana acestuia. Iată ce observă Roger Callois („Instinctele şi societatea". Denoël, 1964) „Entuziasmul este un sentiment exclusiv intolerant". Membrii unei asemenea mulţimi nu-şi pot atinge, la propriu, liderul, din cauza numărului lor prea mare. Şi atunci începe procesul de imitare a reacţiilor vorbitorului. Acelaşi Walter Langer scrie, referindu-se tot la Hitler : „Punctul forte al diatribei ei era imitat de către auditoriu. Cînd el termina de vorbit, se aşternea o linişte de moarte, ori, dimpotrivă, se auzea o explozie umană".

Aşa cum într-o mare sală de spectacol ascultătorii imită ritmul muzicii admirate, sau aşa cum suporterii sportivi îşi găsesc ceva comun între ei prin susţinerea unei echipe oarecare, cam acesta ar fi „mecanismul psihologic" al reacţiilor umane de masă. Numai că, între har şi fanatism trebuie să facem, măcar pentru noi înşine, o mare disociere. Harul unui orator are sau nu un efect benefic asupra colectivităţii ? Are vorbitorul o audienţă sinceră, sau una simulată, stimulată şi, deci, labilă ?

De complicatul rol al unor personalităţi s-au ocupat mulţi şi de seamă istorici, sociologi, psihologi, economişti, filozofi. În „mecanismele puterii" la un moment dat nu este uşor să pătrunzi. Mereu la baza acestor mecanisme au stat şi stau raţiuni mai uşor de definit cu cît lucrurile se privesc mai departe, în timp. Centrele geografice de cultură şi civilizaţie se deplasează, privind înapoi, cît se poate de „legic". Există o translaţie a continentelor nu numai în geologie, ci şi ca realitate geopolitică. Cu cît evenimentele se apropie de zilele noastre, cu atît sînt mai greu de conturat cît mai aproape de adevăr.

Se pare că în acest joc subtil între liderii unei epoci şi marea masă a oamenilor există, ca foarte pregnant, şi rolul... picăturii chinezeşti. Atunci complexul angrenaj al vieţii sociale pîrîie din toate încheieturile şi idolii statuaţi de zile, de ani, de decenii chiar se năruie, uneori mai lent, alteori în mod dramatic.

Balzac spunea că „o generaţie este o dramă cu 4 sau 5 mii de personaje reliefate". Noi am putea afirma : o generaţie poate fi, la un moment dat, o dramă a celei mai mari părţi a unui popor şi în acel moment, orice putere se dovedeşte slabă dacă nu are înţelegerea dramei ; şi dacă partea se desprinde de rest...

TELEPATIA (II)

Ambii subiecţi au nevoie, înainte de a începe sau recepţiona gîndurile, de o odihnă perfectă şi relaxare psihică. S-a mai observat că o relaxare musculară totală determină un început de stare hipnotică a creierului. În această stare cuvintele exercită acţiuni asupra centrilor nervoşi, iar repetarea lor devine o comandă, căreia organismul i se supune.

Antrenamentul pentru transmiterea gîndului poate fi încercat de orice om. El începe în poziţie şezînd cu capul puţin înclinat în faţă, cu mîinile sprijinite pe genunchi şi cu picioarele puţin depărtate. Se mai poate sta culcat, cu capul ridicat pe o pernă, braţele uşor îndoite de la coate, cu palmele în jos. Într-una din aceste poziţii se repetă, în gînd : „mîna mea dreaptă este foarte grea. Sînt foarte calm" Executîndu-se cîte o şedinţă dimineaţa şi seara, senzaţia de greutate apare după cîteva zile. Apoi aceeaşi operaţie se face pe rînd, cu mîna stîngă, piciorul drept şi stîng. După aceea se trece la tehnica „căldurii", repetîndu-se „mîna mea dreaptă este caldă". Se continuă exerciţiul cu mîna stîngă şi fiecare din picioare. Acest antrenament călăreşte voinţa, duce la concentrare şi la posibilitatea de a transmite gîndul la distanţă, iar starea de relaxare dă o senzaţie de receptivitate şi putere. Telepatia ar putea fi folosită în medicină, pentru a deveni o metodă terapeutică de mare fineţe. În călătorii, în special cele extraterestre, telepatia poate constitui un mijloc de comunicaţie, mai ales atunci cînd legătura radio este întreruptă. În unele cazuri speciale, telepatia ar putea fi un mijloc de educare şi instruire.

Ziarul „New York Herald Tribune" a publicat două articole. Unul al specialistului militar Ansel Talbat, celălalt al maiorului G.N. Evelagh, intitulat „Puterea războiului prin mijloace extrasenzoriale". Din ele rezultă că prin telepatie se pot transmite hărţi, se pot da dispoziţii de luptă în tabăra inamicului, influenţîndu-se hotărîrile acestuia. **Prin forţa gîndirii s-ar putea tulbura sistemele informaţionale ale unei ţări, paralizarea traficului aerian şi chiar s-ar deregla ordinatoarele. Tot prin această forţă voinţa şi inteligenţa oamenilor ar putea fi paralizate, ei fiind reduşi la condiţia de sclavi docili sau de debili mintali. Arma psihică poate paraliza chiar dezvoltarea copiilor.** Dacă pînă acum nimeni nu s-a gîndit la un sistem de apărare contra războiului psihic, acest lucru trebuie făcut de acum înainte, conchide articolul. Să fie oare transmiterea, dar mai ales recepţionarea gîndirii un al şaselea simţ al omului ?

AUREL DIANU

Răzbunarea castorilor

Autorităţi şi locuitori ai unor state de pe teritoriul american sînt puşi în mare dificultate din cauza gravelor prejudicii aduse prin înmulţirea excesivă a castorilor. Spaima, ca urmare a pagubelor, a devenit atît de mare încît, apelînd la memoria istoriei, foarte mulţi au fost dispuşi să admită, ca o fatalitate, că invazia micilor animale e o pedeapsă binemeritată pentru vînarea lor excesivă ce a avut loc pe continentul nord-american în urmă cu două secole. Aşadar, dispariţia, atunci, a acestei specii, ca urmare a dorinţei de înavuţire a negustorilor, prin vînzarea blănurilor, este acum „plătită", urmaşii

victimelor decimate luîndu-şi revanşa prin distrugerea construcţiilor şi, deci, a oraşelor. În modul cel mai concret, la Montgomery, una dintre localităţile aflate în Statul Massachussetts, o colonie de castori instalată în avalul riului ce traversează oraşul a reuşit să „construiască" într-un ritm extrem de rapid, adevărate baraje.

Cu toate eforturile depuse pentru distrugerea lor, echipele desemnate în acest scop nu au izbutit să facă faţă ritmului impus de adversari, ceea ce înseamnă că micul oraş va fi ameninţat cu inundaţia provocată de iminenta revărsare a riului din vecinătate. Şi totuşi, cum se poate scăpa de acest adevărat flagel, se întreabă locuitorii ale căror aşezări sînt în pericol ?

Autorităţile statului, alertate, au elaborat un adevărat scenariu prin care „personajele principale" trebuiau repartizate, mai concret, distribuite pe tot teritoriul. Surpriza a fost totală. Castorii invadaseră întregul ţinut. (M.C.).

Starea de veghe

PREZICĂTORII BINE-TEMPERAȚI ȘI SUPERBA NOASTRĂ BUNĂ-CREDINȚĂ

Pe la jumătatea lunii noiembrie, agravarea conflictului din Golf devenise absolut evidentă chiar și pentru neprezicători. Faptul că revista franceză „V.S.D." se oferise să publice, simultan, în numărul său din 15—22 noiembrie, predicțiile celor mai celebre opt nume ale neo-astrologiei moderne — nu era lipsit nici el de semnificație. Philippe Bonnel, Hervé Gallet, François Marot și Antoine Casubolo, autorii acestui excelent dosar colectiv al predicției, știau cît se poate de bine că știința și arta celor 8 magnifici prezicători (a se citi : tehnicile savante ale corelărilor evenimențiale, dar și virtuțile expresiei dramatice, tensionante, care aveau să le înnobileze predicțiile) trebuie să se întemeieze pe **o mare abilitate, o inteligentă gradare a expozeului anticipativ și pe o flexibilitate a formulărilor** ceea ce angajează, în fapt, **superlativul diplomației.** Nu ne surprinde, deci, alternanța dintre **predicțiile aparent categorice, privind un sfîrșit de decmbrie și un** început de ianuarie în care desfășurările cumulative pot să precipite un moment exploziv și, respectiv, **o aminare a războiului propriu-zis** abia spre sfîrșitul iernii sau primăvara chiar, luna mai, a anului viitor. Titlurile predicțiilor sugerează astfel **iminența,** în timp ce lectura atentă a argumentării ne mai îngăduie, totuși, **un respiro.** Oricum ar evolua lucrurile, prezicătorii vor putea demonstra că au avut dreptate. Cu o excepție, poate...

■

Pentru Jack Provenzano, astrolog american, 52 de ani, descendentul unei reputate familii de „clarvăzători" de pe coasta de est a Statelor Unite, cel care în 1965 a prezis sfîrșitul dramatic al lui Robert F. Kennedy (inclusiv asasinarea acestuia în 1968), războiul în Golf va izbucni în ziua de 2 ianuarie, dacă unele atentate, foarte posibile în decembrie, nu vor decapita preventiv agresivitatea irakiană. Începînd cu solstițiul de iarnă, 21 decembrie, susține Provenzano, timpul lucrează împotriva oricăror tergiversări, ca și a oricăror soluționări pașnice. Dar Provenzano nu pare preocupat atît de conflictul în sine (în care plasarea zodiacală a planetei Uranus nu mai lasă loc nici unui fel de speranțe) cît de tensiunile care vor subzista, chiar și după recucerirea suveranității de către Kuweit. Pe scurt, operațiunile militare se pot încheia eventual, în ianuarie 1991 dar lumea a — rabă va fi căpătat definitiv **conștiința capacității sale de a influența** — de-acum înainte oricînd — **echilibrul politic fragil al fragilei noastre planete.** Factura economică a conflictului, cît și notele concrete de plată vor rămîne la fel de disperante pe tot parcursul anului 1991, iar prețul barilului de petrol nu va începe să scadă înainte de 1992, atunci cînd toate eclipsele se vor plasa în constelația Capricornului. (Actorul Dustin Hoffman, pentru a da un singur exemplu, se numără printre admiratorii înfocați ai lui Provenzano, întregul său destin cinematografic fiindu-i prezis, de ani de zile, exact...)

■

André Barbault, astrologul cel mai respectat în prezent, grație unei consecvente prudențe în formularea diverselor sale predicții, autor a nu mai puțin de 30 de cărți și redactor șef al revistei „L'Astrologue", considera și el, înainte de 15 noiembrie, că momentul optim al unei posibile destinderi diplomatice s-ar fi plasat între 29 noiembrie și 5 decembrie — așa cum s-a și întîmplat de altfel — dar că acest moment va fi totuși, din nefericire ratat. Războiul, în opinia sa, va fi „fulger", iar pacea — relativ rapidă, după care prezicătorul (sau politologul) Barbault nu uită să amintească despre relansata șansă a O.N.U.-ului de a reveni la vocația sa dintîi, aceea a salvgardării marilor valori ale societății umane. Cu amendamentul că nu se poate face justiție în lume cu jumătăți de măsură și fără a se impune în Orientul Mijlociu, cît mai curînd posibil, un ansamblu de decizii colective vizînd dreptul internațional. Să fi fost inspirate toate aceste aserțiuni de descifrarea variatelor conjuncții și interdependențe astrale ?

■

François Parra, un „numerolog" în vîrstă de numai 31 de ani — cel care i-a prezis lui Pierre Durand că va deveni campion olimpic de echitație în 1988, la Seul — ne avertizează, la rîndul său, că războiul din Golf ar putea preludia, foarte strîns, cel de-al treilea război mondial și că în Golf s-ar putea instala pentru următorii opt ani un veritabil climat de voluntarism militar, poate chiar de teroare. Nu exclude, însă, mai devreme sau mai tîrziu, o stupefiantă răsturnare de situație, prin trecerea lui Saddam Hussein de partea marilor puteri, atunci cînd lumea arabă îl va fi dezamăgit și-l va fi devenit aproape în întregime ostilă. Viitorul politic al lui George Bush i se pare, dimpotrivă „regal". Mitterand urmînd a-fi, în opinia sa, mediatorul unei viitoare păci mondiale. „Legea riguroasă a numerelor" — titlul unei recente lucrări semnată de Parra — nu ne îngăduie nici o altă speranță înaintea consumării unui mare răstimp tragic, cu scadență în 1998.

■

Din cei 8 astrologi, numai **Sevan,** un prezicător care își atribuie doar meritul modest de mediu-clarvăzător, consideră că nu se poate vorbi de un război propriu-zis, ci doar un conflict prelungit ,de circa trei ani, în care vor alterna stări de beligerență, preponderent psihologică, și reconcilieri provizorii, tot atît de periculoase. Problemele Orientului Mijlociu vor subzista multă vreme, iar la masa tratativelor finale „întrevede" pe cineva „cu ochi oblici", bătînd cu pumnul în masă...

■

Laurence Griffon, o tînără prezicătoare, care a anticipat recentele evoluții est-europene (cu 5 luni înainte de declanșarea lor) inclusiv pe cele din decembrie 1989, **Laurence Griffon, repetăm, astăzi un** nume celebru, aprecia în luna noiembrie - că Saddam Hussein va rata o șansă importantă în decembrie, riscînd astfel să fie trădat și părăsit de cei mai apropiați colaboratori. Între 15 și 30 ianuarie 1991, perioadă foarte dificilă pentru umanitate, nu sînt excluse dezastrele (militare ? ecologice ? globale ? — nu ni se spune clar). În 1991 ar putea apare însă, în opinia sa, primele soluții ale crizei care, într-o formă sau alta, va persista însă pînă în noiembrie 1991.

■

Influențează oare convingerile politice ale prezicătorilor — și, mai ales, interesele grupurilor pe care le reprezintă — predicția în sine ? Toate aceste predicții, la rîndul lor — mesaje disimulate, adesea — nu influențează și ele „mersul" evenimentelor? Destituirea ministrului apărării al Irakului, într-o anume zi, nu e legată cumva de atenționarea lui Hussein asupra unei posibile trădări militare ? Iar trădarea o dată prezisă, nu-i va încuraja ori va face, dimpotrivă, mai circumspecți — pe cei care pregătesc eventual o lovitură de stat ? Certitudinea succesului rapid al unei operațiuni — de îndată ce a fost prezisă — nu-i grăbește, indirect, declanșarea ?

Nostradamus, pe care-l citam într-un număr precedent al revistei, nu poate fi suspectat de anticipari codificate și restricții condiționate. Dar cel care îi „traduce" mesajele se află în preajma puterii sau e involuntar sensibilizat la previziunile unor oameni politici. Or, dacă Jean-Charles de Fontbrune prezicea în lucrarea sa publicată în Franța la 9 octombrie 1980 alegerea ca președinte a lui Mitterand în mai 1981 ,nu a și influențat-o într-un anume fel ? Iar atunci cînd 8 predicții se conjugă armonic, cine ne-ar putea spune care-i ponderea diplomației — și a unui calcul politic — în amalgamul de rigoare, artă și intuiții astrale, de viziuni și de străfulgerări anticipative ale neo-astrologiei ? Cu întrebarea secundă: în ce măsură contează pe superba noastră bună-credință...?

Va fi război în Golf? Dacă va fi declarat, într-adevăr, în ziua de 2 ianuarie, ne vom cere scuze, în mod public, lui Jack Provenzano, elogiul nostru întrecîndu-l cu mult pe cel al lui Dustin Hoffman... Și cît ar mai fi pînă atunci ? Doar două săptămîni.

DOREL DORIAN

Interviu cu deceniul 9, secolul XX (IX)

Vom construi o mașină care va fi mîndră de noi ! Acest slogan cu parfum de science fiction aparține corporației „Thinking Machines" Inc (Mașini gînditoare). Ea comercializează deja impresionante ordinatoare, zise inteligente și numite Connection Machines, care înglobează 65.536 calculatoare elementare. Dar se tinde de fapt către elaborarea unui cît mai sofisticat **ordinator neuronal.**

Încă de la începutul Deceniului 9, în mai multe colțuri ale lumii s-a trecut la o ruptură de fond cu tipul calculatorului clasic. A început să se vorbească cu tot mai multă încredere, pe baza unor rezultate concrete, de neuroni artificiali (sau formali) și de organizarea acestora în rețele — conform cu modelul ideal, creierul uman. Concepute să fie mașini care învață și ne învață, pionieratul acestor calculatoare de avant-gardă se situează în anii 1950—1960, cînd s-au stabilit și cele două principii funcționale ale lor : primul numit Widrow-Hoff (după numele a doi cercetători de la Universitatea Stanford), iar al doilea numit perceptron. Trecem însă peste detaliile științifice și revenim în Deceniul 9.

În anul 1985 este pus la punct uluitorul (pentru vremea aceea) sistem Nettalk, care citește cu o voce sintetică o pagină scrisă în limba engleză, fără să i se dea explicații de pronunție. Autorii sînt profesorii T. Sejnowski și C.R. Rosenberg. Rețeaua neuronilor artificiali are trei straturi : 203 neuroni de intrare (repartizați în 7 grupe de 29), 26 neuroni de ieșire (specializați pentru 26 tipuri de probleme impuse). Între cele două straturi, se află 80 de neuroni intermediari. Simularea creierului este aproape perfectă : impulsul primit de dendrite este transmis sau nu spre axon prin intermediul sinapselor.

Fără să se lase mai prejos faimoasele AT & T Bell Laboratories realizează în 1986 o „adevărată" rețea neuronală depusă pe un circuit microelectronic, însumînd 54 celule nervoase artificiale interconectate toate între ele. În același an este realizată o mașină ce simulează memoria asociativă, avînd în componență zece mii de comutatoare optice — pentru mărirea vitezei de circulație a informațiilor.

Se face tot mai des apel la hibridul neuronal-optic, pentru un randament și o inteligență sporită. În Franța, tentativele au demarat cu succes încă din 1987.

În același an este lansat ambițiosul **proiect BRAIN (Basic Research in Artificial Intelligence and Neurocomputing).** Sub încurajările Comunității europene, echipe din mai multe țări cooperează la construirea unui creier artificial, care nu numai că va simula o parte din performanțele celui uman, dar va avea și o arhitectură foarte asemănătoare (funcțional) cu modelul. Această uriașă investiție de inteligență dovedește că succesele anterioare nu au fost simple anunțuri publicitare. Nimic nu poate fi mai operativ în dialogul om-mașină decît un grad de înțelegere reciprocă pe aceeași bază de compilare a datelor de intrare și de selectare adecvată a răspunsurilor.

Calculatoarele neuronale, unele deja în funcțiune, dar nu în producție de serie, constituie și o provocare directă și nemiloasă adresată clasificării generațiilor de ordinatoare. De la mașinile electro-mecanice (generația zero) la sistemele expert ale inteligenței artificiale, pe bază de micro-circuite integrate (generația a cincea) s-au succedat doar cîteva decenii. Supraconductibilitatea își spune și ea cuvîntul în ceea ce privește viteza de procesare. Unii semiconductori sînt înlocuiți cu molecule organice, iar suportul informațiilor tinde să devină unda luminoasă. Completînd **sau** complicînd aceste direcții de cercetare, neuronii artificiali pregătesc deja cea mai spectaculoasă generație de mașini inteligente.

PAUL IOAN

Cu ce viteză se dilată Universul

Din momentul în care Edwin Hubble a pus în evidență expansiunea Universului, în urmă cu peste o jumătate de secol, cosmologii încearcă să măsoare viteza cu care se desfășoară acest fenomen. Pentru aceasta se urmărește determinarea cu cît mai mare precizie a așa numitei „constante a lui Hubble", Ho, a cărei semnificație reiese din faptul că o galaxie aflată la o distanță D se îndepărtează de noi cu viteza HoD.

Pentru a „calibra" această relație — cu alte cuvinte pentru a măsura constanta lui Hubble — trebuie cunoscute distanțele și vitezele de deplasare a cît mai multor galaxii. Or, măsurarea distanțelor este foarte delicată, ceea ce aduce incertitudini asupra valorii lui Ho.

Un rezultat recent sugerează un nou procedeu de determinare a acestor distanțe, din studiul caracteristicilor unor stele specifice ale nebuloaselor planetare (numite astfel deoarece sînt înconjurate de nori gazoși pe care i-au ejectat).

După numeroase calibrări și verificări, cercetători au dedus o valoare a lui Ho între 75 și 100, ceea ce corespunde unei expansiuni rapide — o valoare pe cît de ridicată, pe atît de surprinzătoare. Într-adevăr, pentru a fi de acord cu modelele Big-Bang, ea implică existența unei constante cosmologice nenule în celebrele ecuații ale relativității generale. Universul ar conține deci o „masă ascunsă" — problemă discutată de multă vreme de specialiști — sub formă de particule masive necunoscute. Ceea ce putem fi siguri este că pînă a accepta acest rezultat, astrofizicienii îi vor verifica cu multă atenție corectitudinea ! (MD).

Spre al treilea pol al Pămîntului (III)

de vorbă cu dl. ZVEZDOMIR MARINOV

După ce în ultimele două numere ale revistei noastre am parcurs cîteva din emoționantele pagini ale asaltului celui mai înalt vîrf de pe Pămînt, Everestul, precum și ale civilizației și culturii acestor locuri, iată că acum avem prilejul să pătrundem în „laboratorul pregătirii expediției românești, împreună cu însuși șeful acestei expediții, Dl. Zvezdomir Marinov.

— Deci, Domnule Marinov, să fixăm pentru cititorii noștri cadrul general în care vă pregătiți de această „înaltă aventură", la care cred că visează orice alpinist.

— Aș vrea să vă spun, în primul rînd că ceea ce urmărim noi este să ridicăm steagul României alături de steagurile celorlalte opt națiuni pe Everest. Nu urmărim altceva decît scopuri sportive și dorim să reușim această performanță în memoria celor care au murit în Decembrie 1989 pe stradă, pentru ca noi să fim mai buni, pentru ca viața noastră să fie mai bună. Și o să o facem, indiferent de cei care sînt înnebuniți în lupta pentru bani și alte lupte necinstite și incorecte. Nu mai avem voie să mai adăugăm nici măcar o picătură la oceanul de sînge al martirilor din Decembrie. Să nu ne mai certăm între noi, să nu mai facem arme — o armă, oricît de bună, de superbă, este împotriva ta și a lui. Și dacă toți oamenii de pe glob înțeleg acest lucru, atunci putem să luptăm împotriva forțelor răului, putem, pentru că o să ne stringem, o să ne dăm mîna cu toții, pentru că dacă toți vom face așa, viața va fi făcută pentru binele omului.

— Am vrea să ne spuneți cîte ceva din experiența Dvs., din performanțele sportive, inclusiv cele de alpinist.

— Vedeți ce se întîmplă, eu am fost luat în Tibet pentru bioenergie. În mînăstiri, acolo unde am studiat și eu medicina, se fac și arte martiale. E ceva normal pentru fiecare copil acolo. Așa am început și eu, și am devenit de sase ori campion mondial, dar în lupte profesioniste, nu sportive. În ce priveste ascensiunile — toate vîrfurile din Himalaya pînă la nivelul de 7 800 m se „fac" pentru antrenament. Tot pentru antrenament se fac și ieșirile în junglă. Te lasă în junglă o lună, două, șase, chiar și opt luni. Te lasă fără nimic trebuie să supraviețuiești...

— Dumneavoastră cît ați stat ?

— Eu am stat șase luni cel mai mult.

— Și ce vîrstă aveați ?

— Am început la 15 ani.

— Și cum v-ați descurcat ? Povestiți-ne și nouă cîte ceva. Ați avut hrană? Erați singur, fără nimic?

— Păi, cum să vă exolic, era foarte simplu... Eram singur, hrană am avut — îți dă Natura. Cum să-mi iau eu hrană ! Pericole? Pericolul nu vine de la animale, vine din noi. De la animalele umane. Animalul, dacă nu-i faci nimic, nu te atacă. Bineînțeles, eu am avut cuțit, alte arme albe de genul acesta, cu care m-am descurcat.

— Aveți o amintire foarte dură?

— Am omorît animalul care...

— Cel din interior, sau cel care v-a atacat ?

Cel care m-a atacat. Dar, stați puțin m-ați întrebat ceva foarte frumos. Cel din interior l-am omorît cînd eram mic. Trebuia să-l omor. Vedeți Dvs., viața în Tibet este cu totul și cu totul altceva decît viața în Europa. Este o civilizație superioară. Oamenii de acolo — nici nu știu să scrie. Îi doare capul, să zicem, și tu îi vindeci, te urmează,pleacă două tine, te consideră un Dumnezeu. Civilizația profundă însă, care se „lia" din mînăstirile tibetane... Eu vreau să vă garantez că acolo au biblioteci pe care nici o țară europeană nu le are.

— Deci toț spiritul este cel care se îmbogățește, și această îți dă forța care îți trebuie ca să poți omori și animalul din afara ta.

— Îmi cereți să vă spun despre o fază dură prin care am trecut... Păi, eu am trecut prin multe, dar nu acesta este esențialul. Dacă vreți să supraviețuiești, trebuie să cîștigi lupta. Eu sînt viu în fața Dvs., deci am cîștigat această luptă și nu are sens să vă mai spun că a fost cu un șarpe sau cu alt animal.

— Deci ați fost atacat...

— M-au atacat. Și un animal din junglă atacă. Atunci cînd tu îl ataci sau dacă te aperi fără să fii atacat, pentru că el crede atunci că îl ataci tu.

— Și ventru strictul necesar? Unde ați dormit ? Ce ați mîncat ?

— Am dormit în liane, în copaci. Am mîncat fructe, peste...

— Vă înghebați un foc...

— Nu de fiecare dată. Uneori le mîncam așa cum sînt. Nu era timp. Apoi, era vremea musonului și nu se putea aprinde focul...

— Și clima este capricioasă, cel puțin în perioada aceasta.

— Deînde și de nivelul la care te afli.Ești la 1 500 m, mai urci 200 și se schimbă totul...

(Va urma)

MIHAELA DOROBANȚU

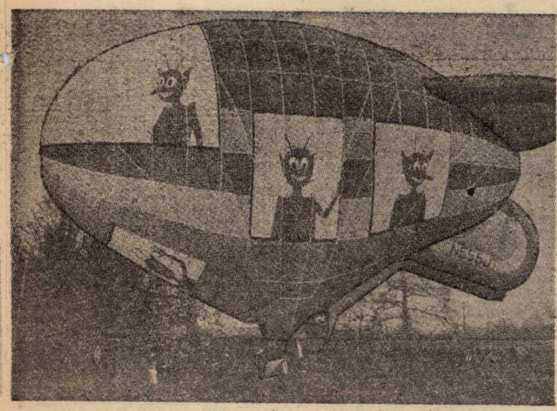

MINIDIRIJABIL CU AER CALD

Cele mai frumoase filmări aeriene se fac cu ajutorul balonului, deoarece aerostatele pîntese înglobate în masa atmosferei, mișcîndu-se odată cu ea și nefiind supuse deplasărilor bruște și vibrațiilor caracteristice elicopterului și avionului.

Cel puțin aceasta este situația balonului liber. Spre deosebire de acesta, dirijabilul este dotat cu un mijloc de propulsie mecanic și poate naviga în orice direcție sau poate sta la punct fix. Din punctul de vedere al celui care vrea să filmeze sau să fotografieze din aer, dirijabilul este vehiculul aerian ideal. El este însă mult mai scump decît un balon liber, necesitînd hangare foarte mari și fiind umflat cu heliu, un gaz rar.

Recent, o societate britanică a redus considerabil acest inconvenient realizînd un minidirijabil care, în loc de heliu, este umflat cu aer cald. El este dotat cu un mic motor în doi timpi, cu doi cilindri, care dezvoltă 30 cai putere și asigură o viteză de deplasare de 37 km/oră. Minidirijabilul cu aer cald are lungimea de 25 m, înălțimea de 11,5 m și poate transporta la bord o persoană. Întrucît forța ascensională este asigurată de aerul cald produs de un arzător cu propan care poate fi aprins oricînd, minidirijabilul este transportat dezumflat cu ajutorul unei furgonete pînă în apropierea locului unde urmează să fie efectuate filmările. Umflarea sa se poate face în 20 minute de către trei oameni.

Un avantaj important al minidirijabilului britanic, avantaj care este comun tuturor aerostatelor cu aer cald, este faptul că, în cazul perforării accidentale a anvelopei (atacarea de către păsări „lrascibile" sau chiar un atentat cu armă de foc), acesta nu se dezumflă rapid producînd prăbușirea aerostatului. În acest caz, pierderea de aer cald prin orificiul apărut ca urmare a accidentului se poate compensa sau atenua prin reglarea arzătorului cu propan pentru a furniza o cantitate mai mare de aer cald.

ADRIAN MÎNTULESCU

Studiul privirii

Pentru a adapta mașinile-minuite de om la capacitatea sa vizuală, un cercetător francez, Michel Moscato, a studiat timp de 8 ani privirea umană. Lucrînd pe înregistrări video acestea i-au permis să vizualizeze în timp real, pe un ecran, unghiurile sub care se îndreaptă privirea, de exemplu, în timpul conducerii automobilului. În conceptia lui Michel Moscato aceste cercetări trebuie să facilitèze crearea unor mașini și scule adaptate mai bine capacităților vizuale ale omului. „Mașinile cu comandă numerică, de exemplu, nu iau întotdeauna în calcul capacitatea umană. Se asistă la o multiplicare a informațiilor vizuale și a operațiilor de efectuat într-un timp limitat, fără a se ști dacă ochiul poate înregistra totul la fel de repede", concluzionează cercetătorul.

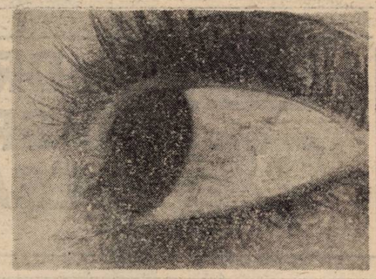

Automate inedite

In maganizele din Japonia au fost montate automate pentru înregistrarea locurilor pe calculator. În întreaga țară există 3 178 de asemenea automate. Introducînd cîteva monede în aparat se poate înregistra pe un disc magnetic elastic oricare din cele nouă jocuri propuse. Repertoriul acestor automate este periodic reînnoit.

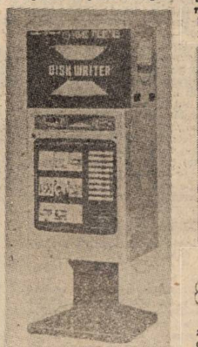

Terapie genetică

Institutul național al cancerului din S.U.A. preconizează să folosească în premieră ingineria genetică în vindecarea celei mai grave forme de cancer al pielii — melano-sarcomul. Din singele pacientului se separă limfocitele care atacă celulele canceroase și apoi li se înoculează gene ale factorului TNF (Tumor Necrose Factor) care combate tumoarea. Limfocitele se înoculează din nou bolnavului. Noua terapie urmează să fie testată pe cinci pacienți. Pînă în prezent, Institutul național pentru sănătate și-a dat acordul, se mai așteaptă ca și Serviciul pentru controlul sănătății și medicamentelor să accepte noua terapie.

Rezistența pînzei de păianjen

Ea e cunoscută de secole și, în urma studiului structurii și formei sale, s-au construit, pe baza acestui model, diferite instrumente de măsură. Perfecțiunea sa tehnologică se datorează unor elemente chimice subtile, cum ar fi cristalele cu masă moleculară mare sau structurile amorfe. Biologul Nick Ashley de la Universitatea din Cambridge consideră că rezistența țesăturii de păianjen este de cinci ori mai mare decît a oțelului. Păianjenul Araneus diadematus este capabil să secrete cinci substanțe de calități diferite, în funcție de destinație : una pentru ouă, una pentru pînză, alta pentru ancorarea pînzei, una foarte fină pentru imobilizarea pradei și, în fine, una pe care o fabrică extrem de rapid pentru a se deplasa în aer. Analizînd formulele acestor tipuri de „mătăsuri", Ashley speră să reușească să elaboreze (cu ajutorul bacteriei E. Coli) o modalitate de obținere a unor țesături ultra-lejere, utilizabile în confecționarea hainelor.

Liceu creștin

La Moscova funcționează, din septembrie, un liceu creștin pentru copii și tineret. El are trei trepte cu o durată de doi ani fiecare. Sînt înscriși copii în vîrstă de 4—5 pînă la 12—13 ani. Există și un ciclu de trei ani pentru copii între 13—17 ani. Ce cuprinde programa de studiu ? Apologetica, bazele filosofiei religiei și materii pur „laice" : limbi străine, logică matematică, însușirea citirii rapide. Există și ateliere de creație. Estetica religiei și-a propus drept scop examinarea amănunțită a ideilor creștinești reflectate în artă. Un loc important i se acordă retoricii, artei de a purta o conversație. Se acordă o mare importanță și eticii.

Galoși pentru automobil

Pentru a putea străbate drumurile desfundate și mîștinoase pentru deplasarea pe căile de acces în pantă abruptă și alunecoasă o firmă engleză propune utilizarea unor „galoși antiderapanți" confecționați din masă plastică care se montează în numai cinci minute pe roțile motoare ale automobilului. O astfel de „încălțăminte" se produce în mai multe loturi dimensionale pentru echiparea diferitelor modele de automobile.

CLOB magazin

SUPLIMENT PENTRU TOATE VÎRSTELE

METODA MEA ESTE ȘTIINȚIFICĂ, AMUZANTĂ ȘI FUNCȚIONEAZĂ

„Eu nu pot să îmbătrînesc", declara o dată pentru totdeauna Jane Fonda, acum 12 ani. Ca multe alte femei, a vrut de la început să-și păstreze silueta prin mijloace artificiale. Ea a descoperit binefacerile regimului cînd a fost însărcinată cu fiica sa Vanessa. „A mînca rațional" de Adel Davis devine cartea ei de referință. Toate meniurile ei sînt, de altfel, cu grijă pregătite pentru a respecta marile echilibre alimentate. Actrița îndeamnă, în mod special, ca masa de seară să fie luată înainte de ora 18. Bineînțeles, Jane Fonda nu bea și nu fumează, își impune o bună dispoziție în timpul celor două ore de gimnastică practicată zilnic și face lungi plimbări pe plaja oceanului. „Nu există o anumită virstă pentru a fi în formă, trebuie pur și simplu să vrei să rămîi." Secretul ei este simplu și cînd en s-a decis să-l ofere publicului, a avut un succes total. În 1979, ea a deschis în fața a 30 de elevi fascinați, primul „Jane Fonda's Workout". De atunci, adepții ei se numără cu miile, cărțile și casetele sale video de gimnastică aerobică se vînd în milioane de exemplare. Ele i-au adus aproape 65 de milioane de dolari, făcînd din ea — conform revistei „Fortune" — a cincea femeie de afaceri din America. La 53 de ani Jane Fonda este mîndră să facă femeile fericite. „Complementaritatea alimentației cu exercițiul fizic, în aceasta constă metoda mea ; metoda mea este științifică, amuzantă și funcționează." Ajunge s-o asculți vorbind atît de încrezătoare și să o privești pentru a dori neapărat să-i urmezi sfaturile. Jane parcurge fără problemă și fără întrerupere cei 15 kilometri pe jos și cei 60 pe bicicletă. Ea are de asemenea mici tentații gurmande : „Atunci, faceți o plimbare bună, declară ea surizînd. E atît de simplu." Și eficace. „La 26 de ani, eram tînără, la 53 de ani, mă simt tînără."

Fermecătoare și sexy în tricoul ei de gimnastică aerobică mulat pe corp, Jane Fonda dă exemplu și speranță tuturor femeilor de 50 de ani.

MIHAI SĂNDOIU

TELEX • TELEX

● Zirconiu, un nou material pentru industria chimică. Metal „tînăr", el a cunoscut o răspîndire considerabilă, fiind întrebuințat în industria nucleară, datorită marii transparențe a neutronilor, a proprietăților sale mecanice și chimice în apă și în vapori la înaltă temperatură. Rezistența excepțională a zirconiului la mediile agresive îl face utilizabil în diverse sectoare ale industriei chimice.

● Fuji Xerox a început să comercializeze în Japonia o hîrtie pentru fotocopii obținută din hîrtie uzată și reciclată, într-o proporție de 70 la sută. Pînă la atingerea acestei performanțe, încercările de obținere a unei hîrtii din deșeuri care să fie folosită la aparatele xerox pentru copii nu au dat nici un rezultat. Aciditatea hîrtiei reciclate a pus probleme serioase de conservare.

● Globul terestru este înconjurat și bîntuit de vînturi tropicale. Ele își schimbă direcția la fiecare 13 luni. În anii trecuți condițiile straturilor de la latitudinile medii au rămas relativ constante atunci cînd vînturile au avut direcția Vest-Est. Cînd vîntul își schimba direcția (sufla de la Est la Vest) presiunea crește la latitudinile medii, atenuîndu-se astfel vîrful de ozon.

● Un aparat miniaturizat (mai mic decît un penar de școală) dar care conține în memoria sa cuvintele aflate în două dicționare voluminoase anglo-japoneze este în măsură să facă traducerea din limba engleză în cea japoneză. Traducătorul electronic poate opera prompt cu 32 098 de unități lexicale.

● Întîre efectul de seră, amenințările asupra aprovizionării petroliere și riscurile energeticii bazate pe forța atomului, energia solară își regăsește, le la an la an, tot mai multe utilizări. Luz Industries Israel și-a propus să construiască pînă în 1991 o centrală solară cu o capacitate de 200—300 MW. Kilovatul de electricitate produs de această centrală ar putea ajunge la cinci cenți, ceea ce ar fi un preț competitiv față de sursa de energie care domină lumea — petrolul.

● În Japonia s-a ajuns ca 60 la sută din locuințe să fie climatizate. Este limpede că piața niponă a deschiderii climatizoarelor este evasisaturată. Pentru următorii cinci ani, ai ultimului deceniu al secolului, se preconizează că locuințele din Țara Soarelui Răsare vor fi climatizate într-o proporție de 75 la sută.

● O ciupercă microscopică — Seiridium cardinale — originară din America de Nord este pe cale de a provoca decesul a 80 la sută din chiparoșii Italiei. Ciuperca distrugătoare a ajuns în Europa în urmă cu 40 de ani. „Cancerul" chiparosului a fost semnalat prima dată în provincia Toscana. Acest flagel avea să se extindă pe întreg teritoriul țării, din provincia Varese pînă la Palermo. În anumite zone ale Greciei, maladia a distrus pînă la 95 la sută din totalul chiparosilor. „Cancerul" chiparosului se întîlnește în Spania, Portugalia, Franța și Turcia.

● O rasă de iepuri deosebită de vînătoare și carne foarte gustoasă și o blană ușoară, suplă și extrem de fină a fost obținută de specialiștii francezi de la Institutul național de cercetări agronomice. Noua rasă, denumită Orylag, este rezultatul a zece ani de cercetări. Iepurii din rasa Orylag se caracterizează printr-o mare fecunditate.

Preludiul vînătorii de vrăjitoare ?

Ochiul scrutător al fostei securități din R. D. Germană — „STASI" să fi avut anvergură fantastică a supravegherii întregii Europe occidentale ? Așa se pare, după cum susține un ofițer din fosta armată est-germană, într-un interviu publicat de cotidianul „Der Morgen". Supravegherea era aproape în exclusivitate în competența „STASI". Intenția era aceea de a se crea o rețea perfectă de receptoare UKW ; securitatea a interceptat toate canalele Comandantului Suprem al NATO, pînă la cartierul general din Bruxelles, aprecia locotenent-colonelul Klaus Dieter Heyde. Merită a fi reliefat și următorul exemplu, pentru a se înțelege puterea de interceptare la care ajunsese „STASI". „Dacă primarul orașului Hamburg punea mîna pe telefon, automat se declanșa banda de înregistrare care consemna nu numai conținutul convorbirii, ci și momentul efectuării sale", informează Agenția DPA. Se putea stabili și locul în care se afla, primarul cînd telefona din mașina, cu care călătorea ; sistemul se declanșa și în acest caz în momentul formării numărului. Și uniformele securității est-germane au ajuns la bazar : imaginea surprinde momentul în care este pe cale să se încheie o vînzare-cumpărare. Să fie, oare, preludiul vînătorii de vrăjitoare ?

Biblioteca „Magazin" de proză scurtă

POLIȚIER

DRUM SPRE EȘAFOD

M. G. PRETRE

ultimul episod

Afară plouă și abia atunci îmi dau seama că am uitat fulgarinul pe scaun. Nu mă pot depărta de cinematograf, trebuie să aștept sfîrșitul reprezentației, poate că... Am văzut odată cum arată un drogat, simptomele sînt... Să fi rămas oare văduv ?

Lumea începe să iasă, valuri-valuri. La un moment dat se aude sirena unei ambulanțe. Ploaia mă pătrunde fără milă, dar n-o mai simt. În cîteva minute, doi infirmieri poartă pe o targă trupul lui Betty. De fapt ghicesc că e al ei, un cearceaf o acoperă în întregime. Mă îndrept agale spre parcare, plătesc omului de pază. Plec spre Branwell House cu gîndul că William și Sybil nu-și vor mai vedea niciodată mama.

A doua zi, dis-de dimineață, Peter mă trezește cu greu. Sînt mahmur, dar nu pot spune nimănui de ce beau atît de mult.

— Vă caută la telefon de la Scotland Yard, Milord.

— Scotland Yard ? Ascultă Peter, Lady s-a întors aseară ?

— Nu Milord, Mary și cu mine sîntem foarte îngrijorați. V-ați culcat cu hainele șiroind de apă, ne e teamă că ați răcit. De ce n-ați folosit fulgarinul, vi l-am pus pe bancheta din spate ?

Pentru prima oară în viață, solicitudinea lui Peter mă scoate din sărite.

— L-am uitat la uzină, cînd m-am întors.

— A plouat în zona aceea ? Aici n-a picat nici un strop și sîntem doar la patru kilometri de oțelărie.

Mă ridic și plec furios în sufragerie. Hotărît lucru, Peter mă calcă teribil pe nervi.

— Alo, lord Branwell ? Inspectorul Griffith vă caută... În legătură cu soția dumneavoastră.

— Da ? E bolnavă, s-a întîmplat ceva ? Lipsește pentru prima oară noaptea de acasă.

— Domnule Branwell, îmi pare rău că trebuie să vă spun că... Dacă era bolnavă nu primeați telefon de la noi. Doamna, doamna a suferit... un accident. Vă așteptăm de urgență.

Am avut confirmarea că Betty murise. Eram îndurerat, nespus de îndurerat ca să-mi dau seama atunci că inspectorul Griffith mă consideră suspect. Biata mea soție fusese înțepată în ceafă cu un ac de oțel foarte lung și îmbibat într-o otravă feroce — curara. Am luat cunoștință de aceste detalii și simțeam din ce în ce mai mult că moartea ei vine ca o răzbunare împotriva mea. În întunericul sălii de cinema, bărbatul care-o sedusese o ucisese, de parcă ar fi știut că eu îi voi lua locul la cîteva minute după crimă...

•

A doua zi după înmormîntarea lui Betty, i-am trimis pe copii cu Mary la o mătușă, în Selgordshire. Urma să primesc vizita lui Griffith la ora 11. La singura întrebare care mi-o pusese pînă atunci, îi răspunsesem că în acea după-amiază fusesem la oțelărie. El nu obiectase nimic și nu insistase. Dar astăzi...

La al treilea pahar de gin, se auzi soneria de la intrare. Curînd Peter apăru în sufragerie cu inspectorul. Nu-mi amintesc prea bine tot ce s-a întîmplat atunci, dar mi s-a întipărit foarte bine în minte expresia compătimitoare de pe fața ofițerului de la Scotland Yard. Grimasa lui am înțeles-o mai tîrziu, cînd jurații m-au găsit vinovat de crimă cu premeditare și fără circumstanțe atenuante. Era privirea plină de milă pe care o acorzi unui condamnat la moarte prin spînzurătoare, cu drept de a cere grațierea, o singură dată, reginei. Grațiere care nu mi s-a acordat.

— Domnule Branwell, spuse el ne mai așteptînd s-l invit să ia loc, vă mențineți declarația dată ?

În fața tonului cu care mi-a pus întrebarea, am rămas fără replică.

— Domnule Branwell, iată pe ce se bazează mandatul de arestare împotriva dumneavoastră. De mai mult timp, relațiile cu soția erau cît se poate de reci. A încercat, fără succes, să se sinucidă. În ziua crimei ați urmărit-o la Londra. În zona aceea a plouat cîteva ore iar dv. v-ați întors acasă cu hainele ude. În zona oțelăriei nu a plouat. De altfel, nu v-a văzut nimeni acolo. Ați fost văzut însă în parcarea de lîngă cinematograf, fără fulgarinul uitat în sală. Acel fulgarin, găsit lîngă victimă, a fost recunoscut de servitorii dv. O doamnă de pe același rînd de scaune, din cinema, v-a descris cît se poate de bine. Mobilul crimei nu poate fi decît o răzbunare, probabil din dragoste. Domnule Branwell, vă rog să vă luați cele necesare și să mă urmați.

N-am putut nici măcar să tresar. Nu mai puteam gîndi, nu mă puteam apăra în nici un fel în fața evidenței. Mi-aduc aminte doar că aș fi dorit să spun copiilor că tatăl lor e nevinovat.

•

A sosit și dimineața în care urma să aibe loc execuția. Au trecut trei săptămîni de la pronunțarea sentinței și de atunci mă aflu în subsolul închisorii Old Bailey ; celula mea e vecină cu încăperea unde un scripete, o funie și un sac plin cu nisip curmă viețile condamnaților. Și avocatul meu e convins că sînt un ucigaș. Am refuzat, plîngînd, să-mi văd copiii. Eram sigur că citiseră totul din ziare. Am refuzat și preotul, convins că Dumnezeu își întorsese fața de la mine. Zadarnic am încercat să-l descriu pe bărbatul cu care o văzusem pe Betty, cel cu o falangă lipsă. Nimenii nu putea să confirme sau să-l identifice. Casierița de la cinematograf nu-și aducea aminte, iar în seara cînd venise la Branwell House, Betty trimisese servitorii în oraș.

Zăceam într-o stare de adîncă prostație. Mi s-au adus medicamente și mîncăruri fine. Începusem să cred și eu că sînt ucigașul mamei copiilor mei și că-mi merit soarta. Cînd s-a deschis ușa celulei, mi-am făcut instinctiv cruce. Nu mai puteam vorbi. Dar ce-i asta ? În loc să deschidă camera cu trapa spînzurătorii, cei doi gardieni mă poartă pe culoare, pe scări și ajungem în cele din urmă în biroul directorului.

— Lord Branwell, ați fost găsit nevinovat. În cîteva minute vă întocmim documentele de eliberare. Procesul se va rejudeca, va fi o simplă formalitate. Asasinul a recunoscut și...

— A recunoscut? Cum, știți cine este?

— Cine a fost domnule Branwell ? John Courtney, un fost prieten al soției dv. A murit acum două ore, urmare a unei răni provocate într-un accident de mașină. A cerut în ultimul moment un polițist pentru o declarație. Tot ceea ce a spus se coroborează cu afirmațiile dv.

N-am fost în stare să aud mai mult. Cred că am leșinat. M-am trezit peste cîteva ore, într-un pat de spital de boli nervoase. Puțin cîte puțin, am aflat că John Courtney începuse s-o șantajeze pe Betty cu niște fotografii deocheate făcute de el în tinerețe. Noua poziție socială a ei devenise avantajoasă. Betty, sărmana de ea, a încercat să-i cumpere pozele compromițătoare, dar nenorocitul o amina mereu, cerîndu-i să fie tandră cu el. În cele din urmă, ea l-a amenințat cu poliția. În ziua fatală, dîndu-și seama că nu obține nimic de la Betty a mea, a hotărît s-o ucidă.

Epilog

A doua zi după ieșirea din spitalul de boli nervoase, lordul Branwell a fost găsit mort la reședința sa. S-a sinucis prin împușcare. La biroul unde zăcea corpul său neînsuflețit, s-a găsit un document care confirma faptul că William și Sybil Branwell fuseseră înfiați de Cora Branwell, mătușa lordului. Tribunalul decisese că acesta nu mai prezintă garanții morale și de sănătate pentru creșterea și educarea celor doi minori.

Versiune românească prescurtată de PAUL IOAN

S-a întîmplat... mîine

OZN-URI ÎN ROMÂNIA [X]

Să rămînem tot în Transilvania, prin relatarea succintă a unor evenimente care au fost investigate de un grup de tineri din Tîrgu Mureș condus de Peter Leb, Emil Berbecaru și Borbath Csába.

Orașul Victoria, jud. Brașov, 28 martie 1974 („RUFOR", nr. 12/1981, pp. 10—11). Locul de unde martorii au observat fenomenul : căminul Liceului Industrial de Chimie oraș Victoria. Martorii principali : Munteanu Pompei (Tg. Mureș), Manta Vasile (Piatra Neamț), Pocovnicu Vasile (Piatra Neamț), Santa Andraș (com. Vețca, jud .Mureș), Vultur Teodor (Reghin). Declarațiile au fost luate în scris la data de 15 aprilie 1974. De asemenea, fenomenul a fost urmărit de alte zeci de martori. Condiții atmosferice : timp frumos, destul de călduros, cer senin. Faptele : în seara zilei de 28 martie 1974, ora 19:45, deasupra orașului Victoria a fost observat un obiect de formă ovală, avînd un diametru aparent de circa 10—15 cm., care cobora în picaj deasupra Combinatului Chimic și schimbîndu-și brusc traiectoria, a dispărut în mare viteză dincolo de munți. Obiectul a fost observat circa 10—12 secunde. Obiectul era de culoare roșiatic-albicioasă, cu nuanțe de galben, după care și-a schimbat-o în roșu cu marginile gălbui apoi trecînd la culoarea verde, iar în momentul dispariției în roșu. Nu s-a simțit nici un efect, de nici un fel și nici zgomot. În momentul picajului s-a apropiat la circa 12—17 m de sol. Analizînd datele, s-a ajuns la concluzia că obiectul avea un diametru de circa 30 metri. Cazul în sine exclude orice fel de interpretare meteorologică a fenomenului. Obiectul observat nu îl putem compara cu nici un obiect terestru de zbor. Martorii, demni de încredere, au furnizat detaliat toate observațiile pe care le-au făcut.

Stînceni-Neagra, jud. Mureș, aprilie 1974, ora 21:00 („RUFOR", nr. 7/1980, pp. 15—16). Martori : Kilen Tibor, 35 ani și o persoană ce dorește anonimatul. După observarea zborului unui avion, s-a semnalat un obiect sferic, de culoare albstrălucitor, traversînd cerul pe direcția SE—NV. A fost observat circa 10—15 secunde, după care a dispărut la orizont. După aproximativ 5—10 minute, în locul unde a dispărut obiectul, au apărut două obiecte sferice care au descris aceeași traiectorie ca și primul obiect, dar în sens invers, deci NV—SE în 15—20 secunde. Cele două obiecte erau dispuse unul după altul la aprox. 5—6 diametre distanță unul față de celălalt ; al doilea era puțin la dreapta față de primul, avînd în vedere direcția de zbor. Toate cele trei obiecte erau asemănătoare între ele, de aceeași mărime aparentă (ca o monedă de 5 lei la brațul întins înainte), aceeași formă de sferă cu contur net. Culoarea lor a fost de un alb strălucitor. În evoluția lor, obiectele și-au păstrat luminozitatea și o viteză constantă. Nu a fost perceput nici un zgomot.

Și acum, una dintre cele mai interesante observații din acea perioadă : Răstolița, jud. Mureș, 9 sept. 1974 („RUFOR", nr. 7/1980, p. 16 și nr. 20/1982, pp. 34—36).

Răstolița este o comună din jud. Mureș cu o populație de circa 1 800 locuitori. Se situează pe Valea Mureșului la o distanță de 9 km de Deda (nod de cale ferată) și la 63 km de Tg. Mureș. Este situat în zona de ruptură dintre Masivul Călimani și Depresiunea Transilvaniei. Se află la o altitudine de peste 950 m. Coordonate geografice : 47° lat. N și 25° log. E. Cabana (vila) unde se aflau martorii este amplasată la peste 500 m de sat, într-un loc mai izolat. Cabana este așezată pe un platou înconjurat din toate părțile de arbori. Este locuită doar în timpul verii. Nu este racordată la rețeaua de curent electric. Martorul principal este medicul Antaliff Andrei, conferențiar (la data observației) la Institutul Medico-Farmaceutic din Tg. Mureș. Este o persoană foarte serioară, demnă de încredere. A urmărit fenomenul împreună cu mama, soția și fiica sa. În noaptea observației cerul a fost senin, dar fără Lună. Era o noapte răcoroasă de septembrie. Nu cunoaștem faptul dacă a fost vînt. La circa 160—170 m (după declarația medicului) de cabană, în jurul orei 20:30, în seara zilei de 9 septembrie 1974, soția doctorului Antaliff a observat în spatele casei o lumină ciudată alb-argintie. Chemîndu-și soțul, au înconjurat cabana. Atunci au observat că sursa ciudatei lumini era un „zid" de lumină perfect delimitată, opacă, sub forma unui dreptunghi (dimensiuni aparente : înălțimea cca. 1,70 m și lungimea cca. 25 m. În fața „zidului", martorii au observat patru sfere de culoare intens portocalie, de diametre aparente de 40—50 cm. Sferele erau grupate două cîte două, între ele existînd distanțe aparent egale. După opinia martorului, obiectele se aflau pe sol. Martorii nu au auzit nici un zgomot în timpul observației și nu s-au manifestat nici alte fenomene secundare. După cîteva momente de teamă, martorii s-au retras în cabană urmărind fenomenul pînă în jurul orei 24:00. În acest timp nu au observat nici o variație de culoare sau de intensitate a luminii și nici o modificare a poziției corpurilor portocalii. După ora 24:00 martorii s-au culcat, iar dimineața fenomenul dispăruse.

Ne-am deplasat la fața locului la data de 2 august 1975 (afirmă anchetatorii acestui interesant caz), deci la aproape un an de la eveniment. Distanța reală dintre martori și fenomen a fost de 134 m pe un platou deschis străjuit de arbori și arbuști. Platoul este terasat, iar fenomenul s-a manifestat pe prima terasă din fața martorilor. La data investigației, finul era cosit și nu se mai vedea nici o urmă de tasare. De asemenea, nu s-a putut observa o creștere anormală a ierbii.

(Va urma)

Prof. CĂLIN N. TURCU

SPORT UNIVERS

Războiul generațiilor

Televiziunea a avut o idee foarte bună de a transmite două partide de tenis de cimp din cadrul marelui șlem organizat de firma producătoare de computere COMPAQ. Și nu numai pentru că acest turneu de München a fost dotat cu sume record. Am avut ocazia să mai vedem ce tenis se mai joacă prin lumea occidentală ; pe noi, telespectatorii ne-a încîntat, pe ei ,tenismenii noștri, cred că i-a pus pe gînduri. Oricum, după o luptă a tinerilor, mă refer la partida dintre Pete Sampras și Michael Chang, a urmat o finală în care s-au războit două generații, tînărul Sampras și mai vîrstnicul, cu 10 ani. Brad Gilbert .În semifinale, chiar între tinerii amintiți s-au confruntat și două stiluri de joc, unul agresiv, la fileu, serviciu puternic, al lui Sampras, celălalt, de pe fundul terenului, cu retururi puternice și passing shot-uri, al lui Chang A avut cîștig de cauză primul stil. Finala a fost însă la discreția jucătorului mai tînăr, Gilbert fiind depășit la toate capitolele. Marele absent a fost Boris Becker care n-a putut evolua în fața propriilor compatrioți. Iată-l în fotografia alăturată la Flushing Meadow, un turneu care irită și seduce un turneu pe care jucătorii adoră să-l deteste cum se exprimă presa franceză. Da, americanii...

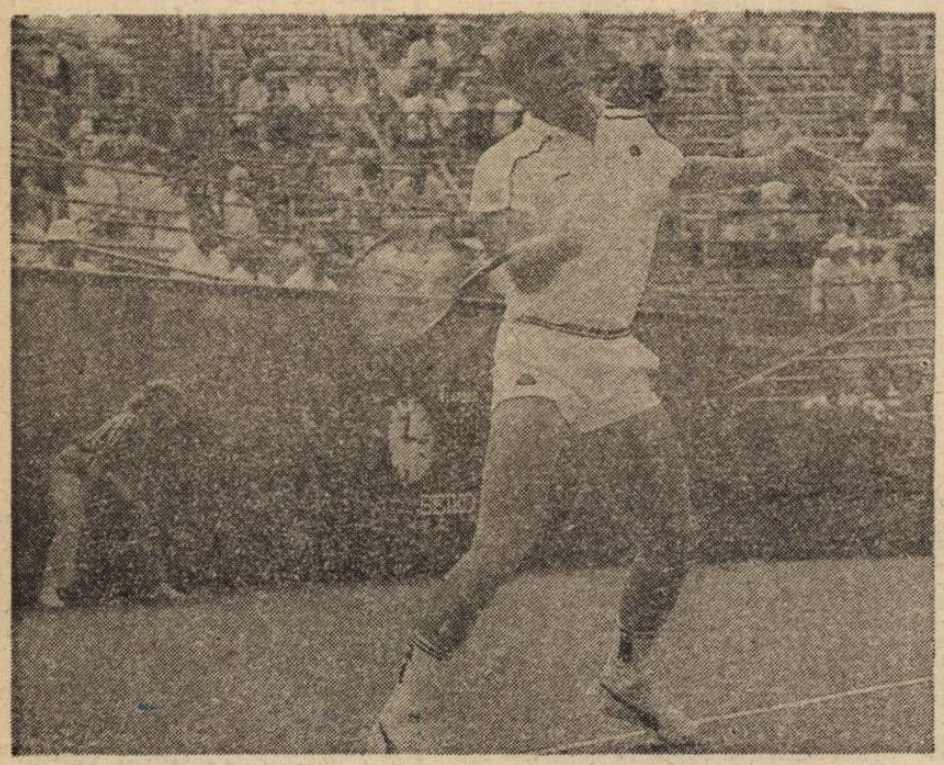

Automobilism, stop cadru

Pentru iubitorii de automobilism, prezentăm în premieră modelul Peugeot 905, care a participat pentru prima oară la Campionatul mondial al prototipurilor din Canada. În fotografia alăturată, acest splendid model la încercări, pe pista de la Castellet, unde au fost făcute ultimele retușuri și puneri la punct înainte de primul start oficial.

Tot pentru amatorii sportului pe patru roți, mai exact, cei care iubesc Formula I, această fotografie reprodusă din „Le Sport", care ne arată cam la ce dimensiuni știu tifosi italieni să-l adore pe Alain Prost. Înțelegeți de ce? Anul acesta el a adus italienilor 4 victorii cu mașina sa Ferrari. Din păcate, sau din fericire, nu știu cum să mai spun. Cam-

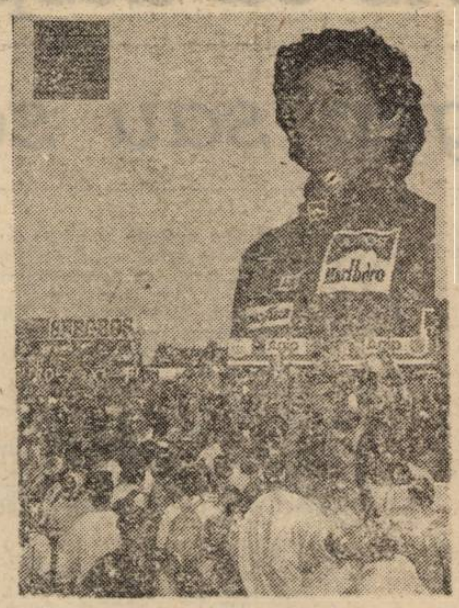

pionatul mondial de Formula I a fost cîștigat, într-un final destul de cetos, de brazilianul Ayrton Senna. Italienii să n-audă de el.

Cel mai bun sportiv al anului

Categoric, cel mai bun sportiv al anului, așa cum l-am văzut și noi în ancheta realizată de „Gazeta Sporturilor" este Nicu Vlad, omul care ridică zeci de tone la fiecare antrenament. Îi dorim lui și tuturor sportivilor, la mulți ani și „la mai mare", cum se zice în popor.

Copilul minune

Iată-l pe Bobby Fischer, cel mai mare șahist al tuturor timpurilor, cum spun unii, o adevărată legendă vie, cum spun alții, într-o fotografie inedită de la 14 ani. Un adevărat copil-minune. Bobby a fost sedus de șah încă de mic, dar a avut tăria de a renunța la titlul de campion

mondial în 1976. De ce ? Care sînt culisele acestei hotăriri spectaculoase ? Ce mai face Bobby Fischer? Toate acestea în numărul viitor, ultimul număr al anului.

GEORGE CUȘNARENCU

Sfaturi practice

● La palton sau la hainele scoase de la naftalină va dispărea mirosul specific dacă vor fi ținute lîngă o sursă de căldură.

● O soluție care protejează blănurile împotriva moliilor : ½ litru apă, o mină de camfor și coajă de ardei iute pisată : se amestecă și se lasă cîteva zile pînă se dizolvă camforul ; apoi se strecoară; cu această soluție se stropesc obiectele de blană, fiind protejate timp îndelungat.

● Tușul uscat de pe peniță se curăță dacă se înfige penița de cîteva ori într-un cartof crud.

● Neplăcerile produse de înțepăturile de albine sau de viespe pot fi înlăturate frecînd locul agresat cu frunze de pătrunjel verde ; durerea cedează și umflătura dispare la puțin timp.

● Petele de pe podeaua dată cu vopsea de ulei pot fi înlăturate prin frecarea cu spirt rafinat sau medicinal.

● Apa amestecată cu puțin bicarbonat de sodiu înlătură mirosurile neplăcute ce rămîn în cutiile de plastic în care s-a păstrat brînză, cașcaval sau ceapă.

● Ouăle păstrate la frigider nu mai se crapă la fiert atunci cînd sînt ținute, înainte de a fi introduse în vas, sub un jet de apă rece.

● Cerneala devenită prea groasă se poate subția adăugîndu-i cîteva picături de oțet.

● Cartofii fierți în coajă se vor curăța mult mai ușor dacă după fierbere sînt stropiți cu apă rece.

GUINNESS BOOK

Citind recent în pestrița, înfocata și picanta noastră presă post-revoluționară despre un personaj devenit la fel de desuet precum debutul colectiv în literatura română — ați ghicit, e vorba de Fidel Castro —, un nu știu ce drăcușor m-a făcut să-l caut și în Guinness. Dar la ce capitol ? Grea misie, dar încet-încet, neabătut și cu devotament, în cele din urmă mi-a săltat inima de bucurie : l-am pescuit cu un record de... vorbire. Ei bine, cel mai lung discurs ținut vreodată la O.N.U. a fost susținut de Fidel Castro Ruz (născut la 13 august 1927) și a durat patru ore și 29 de minute ! Cam tot atît cît au durat cele trei meciuri ale naționalei noastre de fotbal în actualele preliminarii pentru Campionatul european. Evenimentul se petrecea în august 1960, în tinerețe. Noi din păcate știm că odiosul, pe măsură ce se înfigea în senectute își lungea aritmeticele lui rapoarte, ca și cum cu cît o inepție e mai mare, îi trebuie un sos mai diluat.

Americanii numesc discursurile prelungite, cu accentuată tendință de a sabota pe alți vorbitori și de a-și etala glorioasa logoree, piraterie verbală, adică **filibuster.** Dintre corsarii vorbăreți din Senatul S.U.A. se remarcă senatorul Wayne Morse de Oregon (culmea, poartă numele celui ce-a inventat cel mai eficient limbaj al telegrafiei). Acest domn a vorbit referitor la o lege privind petrolul timp de 22 de ore și 26 de minute. Faptul se petrecea începînd cu 24 aprilie și terminînd cu 25 aprilie 1953. Nimeni nu i-a cerut, la final, să-și rezume alocuțiunea. Se temeau că rezumatul ar fi putut fi și mai lung. Patru ani mai tîrziu, senatorul democrat Strom Thurmond de Carolina de Sud la umilit pe dl. Morse. Vorbind împotriva unui amendament la Drepturile Civile ale Cetățeanului, el și-a expus contra-argumentele timp de 24 ore și 19 minute, între 28 și 29 august 1957. Foarte politicos, dl. Thurmond a acceptat o scurtă întrerupere pentru ca un nou senator ales să-și depună jurămîntul de credință. Un alt pirat al discursurilor legislative din senatul S.U.A., contorizat cu 43 de ore de fraze și propoziții, este senatorul de Texas Bill Meier, care în mai 1977 a pledat atît de convingător împotriva dezvăluirilor unui accident industrial. Oare aceste evenimente s-ar mai fi petrecut dacă și americanii ar fi trecut prin faza de cepeune ?

Că tot a venit vorba de oameni importanți, fiecare în felul său, să menționăm și cazul domnului prof. dr. Antonio de Oliveira Salazar (1889—1970). Acesta a fost președintele Consiliului de Miniștri al Portugaliei timp de... 36 de ani și 84 de zile ! A fost ales la 5 iulie 1932 și a fost înlocuit la 27 septembrie 1968. Dar circumstanțele în care și-a pierdut funcția nu sînt cele la care vă gîndiți dv. Domnul Salazar a intrat în comă pe 16 septembrie 1968 și abia după 11 zile, nerevenindu-și, i-a fost luată funcția. A supraviețuit totuși, încă doi ani. Un alt longeviv în funcție guvernamentală a fost premierul suedez Tage Erlander, democrat El și-a păstrat poziția timp de 22 de ani și 357 de zile, de la 10 octombrie 1946 pînă la 1 octombrie 1969 — deci mai mult decît viața lui Nicolae Labiș ! Un alt demnitar de stat și partid longeviv a fost Andrei Andreevici Gromiko, ales ministru de externe la 15 februarie 1957. Calculați dv. cît a rămas în funcție. Cel mai longeviv demnitar ales a fost El Hadji Muhammad el Mokri, Mare Vizir al Marocului, care a murit la venerabila vîrstă de 116 ani musliмici, echivalentul a 112.5 ani gregorieni. El a murit la 16 septembrie 1971. Pe de altă parte, premierul ales la cea mai înaintată vîrstă, 81 de ani, a fost Morarji Desai din India. Evenimentul s-a produs în martie 1977.

P. L.

HOROSCOP

ACEȘTI ADORABILI MINCINOȘI...

Mi-am propus ca cea de a 45-a rubrică a horoscopului din acest prim an al libertății de expresie să fie una dedicată întrebărilor și îndoielilor. Cum, există cineva care nu crede în astrologie ? Să fim serioși !

În anul 1986 era publicată la loc de cinste cosmograma papei Ioan Paul II (unul din cei mai faimoși Berbeci). S-a confesat suveranul pontif unui astrolog ? Tot ce se poate, n-ar fi primul. Arhivele astrologiei păstrează cosmograma papei Paul III, datată 1578. Autorul a fost faimosul Jérôme Cardan, care... s-a făcut de rîs în mod admirabil. Iată cum : chemat la căpătîiul tînărului rege Eduard VI, în anul 1552, i-a prezis, după toate canoanele, o carieră strălucită, viață lungă și fericită. I-a mai spus că primele simptome ale unei boli vor apare la 55 de ani. Urmarea ? După nouă luni, suveranul scoțian a murit (la 16 ani).

Există pămînteni fără horoscop, deși au și ei un destin ca oricare alți semeni ai lor. De ce ? Pentru că se nasc la nord de Cercul Polar. Este cazul suprapopulatului oraș Murmansk, sau Tromso (de exemplu). Ce vină au ei că planetele se găsesc sub orizontul nașterii lor, mai multe luni într-un an ?

Genii ai științei universale au apelat la astrologi. Printre ei se află Tycho Brahé, Johannes Kepler și Galileo Galilei. Membrii Societății Regale din Londra (din care a făcut parte și Newton) erau adepți ai astrologiei. Cei mai „impertinenți" astrologi au cutezat să tragă horoscopul lui Iisus Christos. Istoricul englez Lynn White jr. susține că astrologii au contribuit la dezvoltarea medicinii și altor științe, în Evul Mediu. Să fie deci clar : **1. astrele favorizează, dar nu decid ; 2. nu astrologii mint, ci astrele.**

Rubrică realizată de PAUL IOAN

Despre vis ca despre hrană, oxigen sau somn

Este important de subliniat, apropo de vis, că acesta scapă cu desăvîrșire voinței și responsabilității celui care îl are, și asta tocmai pentru faptul că dramaturgia nocturnă este spontană și necontrolabilă. De asemenea, mai este de subliniat și o altă realitate, și anume că în această literatură a somnului, cu care J. Cocteau identifică visul, sentimentul de identitate se poate dizolva, și uneori chiar complet. În acest sens, nu trebuie să ne surprindă acel bizar vis pe care l-a avut un cărturar din vechea Chină și anume Ciuang-Ceu, în virtutea căruia acesta nu știa exact dacă el este acela care a visat că este fluture sau, dimpotrivă, că fluturele la rîndul său a visat că este Ciuang-Ceu. Și tot apropo de vis, mai este de subliniat în sfîrșit un ultim fapt, ținînd de situația că mulți nu cunosc că **acesta este tot atît de necesar organismului și pentru echilibrul său funcțional, pe cît este pentru același organism hrana, oxigenul și hrana.**

În esență alternarea dintre starea de totală relaxare și aceea de tensiune pe care o mijlocește visul, reprezintă o funcție absolut vitală pentru aceasta, funcție pe care **numai moartea și demența o pot desființa.** Analizînd în continuare și alte funcții ale visului, va trebui să o remarcăm în primul rînd pe aceea de vidanjare adică de golire și de evacuare a impulsurilor reprimate din timpul activităților diurne. În aceeași măsură însă, visul poate crea premize favorabile pentru punerea în priză, ca să spunem așa, a activităților creatoare ale psihicului. Căci, ce este visul dacă nu forma sub care orice creatură vie posedă dreptul la geniu, la imaginațiile sale bizare și la magnificele sale extravaganțe, după cum a precizat același J. Cocteau, de care am pomenit mai sus, în discursul de recepție la Academia franceză. Și ce este tot visul, dacă nu un nor ce-și suprapune grosimile și transparențele peste această stea care este spiritul, cum de dată aceasta a spus Victor Hugo, stea care în acest mod este și mai bine pusă în valoare. Tot visul creează, în sfîrșit, premize favorabile și pentru stimularea procesului de învățare, **de unde și posibilitatea, incredibilă, de a învăța... dormind.**

Avînd în vedere această succintă înșiruire a funcțiilor visului, putem afirma, fără teamă de a greși, că acesta ușurează viața conștientă, iar asta uneori în chip de-a dreptul semnificativ. Cîteva cuvinte, în continuare, asupra duratei visului, ca și a consecințelor ce decurg pentru organism din scurtarea sau din suprimarea lui. O teorie mai veche, care a fost infirmată în ultimul timp, susținea că visele, oricît de lungi ni se par a fi, durează în realitate foarte puțin, iar durata lor în totalitate pare a corespunde duratei perioadei de mișcare a ochilor din faza de somn paradoxal, des-

pre care am vorbit în articolul trecut. **Mai mult decît atît, s-a susținut chiar că felul acestor mișcări corespunde uneori însăși naturii visului, în sensul că urcarea în vis a unor trepte, s-ar reflecta prin mișcări în sus și în jos ale ochilor. Pe de altă parte, se pare că viselor active le sînt proprii un număr mai mare de mișcări ale ochilor decît viselor pasive.**

În cursul unor studii efectuate pentru clarificarea acestor situații s-a observat că subiecții voluntari, treziți frecvent din somn în timpul mișcărilor oculare, așadar din plin somn paradoxal, cu scopul de a-și reaminti mai bine visele pe care le-au avut, păreau să petreacă după aceea mai mult timp în acest stadiu al somnului, atunci cînd li se oferea posibilitatea să adoarmă din nou. Faptul acesta a sugerat ideea, că acești subiecți au fost probabil privați de activitatea de visare și, în consecință, viscle pe care le-au avut, îndeplineau eventual un rol folositor.

Pentru a verifica această idee, de pe poziții riguros științifice, un cercetător, și anume Dement, a făcut un experiment cu caracter de referință în cadrul căruia subiecții voluntari erau treziți deîndată ce electroencefalograma și mai ales mișcările rapide ale ochilor indicau faptul că visul s-a declanșat. După ce acești subiecți erau ținuți cîteva minute în stare de veghe li se permitea să adoarmă din nou, dar erau din nou treziți, ori de cîte ori surveneau mișcări oculare, fapt ce indica că visul s-a pus din nou în mișcare, adică a fost reluat. Pentru comparare au fost treziți și subiecții voluntari din lotul experimental martor, și asta de același număr de ori, dar în timpul perioadelor de somn, cînd electroencefalograma indică că nu există vise, așadar cînd aceasta relevă perioada de somn profund, care îl precede pe cel paradoxal, cînd nu există vise.

Acest fel de experiențe au continuat cîteva nopți în șir, după care subiecții voluntari din ambele loturi au fost lăsați să doarmă în mod normal, după voia lor. În acest fel s-a descoperit că lotul privat de vise a petrecut mult mai mult timp visînd, decît lotul căruia i se permisese să viseze în mod normal. De aici s-a tras concluzia că **visele pot avea, într-adevăr, o funcție utilă, și anume una ținînd de rezolvarea conflictelor și a frustațiilor care ne macină în timpul zilei,** ceea ce, trebuie să recunoaștem, este foarte important. Un alt fapt care se desprinde din experiențele de mai sus, este că oamenii par să viseze mai mult ca de obicei în timpul somnului urmînd unei perioade mai lungi, în care n-au dormit. De altfel este și firesc să fie așa, din moment ce se știe că perioadele fără de somn, îi privează pe oameni de posibilitatea de a visa, cu tot ce decurge din această realitate.

ARCADIE PERCEK

INFLUENȚA UNOR BOLI ÎN LUAREA DECIZIILOR, ÎN STILUL DE CONDUCERE (II)

În numărul trecut al revistei noastre, îl invitam pe domnul GHEORGHE BOGDAN, inginer din Iași, care s-a ocupat îndelung de tema cuprinsă în titlul convorbirii, să ne împărtășească din rezultatele analizei sale privind relația dintre funcție și unele boli. Prima întrebare, în continuarea conotațiilor anterioare, se referă la omul cu drept de decizie, conducător, așadar, chinuit de o maladie...

— Un om în funcție, chinuit de o boală, dublat însă de o reală valoare și o vîrstă înaintată, sfîrșește, după analizele mele, prin a lua uneori hotărîri exagerate cu caracter de unicitate, pentru a se fixa în istorie. El este presat de timp, de spectrul morții, el nu mai cîntărește în numele colectivității, a valorilor reale, ci apropie în exclusivitate în numele persoanei, dar și aici în mod distorsionat...

— Pentru că dați experiențelor și analizelor dumneavoastră o anvergură istorică, m-ar interesa cîteva exemple luate chiar din onomastica istoriei !

— Voi pomeni doar cîteva personalități, cum au fost Roosvelt, Teng Siao Ping, John Kennedy și mulți alții. Am analizat evident și cazul Ceausescu. Cîteva considerații se impun. Bolile care cuprind profund compartimentele energetice, ficat-vezică biliară, vezică urinară-rinichi și deci implicit sub o formă mai atenuată și alte organe, duc la caractere dominatoare, autoritarism, despotism, ferocitate, teamă, frică, spaimă, firi capricioase, isterie, tendința de a lua decizii cu caracter de culminare, de „cît mai mare", urias, magnific, în care locul central îl ocupă **eul** său. Conducătorul respectiv — sau omul pur și simplu — are convingerea că este o mare valoare, că este centrul lumii, că dă soluții tuturor problemelor și suspectează pe oricine de nesupunere, nu are încredere în nimeni, se înconjoară de noi și noi structuri pe care le modifică periodic spre a-și asigura integritatea și interesele, puterea. Apar la astfel de subiecți furia, violența, entuziasmul în extreme. Dar și obișnuința de a striga, de a porunci, de a nu permite „cresterea" altora : în consecință, am sesizat că astfel se afectează pînă și vorbirea, muschii, imaginația, învățarea ,vederea. Cronicizarea bolii și agravarea ei duc direct la decizii regretabile.

— Mai acuzați și alte alimente de modificări de natură psihosomatică și caracterială ?

— Datorită consumului exagerat de alimente acre, de carne, de băuturi, datorită apoi stresului, a uzurii celulelor, rezultă un plus de energie în compartimentele energetice. Acestea determină o dominantă stare de frică, ceea ce face ca un conducător marcat de o boală insesizabilă sub zodia alimentelor enumerate, să nu mai admită păreri contrare. Un asemenea subiect se simte întotdeauna inferior și încearcă pe toate căile să epateze cu violență chiar, în fond pentru a se convinge pe sine că ceea ce face, poate înlocui valoarea, deci complexul. În aceeași măsură însă, la maladie se asociază destructiv incultura...

— În chestionarul pe care presupun că l-ați folosit, ce parametri ați selectat ?

— Am avut în vedere într-adevăr mai multe repere, prin care am început a depista suferința psihică, și aceea cauzată eventual de un șoc, alimentația bogată sau săracă, mesele luate sub tensiune, funcția defectuoasă a intestinului subțire — deci implicit a inimii și a alimentării optime cu energie a creierului și multe, multe altele. Nu doresc să dau și alte exemple. Subliniez însă că azi, mai ales azi, în posturile de lucru, de conducere ,în funcțiile cheie din toate domeniile de activitate, înainte de promovare sau de angajare este imperios necesară cercetarea stării de sănătate a oamenilor. Aceasta se poate ușor efectua cu ajutorul medicinii clasice, a medicinii energetice, a psihologiei etc.

— Dar începusem discuția noastră prin evocarea acupuncturii ! Pe parcursul afirmațiilor, am pierdut-o. Vă rog să vă întoarceți la început !

— Prin conceptul extrem-oriental al energetismului organismului uman, ni se dă posibilitatea de a ști precis dacă cineva este apt pentru deținerea unor anumite funcții. De conducător, adeseori depinde evoluția favorabilă a sectorului de care răspunde. Știind care este echilibrul energetic al persoanei ce urmează a fi investită cu o răspundere, se va ști mai bine și randamentul ei potențial într-un sector de activitate și care implică anumite caracteristici psihice și fizice cerute de funcția respectivă. Nu oricine poate deveni de pildă atlet. Pentru atlet știm că este important să existe perspectiva unei bune dezvoltări musculare, capacitate care nu este caracteristică tuturor oamenilor, și multă voință. Mutînd lucrurile, de pildă în cercetarea științifică se are în vedere dinamica intelectuală, imaginația, logica, memoria și intuiția.

— Mai exact, cum vedeți așezarea în viață și societate, în producție și domeniile de gîndire, a dictonului străvechi, „Omul potrivit la locul potrivit ?" Evident, incluzînd și factorii de sănătate...

— Cercetarea în acest sens trebuie efectuată de către comisii de specialitate, înarmate cu cunoștințe de medicină energetică, cu factori de optimizare riguros științifici. Personal pledez pentru un sistem de testare integrat, ferit de discriminări, de elemente inhibitorii. Toți oamenii sînt capabili de ceva anume, ei trebuie folosiți adecvat, în locuri în care își dezvoltă personalitatea. Cînd este vorba de funcții de conducere, rigorile se impun în plus.

— Încheiem totuși cu relația dintre conducător și starea de sănătate ? Ce-ar mai fi de adăugat ?

— Este necesară înființarea unui sistem de urmărire a stării de sănătate a celor care conduc, sistem bazat pe principii științifice. Spun aceasta pentru că orice boală neajunsă în stadiul final de evoluție, poate fi „întoarsă" din drum, spre binele persoanei respective și al colectivității pe care o conduce. Și stă în capacitatea omului de a fi sănătos fizic și psihic, indiferent de vîrstă...

ION ȚUGUI

magazin vă răspunde

Acești abonați fideli ai revistei noastre doresc să li se respecte contractul cu difuzarea și expedierea presei :

Pintilie Costel, str. Partizanilor nr. 40, Bloc C 80, ap. 24, Galați ; **Olteanu Ionel**, str. Zidari nr. 7, Brăila ; **Pontiru Maria**, Aleea Biruinței nr. 10, Sibiu ; **Ion Hidoș**, str. Cluj nr. 6, ap. 8, Mediaș ; **Focșa E.**, C.P. 53.09, Of. PTTR 53, cod 75100, București ; **Sava Viorica**, Bacău ; **Ghelmez T. Anghel**, str. Gomeni nr. 52, Giurgiu ; **Halic Ioan**, str. București nr. 10, Cluj ; **Bălașu Florentina**, str. Muncitorilor nr. 26, bloc M 11, ap. 18, Cluj ; **N. Rădulescu Lemnaru**, str. Alex. Glinka nr. 56, Ploiești ; **Șuteu Sorin**, str. Făcliei nr. 23, Cluj ; **Ciolan Mihai**, str. Mușatini nr. 23, bloc V 2, scara A, ap. 7, Iași ; **Hutanu Constantin**, str. Gh. Gh. Dej nr. 22, Mediaș ; **Nițu Daniel**, comuna Traian, jud. Teleorman ; **Diaconescu Pelaghia**, str. Levănțica nr. 1, Ploiești ; **Popa Vasile**, Aleea Trandafirilor nr. 6, Galați ; **Baciu Mihai**, str. Dumbrava Roșie, bloc N 4, ap. 4, Botoșani ; **Loga Radu**, Teregova ; **Părpăneală Ion**, b-dul Brîncuși, nr. 35 A, Tîrgu-Jiu ; **Silaghi Vasile**, str. 30 Decembrie nr. 29, Sinaia ; **Dascălu Ion**, str. Pieții, bloc 10, ap. 8, Comănești, jud. Bacău ; **Drăgan N. Gheorghe**, comuna Străoane, jud. Vrancea ; **Dorca Mioara**, str. Banatului nr. 9, ap. 7, Sibiu ; **Dumitru Gheorghe**, str. Afinelor nr. 11, Ploiești ; **Pan M. Dediu**, localitatea Parava, jud. Bacău ; **Penghea Constantin**, Aleea Faguluj nr. 1, Cîmpina, jud. Prahova ; **Beisteler Armand**, str. Popa Șapcă nr. 1, ap. 4, Focșani ; **Naum Ion**, sat Loturi, comuna Schitu Golești, județul Argeș ; **Iacob Simion**, str. Cringului nr. 16, oraș Brad, jud. Hunedoara ; **Rogoja Carp**, str. Ștefan cel Mare nr. 14 C, Focșani ; **Burnianâ Valeriu**, str. Vasile Alecsandri nr. 3, Sibiu.

Sperăm că în 1991 nu vă va lipsi nici un număr al revistei „Magazin", revistă preferată a peste două milioane de cititori. Un sincer **LA MULȚI ANI CU SĂNĂTATE ȘI FERICIRE !**

Codruț Teofil, București : Întrebarea dv. mai mult mi-a făcut plăcere decît m-a pus în dificultate (avînd enciclopediile la îndemînă). Deci nu vă voi răspunde numai cu privire la nota muzicală și, ci referitor la toate notele gamei : silabele acestora au fost împrumutate cu acest scop din imnul sfîntului Jean-Baptist de către preotul Gui d'Arezzo, în secolul X după Christos. Iată prima strofă a imnului respectiv (în lb. latină) : Ut queant laxis / REsonare fibris / MIra gestorum / FAmuli tuorum / SOLve polluti / LAbii reatum / Sancte Iohannes. Această simbolistică este folosită, evident, în țările gintei latine. În cele anglo-saxone simbolurile notelor muzicale sînt : C (do), D (re), E (mi), F (fa), G (sol), A (la), B (si). Ca să nu vă rămîn dator, am să vă întreb la rîndul meu de unde provine simbolul notei do ?

Alexandru Rodarcu, Iași : Anul acesta se împlinesc 125 de ani de la înființarea Societății Culturale ATENEUL ROMÂN — constituită la 31 octombrie/12 noiembrie 1865. Piatra fundamentală a Palatului Ateneului Român a fost pusă la 26 octombrie 1886, după ce s-a strîns o parte din fondurile necesare construcției. Planurile clădirii au fost elaborate de tînărul arhitect francez (născut în 1855) Albert Galleron (la propunerea lui Constantin Esarcu), dar acele proiecte au fost analizate de mari arhitecți români ai vremii, precum : Al. Orăscu, Ion Mincu, I. Socolescu, Gr. Cerchez și G. Băicoianu (care a fost și dirigintele șantierului). Numele de Ateneu — purtat de multe societăți culturale ale Europei — derivă în primul rînd de la academia înființată de Hadrian la Roma, în anul 135 și numită **Atheneaum.** Referirile la templul zeiței Athena sînt indirecte. Alte detalii în „Istoria României în date", 1971, de Constantin C. Giurescu.

Rubrică realizată de PAUL IOAN

Morun uriaș

În Volga, mai exact în apropiere de Astrahan, a fost pescuit un morun uriaș. Lung de 4,26 metri, morunul uriaș cîntărea aproape... 1 000 kg. Valoroasa captură conținea 100 de kilograme de icre. Ihtiologii au stabilit și vîrsta morunului : în jur de 70 de ani. Cît de gustoasă a fost carnea septuagenarului morun nu vă putem spune pentru simplul motiv că specialiștii au decis... expunerea exemplarului într-un muzeu...

Plante exotice

În parcurile orașului Tbilisi pot fi admirate plante exotice : arborele lalea, tisa, sakura japoneză. Arborii și arbuștii exotici de aici, dincolo de încîntarea ochiului, influențează favorabil mediul, purificîndu-l de noxele poluante. Vechile parcuri din Tbilisi sînt refăcute, asigurîndu-se un maximum de confort pentru vizitatori.

medicina la zi

BOLILE CARDIACE PRIVITE PRIN PERSPECTIVA UNUI NOU BREVET DE INVENȚIE

De ani buni, în statisticile medicale mondiale bolile cardiovasculare se situează pe primul loc între cauzele generatoare de mortalitate. Înaintea maladiei canceroase, înaintea accidentelor de circulație. Departe de a le privi ca pe o fatalitate, specialiștii de la noi și de aiurea întrevăd descifrarea mecanismelor declanșatoare ale dezastrelor ischemice. Și implicit găsirea unor soluții salvatoare. În acest context se înscrie și invenția înscrisă la O.S.I.M. în 1989 și asupra căreia vor stărui rîndurile de față. Autori, interlocutorii noștri, DR. ARISTINA ELTHEȘ și DR. LUDOVIC LADISLAU ELTHEȘ.

— În brevetul amintit am arătat că la baza fenomenelor ischemice cardiace, cel puțin la o mare proporție a acestora, există un dezechilibru al funcțiilor sistemului vegetativ. În ceea ce privește implicarea sistemului vegetativ în bolile ischemice cardiace au existat o serie de observații, unele devenite clasice, care demonstrau științific această implicare. S-a emis ipoteza și teoria potrivit cărora rolul sistemului vegetativ își manifestă doar parțial influența precară. La ora actuală se afirmă că o hiperfuncție a sistemului vegetativ, prin componenta simpatică, ar avea un rol major în declanșarea bolii ischemice. Deci o hiperactivitate simpatică ar fi incriminată în bolile respective. În felul acesta s-au făcut studii asupra catecolaminelor, spunînd că o „revărsare" a acestora duce la hipoxia celulară a mușchiului cardiac spasme, angină, tromboză cardiacă și în final la infarct miocardic. Noi nu am combătut acest lucru, dar am arătat că activitatea aceasta mult mărită în numeroase cazuri, are loc în condițiile în care cealaltă componentă a sistemului neurovegetativ, parasimpaticul, funcționează în deficit. Deci este vorba despre un veritabil dezechilibru vegetativ care nu reflectă o hiperfuncție simpatică absolută, ci una relativă atunci cînd funcția parasimpatică este deficitară.

— Să punctăm noutatea ipotezei dumneavoastră concretizată într-un brevet de invenție...

— În cardiologie la ora actuală, hiperactivitatea simpatică este frînată prin o serie întreagă de medicamente, arhicunoscutele blocante ale receptorilor beta, știindu-se că la nivelul celulei cardiace activitatea catecolaminică se exercită pe acești receptori din celulă. La ora actuală există o industrie farmaceutică enormă, producătoare de betablocante, cele mai cunoscute fiind de tipul propanolonului. Aplicarea betablocantelor la prima vedere pare firească. Dar venind cu această corectare a ravagiilor produse la nivelul celulei cardiace, să nu uităm că este vorba despre un dezechilibru. Și din cunoștințele clasice și pe baza a numeroase cercetări recente s-a stabilit că rolul parasimpaticului este anabolizant, adică de stimulare a acelor procese menite să ducă la accelerarea proceselor de sinteză, de refacere, de construcție celulară, să conducă la diminuarea proceselor de ardere. În felul acesta activitatea parasimpatică are rolul unui protector care face ca organismul „să ardă" la o „flacără economică". În același timp activitatea parasimpaticului se desfășoară la o intensitate mai mare pînă la o anumită vîrstă, vîrstă care coincide cu procesele de creștere, dezvoltare, cu intensificarea sintezelor, cu vîrsta procreerii. Acest sistem asigură baza energetică necesară desfășurării activității omului la cote cît mai bune. Dar acesta are un prag ; în perioada activă creșterea se este justificată și necesară.

— Ce se întîmplă dincolo de acest prag, în perioada de involuție ?

— Cum procesele de involuție sînt obligatorii ele au loc și se știe la ora actuală că involuția diferitelor funcții și organe se petrece în mod asincron. Nu se poate vorbi despre un regres paralel, echilibrat, proporțional, ci despre o involuție inegală, asincronă a diferitelor organe și funcții. Este foarte posibil ca în viitor să se poată stabili un fel de listă cronologică a involuției diverselor funcții și organe. Noi regresăm și vrem să știm ordinea regreselor diferitelor organe. În cadrul acestei involuții asincrone, revenind la argumentele invenției noastre, noi considerăm că regresul activității componentei parasimpaticului apare înaintea componentei simpatice. Aceasta este o legitate a curbei de evoluție a ființei umane. Împreună cu acest aspect apare un dezechilibru. Deci nu este vorba despre o hiperfuncție reală, ci de una relativă. Aceasta constituie precizarea esențială care modifică din temelii conceptul de factor vegetativ în geneza bolilor cardiace ischemice și a altor boli. Dacă pornim de la această premisă, bolnavii suferinzi de angină pectorală, cardiopatie ischemică dureroasă nu suferă de o boală în exces, ci de una carențială. În consecință, pentru tratarea maladiilor respective nu este nevoie de medicamente care să frîneze activitatea simpatică, ci de medicamente care să stimuleze activitatea parasimpatică, prin aceasta obținîndu-se reechilibrarea în condițiile în care simpaticul nu mai poate acționa „fără frînă". Terapia actuală grăbește involuția omului prin acțiunea asupra simpaticului ; reprezintă o activitate antigerontologică, declanșează o îmbătrînire artificială.

Alte argumente ale ideii brevetului de invenție ce reprezintă o nouă metodă de tratament în cardiologie, într-un număr viitor al revistei.

ECATERINA BĂTRÎNEANU

CREIERUL ÎN DILEMĂ:

Girafă sau elefant

Ghici cine a venit ? Iată o întrebare simplă și familiară. Și care, de obicei este urmată de o surpriză plăcută. Din nefericire însă — nu pentru toată lumea.

Căci iată că există un ciudat sindrom care îi face pe unii oameni să fie conștienți că în camera lor se află o ființă, dar să nu poată spune dacă este vorba de un cal, un ciine sau... propria nevastă. Și invers — situații dramatice similare se pot întîlni la persoane capabile să distingă între diferite obiecte naturale, — oameni, animale, plante etc. — dar nu și între obiecte lucrate de mîna omului.

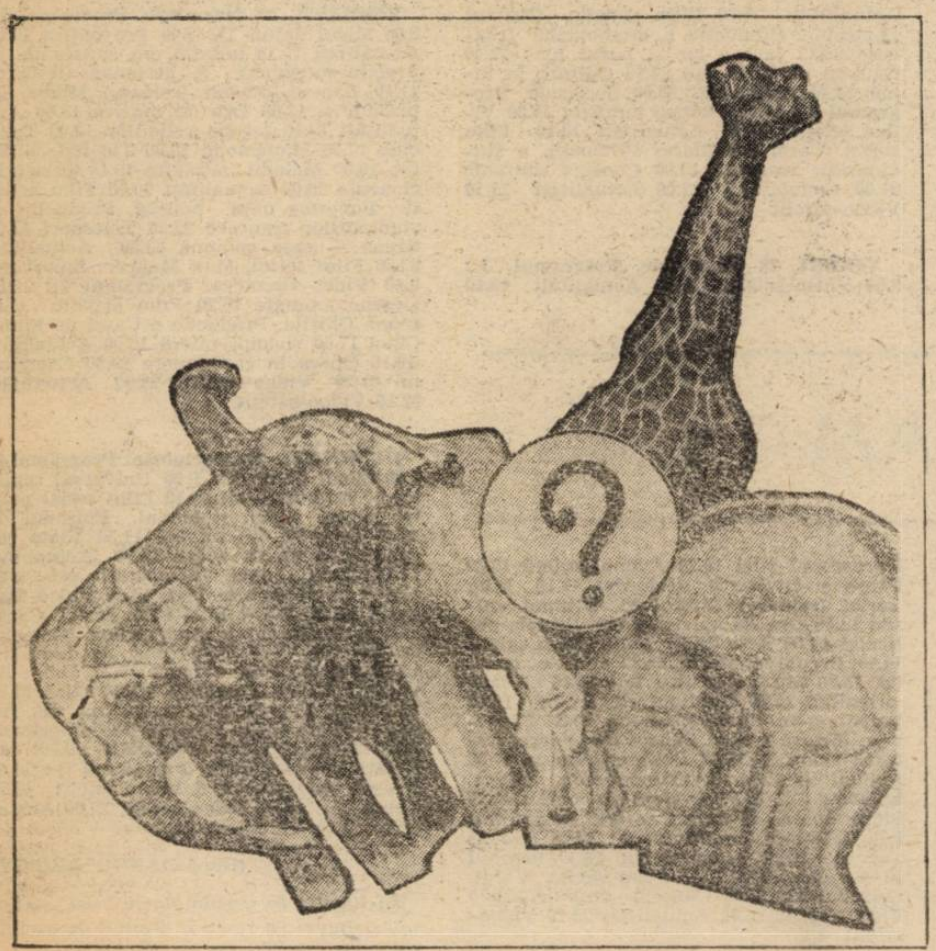

De unde pot proveni toate acestea ? După cum s-a putut constata pe o serie de pacienți, asemenea puternice tulburări se datoresc afecțiunilor unor zone ale creierului, ce pot fi precis identificate și sînt asociate unor comportări specifice. O observație deosebit de importantă se referă la existența în creier a unor zone precise care sînt răspunzătoare, unele de recunoasterea obiectelor cu contur net, cum sînt cele făcute de om, iar altele de identificarea obiectelor cu margini imprecise, tipice animalelor și plantelor. Astfel se poate întîmpla — relatează revista „Science News" — ca cineva să nu poată deosebi o girafă de un elefant !

Cunoașterea cît mai detaliată a acestor tulburări poate duce la concluzii cu totul remarcabile, de mare importanță terapeutică.

Într-adevăr, s-ar putea astfel observa care este tipul de informație pe care creierul o poate prelucra sau memora cu mai mare ușurință. Dezvăluirea „strategiilor" de prelucrare utilizate de creier, va permite, fără îndoială, elaborarea unor strategii de reeducare a persoanelor cu afecțiuni ale creierului. Acestea s-ar axa pe recurgerea la căi senzoriale sau cognitive alternative, situate în afara regiunii afectate. „Aproape orice face creierul într-un anumit fel, poate fi făcut și în alt fel" — remarcă Dr. Antonio Damasio de la Colegiul de medicină din Iowa City. Astfel, în situația distrugerii simțului văzului — de altfel foarte frecventă — se poate apela la celelalte simțuri, contribuind astfel esențial la procesul de reeducare.

Și încă ceva. Pacienții suferinzi de aceste tulburări nu se vor mai vedea ca pînă acum incluși în categoria nevroticilor. Vor fi doar oameni suferinzi de o afecțiune a creierului, pentru care există într-adevăr și speranța reabilitării ...

MIHAELA DOROBANȚU

medicul ne sfătuiește

În dialog cu cititorii, dr. **CONSTANTIN BOGDAN**, medic primar boli interne

● **ELENA MITRACHE din Rîmnicu Vîlcea.** Suferințele de tipul celor pe care le descrieți și pe care le prezintă fiul dv. se caracterizează, între altele, prin faptul că sînt forțe rebele la tratament și recidivante. Ele se rezolvă adesea prin ceea ce noi numim consult interdisciplinar. Așadar, credem că trebuie să consultați : un gastroenterolog, un dermatolog și un chirurg. Aceasta pentru că o fisură anală se poate complica cu o fistulă, cu anorectită, cu infecții și eczematizări ale pielii și mucoasei, cu suprainfecții cu ciuperci (candida) sau alți germeni. Boala este însă curabilă, nu trebuie să disperați. Vă sugerăm să consultați specialiști ai Clinicii de gastroenterologie de la Spitalul clinic Fundeni din București, care, în funcție de necesități, pot apela la chirurgi, ca și la alți specialiști. În concluzie, trebuie să rămîneți optimistă, boala fiului dv. e vindecabilă.

● **POPESCU SIMONA din București.** Practica la care vă referiți nu este în sine generatoare de boli; aceasta este concepția actuală, spre deosebire de ceea ce se considera în trecut sau ce se mai crede și astăzi de către o parte a populației insuficient informată asupra noutăților în domeniu. Aceasta nu înseamnă că practica respectivă (destul de răspîndită, dar prezentă episodic) trebuie să substituie comportamentul firesc, fiziologic. Nu există nici o relație cu boala la care vă referiți. V-am fi putut oferi mai multe informații dacă primeam mai multe detalii privind vîrsta dv., situația în familie etc.

● **APOSTOLESCU EUGEN din Alexandria.** Aveți o hipertensiune arterială și vă îngrijorează valorile mari ale „minimei" (10,5), care, afirmați, sînt mai stabile și mai puțin influențate de tratament. În general, tratamentele antihipertensive și dietetice adecvate par mai eficace în coborîrea „maximei" decît a „minimei" ; aceasta și pentru că gama de variabilitate a maximei se întinde pe mai multi cm. de mercur (unități în care se exprimă etalonarea tensiunii arteriale) decît a „minimei", al cărei joc în sus sau în jos este mai limitat. Tensiunea „minimă" este determinată de rezistența vasculară periferică ; cu cît aceasta din urmă este mai mare, cu atît „minima" este mai crescută. Normal ea nu trebuie să depășească valoarea de 9 cm Hg. Privind întrebările pe care ni le adresați în legătură cu absența în cazul dv. a unor factori de risc (nu fumați, nu abuzați de alcool, nu consumați cafea), trebuie să știți că, în general, în cazul bolilor cardiovasculare nu e obligatorie existența în asociere a tuturor factorilor cunoscuți. Astfel, pot fi în cauză și alți factori cum sînt : alimentația defectuoasă (consum exagerat de sare, de grăsimi), suprasreutatea corporală, ereditatea, stresul, coexistența altor boli — endocrine, renale. Un consult la cabinetul de cardiologie va putea, pe baza examenului clinic și a investigațiilor de specialitate, să stabilească ce tip de hipertensiune aveți.

Rubrică realizată de
AURORA POPESCU

Scaun pliant pentru handicapați

Un student de la Școala de arhitectură din Languedoc-Roussillon (Franța) a conceput și realizat un scaun pliant deosebit de ușor destinat pentru a fi folosit de handicapați. El cîntărește numai trei kilograme și prezintă avantajul că în mai

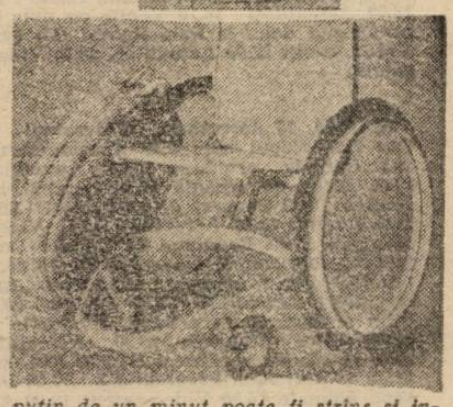

puțin de un minut poate fi strîns și introdus într-un fel de geantă rotundă cu diametrul de 60 cm și cu grosimea de numai 12 cm. Întreaga structură care alcătuiește construcția scaunului nu include nici un element sau detaliu confecționat din materiale care pot rugini, fapt datorită căruia cu el se poate intra în apă și scălda. Tînărul inventator așteaptă în prezent pe cei care doresc să se angajeze în producția acestui nou tip de scaun.

Nr. 51 (1731) din 22 decembrie 1990

Întîmplări adevărate

Răvașul norocos

Au circulat o mulțime de povești despre răvașele închise în sticle, aruncate în valurile mărilor și oceanelor și găsite apoi de oameni binevoitori. Mare parte dintre ele sînt adevărate. Iată o asemenea întîmplare petrecută cu mulți ani în urmă.

Roger Morel, un hotelier din Beau de Provence, a găsit în zona portului Saint Louis du Rhône o sticlă conținînd un mesaj amuzant în limba italiană.

Un băiat de opt ani își dorea o barcă de cauciuc. Urma adresa exactă.

Întrebat de un ziarist de ce își dorește acest lucru, băiatul a răspuns că tatăl său este horticultor dar că el nu vrea să continue această meserie ci dorește să devină marinar sau pescar în apele mării.

Povestea a ajuns la urechile lui Alain Bombard care i-a oferit băiatului mult — dorita barcă pneumatică. (I.S.).

Un neastîmpărat seducător

Îngrijitorii parcului zoologic din Los Angeles au probleme cu Victor, un tînăr elefant indian. Mereu în căutare de „aventuri" printre semenele sale, el nu ezită să caute să scape din țarcul lui pentru a le face cîte o vizită. Drept urmare, zidul împrejmuitor al micului său țarc, a fost înălțat simțitor pentru a împiedica evadările sale amoroase. Victor

nu s-a demoralizat în fața unui asemenea obstacol și a găsit soluția (care ne-o înfățișează și fotografia de mai sus): se ridică pe picioarele posterioare și astfel ajunge în situația de a arunca priviri „dulci", de mare seducător, tinerelor femele-elefant adăpostite alături...

Meciul și cuibul...

Într-un mic orășel american s-a petrecut o amuzantă întîmplare. Pe un teren de baschet în aer liber, unde urma să se desfășoare o partidă între două echipe de elevi, cei sosiți pe teren au avut o mică surpriză : pe inelul unui coș un porumbel își făcuse un ...cuib ! Prima reacție a elevilor a fost aceea de a distruge cuibul pentru a putea disputa partida lor. Pînă la urmă, intervenția unor persoane adulte și chiar a unui număr mare dintre tinerii jucători a fost decisivă. Cuibul a rămas la locul lui, iar tinerii jucători, împreună cu profesorii și arbitrul, au decis să caute prin apropiere un alt teren...

– E bine că s-a aprobat legea cumulului. Asta o să-i bucure mult pe șomeri !

O parcare ușor de rezolvat

Măsoară opt metri lungime și trei metri lățime. Evident, cu asemenea dimensiuni nu se poate considera o mașină utilizabilă, dar în schimb, în ciuda acestor date, proprietarul insolitei mașini nu are probleme de parcare. Nemaivorbind de faptul că acest automobil poate fi fixat cu ajutorul unui... par și a unei sfori trainice și ...fluturură în bătaia vintului. Calitățile mașinii nu se opresc aici : este nepoluant și poate circula și într-o zonă verde. Nu vă impacientați să aflați „misterul". Este vorba doar de un simplu balon în formă de automobil realizat de arhitectul german din München, Kurt Zieglmeier, care l-a conceput pe planșă și apoi l-a vîndut amatorilor. Și nu au fost puțini la număr...

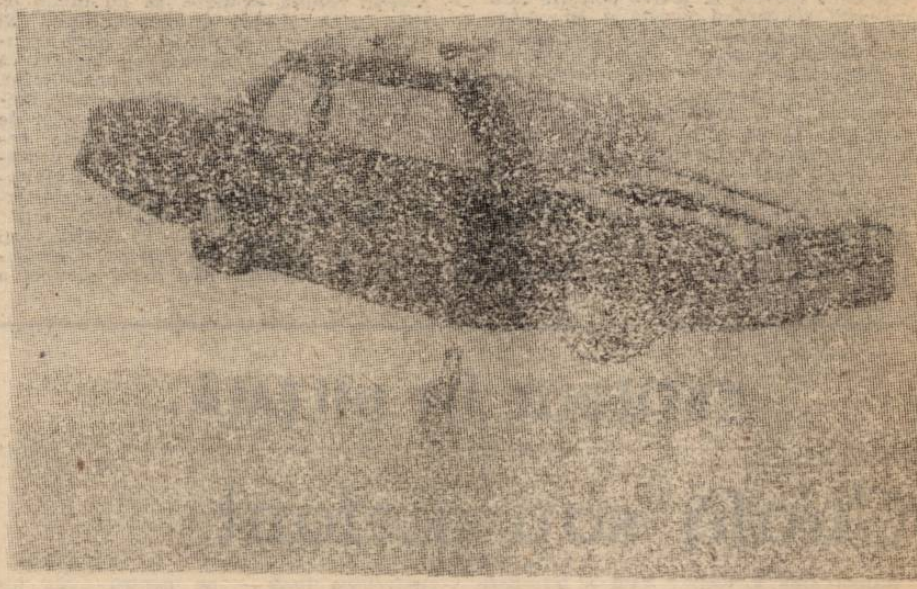

PROGRAM TV

LUNI, 24 decembrie. Programul 1 : 9.00 Horoscopul zilei 9.10 Video-satelit 10.30 Actualități 10.40 Ecran de vacanță. Film pentru copii. Nonni și Manni. Episodul 2 11.40 Lumină din lumină 13.00 Actualități 13.10 În ajun... ediție specială „Video-Magazin" 16.05 Moș Crăciun e cinefil? 17.05 Emisiune în limba maghiară 18.05 Antologie cinematografică. Parada comediei. Producție a studiourilor americane 19.00 Colinde creștine 19.35 Ecran de vacanță 20.00 Actualități 21.00 Mare-i seara de astă seară! 21.35 Avanpremieră 21.50 O, ce veste minunată ! 22.50 Actualități 23.00 Noapte de vis. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.20 Video-satelit 17.00 Veniți cu noi pe programul doi... la Sala Radio ! (I) 18.00 Actualități 18.10 Veniți cu noi pe programul doi... la Sala Radio! (II) 20.00 Video-satelit 22.00 Actualități 22.10 Video-satelit.

MARȚI, 25 decembrie. Programul 1 : 9.00 Horoscopul zilei 9.10 Această noapte... Colinde ortodoxe 10.00 Actualități 10.05 Ecran de vacanță 10.30 Lumină din lumină 12.00 Concert de colinde (I) 12.40 Interferențe 13.00 Actualități 13.10 Video-Magazin 17.00 Emisiune în limbile maghiară, germană și ale celorlalte minorități 18.00 Salut, prieteni ! 19.00 Club „Anda" 20.00 Actualități 20.40 Colinde 20.55 Film artistic. Salut artistul. Producție a studiourilor franceze 22.30 Actualități 22.40 O noapte la cabaret (I) 0.30 Noi umblăm și colindăm. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.20 Video-satelit 18.00 Actualități 18.10 Film artistic. Rămășagul. Producție a Casei de Filme Cinci 19.30 Video-satelit 20.45 Lumea sportului 21.15 Video-satelit 22.00 Actualități 22.10 Video-satelit.

MIERCURI, 26 decembrie. Programul 1: 9.00 Horoscopul zilei 9.10 Ecran de vacanță 10.20 Actualități 10.30 Lumină din lumină 12.00 Film serial (reluare) Verdi. Episodul 12. 12.50 Concert de Crăciun de la Basilica Sf. Francisc din Assisi 13.30 Actualități 13.40 Jazz-Magazin 14.40 Documentar științific 15.10 Muzica pentru toți 15.40 Telescoală. Moș Crăciun cu plete dalbe, cine ești ? 16.50 Răspîntia speranțelor 17.30 Emisiune în limbile germană și maghiară 18.30 Noapte sfîntă 19.00 Puncte de vedere. Astăzi : Opoziția 19.40 Ecran de vacanță 20.00 Actualități 21.00 V-aducem colinda noastră ! 21.30 Roman-foileton. Melba. Episodul 3. 21.30 Invitata noastră : voia bună 23.00 Actualități 23.10 Parisul pe gheață 0.00 Video-discoteca. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.20 Video-satelit 18.00 Actualități 18.10 Tezaur TV. Încurcă-lume de A. de Herz 19.05 Video-satelit 19.55 Avanpremieră 20.00 Magazin auto-moto 20.25 Video-satelit 22.00 Actualități 22.10 Video-satelit.

JOI, 27 decembrie. Programul 1 : 9.00 Horoscopul zilei. 9.10 Ecran de vacanță. 10.35 Actualități 10.45 Confluențe 11.20 Roman-foileton (reluare) Melba. Episodul 3. 12.10 Oratoriul de Crăciun 12.45 Concert de colinde (II) 13.10 Video-satelit 13.50 Actualități 14.00 Sînt suflet în sufletul neamului meu 14.45 S.O.S. Natura! 15.15 Muzica pentru toți 15.50 În obiectiv: Societatea 16.50 Florile dalbe, dalbe flori (I) 17.10 Emisiune în limba maghiară. Linda. Film serial polițist 18.20 Civilizația montană 19.45 Florile dalbe, dalbe flori (II) 19.00 Puncte de vedere. Astăzi : Guvernul 19.40 Ecran de vacanță 20.00 Actualități 21.00 Film artistic. Semnul „Lebăda". Producție a studiourilor franceze 22.25 Leru-i ler și iarăși ler ! 22.40 Oameni de lîngă noi 23.10 Cultura în lume 23.40 Actualități 23.50 Serenada. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.20 Video-satelit 18.00 Actualități 18.10 Film serial. Carol cel Mare. Producție a studiourilor franceze 18.00 Concert simfonic 21.30 Conviețuiri 22.00 Actualități 22.10 Video-satelit

VINERI, 28 decembrie. Programul 1 : 9.00 Video-satelit 10.00 Actualități 10.10 Horoscopul zilei 10.20 Avanpremieră 10.30 Orașe și civilizații (reluare) 11.10 Film serial (reluare) Dubrovski. Ultimul episod 12.00 Ora de muzică 13.00 Vîrstele peliculei 14.00 Actualități 14.10 Video-satelit 14.40 Preuniversitaria 15.20 Limba noastră 15.50 Muzica pentru toți 16.10 Avanpremieră 16.20 Studioul șlagărelor 16.35 Emisiune în limba germană 18.35 Economia, încotro ? 19.00 Puncte de vedere. Astăzi : Opoziția 19.40 Desene animate 20.00 Actualități 21.00 Roman-foileton. Melba. Episodul 4. 21.50 În fața națiunii. 22.30 Simpozion 23.15 Jazz-Fan 0.15 Actualități 0.20 Tele-top. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.20 Video-satelit 17.20 Ecranul 18.00 Actualități 18.10 Film serial. Verdi. Episodul 13. 19.00 Concert simfonic 21.30 Video-satelit 22.00 Actualități 22.10 Video-satelit

SÎMBĂTĂ, 29 decembrie. Programul 1 : 8.00 Micul dejun TV 9.00 Pro patria 10.00 Actualități 10.10 Rubrici din emisiunile în limbile maghiară și germană (reluare) 11.10 Roman-foileton (reluare) Melba. Episodul 4. 12.00 Ora de muzică 13.00 Actualități 13.10 Istoria religiilor 13.40 Teleclub 17.30 Mapamond 18.00 Tip-top, Minitop 19.00 Melodii îndrăgite 19.15 Teleenciclopedia 20.00 Actualități 20.40 Film artistic. Povestea unui polițist. Producție a studiourilor franceze 22.30 Telesport 23.00 Scena — casa comună 23.50 Actualități 23.55 Film serial. Max Monroe. Episodul 4 0.45 Video-discoteca. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.20 Film artistic. Cucoana Chirița. Producție a Casei de Filme Cinci 17.50 Avanpremieră 18.00 Actualități 18.10 Opera în capodopere 20.50 Campionii 21.20 Video-satelit 22.00 Actualități 22.10 Video-satelit

DUMINICĂ, 30 decembrie. Programul 1: 8.00 Micul dejun TV 9.00 Universul copiilor 10.00 Actualități 10.10 Film serial pentru copii. Nonni și Manni. Episodul 3. 10.35 Lumină din lumină 11.30 Viața satului 12.30 Roata vieții 13.00 Actualități 13.10 Agonia unei democrații est-europene : 30 decembrie 1947. 14.00 Video-Magazin 14.15: 7 × 7 16.45 Film serial. Caracatița. Producție a studiourilor italiene. Episodul 1. 17.50 Convorbiri de duminică 18.30 Folclorul în concurs 19.30 Ecran de vacanță 20.00 Actualități 20.40 Atlas 21.00 Film artistic. Cineva, acolo sus, mă iubește. Producție a studiourilor americane 22.55 Maeștri 23.55 Actualități 0.10 Varietăți internaționale. **Programul 2 :** 16.00 Desene animate 16.20 Video-satelit 18.00 Actualități 18.10 Video-satelit 22.00 Actualități 22.10 Video-satelit

(După PANORAMIC TV)

În funcție de evenimentele la [illegible] televiziunea își rezervă dreptul de a efectua unele modificări ale programului.

teste • teste •

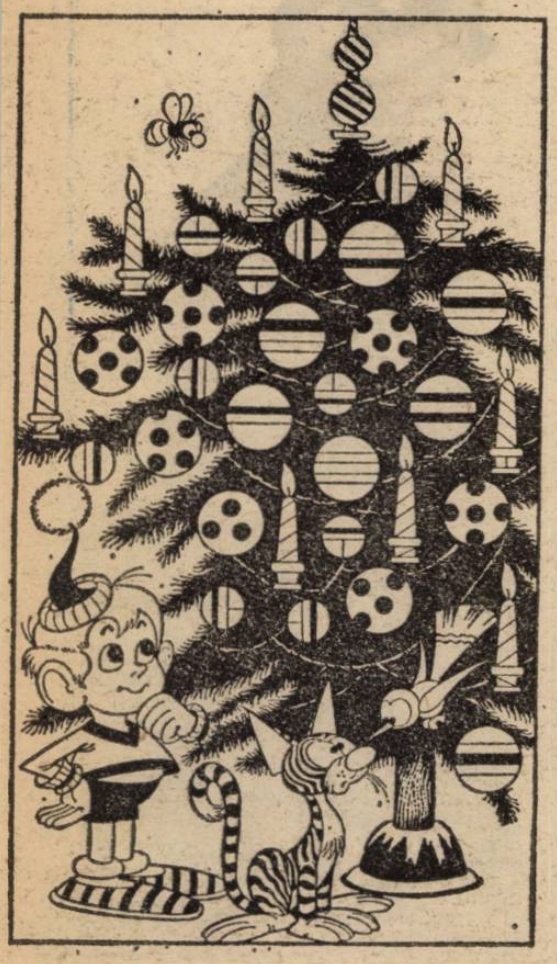

CARE?

Examinînd cu atenție acest pom de iarnă, trebuie să aflați următoarele : care sînt cele două lumînări identice ; care sînt cele două mingi cu dungi identice, care sînt cele două mingi cu puncte negre identice ; care dintre mingile mici sînt identice.
(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

SUCCESIUNEA
Ordinea exactă : D. A. C, B.

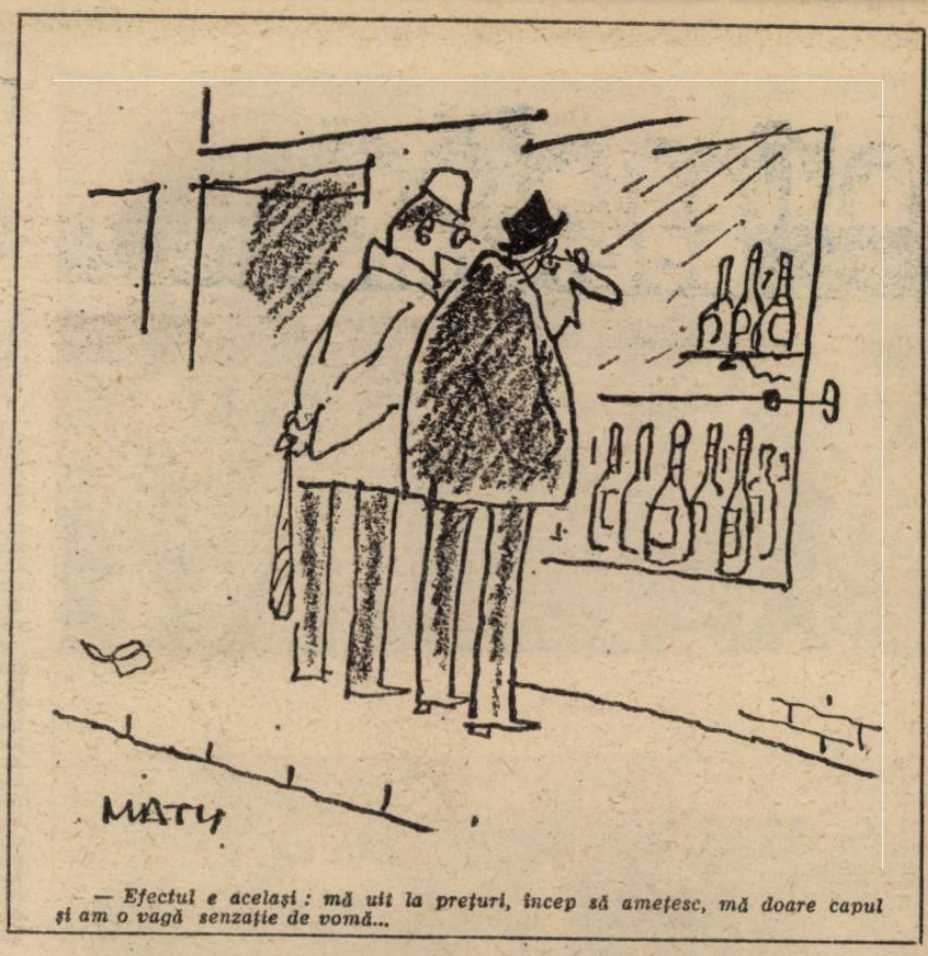

— Efectul e același : mă uit la prețuri, încep să amețesc, mă doare capul și am o vagă senzație de vomă...

GLUME

Profesorul : Cum de astăzi toate temele tale sînt bune ? !
Elevul : A plecat tata în deplasare domnule profesor !

— Dragul meu prea ești preocupat de treburile tale de la birou. Toată noaptea ți-ai strigat pe nume secretara.

—Împrumută-mi 200 de lei pînă mîine. Dar te rog să nu afle nevastă-mea că i-am luat de la tine.
— De acord, dar să nu-i spui nici tu soției mele că am avut 200 de lei.

— Ai înțeles ce-ți spunea turistul străin care-ți vorbea cu înflăcărare ?
— Desigur. Am înțeles tot. Gîndurile lui, sentimentele lui...
— În ce limbă vorbea ?
— Imaginează-ți că nu mi-a spus.

— Apartamentul nostru este minunat dar are un neajuns : vecinii aud tot ce vorbim.
— Și nu puteți capitona ușile ?

— Ba da, dar atunci n-am mai putea noi auzi ce vorbesc vecinii.

Soția unui savant a venit într-o seară tîrziu acasă și a găsit copiii deja culcați. Îl întreabă pe soțul ei de ce i-a culcat așa de devreme.
— Fiindcă făceau prea multă gălăgie și eu nu puteam să lucrez.
— Dar s-au lăsat dezbrăcați ?
— Numai cu unul singur am avut de furcă.

Puțin mai tîrziu soția savanatului se duse în camera copiilor. Deodată izbucni în rîs.
Micul răzvrătit nu era altcineva decît... băiatul vecinilor.

— Știi, iubitul meu mi-a făcut ieri o declarație de dragoste.
— Nu-l crede. Lucrează la Institutul de meteorologie.

O pacientă în vîrstă se plînge medicului că de cîte ori își bea cafeaua ceva o deranjează la ochi.
— Dar este foarte simplu, îi răspunde medicul. Aveți grijă ca înainte de a servi cafeaua să îndepărtați lingurița din ceașcă !

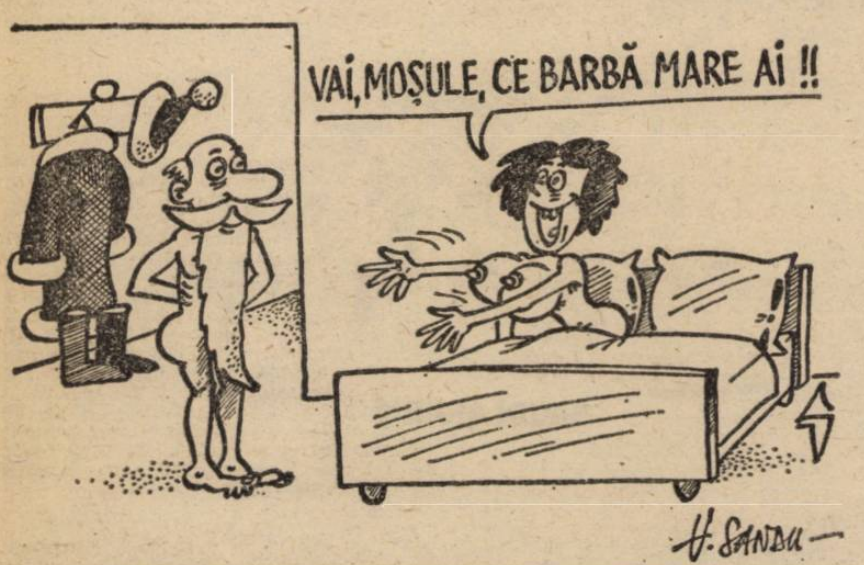

PĂRINȚI ȘI COPII

Micuța Cindy, în vîrstă de patru ani îl aude pe fratele ei Kevin, de trei ani bătînd în ușă:
— Nu te pot lăsa să intri, spune Cindy. Mama spune că nu e frumos ca o fetiță să primească un băiețel în cameră cînd ea e în cămașă de noapte.
Kevin rămîne o clipă descumpănit cînd aude vocea sorei sale:
— Poți intra acum. Mi-am scos-o !

— Tinere, spune tatăl, erau două prăjituri pe platou de dimineață. Pot să te întreb de ce acum e una singură ?
— Era atît de întuneric în zori, încît pe aceasta n-am mai văzut-o.

— De ce vrei să fii o pasăre ? își întreabă tatăl fiul, în vîrstă de șase ani.
— Pentru că pot zbura oriunde și tu nu mă poți opri, nici chiar pentru a intra în baie !

— Ce este un adult ? întreabă un băiețel de cinci ani pe fratele său cu un an mai mare.
— O persoană care și-a oprit creșterea exact la mijloc !

O doamnă între două vîrste se adresează unui adolescent :
— Tinere, părinții tăi știu că tu fumezi ?
— Dar soțul dumneavoastră știe că vă adresați necunoscuților în stradă ?

Culese și traduse de IRINA STOICA

UNIVERSUL MUZICII

ORIZONTAL : **1) Cunoscut compozitor american, de origine rusă, autorul baletului „Pasărea de foc" (Igor, 1882—1971) 2) Cel mai mare compozitor polonez, autor al unor remarcabile lucrări pentru pian (Frederic, 1810—1849) — Personaj într-o operă 3) Vocale — Compozitor român autorul valsului cunoscut în lumea întreagă „Valurile Dunării" (Iosif, 1845—1902) 4) Critic muzical român (Iuliu, 1898—1940) — Compozitor român, autorul operei „Horia" (Nicolae, 1887—1968) 5) 14 Lieduri ! — Pur (fig.) — Curelușă de mesină 6) Oază în Sahara — Prenume masculin — Negație 7) Caracterul operei „Falstaff" de Verdi (fem. pl.) 8) A se îndesa — Abreviere botanică — Riu în Franța 9) Localitate în Iugoslavia — Acele 10) Operă de Hector Berlioz — Interjecție 11) Cîntec de slavă — Numele dat simfoniei a III-a de Robert Schumann 12) Compozitor italian, precursor al lui Vivaldi (Giovanni Battista, 1657—1716) — Alifie**

VERTICAL : **1) Compozitor italian, unul din cei preferați de Dinu Lipatti, a scris piese pentru 32 de instrumente (Domenico, 1685—1757) — În horă 2) Ilustru compozitor grec contemporan (Mikis, n. 1925) 3) Literă grecească — Compozitor și dirijor român contemporan (Mircea) 4) Puțină apă... — 12 găini ! — Riu în U.R.S.S. 5) Celebru compozitor preclasic italian autor printre multe altele al ciclului „Anotimpurile" (Antonio, 1675—1711) — Face asigurări 6) Riu în Japonia — Mare compozitor clasic german, autorul concertelor brandenburgice (Johann Sebastian 1685—1750) 7) Nota bene — Compozitor, dirijor și violonist român, autorul operei „Ovidiu" Constantin, (1890—1951) 8) A creste — 14 mingi ! — Din (înv.) 9) Cel mai mare compozitor italian de operă — Cești 10) A enerva — Companie (abr.) 11) Măsura lui Cuza — Compozitor italian autorul operelor „Norma" și „Piratul" (Vicenzo, 1801—1835) 12) Compozitor rus, autor al operelor „Ivan Susanin" și „Ruslan și Ludmila" (Mihail Ivanovici, 1804—1857) — Compozitor austriac, creatorul operetelor „Țara surîsului" și „Văduva veselă" (Franz, 1870—1948).**

DICȚIONAR: **AOB, HTG, ILL, IKA, ONA, INA, DEN, CIE.**

MARIAN MINCULESCU

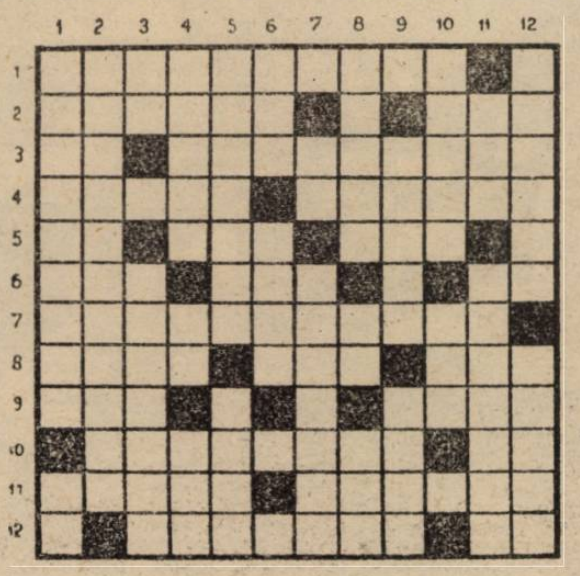

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

MAPAMOND

ORIZONTAL : Israel — Egipt — Rus — Mongolia — Aa — Libia — Imn — Q — Șir — Clic — Z — Tabăra — Lima — Vînători — Ton — Ib — Negară — Ti — Eru — Anglia — A — Tunar — Ua — Ka — N — I — Avansare — Antibe — Dubai — Mrene — Canada.

Petrolul, suveranitatea și... GOLFUL

Orientul Mijlociu s-a impus ca cea mai instabilă regiune a lumii din punct de vedere politic .Situația continuă să fie încordată, explozivă chiar. Sporesc trupele amplasate în zona Golfului, ale forței multinaționale și ale Irakului. Pe nisipul sub care „clocotesc", la adîncimi variabile, mari zăcăminte de petrol, calcă prea multe cizme cazone. Amprentele cizmelor și bocancilor sînt repede șterse de vînturile care netezesc nisipul auriu.

Să fie doar „aurul negru" butoiul cu pulbere ? Kuweitul nu reprezintă decît 3 la sută din producția mondială de petrol. Această mică țară arabă (ștearsă de pe harta politică a lumii de către invadator) dispune însă de 9,4 la sută din rezervele cunoscute de țiței ale lumii. Cele ale Irakului ar fi de 9,9 la sută. Împreună, Irakul și Kuweitul vor dispune în viitor de 15—20 la sută din rezervele lumii, dacă alte descoperiri importante nu vor mai avea loc. Regiunea Orientului Mijlociu ar putea deveni, în 15—20 ani, deținătoarea a 85 la sută din petrolul planetei. Probabil ca aceste estimări au fost luate în calcul.

Dar nu este numai petrolul în cauză. Ci și încălcarea brutală a suveranității unui stat de către un membru al Națiunilor Unite. Protejarea statelor mici de pretutindeni va beneficia de aceeași susținere logistică și diplomatică manifestată față de Kuweit ? Sau interesul pentru Kuweit este unul excepțional ? Dacă se va admite anexarea Emiratului, atunci același scenariu s-ar putea aplica oriunde. Pacea mondială a rămas un vis frumos al umanității dar care se pare că nu va fi împlinit, din păcate, nicioda tă. Se mai vehiculează și ideea că unul din mijloacele de a se pune capăt imperialismului războinic al unor producători de petrol ar fi reducerea consumului acestei materii prime de către marii importatori.

Arma economică a petrolului va crea și în viitor presiuni politice, ce ar putea culmina cu acțiuni similare celor ce au loc în prezent în Golf. Evacuarea Kuweitului de către agresori să fie oare, dacă ea se împlinește, o izbîndă doar pe termen scurt a comunității internaționale? Echilibrul marilor puteri ale lumii într-o regiune de mare importanță strategică să reprezinte argumentul cel mai convingător pentru Irak .Nu ar fi vremea ca zăngănitul de arme să înceteze? Pentru a nu fi prea tîrziu...

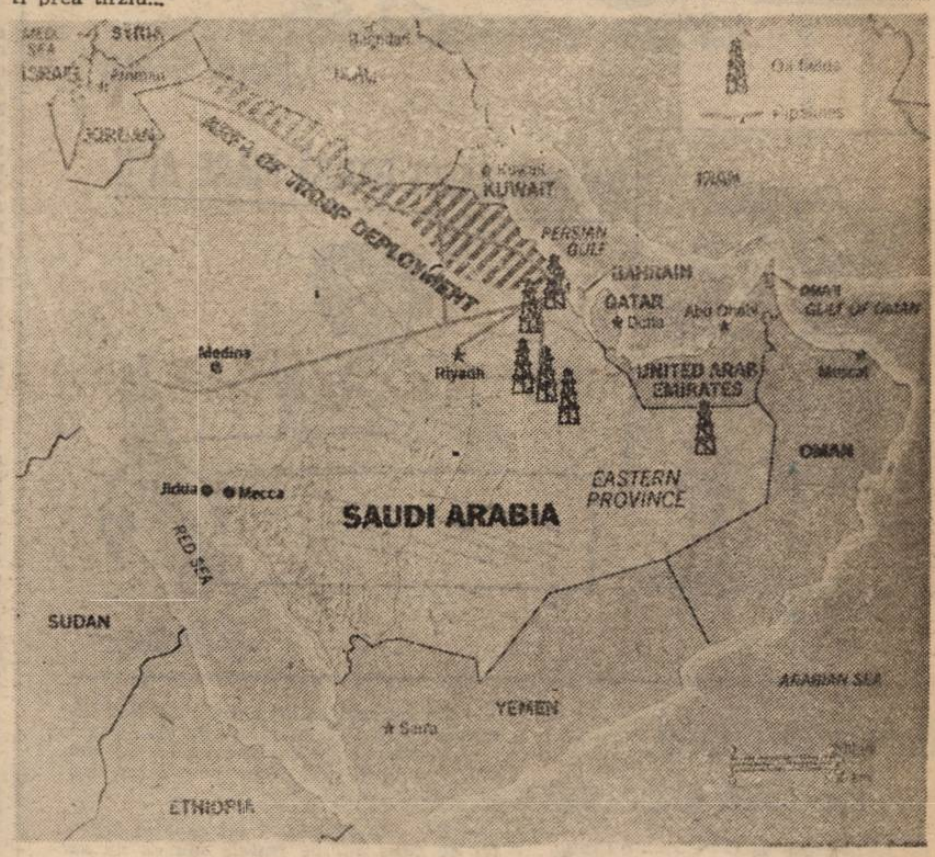

EDITOR : Redacția revistei „Magazin"

Redacția și administrația: București, Piața Presei Libere nr. 1, telefon 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele la revista „Magazin" se fac la oficiile poștale și difuzorii din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — Sectorul export-import presă P.O. Box 12—201, Telex 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.
Administrația: Editura Presa Liberă
Tiparul: Combinatul Poligrafic București

Redactor șef : DUMITRU FILIP ; Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU ; Redacția : Dorel Dorian, Aurora Popescu, Ecaterina Bătrîneanu (1630) ■ Paul Ioan, Ion Țugui, Adrian Hoajă. Mihaela Dorobantu (1282) ■ Marian Grigore (1633) ■ Irina Stoica, Rodria Andrișan, Melania Constantiniu-Chiriacescu, Delia Costea (1612) Secretariat de redactie : Dumitru Mateuță, Ionel Cojocaru, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ■ Elena Ilie, Teodora Bujor-Panaitescu (1633) ■ Dorin Măran (fotoreporter) 2692.

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

magazin

ANUL XXXIII Nr. 52 (1 732) SÎMBĂTĂ, 29 DECEMBRIE 1990 16 PAGINI 6 LEI

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

CALEIDOSCOP
(Pagina a 16-a)

Glob
magazin
(Paginile 8–9)

Povestire S. F.
(Pagina a 10-a)

anul
1990
în imagini

Tuturor cititorilor revistei noastre, prietenilor din intreaga ţară, celor care s-au ostenit să ne citească, celor care ne iubesc şi celor cărora le sintem indiferenţi, noi, membrii redacţiei revistei „Magazin" le urăm un An Nou Fericit, Sănătate, împlinirea tuturor viselor şi speranţelor şi

LA MULŢI ANI 1991!

Biblioteca Județeană

anul 1990 în imagini

FILM • MUZICĂ • TEATRU

Scorsese între gang ster și preot

Martin Scorsese este unul dintre cei mai celebri regizori ai timpului. Anul acesta el a realizat un foarte interesant film. „Băieții buni", în rolul principal distribuindu-l pe un alt celebru actor, Robert de Niro. Din filmoteca lui Scorsese amintim „Străzi haine", „Taxi driver", „After hours" și „Ultima tentație a lui Christos". Într-un interviu recent declara : „Vin dintr-un cartier în care pentru a fi respectat trebuia să fii gangster sau preot. Cu astmul meu, nici n-aveam de ales". În secvențele noastre, de sus în jos : Robert de Niro în „Mean Streets" ; Martin Scorsese (dreapta) cu Robert de Niro în timpul filmărilor la „Raging Bull" ; Scorsese în „Visuri" al lui Kurosawa ; Cu mama sa (extrema dreaptă) în timpul unui dineu.

Clopotele lui Pintilie

În tinerețea mea pierdută auzisem vrg despre Lucian Pintilie, mult mai precis știam despre filmul **Reconstituirea**. În anii '80 l-am cunoscut pe cel care semnase scenariul acestui film extraordinar, pe Horia Pătrașcu. Cu el am vorbit despre film și despre Lucian Pintilie. Iată că anul 1990 ni l-a adus de pe alte meleaguri pe marele nostru regizor și pentru ca anul să aibă și un eveniment cinematografic, el a scos pe ecrane și binecunoscutul său film, despre care știam multe din auzite, vechi de zece ani, „De ce trag clopotele, Mitică". Ovaționat de majoritatea oamenilor de artă, filmul a incitat multe discuții pro și contra, dar acest lucru e bine, un film controversat nu înseamnă de fiecare dată că e și un film prost. Din păcate spectatorii nu înțeleg acest lucru și sălile sînt cam goale. Cu 10 ani în urmă, „De ce trag clopotele, Mitică" ar fi fost o bombă atomică.

Eveniment teatral

Anul care a trecut a înregistrat și un eveniment teatral cu totul deosebit, e vorba despre „Trilogia Antică", spectacolul montat la Teatrul Național de regizorul Andrei Șerban. Se spune cu regret sau cu bucurie, că în acest an a renăscut și teatrul românesc și că **Trilogia antică** a lui Șerban este un model de la care să se plece, în sus. Adevărul este că Andrei Șerban a reînviat pasiunea pentru teatru atît a actorilor profesioniști, cît și a publicului spectator care aștepta de multă vreme acest miracol. Într-un top al anului 1990, Andrei Șerban se află pe primele 3 locuri, cu cele trei piese regizate de el la Naționalul bucureștean, la **Trilogia antică** adăugîndu-se **Cine are nevoie de teatru** și **Audiție.**

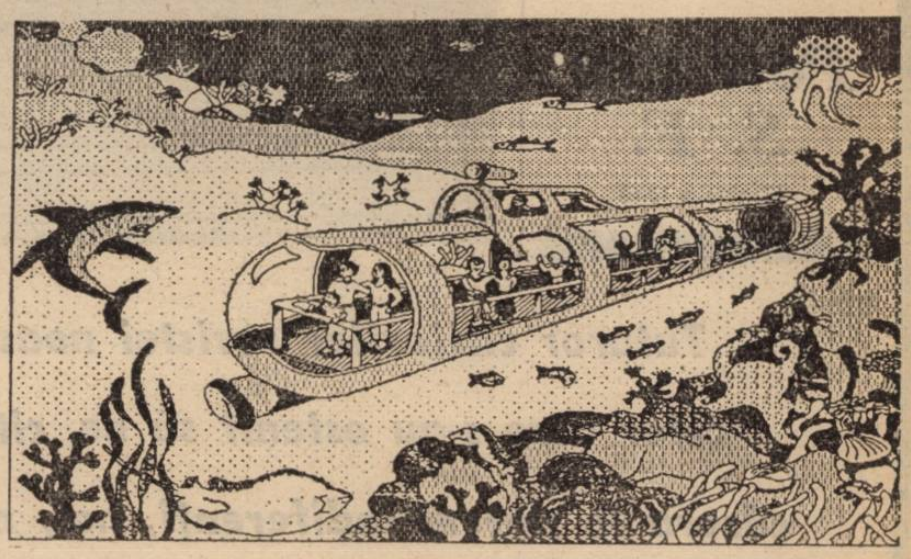

Handicapații: călătorie fantastică

A avut loc pentru a doua oară, un Concurs de creație artistică organizat de societatea Apple. Creație artistică ? E vorba de creație artistică realizată pe micro-ordinatoare Macintosh și rezervată copiilor handicapați mental și motori, surzi și orbi. Tema a fost precisă: Călătoria. A fost impresionant. Pentru că acești copii loviți de soartă care au lucrat în echipe sub grija unui profesor au fost în vîrstă de 10 pînă la 17 ani. Iar unii dintre ei au dat dovadă de o imaginație, de o creativitate deconcertantă. Juriul a ales greu 3 laureați din cei 31 de candidați și noi vă prezentăm mai sus una din lucrările premiate.

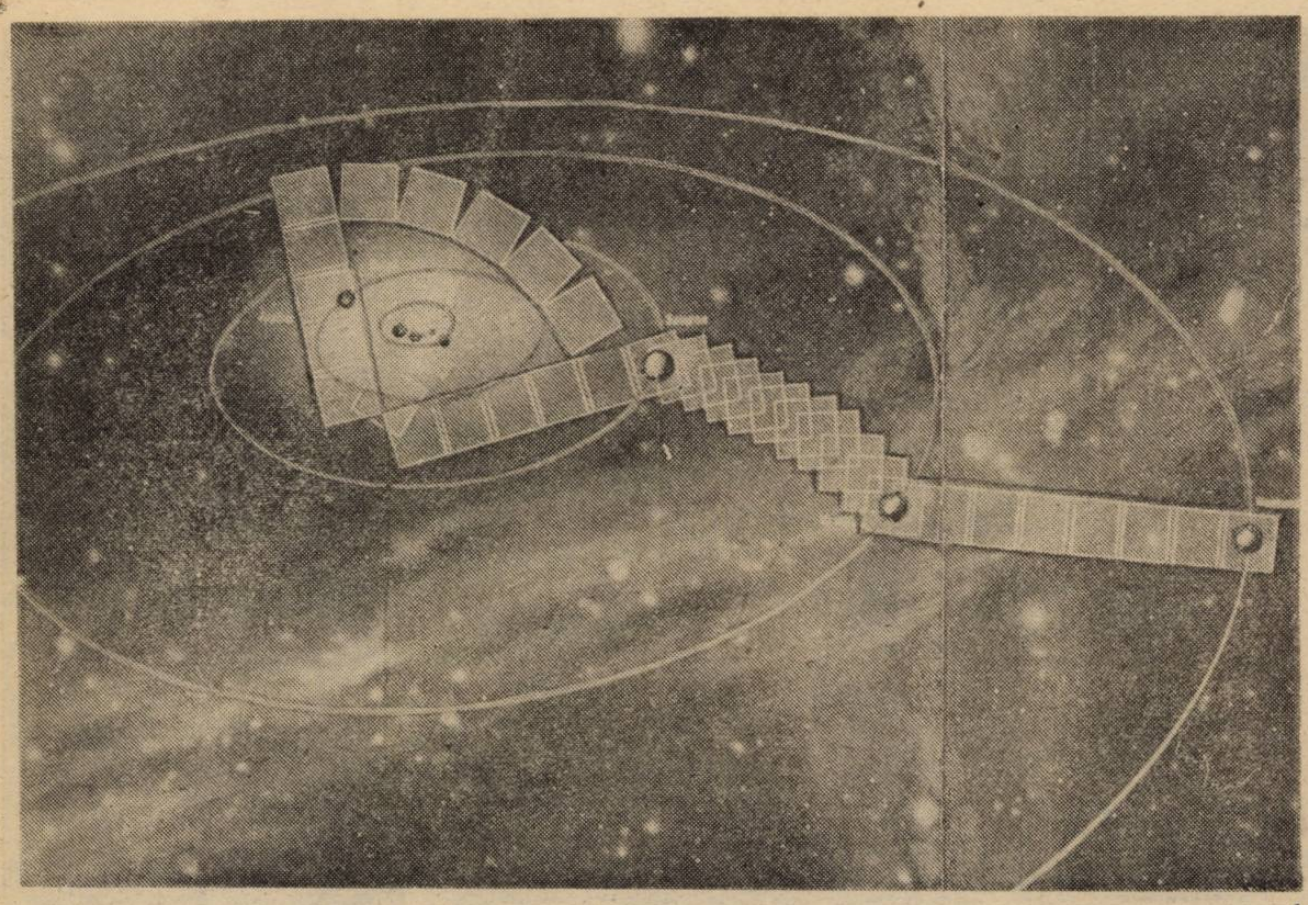

1.

2.

OFENSIVĂ ÎN COSMOS

1. Mozaicul de 39 imagini permite prezentarea Sistemului solar în veritabila sa dimensiune. Mercur, Venus, Terra și Marte sînt regrupate în jurul Soarelui într-un cerc a cărui rază este de numai 228 milioane km. Planetele Jupiter, Saturn, Uranus și Neptun sînt situate pe orbite la distanțe de 0,7 miliarde, 1,4 miliarde, 2,8 miliarde și 4,5 miliarde km. Pluton, ultima planetă a Sistemului solar, aflată la o distanță de circa 6 miliarde km de Terra, nu a putut fi fotografiată de sonda americană Voyager.

2. Oraș spațial al viitorului prefigurat de către specialiștii de la NASA, care ar putea adăposti 10 000 de pămînteni. Acest proiect se prefigurează încă de pe acum, grație creativității umane.

3. Istoria geologică a Lunii este bine cunoscută. Cele trei scheme stabilite de Wilhelms și Davies țin cont de principalele faze ale evoluției Lunii. În cursul celor 500—600 milioane ani care au urmat formării Lunii, suprafața sa a fost supusă la un intens bombardament de meteoriți, care a produs nenumărate cratere. La sfîrșitul acestei perioade se formează marile bazine (schema A). Apoi marile explozii vulcanice care s-au produs cu 3,7—3 miliarde de ani în urmă au reumplut depresiunile și marile bazine, dînd naștere mărilor lunare (schema B). După 3 miliarde de ani, suprafața Lunii s-a modificat puțin. Căderea unor mari meteoriți și bombardamentul micrometeoriților au remaniat superficial mările și continentele, atenuînd reliefele și creînd regolite (schema C).

4. Înaintea lansării în Cosmos, elogiile la adresa telescopului spațial Hubble nu mai conteneau. Atmosfera de pesimism cu privire la corecțiile ce-i pot fi aduse este destul de pronunțată în ultima vreme. Defectul de curbură se datorează unei erori în programul de calcul destinat coordonării procesului de fabricare a oglinzii. Imaginea surprinde momentul în care astronauții navetei Discovery sînt martori ai lansării în spațiu a telescopului Hubble, cu ajutorul brațului manipulator.

5. Tehnologiile de valorificare a minereurilor existente pe astrul nopții se elaborează de pe acum. Utilajul din imagine este testat pentru condițiile existente pe Lună.

3.

Anul 1990 în imagini

4.